

JULES VERNE

ÉSZAK DÉL ELLEN

FORDÍTOTTA MÉREI FERENC

TARTALOM

ELSŐ RÉSZ

- I. A SHANNON GŐZÖS FEDÉLZETÉN
- II. CAMDLESS-BAY
- III. AZ AMERIKAI POLGÁRHÁBORÚ
- IV. A BURBANK CSALÁD
- V. A FEKETE-ÖBÖL
- VI. JACKSONVILLE
- VII. AZÉRT IS!
- VIII. AZ UTOLSÓ RABSZOLGANŐ
- IX. A VÁRAKOZÁS
- X. MÁRCIUS MÁSODIKA
- XI. MÁRCIUS MÁSODIKÁN ESTE
- XII. A KÖVETKEZŐ HAT NAP
- XIII. OTTHON
- XIV. A SAINT JOHN VIZÉN
- XV. AZ ÍTÉLET

MÁSODIK RÉSZ

- I. AZ EMBERRABLÁS UTÁN
- II. EGY FURCSA MŰTÉT
- III. EGY NAPPAL AZ ÁTKELÉS ELŐTT
- IV. AZ ÉSZAKKELETI SZÉL
- V. A MEGSZÁLLÁS
- VI. SAINT-AUGUSTINE
- VII. AZ UTOLSÓ SZÓ, AZ UTOLSÓ SÓHAJ
- VIII. CAMDLESS-BAYTÓL A WASHINGTON-TÓIG
- IX. A NAGY CIPRUSERDŐ
- X. A TALÁLKOZÁS
- XI. AZ EVERGLADES
- XII. MIT HALLOTT ZERMAH?
- XIII. A KÉTTESTŰ ÉLET
- XIV. A SZÖKÉS
- XV. A KÉT TESTVÉR
- XVI. BEFEJEZÉS

ELSŐ RÉSZ

I. A SHANNON GŐZÖS FEDÉLZETÉN

Florida 1819-ben csatlakozott a nagy amerikai államszövetséghez, de csak néhány évvel utóbb vált teljes jogú tagállammá. Csatlakozása hatvanhétezer négyzetmérfölddel¹ növelte a köztársaság területét. De a harminchét csillag között, amely az Észak-Amerikai Egyesült Államok zászlaját díszíti,² Florida csillaga mégsem tartozik a legfényesebbek közé.

Florida egyetlen keskeny, lapályos földnyelv. Nem elég nagy kiterjedésű ahhoz, hogy folyói - a Saint John kivételével - széles medret vájjanak földjébe. Domborzata szegényes; nincsenek rajta meredek lejtők, amelyek meggyorsíthatnák a vizek folyását. Egyetlen hegy sem emelkedik az egész félszigeten. Itt-ott egy-egy dombvonulat: füzérszerűen egymásba nyúló halmok, úgynevezett *bluffok* sora, amilyenekkel gyakran találkozunk az Egyesült Államok középső és északi tájain. A floridai félsziget alakja olyan, mintha egy bolyhos hódfarok nyúlna a tengerbe; keleti oldalát az Atlanti-óceán, nyugati partját a Mexikói-öböl hullámai mossák.

Floridának tehát egyetlen szomszédja van, mégpedig északi határán: Georgia, az Egyesült Államok délkeleti tagállama. Közös határuk az a földszoros, amely a félszigetet az amerikai szárazföldhöz kapcsolja.

Különös, sőt különleges táj ez a Florida. Lakossága felerészt spanyol, felerészt amerikai: az itt élő indiánok a szeminol törzsekhez tartoznak, és erősen különböznek nyugati vérrokonaitól. A félsziget déli része terméketlen, homokos pusztaság. Csaknem körös-körül az Atlanti-óceán hordalékából lassan felhalmozódott homokbucka-vonulat szegélyezi. Északi része viszont csodálatosan termékeny alföld. Nem hazudtolja meg nevét.³ Növényzete - flórája - gazdag, változatos, buján tenyésző.

A Saint John folyó bőven öntözi a félszigetnek ezt a részét, nyilván azért ilyen termékeny. Szélesen hömpölyög a folyó, dél-észak irányban. Hossza kétszázötven mérföld, s ebből száz-hét mérföld: a tengertől a George-tóig terjedő szakasz könnyen hajózható. A keresztirányú folyók természetesen rövidek, hiszen maga a félsziget is keskeny, a Saint John azonban hosszanti irányban kanyarog.

Vizét sok kis mellékfolyó táplálja, s ezek a két partot csipkéző apró öblökbe torkollnak. A Saint John tehát a vidék legfontosabb közlekedési útvonala. Egyben éltetője is: vize, mint a friss vér árad szét a föld ereiben.

1862. február 7-én a *Shannon* gőzös lefelé úszott a Saint Johnon. A folyó felső szakaszán a hajóállomásokon, valamint a Saint Jean járás és a Putnam járás erődítményei előtt utasokat vett fel, majd további néhány mérföld után elérte a Duval járás határát. Ez a járás északi irányban a Nassau járásig terjed, ennek határa pedig a Nassau folyó. A gőzösnek, a menetrend szerint, délután négy órakor kellett kikötnie Picolata városkában.

Picolata maga nem túlságosan fontos település, környékén azonban gazdag gyapot- és rizsföldek, indigó-, cukornád- és ciprusültetvények húzódnak. Az egész környék sűrűn lakott, s a kikötő, fekvése révén, aránylag nagy személy- és teherforgalmat bonyolít le. Ez a folyami

¹ A mérföld a méterrendszer bevezetése előtti általános hosszmérték. Nagysága nemzetenként változó. Az angol szárazföldi mérföld kb. 1600 m, az angol tengeri mérföld 1852 m

² Ma az Észak-Amerikai Egyesült Államok 50 tagállamból áll, lobogóján ezért 50 csillag van

³ Florida jelentése spanyolul: virágos

kikötője Saint-Augustine-nak, Kelet-Florida egyik legnagyobb városának. Saint-Augustine innen mintegy tizenhét mérföldre fekszik, egy tengerparti öbölben, amelynek bejáratát a hosszúkás Anastasia-sziget védi. A tengerparti városból csaknem nyílegyenes út vezet Picolatába.

Ezen a napon a picolatai kikötőben a szokottnál is több utas várta a hajót. Saint-Augustine-ból érkeztek, nyolcszemélyes gyorskocsikon. Postakocsinak nevezik itt az ilyen járműveket; négy vagy hat öszvér robog velük vad vágóban az egyenes úton, az ingoványok között.

Aki a folyó alsó szakaszán fekvő kisebb vagy nagyobb városba, erődbe vagy faluba igyekszik, annak nem szabad lekésnie a gőzhajót, mert ez legalább negyvennyolc óras késedelmet jelentene. A *Shannon* nem mindennap tette meg az utat a Saint Johnon, márpedig ez idő tájt a személyszállítást ez az egy hajó bonyolította le a folyón. Mire a kikötés ideje elérkezett, az utasoknak már Picolatában kellett várniuk a hajót.

A kocsik be is robogtak kellő időben, s egy órával a hajó érkezése előtt lerakták utasaikat.

Vagy ötvenen álldogáltak a picolatai hajóhídon. Lesték a hajót, és kissé izgatottan beszélgettek. A várakozók szemmel láthatóan két csoportra oszlottak, ezt könnyű volt észrevenni. A két csoport nem közeledett egymáshoz. Vajon komoly üzleti ügy vitte ezeket az utasokat Saint-Augustine-ba, vagy talán valamiféle politikai vetélkedés? Annyi bizonyos, hogy nem volt köztük egyetértés. Ellenséggként érkeztek, ellenséggként indultak vissza. Meglátszott ez haragvó pillantásaikon, a két csoport elkülönülésén, és kitudódott abból a néhány odavetett sértő megjegyzésből, amelyről mindenki érezte, hogy kihívásnak szánták.

De közben már felhangzottak az ár ellenében közeledő hajó éles sípjelei. A jobb parton, az egyik kanyarban, vagy fél mérföldre Picolata fölött, hamarosan feltűnt a *Shannon*. Két kéményéből vastag füstoszlop szállt fel, és gomolyogva terjedt szét a túlsó parton, a tengeri szélben hajladozó, magasba nyúló fák fölött. A közeledő hajó egyre nagyobbak látszott. A tengerjárás éppen megfordult. A dagály mindeddig három-négy órán át felfelé tartott, és fékezte a hajó sebességét. Most viszont az árhullám a torkolat felé fordult, és az apály gyorsította a hajó leereszkedését a folyón.

Végre megszólalt a hajóharang. A kerekek hátrafelé forogtak. A *Shannon* megállt, a kidobott kötelek megfeszültek, s a gőzös a hajóhídhhoz simult.

A beszállás - meglehetősen sietséggel - azonnal megkezdődött. Az egyik csoport hamarosan felszállt a hajóra. A másik csoport nem is próbált elébe vágni. Még várhatott valakit - nyilván egy megkésett utast -, mert ketten-hárman kiváltak a csoportból, és lementek a rakpartra, egészen a Saint-Augustine-ba vezető út kereszteződéséig, és türelmetlenül kémlelték a terepet kelet felé.

Minden okuk megvolt arra, hogy türelmetlenek legyenek. A *Shannon* kapitánya a parancsnoki hídról már kiabált is feléjük:

- Beszállás! Tessék beszállni!

- Néhány percre várjanak még! - kérlelte egy férfi, aki a második csoporthoz tartozott, és a hajóhídon állt.

- Nem várhatunk tovább.

- Csak néhány percre!

- Egy percre sem!

- Egy pillanatig még!

- Lehetetlen! Az apály megkezdődött. Ha várunk, megtörténhetik, hogy az alacsony vízállás miatt nem jutunk át a jacksonville-i zsilipeken.

- Különben is - tette hozzá az egyik utas -, miért engedjünk a késve érkezők szeszélyének!

Az utas, aki ezt a megjegyzést tette, az első csoporttal szállt a hajóra.

Társai már elhelyezkedtek a hátsó fedélzeten.

- Ezt mondom én is, Burbank úr - felelte a kapitány. - Első a kötelesség... Gyerünk, uraim, szálljanak be, vagy parancsot adok az indulásra.

A matrózok már készen álltak, hogy ellökjék a gőzöst a hajóhídtól; a gőzsíp éles füttyjeleket hallatott.

Harsány kiáltás szakította félbe az előkészületet:

- Itt van Texar!... Itt van Texar!

A rakparton, a fordulóban, őrült iramban robogó kocsi kanyarodott be. A négy vágatató öszvér megállt a hajóhíd feljáratánál.

A kocsiból egy férfi ugrott ki. Társai, akik az útkereszteződésnél lesték, elébe futottak. Aztán valamennyien sietve felszálltak a hajóra.

- Ha még egy percet késel, Texar, lemaradsz! Ez nagyon kínos lett volna! - mondta az egyik.

- Bizony! Legkorábban holnapután érhetél volna vissza... hová is? No, majd megtudjuk, ha jónak látod - fűzte hozzá egy másik.

- Ha a kapitány erre a pimasz James Burbankre hallgat - folytatta egy harmadik -, a *Shannon* már jó negyed mérfölddel Picolata alatt úszik!

Texar, barátai kíséretében, felment az elülső fedélzetre.

A két csoportot csupán a parancsnoki híd választotta el egymástól. Texar végigmérte James Burbanket. Egy szót sem szólt, de pillantásából bárki kiolvashatta az engesztelhetetlen gyűlöletet.

James Burbank a szemébe nézett Texarnak, majd sarkon fordult, s leült a fedélzet ellenkező oldalán, társai közé.

- A mi derék Burbankünk, úgy látszik, nincs valami jó hangulatban! - mondta Texar egyik cimborája. - Nem is csodálom. Hiába hazudozott, a recorder⁴ egykettőre végzett az egész hamis tanúvallomással...

- De nem végzett övele magával - felelte Texar. - Ez még hátravan! És ezt magamra vállalom!

A köteleket közben eloldották, és felhúzták a gőzösre. A gőzöst hosszú csáklával ellökték a hajóhídtól, s most orrával a folyó irányába fordult. A két óriási kerék megindult, s a hajó, amelyet immár az apály is segített, sebesen siklott a Saint John két partja között.

Az amerikai folyókon ebben az időben nagyméretű gőzhajók bonyolították le a személyforgalmat. Egy-egy gőzös olyan volt, mint valami többemeletes ház, tágas tetőteraszokkal. A fedélzeti sétány belső szegélyén két nagy kémény nyúlt a magasba, előtte és mögötte zászlóárbocok, a sátorlapok tartóköteleivel.

⁴ Városi bíró, az esküdtbíróság elnöke

A Hudson folyón vagy a Mississippin akkoriban valóságos úszó paloták közlekedtek; valami kisebb mezőváros lakossága kényelmesen elfért volna egy-egy ilyen gőzösön. A floridai települések forgalmát azonban a Saint John folyón kisebb hajó is elláthatta. A *Shannon* mindössze afféle úszó ház volt, noha berendezését és felszerelését tekintve alig különbözött a *Kentucky* vagy a *Dean Richmond* nevű nagy gőzösöktől.

Gyönyörű idő volt. A füstgomolyag parányi foltokra szakadozva lebegett a tündöklő égen. Az Újvilágban az északi szélesség harmincadik fokán a februári hőmérséklet nagyjából olyan, mint az Óvilágnak a Szaharával határos vidékein. Csakhogy itt enyhe tengeri szél fúj, s ezért a hőség nem volt elviselhetetlen. A *Shannon* legtöbb utasa a fedélzeten maradt, és élvezte a friss illatokat, amelyeket a parti erdőkből hajtott oda a szél.

A mennyezetesen kifeszített ponyvák megvédték az utasokat a ferdén beeső napsugarak tüze elől. A hajó gyors mozgásától a sátorlapok úgy táncoltak, mint a *pankák*, a mozgó baldachinok,⁵ amelyek alatt a hinduk hűsölnek.

Texar, öt-hat társával együtt, behúzódott az étterembe. Elhelyezkedtek az egyik páholyban, az asztal körül. S az amerikai kocsmák erős pálinkáihoz szokott igazi nagyivók módjára, pohárszámra hörpintgették a tömény *gint*,⁶ a keserű pálinkát és a Bourbon-szigeti *whiskyt*.⁷ Tulajdonképpen durva, neveletlen, mocskos szájú emberek voltak; bőrkabátot, bőrnadrágot viseltek, vászon vagy szövet alig volt a ruházatukon; megszokták, hogy inkább az erdők mélyén éljenek, mint a floridai városokban.

Texarnak mintha bizonyos kiváltságai lettek volna a többiekkel szemben. Ezt részben talán erélyes jellemének, részben előkelőbb társadalmi helyzetének vagy pedig vagyonának köszönhette. Fölénye most is megnyilvánult. Hallgatott, s ezért cimborái is csendben ültek, és beszéd helyett ivással ütötték agyon az időt.

Az asztalokon néhány újság hevert.

Texar szórakozottan átfutotta az egyiket, majd félrelökte, és azt mondta:

- Hiszen ennek már szakálla van!

- De még mekkora! - felelte az egyik társa. - Háromnapos!

- Pedig most, hogy a harc itt folyik a portánk előtt, három nap alatt sok minden történhetik! - szólt közbe egy másik.

- Hogy áll a háború? - kérdezte Texar.

- Bennünket egy dolog érdekel különösképpen, Texar, s ez a következő: azt mondják, hogy a washingtoni kormány hadműveleteket tervez Florida ellen. Számíthatunk arra, hogy az északiak rövid időn belül partra szállnak.

- Bizonyos ez?

- Nem tudom. A hírt Savannah-ban hallottam, de Saint-Augustine-ban is megerősítették.

- Hát csak jöjjenek az északiak, ha mindenáron le akarnak igazni bennünket! - harsogta Texar, s hogy fenyegető hangjának nagyobb hitele legyen, öklével az asztalra csapott. Több pohár és

⁵ Oszlopokon nyugvó díszes mennyezet királyi trónusok, ágyak felett. Baldachinnak mondják a négy rúdon hordott selyem-, brokát- vagy bársonyterítőket is, amelyeket ünnepi alkalmakkor előkelő személyek feje fölé tartanak

⁶ Borókapálinka

⁷ Gabonapálinka

üveg felborult. - Rajta! Csak jöjjenek! Majd meglátják, milyen választ adnak a floridai rabszolga-tulajdonosok ezeknek a négerpárti bitangoknak, akik ki akarnak fosztani bennünket!

Ha valaki nem ismerte volna az eseményeket, amelyek ebben az időben Amerika földjén lejátszódtak, két dolgot Texar válaszából is megtudhatott volna.

Először is azt, hogy a régóta folyó polgárháború - amelynek a Sumter-erődre 1861. április 11-én leadott ágyúlövés volt a hadüzenete - ez idő tájt már döntő szakaszába lépett, mert immár csaknem elérte a déli államok legtávolabbi határát.

Másodszor pedig, hogy Texar a rabszolgatartás híve, s mint ilyen, a rabszolgatartó területek lakosságának nagy többségével van egy véleményen.

A *Shannon* fedélzetén mind a két pártnak számos híve utazott. Hogy a hosszú háború alatt használatos valamennyi elnevezést felsoroljuk, egyrészt *északiak*, azaz *rabszolgaság-ellenesek* vagy *szövetségi*ek voltak itt, másrészt: *déliek*, azaz *rabszolgatartók* vagy *szakadárok* (a *szecesszió* hívei), akik *szövetkezetteknek* is mondták magukat.⁸

Jó óra telt el, s közben Texar és társai kellőképpen leitták magukat. Ekkor felkerekedtek, és ismét felmentek a fedélzetre. A *Shannon* már elhaladt a jobb parton betüremelő Trent-öböl és a Hatmér föld-öböl előtt. A messzire nyúló két keskeny öböl közül az előbbi egy sűrű ciprus-erdőig, az utóbbi a Tizenkétföld-lápig vezette el a folyó vizét; a láp neve egyben területét is megjelölte.

Azon a szakaszon, ahol a gőzös haladt, a partot gyönyörű erdők szegélyezték; tulipánfák és magnóliák, fenyők és ciprusok, örökzöld tölgyek és jukkák. S közöttük sok más pompás sudár fa: törzsük szinte eltűnt az azalea és a kígyókonty kusza bozótjában.

A hajó keskeny, lagúnaszerű⁹ öblök előtt húzott el. Ezek a sok mérföld mélységbe benyúló öblök kanyargós utat írtak le az erdőkben, s természetes csatornák módjára vezették el a folyó vizét a Saint Jean és a Duval járások ingoványos alföldjeire.

⁸ Észak-Amerika 1783-ban vívta ki függetlenségét. 1787-ben George Washington elnöksége idején készítették el az Észak-Amerikai Egyesült Államok alkotmányát, amely meghagyta az egyes államok külön jogait, de egységes kormányzást és törvényhozást állított fel.

Az Észak-Amerikai Egyesült Államok északi és déli államai között azonban csakhamar mélyreható gazdasági és politikai ellentétek támadtak. Északon fellendült a gyáripár - elsősorban a pamutipar -, hatalmas munkásosztály keletkezett, míg Délen, az ültetvényeken csak a rabszolgák száma növekedett, a szabad kisbirtokosok nem tudtak gyökeret verni. Az északiak támadták a rabszolgaság intézményét - ugyanis a fejlődő iparnak bér munkásokra volt szüksége. Az ellentétek kiéleződtek, s amikor az 1860-i elnökválasztáson Abraham Lincoln, az északiak jelöltje győzött, a déli államok egymás után léptek ki az Észak-Amerikai Egyesült Államok szövetségéből. Ezek az államok szövetkeztek egymással. Elnökké Jefferson Davist választották, a szövetség székhelye Richmond lett, Virginia államban. Ezért nevezték a délieket *szövetkezetteknek* vagy *szakadároknak*. E szakítás után kitört a polgárháború, amely 1861-től 1865-ig tartott. Az Észak-Dél közötti polgárháborút *szecessziós háborúnak* is nevezik. A latin *secessio* szó ugyanis *kivonulást* jelent. Az elnevezés utalás arra, hogy a déli államok kivonultak az Unióból.

A háború kezdetén a déliek voltak előnyben, mert el voltak látva fegyverekkel, és jó hadvezérekkel rendelkeztek. Lincoln elnök azonban megszervezte az északi hadsereget, és fegyverről is gondoskodott. A háború végét Richmond, a szakadárok fővárosának elfoglalása jelentette. Eredménye az Észak-Amerikai Egyesült Államok egységének kialakulása és a rabszolgaság eltörlése volt

⁹ Tenger vagy folyó homokzátonnyal elválasztott része

Az öblök bejárata felől időnként kellemetlen pézsmaszagot hozott a folyó felé a szél. A növényzet rendkívül erősen illatozik ezen az éghajlati övezeten, de a gőzhajó utasai mégsem ezt érezték, hanem a *Shannon* kerekeinek zúgására felriadt, s a magas fűben menekülő alligátorok átható szagát.

Madarak rebbentek fel: harkályok, gémek, verébfélék, szárcsák, bóbitás galambok, rigók, sok száz fajta különféle alakú és tollazatú szárnyas. Köztük az a kolibriféle is, amely egy hasbeszélőt megszégyenítő ügyességgel utánoz minden hangot, még a csombókos kakas kukorékolását, ezt a trombitaharsogásra emlékeztető, négy-öt mérföldre elhallatszósó rikoltást is.

Texar felért a fedélzetre. Csaknem belebotlott egy nőbe, aki éppen lefelé indult, a társalgóba. A nő visszahőkölt, amikor az előtte álló férfit észrevette. Félvér lány volt: fehér és néger keverék, a Burbank család szolgálója. Amint így váratlanul szembekerült gazdjára esküdt ellenségével, már első mozdulata kifejezte a leküzdhetetlen undort. Mintha észre sem vette volna Texar gonosz pillantását, kissé félreállt az útból.

A férfi vállát vonogatva fordult vissza társai felé, és hangosan mondta:

- Ez Zermah. Rabszolga, James Burbank tulajdona. A gazdjára meg közben egyre a rabszolgatartás ellen papol.

Zermah nem válaszolt. Mihelyt az út szabad volt, lement a nagy társalgóba. Mintha meg sem hallotta volna az iménti megjegyzést.

Texar viszont a gőzös orra felé tartott. Ott megállt, szivarra gyújtott. Társai egyre a nyomában voltak, de ő már ügyet sem vetett rájuk. A folyó bal partját figyelte, fürkésző pillantással. A partnak ez a szakasza Putnam járás határa volt.

A *Shannon* hátsó fedélzetén eközben szintén a háborúról folyt a szó. Zermah távoztával James Burbank egyedül maradt barátaival, akik Saint-Augustine-ba kísérték. Az egyik a sógora volt, Edward Carrol, a másik pedig a floridai származású Walter Stannard, aki Jacksonville-ben lakott. Ők is meglehetősen szenvedélyes hangon beszéltek a véres háborúról, hiszen ennek a harcnak a kimenetele élet-halál kérdése volt az Egyesült Államok számára.

Csak hogy - mint látni fogjuk - James Burbank más véleményen volt, és más reményeket fűzött a polgárháborúhoz, mint Texar.

- Alig várom már, hogy ismét Camdless-Bayben legyek. Két napja vagyunk úton. Talán újabb hírek érkeztek azóta a hadműveletekről. Az sincs kizárva, hogy Dupont és Sherman már bevették Port Royal kikötőjét, és megszállták a dél-karolinai szigeteket.

- Annyi bizonyos, hogy minderre hamarosan sor kerül - felelte Edward Carrol -, sőt Lincoln elnök nyilván már azzal a tervvel foglalkozik, hogy Floridára is kiterjeszti a háborút.

- Itt az ideje! - szólalt meg ismét James Burbank. - Igen! Itt az ideje, hogy a kormány végre érvényesítse erejét a Georgiában és Floridában garázdálkodó déliekkel szemben. Amúgy is azt képzelik, hogy túlságosan messze vannak, és ezért nem csíphetik nyakon őket. Láthatta, mire vetemednek az ilyen lelkiismeretlen alakok, mint ez a jöttment Texar! Ellenünk, az északiak hívei ellen uszítja az itteni rabszolgatartókat, akiknek támogatását élvezi. A mi helyzetünk pedig egyre nehezebb lesz, mert a háború minden eseményének visszahatását saját bőrünkön érezzük!

- Igazad van, James - mondta Edward Carrol. - A legfontosabb, hogy Floridában minél előbb a washingtoni kormány legyen az úr. Alig várom már a napot, amikor az északi hadsereg megérkezik, és rendet teremt. Hiszen ha sokáig késik, kénytelenek leszünk elhagyni ültetvényeinket.

- Higgye el, kedves Burbank, csak napokról lehet szó - felelte Walter Stannard. - Tegnapelőtt, amikor Jacksonville-ből útra keltem, már érezhető volt a nyugalanság. Az emberek attól féltek, hogy Dupont tengernagy hajói átkelnek a Saint John szorosain. De ez a hír is jó volt ürügynek, hogy megint fenyegetően lépjenek fel mindazokkal szemben, akik nem hívei a rabszolgaságnak. Bármikor lázadás törhet ki. Ez pedig megbuktatná a város jelenlegi kormányzatát, és a hatalom a legelvetemültebb gazfickók kezébe kerülne.

- Ez sem lenne meglepő - felelte James Burbank. - Az északi hadsereg közeledtével súlyos megpróbáltatások várnak ránk! De mindez elkerülhetetlen.

- Mit is tehetnénk? - szólalt meg ismét Walter Stannard. - Jacksonville-ben és Florida más vidékein akad ugyan néhány derék ültetvényes, aki a rabszolgaság kérdésében egy véleményen van velünk, de annyira mégsem vagyunk, hogy a szakadárok garázdálkodását megfékezhessük. Egyetlen reményünk, hogy az északi csapatok partra szállnak. Biztonságot csak ez adhat nekünk. Hanem kíváncsi lennék, hogy a hadműveleteket, ha egyszer elhatározták, minél gyorsabban végre is hajtsák.

- Úgy van!... Bárcsak itt volnának már az északiak - mondta hangosan James Burbank -, és megszabadítanának bennünket ezektől a bitangoktól!

Így beszéltek ezek az északiakhoz húzó férfiak, akik családjuk vagy vagyonuk miatt kénytelenek voltak a rabszolgatartók környezetében élni, és a déli államok viszonyaihoz alkalmazkodni.

Hamarosan meglátjuk, valóban indokolt volt-e, amit mondtak, és valóban volt-e okuk a félelemre.

James Burbank és barátai helyesen ítélték meg a háború kilátásait. Az északi kormány új hadműveletet készített elő, azzal a céllal, hogy Floridát is meghódolásra kényszerítse. A feladat nem éppen a félsziget elfoglalása vagy katonai megszállása volt. Az északiaknak csupán az volt a fontos, hogy a kikötőket és a partvidéket ellenőrizték, és így megakadályozzák a csempészetet. A csempészhajók ugyanis rendszeresen áttörték a tengerzárát, hogy külföldi piacokra szállítsák Florida termékeit, s ennek ellenében fegyvert és hadianyagot vigyenek a déli államoknak.

A *Shannon* sem kockáztatta meg, hogy útját a georgiai vizeken folytassa, hiszen a dél-georgiai partvidék már az északi tábornokok kezébe került. Óvatosságból kikötött a határon. A gőzös végállomása Fernandina kikötője volt, valamelyest a Saint John torkolata fölött, de még a georgiai határ előtt, az Amelia-sziget északi részén. Erről a vidékről indult ki a Cedar Key-i vasútvonal, amely a Mexikói-öböl irányában szelte át a floridai félszigetet.

A *Shannon* óvatossága teljesen érthető volt. Amelia szigete és a Saint Mary torkolata fölött, a partvidéken cirkáló északi hajók már bekeríthették, és foglyul ejthették volna.

A gőzös utasainak nagy része tehát olyan floridaiakból állt, akiket ügyeik nem szólítottak a floridai határon túlra. Saint John-vidéki városokban, mezővárosokban vagy falvakban laktak, legtöbbjük saint-augustine-i vagy jacksonville-i volt. Az utasok bármely város vagy falu közelében kiszállhattak, ha a gőzös beállt a cölöpökre vert kikötőhídhöz vagy kikötőgáthoz. Ezek az angol mintára készült mólószerű faépítmények lehetővé teszik a kiszállást olyan helyen is, amely kikötésre nem alkalmas; még csónakot sem kell igénybe venni.

Az egyik utas azonban éppen arra készülődött, hogy a folyó közepén hagyja el a hajót. Nem a legközelebbi menetrendszerű kikötőhelyen szándékozott kiszállni, hanem a partnak egy olyan szakaszán, ahol sem falu, sem magányos ház, de még csak egy vadász- vagy halászkunyhó sem látszott.

Ez az utas Texar volt.

Este hat óra körül a *Shannon* három éles füttyjelet hallatott; a kerekek csaknem azonnal megálltak, és a hajót csupán a víz sodra ringatta lefelé, amely ezen a szakaszon meglehetősen lassú. Mindez a Fekete-öböl magasságában történt.

A Fekete-öböl a bal part egyik mély beszögellése. Ide ömlik a Saint John egyik kis mellékfolyója, egy névtelen patak, amely a putnami és a duvali járás határának közelében kanyarog, és a Heilman-erőd alatt folyik el. Keskeny torkolatát teljes egészében eltakarja a faágak bolthajtásszerű sűrű bozótja, a lombok szinte úgy fonódnak egymásba ott, mint a szálak valami sűrű szőttesen.

Ezt a sötét lagúnát még a környék lakosai is alig ismerték. Soha senki sem próbált behatolni oda, és senki sem gyanította, hogy ez Texar rejtekhelye.

Nem is meglepő, hogy ez a zezugos vízi út ennyire ismeretlen maradt. A folyó felől ugyanis nem venni észre, hogy a part szegélye a Fekete-öbölnél megszakad. Meg azután tapasztalt hajós legyen, és jól ismerje ezt a sötét lagúnát az, aki alkonyat után eligazodik benne.

A *Shannon* sípjelére valahonnan kiáltás felelt, hármas kiáltás a hármas füttyre. A magas parti fűben fény csillant meg. A fénylő pont imbolyogva megindult. A partról csónak közeledett a gőzös felé.

Egyszerű *szkiff* volt, fatörzsből kivájt keskeny csónak, amelyen egyetlen kéttollú lapát elegendő az evezéshez is meg a kormányzáshoz is.

Amikor a csónak fél kötélhosszúságnyra¹⁰ megközelítette a hajót, Texar, aki a hajó orrában tartózkodott, a külső lépcső lejáratahoz sietett, és kezéből tölcserő formált:

- Hahó! - kiáltotta.

- Hahó! - hangzott a válasz.

- Squambo, te vagy?

- Én vagyok, uram!

- Evez a hajó mellé.

A csónak a gőzös oldalához simult.

A szkiff felkunkorodó orrán jelzőlámpa függött, és valamelyest megvilágította az evezőst. Bozontos, fekete hajú indián ült a keskeny csónakban; meztelen felsőteste jól megtermett, izmos férfit sejtetett.

Texar ekkor társai felé fordult, s kezét szorított velük.

- Viszontlátásra! - mondta jelentősegteljesen.

Még egy fenyegető pillantást vetett Burbank felé, majd leereszkedett a bal oldali kerékházra szerelt lépcsőn, és elhelyezkedett Squambo csónakjában.

A kerekek ismét megindultak.

Néhány fordulat, és a hatalmas gőzös lassan eltávolodott a szkifftől.

A fedélzeten senki sem gyaníhatta, hogy a könnyű kis csónak rövidesen a sötét parti bozótban tűnik el.

¹⁰ Kötélhossz: tengerésmérték, kb. 185 méter

- Legalább egy gazemberrel kevesebb van a hajón! - mondta Edward Caroll, aki ügyet sem vetett arra, hogy szavait Texar cimborái is hallják.

- Úgy van! - felelte James Burbank. - Ez az ember veszedelmes gonosztevő. Csepp kétségem sincs efelől, noha a nyomorult fráter mindig kibújik a felelősségre vonás alól. Egészen érthetetlenül, mindig sikerült alibit¹¹ igazolnia.

- Ha ma éjszaka valamiféle bűntényt követnének el Jacksonville környékén - mondta Stannard -, Texart senki sem vádolhatná vele, hiszen már itt kiszállt a hajóból!

- Ki tudja! - szólalt meg ismét James Burbank. - Azon sem csodálkoznék, ha valaki holnap azt tanúsítaná, hogy látta, amint Texar, éppen ebben a pillanatban, ötven mérföldre innen, valahol Észak-Floridában rablást vagy gyilkosságot követett el. De persze, mindazok után, ami történt, az sem lepne meg, ha Texar viszont bebizonyítaná, hogy e bűntényben sem volt semmi része. No de kár az ilyen emberre ennyi szót vesztegetni. Maga, Stannard, visszatér Jacksonville-be?

- Még ma este.

- Leánya ott várja?

- Igen, és szeretném minél előbb viszontlátni.

- Ez érthető is - felelte James Burbank. - De mik a további tervei? Mikor látjuk ismét Camdless-Bayben?

- Néhány nap múlva.

- Jöjjön minél előbb, kedves Stannard, ha lehet. Tudja, hogy igen komoly események küszöbén állunk, és az északi csapatok közeledése csak súlyosbítja helyzetünket. Egyébként azt hiszem, hogy leányával, Alice-szel együtt nagyobb biztonságban lenne nálunk, a Castle-House-ban, mint a városban, ahol a déliek bármikor erőszakos lépésekre vetemedhetnek.

- Igaz, igaz, ámbár tulajdonképpen magam is déli vagyok, kedves Burbank.

- Származásra nézve igen, de felfogása és tettei után ítélve, ön, kedves Stannard, mégiscsak igazi északi!

A folyó sodródása egyre sebesebbé vált, amint a hajó a torkolat felé közeledett. A *Shannon* most gyorsabban úszott. Egy óra múlva egy zöld domb tetején épült kis település: Mandarin falu előtt haladt el. Öt-hat mérfölddel a falu alatt, a gőzös megállt a jobb parton. A folyó itt elég mély volt, a hajók odaállhattak a kiépített rakparthoz, hogy szállítmányukat felvegyék.

A gőzös túlhaladt a rakparton, és valamivel lejjebb, két vashuzalra felfüggesztett kicsi, de igen kecses, fából ácsolt kikötőhídhöz úszott. Ez volt Camdless-Bay hajóállomása.

A kikötőhídon két néger várakozott, kezükben lámpás, mert közben teljesen beesteledett.

James Burbank elbúcsúzott Stannardtól, és Edward Carrollal együtt kiszállt a hajóból.

Zermah, a félvér leány követte őket. Messziről egy gyermek kiáltása hallatszott. Zermah felelt reá:

- Itt vagyok, Dy!... Itt vagyok!

- És apa?

¹¹ Latin szó, jelentése: másutt. Egy perben „alibit igazolni” annyit jelent, mint bebizonyítani, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetésekor nem a cselekmény elkövetése helyén volt, hanem valahol máshol

- Ő is megjött!

A lámpák eltávolodtak a parttól, a *Shannon* kerekei ismét megindultak, s a gőzös, rézsút irányban átvágva a bal part felé, folytatta útját. Hárommérföldnyire Camdless-Baytől kikötött a bal parton levő jacksonville-i hajóállomáson. Az utasok egy része ott szállt ki.

A kiszállók között volt Walter Stannard is. Ugyancsak ott hagyta el a hajót az a három vagy négy férfi, akitől Texar vagy másfél órával azelőtt vált el, amikor az indián csónakjába szállt.

Mindössze hat-nyolc utas maradt a gőzös fedélzetén. Néhányan Pablóba utaztak, egy kis városkába, amely a Saint John torkolatában emelkedő világítótorony közelében épült. Mások a Talbot-szigeten szándékoztak kiszállni. Ez a sziget a nyílt tengeren fekszik, a Talbot-szoros bejáratánál.

Végül volt olyan utas is, aki Fernandina kikötőjébe készült.

A *Shannon* tehát folytatta útját. Minden zavar nélkül áthaladt a zsilipeken. Egy órával utóbb eltűnt a Traut-öböl kanyarodójában, ahol a Saint John folyó vize már az óceán haragos hullámaival egyesül.

II. CAMDLESS-BAY

Camdless-Bay - így nevezték James Burbank birtokát. Itt élt a gazdag ültetvényes, egész családjával. A birtok a Saint John folyó egyik öbléről, a Camdless-öbölről kapta a nevét. (Az angol nyelvben a „bay” szó öblöt jelent.) Ennek partján terült el Burbank ültetvénye Jacksonville fölött, a folyó túlsó partján. Mindössze három mérföldre feküdt ettől a fontos floridai várostól; az összeköttetés Jacksonville és az ültetvény között tehát igen egyszerű volt. Egy jó csónak, kedvező északi vagy déli széllel, menet az apály, jövet a dagály segítségével egy óra alatt megtette az utat Camdless-Baytól a duvali járás székhelyéig.

James Burbank Florida egyik legszebb ültetvényének tulajdonosa volt. Jelentékeny vagyont örökölt, s azt maga is gyarapította. A New York állammal határos New Jersey államban is nagy kiterjedésű birtokai voltak.

Az ültetvény szerencsés helyen feküdt. Ez a terület, a Saint John jobb partján, minden szempontból alkalmasnak bizonyult egy értékes gazdaság kifejlesztésére. Éppen csak ki kellett aknázni a természet adta kitűnő lehetőségeket. A földdarab a nagyüzemi gazdálkodás minden feltételének megfelelt. Minthogy a birtokot egy művelt, határozott, nagy munkabírásu férfi vezette, aki megfelelő munkatársakkal és tekintélyes tőkével rendelkezett, a camdless-bayi ültetvény valóban felvirágzott.

Az ültetvény négyezer angol holdon terült el, kerülete tizenkét mérföld lehetett. Ha voltak is ennél nagyobb birtokok a déli államokban, jobban kezelt ültetvény aligha akadt. Ésszerűen és gazdaságosan építettek meg itt mindent: a lakóházakat, a melléképületeket, a lóistállókat, a marhaistállókat, a rabszolgaszállásokat, a csűröket, a magtárakat, a feldolgozó üzemeket, a műhelyeket, az utakat és a birtok legtávolabbi pontjától a kis kikötőig épült vasútvonalat.

Már az első pillantásra is meglátszott, hogy aki ezeket az építkezéseket tervezte és irányította: észak-amerikai volt. A camdless-bayi uradalommal csak a legjobb virginiai vagy karolinai birtokok versenyezhetek.

Az ültetvény értékét növelte a talaj változatossága. A magas fekvésű részek inkább a gabonaneműeknek kedveztek, a mélyebben fekvő földeken kávé- és kakaócserje termett, a sókban gazdag síkságokon a rizs és cukornád talált alkalmas talajra.

A hosszú szálú és kitűnő minőségű georgiai és floridai gyapot, mint tudjuk, nagyon keresett cikk az európai és az amerikai piacokon. A Burbank-ültetvény egyik legfontosabb terméke a gyapot volt. Egyenletes távolságban, szabályos sorokban húzódtak a mályvára emlékeztető, halványsárga virágot termő, világoszöld levelű cserjék a gyapotmezőkön.

Gyapotszedés idején az egy-másfél holdas mezőkre kunyhókat ácsoltak. Ezekben laktak ilyenkor a kirendelt rabszolgák, férfiak, nők, gyermekek. Ők végezték a gyapotszedést, ami nagy figyelmet igénylő, igen aprólékos munka: a felpattant tokból ki kell húzni a gyapot-pamacsokat ügyes mozdulattal, nehogy a rostok megrongálódjanak. Az összegyűjtött gyapotot napon megszáritják, majd a szálacskákról fogaskerekek és hengerek segítségével eltávolítják a reájuk tapadt magvakat; az így megtisztított anyagot vízi sajtóval bálákba préselik, összeabroncsozzák, és szállításra készen elraktározzák. A vitorlások és gőzhajók közvetlenül Camdless-Bay kikötőjében rakodhattak meg a kész bálákkal.

A Burbank-ültetvénynek a gyapoton kívül fontos terméke volt a kávé és a cukornád is. A kávé ezer-ezerkétszáz cserjével beültetett parcellákon termelték. A kávébokr virága a spanyol jázminra emlékeztet, termése pedig akkora, mint egy kisebb cseresznye. A termésekben két mag van, ezt kell kiszedni és megszáritani.

A birtok ingoványos síkságain kilenc-tizennyolc láb¹² magas nádszálak erdeje ringott, felnyúló buzogányuk úgy hullámozott a levegőben, mint a nyargaló huszárok sisakforgója. Ez volt a cukornád. Camdless-Bayben a cukornád termesztésére különös gondot fordítottak. A folyékony nyerscukrot a déli államok fejlett cukorfinomító üzei dolgozták fel. De feldolgozták a cukorszirupot másképpen is: ebből készült a melaszpálinka: a rum, vagy ananászlé és narancsnedv hozzáadásával: a nádibor. A cukornád is jövedelmező üzletágnak bizonyult, ámbár a gyapotterméstől messze elmaradt.

Busás hasznót hajtott James Burbanknek ezenkívül a kakaó, a kukorica, a burgonyához hasonló batáta, az édesrépa, az indiai búza, a dohány, valamint a két-háromszáz holdon termelt rizs is.

De volt a birtoknak még egy kincse, amelynek hozama feltétlenül elérte, sőt talán meg is haladta a gyapotból származó jövedelmet: a szinte kimeríthetetlen erdőség. A fahéjat adó cimetfa, a borscserje, a narancsfa, a citromfa, az olajfa, a fügefa, a mangófa, a kenyérfa mellett dúsan termettek a floridai félszigeten nagyszerűen meghonosítható európai gyümölcsfák is.

A birtokon levő erdőkben rendszeresen folyt a fakitermelés. Gazdagon tenyészett itt a bürzsönfa, az olyannyira keresett mexikói szilfa, a majomkenyérfa, a vérvörös indákon vörös virágot nyitó korallfa, a fekete diófa, egy sárga virágú gesztenyefaféle, az örökzöld tölgy, a hajóépítéshez, különösen a váz fa alkatrészeinek készítéséhez, valamint árbocfának használatos ausztráliai fenyő, és még egy különleges fenyőféle, amelynek termései petárdaként durrogtak a déli napsütésben, azután az ernyős koronájú fenyő, a tulipánfa, a jegenyefenyő, a cédrus és főként a Floridában annyira elterjedt ciprus, amely hatvan-száz mérföld hosszúságú erdőket alkot a félszigeten.

James Burbank az ültetvény több pontján nagy teljesítményű fűrésztelepet létesített. A birtokán átvezető patakokon, a Saint John mellékfolyócskáin gátakat építtetett, hogy vízesések szakítsák meg a patak csendes folyását. A vízesések bőséges hajtóerőt szolgáltatnak a fűrésztelepeknek. Ezek pedig egy év alatt annyi gerendát, deszkát és pallót készítettek, amennyivel akár száz teherszállító hajó is színültig lehetett volna megrakni.

S ne feledkezzünk meg a nagy kiterjedésű, kövér rétekről, amelyeken lovak, öszvérek és szarvasmarhák legeltek. Az istállótrágya a birtok minden szükségletét fedezte.

A szárnyasok világa az egész félszigeten igen változatos volt. Nemcsak felsorolni, de még elképzelni is igen nehéz volna azt a sokféle szárnyast és madarat, amely Camdless-Bayt (és egész Floridát) benépesítette. A fák felett fehér fejű óriás sasok terjesztették ki szárnyukat; éles rikoltásuk úgy hangzott, mint valami repedt trombita hangja. Az erdőben vérengző keselyűk és szuronyoszerűen hegyes csőrű óriásgémek repdestek.

A folyó mellett, a parti nádasok között, a félelmetes bambuszok árnyékában nádi- és vízi-madarak nyüzsgtek: rózsaszínű és skarlátvörös flamingók, hófehér ibiszek, amelyek mintha valami ősi egyiptomi oszlopokról szálltak volna alá; óriásira nőtt pelikánok, tengeri csérek, megszámlálhatatlan változatban; bóbítás és zöld prémes rákászok, bíbor tollú, barna pihés,

¹² Régebbi hosszsmérték, nagysága országok szerint változó. Angliában még ma is használatos. Egy angol láb kb. 30 cm

fehér pettyes kolimadarak, aranyos színekben csillogó jégmadarak, bűvármadarak, vízityúk, sipító vadkacsák, rucák, lilék; nem is beszélve a vihardararokról, az ollócsőrűekről, a hollófélékről, a sirályokról, amelyeket egy-egy szélroham olykor a Saint John folyóig kergetett. De akadt itt néha még úgynevezett repülőhal is, az ínycsemege.

A réteken csak úgy nyüzsgött a sok sárjárom, a mocsári szalonka, a repülő festőpalettához hasonló piros, kék, zöld, sárga, fehér tollú gyöngytyúk, csombókos kakas, fogoly meg fehér tollú, piros lábú galamb.

Akadtak a birtokon ehető húsu, vadon élő négylábúak is; a mezőkön egy hosszú farkú nyúl-fajta élt: átmenet az európai vadnyúl és a házinyúl között, az erdőkben pedig dāmadvadalkák tenyészttek.

S végül volt itt mosómedve, teknősbéka, faraómacska, és sajnos: nagyon sok mérges kígyó is.

Ezek a fajták képviselték az állatvilágot a gyönyörű camdless-bayi birtokon, nem számítva a rabszolgákat: az ültetvényeken dolgozó néger férfiakat és nőket - mert vajon a rabszolgaság szörnyű intézménye nem súllyesztette-e állati sorba azokat az emberi lényeket, akiket adni-venni lehetett, mint a barmot?

Hogyan lehetséges, hogy James Burbank, a rabszolga-felszabadítás híve, még nem szabadította fel ültetvénye rabszolgáit? Hogyan lehetséges ez, amikor maga is az északiak pártján volt, és az északiak győzelmében reménykedett? Visszariadna-e rabszolgáinak felszabadításától, amennyiben ezt a körülmények lehetővé tennék? Nem, semmiképpen sem! Pedig ez már csak hetek, sőt talán napok kérdése volt. Hiszen az északi hadsereg a félszigettel határos állam több fontos pontját már elfoglalta, és megkezdte a floridai hadműveletek előkészítését.

James Burbank egyébként már eddig is minden lehetőt megtett, hogy emberi életet biztosítson a camdless-bayi rabszolgáknak. Az ültetvényen mintegy hétszáz néger dolgozott, férfiak és nők. Tágas, tiszta faépítményekben laktak, megfelelő ellátásban részesültek, s ki-ki korához és erejéhez mért munkát végzett. A jószágigazgató és a gazdatisztek utasítást kaptak, hogy igazságosan és emberségesen bánjanak a rabszolgákkal. A négernek jobban is dolgoztak, mint másutt, pedig a testi fenytés Camdless-Bayben nem volt divatos.

Burbank szomszédai ellenséges szemmel nézték ezt a rendszert, amely szöges ellentétben állt a legtöbb floridai ültetvény szokásaival. Érthető tehát, hogy Burbank nehéz helyzetben volt, főként ebben az időszakban, amikor a rabszolgaság kérdését a fegyvereknek kellett eldönteniük.

Az ültetvényen sokan dolgoztak. A személyzet egészséges és kényelmes faházakban lakott. Ezek a faházak ötvenes csoportokban épültek, folyók és patakok mentén, s az egész birtokon mintegy tíz-tizenkét tanyát vagy telepet alkottak. Itt éltek a négernek, családotul. Egy-egy család valamennyi tagja a lehetőség szerint ugyanegy munkahelyen dolgozott, a földeken, erdőkben vagy üzemekben. A családoknak tehát munkaidő alatt sem kellett szétszóródniuk.

Minden tanya élén egy-egy gazdatiszt állt. Ő vezette a maga kis községét, afféle igazgatói, ha így tetszik: polgármesteri hatáskörrel, az ültetvények központjából kapott rendelkezések szerint. Ez a központ a camdless-bayi uradalmi birtok volt. Területét védőfalnak is beillő, sűrűn levert, magas cölöpökből álló kerítés övezte, amelyet csaknem eltakart a buja floridai növényzet. Itt emelkedett a Burbank család háza.

Félig lakóház, félig kastély, amelyet joggal neveztek „Castle-House”-nak, minthogy az angol nyelvben a *castle* szó kastélyt, a *house* szó pedig lakóházat jelent.

Camdless-Bay hosszú évtizedek óta a Burbank család birtoka volt. A főépületet várszerűen megerősítették még azokban az időkben, amikor a birtokosok joggal félhettek indián támadástól. Hiszen Jessup tábornok nemrég még kemény harcban védelmezte Floridát a szeminolok ellen. Ezek a nomád törzsek - amelyek a telepesektől régebben elszenvedett bántalmazásokért a maguk módján álltak bosszút - hosszú időn át rengeteg gyötrelmet okoztak az ültetvényeseknek. Előbb kifosztották, aztán kegyetlenül legyilkolták őket, végül felperzselték otthonaikat. Gyakran még a városokat is megtámadták és kirabolták. Sok helyütt ma is láthatók a romok, a vérengző indiánok vándorútjának nyomai. Camdless-Baytól alig tizenöt mérföldre, a Mandarin-tanya közelében, ma is ott áll a „véres ház”, ahol egy Motte nevű ültetvényest feleségével és három leányával együtt megskalpoltak, és lemészároltak az indiánok.

A fehérbőrűeknek és vörösbőrűeknek ez a pusztító háborúja azonban immár véget ért. A legyőzött szeminolok visszahúzódtak a Mississippi nyugati partjaira. Ez idő tájt már alig lehetett hallani róluk. Csak egy-egy elszigetelt banda bolyongott Dél-Florida ingoványai között. A félszigetnek már nem kellett félnie a vérengző indiánoktól.

Mindez megmagyarázza, hogy miért építettek valaha várszerű lakóházakat az ültetvényesek. Ha az indiánok váratlanul megtámadtak egy birtokot, az épületnek kellett védelmet nyújtania mindaddig, amíg a szomszédos városokban vagy falvakban szervezett önkéntes egységek megérkeztek. Ezt tartották szem előtt a Castle-House építésekor is.

A Castle-House a Saint John folyótól délre néhány száz méternyire emelkedő kis dombon épült, háromholdas, bekerített park közepén. Mély víziárok és magas védőfal övezte. Egyetlen bejárata volt: a körbefutó víziárok fölé vert híd.

A domb mögött, a lejtőkön, gyönyörű facsoportok álltak, lombjaik dúsan zöldellő keretet fontak a park köré. Camdless-Bay hajóállomásától fiatal bambuszfasor vezetett a kert felé; az ágak összeértek, csúcsíves boltozatba fonódtak, s így a kikötőtől a pázsit széléig valóságos fedett sétány húzódott. Bent a parkban, a fák között, a zöld gyepszőnyeget fehér korláttal szegélyezett utak keresztezték. Valamennyi sétány a Castle-House főbejáratához vezetett, ahol is tágas, homokkal felszórt térségbe torkolt.

A kastély meglehetősen szabálytalan és szokatlan épület volt, szeszélyesen furcsa részletekkel. De a lényeg az, hogy lakói néhány órán át minden külső segítség nélkül megvédelmezheték, még akkor is, ha a támadók netán áttörnék a cölöpkerítést, s közvetlenül az épületet fognák ostrom alá. Földszinti ablakait vasrács védte. A homlokzati főbejárat szilárd volt, akár egy várkapu. A ház fala márványkőből épült. Egyes pontjain kiugró tornyok könnyítették meg a védők dolgát. Ezekből az őrtornyokból ugyanis a fegyveresek oldalirányból is tüzelhettek a támadókra.

Az épületen csak annyi ablak és ajtó volt, amennyi feltétlenül szükséges; a középső torony magasan kiemelkedett, csúcsán az Észak-Amerikai Egyesült Államok csillagos zászlója lengett; a falakba lőréseket vágtak; a falak alsó részét homorú lejtéssel építették; fent csipkés oromzat húzódott, a vastag falat átjárók törték meg; az épületet magas tető fedte. A Castle-House inkább várkastélyhoz hasonlított, mintsem vidéki lakóházhoz vagy nyaralóhoz.

Ezt kívánta lakóinak biztonsága abban a korban, amikor vad indián törzsek kalandoztak Florida földjén. Még föld alatti alagút is vezetett a Castle-House-ból a cölöpfal és a víziárok alatt a Saint John egyik kisebb öbléig, a Marino-öblig. Végveszély esetében a ház lakói titokban elmenekülhettek a föld alatti alagúton át.

A szeminol törzsektől már nem kellett tartani. Kiszorultak a félszigetről, mintegy húsz esztendővel ezelőtt. De ki tudja, mit hoz a jövő? S ha az indián támadás veszélye elmúlt, nem kellett-e James Burbanknek most attól rettegnie, hogy honfitársai támadnak rá? Hiszen az

északiak pártján volt, magányosan és elszigetelten a déliek világában, védtelen a polgárháború minden fordulatával szemben. Pedig ebben a háborúban bizony gyakran került sor véres és kegyetlen megtorlásra.

A nélkülözhetetlen védelmi berendezés a vár belső kényelmét nem érintette. A tágas szobákat, a pompás lakosztályokat gazdagon és ízlésesen rendezték be. A Burbank család olyan jólétet és nyugalmat élvezhetett ezen a gyönyörű vidéken, amilyent vagyon csak akkor biztosít, ha birtoklása fejlett szépérzéssel párosul.

A kastély mögött, a parkban, színpompás virágágyak húzódtak, egészen a cölöpkerítésig. Az indák és futónövények felkúsztak a cölöpökön, és ellepték a palánkot, a bokrok között ezer meg ezer kolibri repdesett. A park virágszőnyegein ott pompázott a trópusi éghajlat minden virága, növénye, amely illatával és színével gyönyörűséget szerezhet a sétálónak: narancs-, füge- és olajligetek, gránátalmák, magnóliák, illatot árasztó elefántcsontszínű kelyhűkkel, az enyhe szélben hajladozó törpepálmák, violaszín árnyalatú kobeafüzérek, zöld tupearózsák, éles, zörgő kardlevelű, rózsaszín rododendron- és mirtuszbokrok, valamint óriási citromnarancs, úgynevezett *grapefruit*-fák.

A kerítés mellett, a nagy ciprusok és baobabfák valóságos lombsátort vontak a gazdasági épületek fölé. Itt voltak az istállók, a kocsiszínek, az ólak; itt rendezték be a tehenészetet és a baromfiudvart. Még a forró déli nap sugarai sem hatoltak át a sűrű lombokon, s így a háziállatok nem sínylették meg a rekkenő nyári hőséget. A szomszédos patakokból elágazó csermelyek keresztül-kasul szeldelték a birtoknak ezt a részét; vizük egészséges, üdítő hűvösséget terjesztett.

A camdless-bayi uradalmi park és a hozzá tartozó kis gazdaság tehát pompásan kezelt része volt James Burbank nagy kiterjedésű birtokának. Cölöpkerítésén nem hatolt át a gyapottisztító gépek zakatolása, a fűrészmalmok zúgása vagy a favágó szekercék csattogása, semmiféle zaj ebből a hatalmas gazdaságból.

Csak a floridai állatvilág fáról fára szálló madarai juthattak át a kerítésen. Tarkabarka tollazatuk méltó versenytársa volt az égöv színpompás virágainak. A kerítés mögött éppen olyan szívesen fogadták ezeket a repdeső énekeseket, mint a közeli rétek és erdők szellőszárnyon érkező illatát.

Ilyen volt Camdless-Bay, James Burbank birtoka, Kelet-Florida egyik leggazdagabb ültetvénye.

III. AZ AMERIKAI POLGÁRHÁBORÚ

Mi is volt az az amerikai polgárháború, amelynek eseményeivel történetünk szorosan egybefonódik?

Mindenekelőtt idéznünk kell egy gondolatot MacClellan tábornok egykori hadsegédének, Párizs grófjának kiváló művéből. A könyv címe: *Az amerikai polgárháború története*, s szerzője joggal állapítja meg, hogy az ellenségeskedést nem a vámok kérdése robbantotta ki. De nem lehetett a háború oka Észak és Dél lakosságának származásbeli különbsége sem. Hiszen az Egyesült Államok egész területén, mind Északon, mind Délen az angolszászok uralkodtak. A kereskedelem kérdése pedig sohasem játszott szerepet e szörnyű testvérháborúban. „A köztársaság egyik felében virágzott a rabszolgaság, a másik felében már eltörölték. Ez szakította Amerikát két ellenséges társadalomra. A kormányzat látszólag változatlan maradt, de a rabszolgaság, ott, ahol érvényben volt, megváltoztatta az erkölcsöket és a szokásokat. A rabszolgatartás tehát nem holmi ürügy vagy alkalom volt, hanem az ellentétek egyedüli oka. Ezek az ellentétek elkerülhetetlenül polgárháborúban robbantak ki.”

A rabszolgatartó államok társadalma három csoportra bomlott. Az alsó osztályba négymillió néger, tehát a lakosság egyharmada tartozott, a felsőt a földbirtokosok alkották; a valójában műveletlen, gögös gazdagok, akik nem túrték, hogy kívülük bárki is beleszóljon a közügyek vezetésébe. A kettő között lebegett a kisemberek csoportja. Dologtalan, máról holnapra tengődő fehérek tartoztak ide; minden valószínűség ellenére a rabszolgatartás buzgó hívei voltak, pusztán azért, mert féltek, hogy a felszabadított négerek velük egy rangsorba kerülhetnek.

Így tehát nemcsak a gazdag földbirtokosok fordultak szembe az északiakkal, hanem a fehér kisemberek is, akik főként a falvakban, a rabszolgák között éltek.

A harc kíméletlen volt.

Családtagok fordultak egymás ellen, s gyakran két testvér közül az egyik az északiak, másik a déliek zászlaja alatt harcolt. De a rabszolgaságot meg kellett semmisíteni, gyökerestül ki kellett irtani, s ennek érdekében a nemzet semmiféle áldozattól sem riadhatott vissza.

A nagy Franklin¹³ már a múlt században követelte a rabszolgaság eltörlését. Jefferson pedig 1807-ben javasolta a kongresszusnak, hogy „tiltsa meg a rabszolgakereskedelmet, amelynek eltörlését az erkölcs, a becsület és a haza legszentebb érdekei már régóta szükségessé teszik”. Amikor tehát az északiak harcba indultak, hogy megtörjék Dél ellenállását - az igazság az ő oldalukon volt.

Egyébként, joggal számítottak arra is, hogy győzelmük szorosra kovácsolja a köztársaság államainak egységét, és szertefoszlat egy veszedelmes és ártalmas tévhitet, nevezetesen azt, hogy minden állampolgár először saját államának tartozik engedelmességgel, s csak másodszorban lehet alárendelve az amerikai államszövetségnek, az Egyesült Államok kormánzatának. A harc a rabszolgatartás körül éppen Floridában robbant ki először. A század elején

¹³ Benjamin Franklin amerikai államférfi, író és tudós (1706-1790). (Nevéhez fűződik a többi között a villámhárító feltalálása.) Jelentékeny szerepe volt Észak-Amerika függetlenségi harcában és az 1776. július 4-i függetlenségi nyilatkozat megszerkesztésében. Része volt az alkotmány kidolgozásában is. Emlékiratot szerkesztett a rabszolgaság eltörlése érdekében

bizonyos Osceola nevű indián törzsfőnök, egy félvér, feleségül vett egy szökött rabszolganőt, aki Everglades környékén, Florida mocsaras vidékén született. Egy napon az asszonyt mint szökött rabszolgát elfogták, és erőszakkal elhurcolták. Osceola ekkor harcba szólította az indiánokat, és hadjáratot szervezett a rabszolgatartók ellen. Az egyik ütközetben fogságba esett, és börtönben halt meg. A háború azonban folytatódott, s mint Thomas Higginson történetíró mondja: „háromszor annyi pénzt emésztett fel, mint amennyit az Egyesült Államok egykor egész Floridáért fizetett a spanyol kormánynak.”

Most pedig lássuk, hogyan is kezdődött a polgárháború, és milyen volt a hadihelyzet 1862 februárjában. James Burbankre és családjára ebben az időszakban szörnyű megpróbáltatás várt. Ennek érdekes történetét beszéljük el ebben a könyvben.

1859. október 16-án John Brown kapitány, egy szökött rabszolgákból összeverődött csapat élén, halálmegvető bátorsággal elfoglalja a virginiai Harpers-Ferry-erődöt. Célja a feketék felszabadítása, s ezt nyíltan hirdeti. A kivezényelt csendőralakulatok legyőzik a felkelőket, Brown kapitányt fogságba vetik, majd 1859. december 2-án Charlestonban, hat társával együtt, felakasztják.

1860. december 20-án Dél-Karolinában országgyűlés ül össze, amely nagy lelkesedéssel kimondja, hogy Dél-Karolina elszakad az Egyesült Államoktól.

1861. március 4-én Abraham Lincolnt megválasztják az Egyesült Államok elnökévé. A déli államok úgy látják, hogy Lincoln megválasztása közvetlenül fenyegeti a rabszolgatartás intézményét.

1861. április 11-én a Beauregard tábornok parancsnoksága alatt álló déli csapatok elfoglalják a Sumter-erődöt, a charlestoni kikötő védelmi övezetének egyik láncszemét. Észak-Karolina, Virginia, Arkansas és Tennessee államok azonnal csatlakoznak Dél-Karolinához, és kimondják az elszakadást.

Az északi kormány megindítja a toborzást: hetvenötezer önkéntes jelentkezik. Mindenekelőtt Washington, az Egyesült Államok fővárosát kell biztosítani a déliek támadása ellen. Fegyverre és lőszerre van szükség. Az északi fegyverraktárak ugyanis üresen állnak, míg a déli raktárakat Buchanan elnökségének éveiben színültig megtöltötték. Az északiak rendkívüli erőfeszítéssel megszerzik a szükséges hadianyagot. S ekkor Abraham Lincoln ostromzár alá helyezi a déli kikötőket.

Az első háborús események színtere Virginia. MacClellan nyugat felé szorítja vissza a zendülőket. Július 21-én azonban a MacDowell vezénylete alatt egyesült északi csapatok Bull-Run-nál vereséget szenvednek, megfutamodnak, és Washingtonig vonulnak vissza. A déliek fővárosát, Richmondot immár nem fenyegeti veszély, de annál válságosabb helyzetbe kerül Washington, a köztársaság fővárosa.

Néhány hónap múlva az északiakat újabb vereség érte, Bell's Bluffnál. E kudarcokért azonban hamarosan több győzelmes hadművelet kárpótolta az északi tábornokokat: elfoglalták a Hatteras-erődöt, valamint Port Royal kikötőjét. A déliek többé már nem is tudták visszahódítani ezt a két fontos erősséget. 1861 végén Georges MacClellan vezérőrnagy átvette az északi csapatok főparancsnokságát.

Csak hogy még ugyanebben az esztendőben a rabszolgatartók kalózhajói megjelentek az óceánon, az Óvilág és Újvilág tengerein. Franciaország, Anglia, Spanyolország és Portugália kikötői megnyíltak előttük. S ez súlyos hiba volt. Hiszen ezek az országok a délieket hadviselő félként ismerték el; ezzel olajat öntöttek a tüzre, és meghosszabbították a polgárháborút.

A háború áterjedt az óceánra. A tengeri ütközeteknek világszerte óriási visszhangjuk volt. Először a *Sumter* hadihajónak és parancsnokának, Semmes kapitánynak a nevét ismerte meg a világ. Azután a *Manassas* cirkáló haditettei következtek, majd az október 12-i tengeri csata a Mississippi torkolatában. November 8-a: az északiak feltartóztatják a *Trent* angol gőzöst, és Wilkes kapitány foglyul ejti a hajó fedélzetén tartózkodó déli megbízottakat. Ez csaknem háborúra vezet Anglia és az Egyesült Államok között.

A rabszolgaság-ellenes és a rabszolgatartó erők eközben, változó szerencsével, véres harcot vívnak a szárazföldön. A hadszíntér egészen Missouri államig terjed ki. Lyon tábornok, az északiak egyik legfőbb parancsnoka harc közben elesik, csapatai Rolláig vonulnak vissza. A déli csapatok ezt kihasználják, és Price vezényletével előrenyomulnak. Október 24-én Fredericktownnál, október 25-én már Springfieldnél folyik a harc. Október 27-én Fremont alakulatai csatát nyernek, és az északiak bevonulnak Springfieldbe. December 19-én a belmonti ütközetben Grant északi tábornok méri össze erejét Polk déli tábornokkal; egyik félnek sem sikerül kierőszakolnia a döntést. Végül is beköszönt az Amerika északi vidékén megszokott zord és kemény tél, s ez véget vet a hadműveleteknek.

Az 1862. év első hónapjaiban mindkét fél páratlan erőfeszítéseket tesz, hogy erejét növelje. Északon a parlament ötszázezer főnyi önkéntes hadsereg felállítását szavazza meg (a háború végére ez a szám eléri az egymilliót) és a költségek fedezésére ötszázmillió dolláros államkölcsönt bocsát ki.

Erős hadseregeket szerveznek, legnagyobb ezek között a Potomac folyó vidékén állomásozó sereg. Tábornokaik, hogy csak néhányat említsünk: Banks, Butler, Grant,¹⁴ Sherman,¹⁵ MacClellan, Meade, Thomas, Kearney, Halleck. Valamennyi fegyvernem helyet kap az újonnan szervezett hadseregben. A gyalogság, a lovasság, a tüzérség és a műszaki csapatok szervezetét lehetőség szerint egybehangolják, egységesítik.

Megkezdődik a fegyverek és a hadianyagok tömeggyártása. Nagy mennyiségben gyártanak Minié- és Colt-rendszerű puskákat, Parrot- és Rodman-rendszerű vontcsövű ágyúkat, Dhalgren-féle sima csövű ágyúkat, tarackokat, revolverágyúkat, kartácsvetőket és ostromlövegeket. Távíróvonalakat állítanak fel, megszervezik a katonai léghajózást; a frontokon megjelennek a nagy lapok haditudósítói; a szállítást fogatolt alakulatok biztosítják, húszezer szekérrel, nyolcvannégyezer öszvérrel. Az utánpótlás minden fajtáját a gazdasági parancsnokság kezében összpontosítják. Új csatahajók épülnek, az Ellet őrnagy tervezte cirkálók és Foote sorhajóhadnagy ágyúnaszádjai. Mindkét típus először szerepel tengeri ütközetekben.

Lelkesen folyt a készülődés a déli államokban is. A New Orleans-i és a memphisi ágyúöntők és a Richmond közelében épült tredogari öntödék teljes üzemmel gyártották a Parrot-ágyúkat és Rodman-lövegeket. De mindez kevésnek bizonyult.

A déli kormány Európához fordul. A belgiumi Liège és az angol Birmingham nagy gyárai hajószámra indítják útnak a különféle fegyvereket, köztük Armstrong- és Witworth-típusú ágyúkat.

Európai hajók surrannak át a tengerzáron, hogy olcsón felvásárolják a gyapotot a déli kikötőkben. Csakhogy a gyapotot Délen most nem pénzért árulják, hanem hadianyagért.

¹⁴ Amerikai hadvezér és államférfi. A polgárháborúban kivívott sikerei elismeréséül Lincoln elnök az összes haderők főparancsnokává nevezte ki. 1868-ban elnökké választották

¹⁵ A polgárháború kitörésekor ezredes volt. Annyira kitüntette magát, hogy 1864-ben a nyugati fősereg vezérévé nevezték ki. 1868-ban, Grant elnökké választásakor, lett az egész hadsereg főparancsnoka

Megalakul a déliek szervezett hadserege. Tábornokai: Johnston, Lee, Beauregard, Jackson, Critenden, Floyd és Pillow. A szakadár államok parlamentje augusztus 8-án felhatalmazást ad Jefferson Davis elnöknek, hogy négyszázezer főnyi önkéntes hadsereget szervezzen legalább egyéves és legfeljebb hároméves szolgálati idővel. Ehhez járulnak még a szabadcsapatok: a nemzetőrség és a guerilla-egységek.

Még folyt a készülődés, de a harc már újult erővel robbant ki az első háborús tél második felében. Az északi kormány a rabszolgatartó államok területéből csupán Marylandet, Nyugat-Virginiát, Kentucky egyes vidékeit, valamint Missouri nagy részét hódította meg, és néhány tengerparti támaszpontot foglalt el.

Először Kentucky keleti vidékén lobbant fel ismét az ellenségeskedés. Január 7-én Garfield csapatai Middle-Creeknél szétverik az északiakat, majd 20-án újabb győzelmet aratnak valahol Logan-Cross vagy Mill-Spring mellett.

Február 2-án Grant tábornok igénybe veszi a Tennessee folyón közlekedő nagyobb gőzösöket, két hadosztályt behajóz; a hadműveletet Foote páncélos hajórajja támogatja. Február 6-án elfoglalja a Henry-erődöt, ezzel áttöri a védelmi övezetet, mégpedig azon a ponton, amelyre - mint a történetíró mondja - „ellenfelének, Johnstonnak egész védelmi rendszere épült”.

Az északi csapatok most már közvetlenül fenyegetik Cumberland vidékét és Tennessee állam fővárosát. Johnston sietve összevonja a rendelkezésére álló egységeket a Donelson-erődben, s ott próbálja kiépíteni védelmi rendszerének új, szilárdabb pillérét.

A támadás ezzel egyidejűleg egy másik ponton is megkezdődik. Burnside parancsnoksága alatt egy tizenhatezer főből álló hadosztály indul el, ötven szállítóhajón, huszonnégy páncélozott gőzös kíséretében. A kis flotta leereszkedik a Chesapeakeen, és január 12-én megáll a Delaware-félsziget csúcsán fekvő Hampton-Roadban, üzemanyagot vesz fel. Dühöngő vihar közepette hatol be január 24-én a Pimlico-öbölbe, hogy megostromolja Roanoke-szigetet, és megadásra kényszerítse az észak-karolinai partvidéket.

A szigetet azonban a déliek megerősítették. Nyugat felől elsüllyesztett hajók torlasza zárja el a csatornát. A sáncokkal védett partról ágyútűz fogadja a közeledő hajókat. Öt-hatezer főnyi védősereg és hét ágyúnaszád áll készenlétben, hogy az esetleges partraszállási kísérleteket megakadályozza.

A védősereg keményen küzd, de mégis alulmarad. A február 7-ről 8-ra virradó éjszaka Burnside csapatai elfoglalják a szigetet. Kétezer foglyot ejtenek, és húsz ágyút zsákmányolnak. Másnap az északiak megszállják Elizabeth Cityt és az Albemarle-öböl partjait, tehát ennek a kis beltengernek az északi oldalát.

Végül, a február hatodika előtti események ismertetése során szólni kell még a déliek egyik tábornokáról, Jacksonról, a volt vegytanprofesszorról. Amióta a richmondi kormány Lee-t visszahívta, ez a puritán katona volt a hadsereg főparancsnoka, s ő irányította Virginia védelmét.

Január 1-én indul el Winchesterből tízezer főnyi seregével, átkel az Allegheny-hegységen. Bath városát, az Ohio-vasút egyik csomópontját akarja elfoglalni. Az időjárással azonban nem tud megküzdeni, a hóvihar megállítja, a hadművelet célpontját nem éri el, kénytelen visszavonulni Winchesterbe.

A déli partokon, a Karolinától Floridáig terjedő szakaszon ebben az időszakban a következő volt a hadihelyzet:

Az 1861. év második felében az északiaknak elegendő gyorsjáratú hajójuk volt ahhoz, hogy ezeket a parti szakaszokat ellenőrizzék. A nevezetes *Sumter* azonban nem tudták kézre keríteni. Ez a hajó 1872 januárjában befutott Gibraltár kikötőjébe, hogy felvegyen egy európai szállítmányt. A délieknek egy másik hajója, a *Jefferson Davis*, az északi egységek előtt a floridai Saint-Augustine kikötőbe akart menekülni, de a szűk csatorna torkában elsüllyedt. Csaknem ezzel egyidejűleg a floridai partokat ellenőrző *Anderson* cirkáló elfogta a kalózkodó *Beauregard* naszádot.

Angliában eközben új hajókat szerelnek fel a tengerzár áttörésére.

Ekkor jelenik meg Abraham Lincoln kiáltványa, amely kiterjeszti a tengerzárat Virginia és Észak-Karolina partvidékére. Sőt Lincoln bejelenti a teljes tengerzárat is. Ez már képzeletbeli rendelkezés, papiros blokád, hiszen 4500 kilométer hosszú parti övezetet kellene ellenőrizni. Márpedig az északiaknak mindehhez csupán két hajórajuk van: az egyiknek az atlanti partvidéken, a másiknak a Mexikói-öbölben kell biztosítani a tengerzárat. A déli hajóhad október 12-én tesz először kísérletet a Mississippi torkolatának megtisztítására. A hadműveletben a *Manassas* csatahajó, a polgárháború első, páncélzattal felszerelt hajója és egy gyűjtőhajóból álló raj vett részt.

A vállalkozás végeredményben nem sikerült. A *Richmond* nevű északi korvett¹⁶ december 29-én sértetlenül elmenekül az üldözők előtt, de a *Sea-Bird*, a déliek egyik kisebb gőzöse, a Monroe-erőd közelében foglyul ejt egy északi kétárbocost.

Az Atlanti-óceánon cirkáló északi hajóknak azonban hadműveleti támaszpontra van szükségük. A washingtoni kormány elhatározza tehát a Hatteras-erőd ostromát.

Ez az erőd a Hatteras-szoros kulcsa, márpedig a tengerzáron áttörő hajók igen gyakran kelnek át ezen a szoroson. Az erőd ostroma, bizony, nehéz feladat. Pillére, a négyszögletű Clark-sánc védelmét ezerfőnyi helyőrség és az észak-karolinai 7. ezred látja el.

Ez sem lehet akadály. Az északi hajóraj augusztus 27-én horgonyt vet a szoros bejáratánál. Az ostromlók ereje: két fregatt,¹⁷ három korvett, egy jelzőhajó, két nagy gőzös. Stringham tengernagy és Butler tábornok megindítja a támadást. A sáncot elfoglalják. A Hatteras-erőd védői, meglehetősen hosszú ellenállás után, kitűzik a fehér zászlót. A fontos hadműveleti támaszpontot az északiak a háború egész tartamára megszerezték.

Novemberben, a Mexikói-öbölben, Pensacolától keletre, a déliek hiába próbálják megvédeni Santa Rosát, a floridai partvidék egyik szigetét. Ez a támaszpont is az északiak kezébe kerül.

A Hatteras-erőd meghódítása Azonban még nem biztosítja a későbbi hadműveletek sikerét. A dél-karolinai, georgiai és floridai partokon további megerősített pontokat kell elfoglalni. Az északiak tehát Dupont tengernagy parancsnoksága alatt, igen nagy erőket vonnak össze. A *Wabash* és a *Susquehanna* gőzerejű fregattokon kívül három vitorlás fregatt, öt korvett, hat ágyúnaszád, több jelzőhajó és huszonöt megrakott szénszállító hajó vesz részt a hadműveletekben. Harminckét gőzös, összesen tizenötezer-hatszáz katonát szállít; ezeknek parancsnoka Sherman tábornok, a hajórajé Dupont tengernagy.

¹⁶ Kisebb, háromárbocos hadihajó

¹⁷ Keskeny, gyorsjáratú háromárbocos hadi vitorlás. Később a kisebb hadigőzősöket is így nevezték

A hajóraj október 25-én szedi fel a horgonyt a Monroe-erőd előtt. A Hatteras-fok közelében, nyílt tengeren, pusztító viharba kerül, de mégis sikerül elérnie a Charleston és Savannah között húzódó Hilton-Head tengerszorost. Innen nyílik a Port Royal-öböl, az Egyesült Államok egyik legfontosabb kikötője.

A kikötőt megszállva tartó déli erők parancsnoka Ripley tábornok. Az öböl bejáratát az egymástól négy kilométerre fekvő Walker- és Beauregard-erődök védik. Nyolc déli gőzös cirkál az öböl előtt; csaknem áttörhetetlen védőgát zárja el a támadó hajóraj útját.

November 5-én az északiak tűz alá veszik az öböl bejáratát. Az ostromlók és a védők ágyúi egyaránt megszólalnak. Dupont flottája behatol az öbölbe, de Sherman csapatainak mégsem sikerül a partraszállás.

November 7-én délelőtt az északiak támadást indítanak előbb a Walker-erőd, majd a Beauregard-erőd ellen. Dupont valóságos záportűzet nyit, a legnagyobb lövedékekkel rombolja a két erőd falát. A déliek kénytelenek mindkettőt kiüríteni. Az északiak ezután szinte harc nélkül veszik be az erődöket, és Sherman csapatai megszállják a későbbi hadműveleteknek ezt a döntő támaszpontját.

Az északiak e győzelme súlyos csapást mért a rabszolgatartó államokra. A washingtoni kormány csapatai sorra foglalják el a szomszédos szigeteket, még a Tybee-szigetet és a Savannah folyó kulcsát, a Pulaski-erődöt is.

Az év végén Dupont tengernagy hajói korlátlan urai az öt nagy öbölnek - a North Edisto, a Saint Helena, a Port Royal, a Tybee- és a Warsaw-öblöknek -, valamint a karolinai és a georgiai partot füzérként övező kisebb szigeteknek. Végül, 1862. január 1-én, az északiak újabb győzelmet aratnak; megadásra kényszerítik a Coosaw folyó két partján védekező déli erődítményeket.

Ez volt tehát a hadihelyzet 1862 február elején. Eddig jutott el az északi előnyomulás Dél felé, amikor Dupont tengernagy hajói és Sherman tábornok csapatai a floridai partokat veszélyeztették.

IV. A BURBANK CSALÁD

A Castle-House főbejárata, a Saint John felőli oldalon, tágas tornácról nyílik. James Burbank és Edward Carrol hét óra után néhány perccel sietve ment fel a tornác lépcsőjén. Nyomukban Zermah lépdelt a kislánnyal, akit kézen fogva vezetett. Valamennyien a nagy, kupolaszerűen kiépített előcsarnokba mentek, ahonnan kétágú lépcső vezetett az emeletekre.

Burbankné és Perry, az ültetvény jószágigazgatója a csarnokban várta az érkezőket.

- Mi hír Jacksonville-ben?
- Semmi újság, kedves barátom.
- Gilberttől sem érkezett semmi?
- De igen... Egy levél!
- Hála istennek!

Ezek voltak az első kérdések, amelyekkel Burbank a feleségéhez fordult, és ezeket a feleleteket kapta tőle.

Megcsókolta feleségét és a kis Dyt, majd felnyitotta a levelet, amelyet felesége időközben átnyújtott neki.

Burbank távollétében ugyanis senki sem bontotta fel a borítékot. Burbankné ragaszkodott ahhoz, hogy a levelet elsőnek férje ismerje meg, tekintettel Floridában élő családjuk és a levélíró helyzetére.

- A levél nyilván nem postán érkezett - szólt James Burbank.
- Persze hogy nem! - felelte Perry. - Gilbert úr sokkal óvatosabb, semhogy ilyet tegyen.
- Ki hozta?
- Egy georgiai. A mi ifjú hadnagy urunk, úgy látszik, megbízott a hűségében.
- Mikor érkezett a levél?
- Tegnap.
- Hol van az ember, aki hozta?...
- Még tegnap este útnak indult.
- Kellő jutalmat kapott?
- Igen, de nem tőlünk, hanem Gilberttől - felelte Burbankné. - Tőlünk semmit sem akart elfogadni.

A csarnokban egy márványmasztal állt, mögötte széles kerevet, az asztalon két égő lámpa. James Burbank az asztalhoz ült. Felesége és leánya a közelébe húzódott.

Edward Carrol kezét szorította nővérével, majd az egyik karosszékbe ült. Zermah és Perry a lépcsőfeljártnál állt. Mindkettőjüket a családhoz tartozónak tekintették, így hát Burbank nyugodtan beszélhetett a jelenlétükben.

James Burbank kivette a levelet a borítékból.

- Február 3-án írta.

- Tehát négy nappal ezelőtt - mondta Edward Carrol. - Négy nap nagy idő ilyen körülmények között.

- Olvasd már, apa, olvasd már! - kiáltott a kislány türelmetlenül, s ez érthető, hiszen gyermek volt.

A levél így hangzott:

A *Wabash* fedélzetén, Edisto közelében.
1862. február 3.

*Édesapám,
mindenekelőtt csókollak benneteket, téged, anyámat és kishúgomat. Carrol bátyámról sem feledkezem meg, s hogy senki se maradjon ki a levélből, mondjátok meg kedves Zermahunknak, hogy férje, az én derék és hűséges Marsom szeretettel üdvözlí. Mindketten jól vagyunk, s bizony nagyon szeretnénk már köztetek lenni! Ez hamarosan be is fog következni, bárhog prűszköljön is Perry. A derék jószágigazgató, mint a rabszolgatartás csökönyös híve, nyilván éktelenül szitkozódik, amikor az északiak előnyomulásáról értesül!*

- No, ezt jól megkapta, Perry - szólt közbe Edward Carrol.

- Erről a kérdésről mindenkinek megvannak a maga nézetei! - mondta Perry, olyan ember lévén, aki szemernyit sem hajlandó feláldozni az elveiből.

James Burbank folytatta a levél olvasását:

Kipróbált ember viszi e sorokat, megbízhattok benne. Bizonyára tudjátok már, hogy Dupont tengernagy hajórajaja elfoglalta a Port Royal-öblöt és a szomszédos szigeteket. Az északiak tehát lépésről lépésre visszaszorítják a délieket. Az északi kormány valószínűleg kísérletet fog tenni arra, hogy megszállja Florida nagyobb kikötőit. Azt beszélí, hogy Dupont és Sherman e hó végén megindítja a hadműveleteket. Ebben az esetben elsőnek valószínűleg a Saint Andrews-öblöt foglaljuk el. Akkor pedig már csak egy ugrásra vagyunk Floridától. Alig várom azt az órát, amikor győzelmes hajórajunk eléri a floridai partot, és én ismét közöttetek lehetek, édesapám! Szüntelenül aggódom, hogy mi lesz veletek a rabszolgatartók világában. De közel van már az a pillanat, amikor végre nyíltan hirdethetjük elveinket, amelyeket a camdless-bayi ültetvényen mindig is érvényesítettünk.

Ó! mennyire szeretnék hazalátogatni innen, akárcsak egyetlen napra is! De nem tehetem. Veszedelemes út lenne, és veszedelembé sodorhatnálak benneteket is. Inkább várok, türelmesen. Még néhány hét és mindannyian ismét együtt leszünk a Castle-House-ban!

Befejezésül még egyszer végiggondolom, nem feledkeztem-e meg valakiről. De bizony, megfeledkeztem Stannard úrról és az én bájos Alice-emről, pedig mennyire szeretném már viszontlátni! Apját meleg barátsággal, őt magát annál is melegebben üdvözlöm!...

Tisztelettel és szeretettel ölel fiad

Gilbert Burbank

Amint James Burbank befejezte az olvasást, Burbankné az asztalon fekvő levél után nyúlt, s lassan ajkához emelte a papírt. Majd a kis Dy következett, fogta, és cuppanós csókot nyomott bátyjának aláírására.

- Derék fiú! - mondta Edward Carrol.

- És derék ember a mi Marsunk is! - tette hozzá Burbankné, és Zermah-ra tekintett, aki éppen megölelte a kislányt.

- Értesítenünk kell Alice-t, hogy Gilberttől levél érkezett - folytatta Burbankné.

- Feltétlenül megírom neki - felelte James Burbank. - Egyébként néhány nap múlva Jacksonville-be utazom, és felkeresem Stannard barátomat. Mióta Gilbert megírta ezt a levelet, újabb hírek érkezhettek a tervbe vett hadműveletekről. Csak itt volnának már a barátaink, az északiak, csak visszatérne már Florida az Egyesült Államok zászlaja alá! Hiszen itt hovatovább tarthatatlanná válik a helyzetünk!

Való igaz, mióta a háború Dél felé terjedt, Floridában megváltozott a lakosság véleménye arról a kérdéssel, amely két ellenséges táborra osztotta az államokat.

Az egykori spanyol gyarmaton a rabszolgatartás sokkal kevésbé honosodott meg, mint a többi déli államban. Így azután Floridában a szakadár mozgalom sem volt olyan erőteljes, mint Virginiában vagy Karolinában. Hamarosan felbukkantak azonban a zavart keltők, és ezek álltak a rabszolgatartás híveinek élére. Ezek az elemek zendülésre készültek, a zavarosban akartak halászni. A csöcselék mögöttük állt, s ennek segítségével befolyást gyakoroltak Saint-Augustine, és főként Jacksonville város vezető szerveire. James Burbank tehát egyik napról a másikra igen veszélyes helyzetbe kerülhetett, hiszen mindenki tudta, honnan származik és milyen eszmék híve.

James Burbank mintegy húsz évvel ezelőtt hagyta el New Jerseyt, ahol szintén földjei voltak, és feleségével, valamint akkor négyéves fiával Camdless-Baybe költözött.

Burbank hozzáértő, szorgalmas gazdálkodása, és sógorának, Edward Carrolnak segítségével, meghozta a maga eredményét. Az ültetvény, mint tudjuk, virágzott. De Burbank mélységesen ragaszkodott is ehhez az elődeitől örökségbe kapott hatalmas gazdasághoz. Itt született második gyermeke, a kis Dy, tizenöt évvel azután, hogy James Burbank megtelepedett Camdless-Bayben.

James Burbank negyvenhat éves volt. Erős testalkatú, munkában edzett, fáradhatatlan férfi. Határozott, erélyes embernek ismerték. Elveihez törhetetlenül ragaszkodott, és sohasem félt nyíltan kimondani véleményét. Magas termetével, alig őszülő hajával, kissé talán szigorú, de mindig nyílt tekintetével bizalmat ébresztett az emberekben. Állát, az akkori észak-amerikai divat szerint, kurta szakáll övezte; oldalszakállt és bajuszt nem viselt, megjelenésével valóságos mintapéldánya volt az újangliai *yankee*-nek.¹⁸

Az ültetvényen szerették jó szívéért, és engedelmeskedtek neki, mert igazságos volt. A birtokán dolgozó négerek őszintén ragaszkodtak hozzá, Burbank pedig türelmetlenül várta a napot, amikor végre a körülmények lehetővé teszik, hogy felszabadítsa rabszolgáit.

Sógora, Edward Carrol, nagyjából egykorú volt vele. Ő vezette Camdless-Bayben a számadásokat; ez volt a legfőbb munkája. Mindenben egyetértett Burbankkal, és a rabszolgaság kérdésében is osztozott véleményében.

Ebben a camdless-bayi kis világban csupán Perry jószágigazgató vallott ellentétes nézeteket. Azt ne gondoljuk azonban, hogy a derék ember bármi módon is bántalmazta a rabszolgákat. Éppen ellenkezőleg: ő maga is arra törekedett, hogy a négerek, már amennyire helyzetük megengedte, boldogan élhessenek.

¹⁸ Az észak-amerikaiak eredetileg gúnyos értelmű elnevezése

- Vannak a forró égövi országokban olyan vidékek - magyarázta -, ahol a mezei munkát csak négerrek tudják ellátni. Márpedig a néger csak addig néger, amíg rabszolga.

Ez volt a jószágigazgató elmélete, s ezért az elméletért minden lehetséges alkalommal síkra szállt. Camdless-Bayben soha senki sem fogadta el, de mindenki elnézte neki ezt a gondolatmenetet. Most viszont, mióta a hadiszerecsene a rabszolgaságellenes erőknél kedvezett, Perry megszakítás nélkül dühöngött, és ezt hajtogatta:

- Mondhatom, szép világ kezdődik majd Camdless-Bayben, ha Burbank úr egyszer felszabadítja a négereit!

De azért Perry kitűnő ember, bátor férfi volt. S ezt be is bizonyította. James Burbank és Edward Carrol annak idején nemzetőrséget szervezett, az úgynevezett „*minute-men*”-ek - a minden percben indulásra kész férfiak - alakulatát, s Perry önként csatlakozott az utolsó szeminol bandák ellen harcoló rohamcsapathoz.

Burbankné már elmúlt negyvenéves, de kora nem látszott meg rajta. Még mindig nagyon szép asszony volt: alighanem ilyen lesz egyszer a kis Dy is. Mindenkor gyengéd, melegszívű élettársként állt férje mellett. James Burbank nagyrészt neki köszönhette élete boldogságát. Ez a nemes szívű asszony csak a férjének és gyermekeinek élt. Rajongva szerette gyermekeit, s most, hogy a polgárháború Florida küszöbére ért, mélységesen aggódott értük. Diana, helyesebben Dy (mert családi körben csak így nevezték), ez a hatesztendős, eleven, behízelt modorú, életvidám leányka, ott élt a Castle-House-ban, édesanyja mellett. De Gilbert már messze járt. Burbankné szünet nélkül aggódott érte, s gyakran nem is tudta palástolni nyugtalanságát.

Gilbert ekkor huszonnégy éves volt, testben és lélekben apjára hasonlított, ámbár közlékenyebb természetűnek ismerték, megjelenése pedig kecsesebb, vonzóbb volt. A bátor, edzett fiú minden sportágban otthonosan mozgott: lovaglásban, vitorlakezelésben, vadászatban egyaránt megállta a helyét. Eleget aggódott anyja, amikor a fiú a duvali járás sűrű erdeit és lapos mezőit járta, vagy csónakon hatolt be a Saint John folyó keskeny öbleibe és szorosaiba, le, egészen a Pablo torkolatáig.

Edzett szervezete most is könnyen viselte el a katonai élet minden fáradságát. Amint a polgárháború első puskalövése eldőlt, Gilbert megértette, hogy az északi hadseregben a helye. Nem is habozott, hanem arra kérte szüleit, hogy engedjék útjára. Bármilyen fájdalmat okozott is a fiú távozása az anyának, s bármilyen veszélyt zúdíthatott is ez a jelentkezés a családra, James Burbank nem próbálta szándékától eltéríteni fiát. Ő is azon a nézetben volt, hogy fia csak a kötelességét teljesíti, márpedig a kötelességet mindennél előbbre valónak tekintette.

Gilbert tehát a legnagyobb titokban útra kelt Észak felé. Ha Jacksonville-ben megtudták volna, hogy James Burbank fia beállt az északi hadseregbe, valószínűleg azonnal bosszút állnak az egész camdless-bayi ültetvényen.

A fiatal ember New Jersey államba utazott, s megfelelő ajánlólevelekkel ellátva, felkereste apjának régi barátait.

A tenger mindig is vonzotta, s jóakarói most könnyen elintézték, hogy beosztást kapjon az északi flottához. Az előléptetés gyorsan ment ebben az időben, Gilbert törekvő katona volt, gyorsan haladt előre a ranglétrán. A washingtoni kormány szemmel kísérte ezt az ifjút, aki - noha családja Délen élt - nem félt felajánlani szolgálatait az északiaknak.

Gilbert már a Sumter-erőd ostromakor kitüntette magát. Ott volt a *Richmond* fedélzetén, amikor a *Manassas* a Mississippi torkolatában megtámadta az északi korvetten. Az ifjú Burbanknek is jelentős érdeme volt abban, hogy a *Richmond* megmenekült, és ismét az északiak kezére került. Az ütközet után zászlóssá léptették elő, noha nem végezte el az annapolisi haditengerészeti iskolát. Igaz, hogy ebben az időben az északi flottában sok volt a kereskedelmi hajókról toborzott „újsütetű” tiszt.

A fiatal zászlóst Dupont tengernagy hajórajához osztották be. Részt vett a Hatteras-erőd ostromában, ebben a ragyogó hadműveletben, majd a Seas-szigetek elfoglalásában. Hamarosan hadnaggyá lépett elő, s most néhány hete Dupont tengernagy egyik ágyúaszáján teljesített szolgálatot. Dupont hajórajának feladata volt, hogy áttörje a Saint John torkolatának védőzárát.

Az ifjú Burbank is alig várta, hogy a véres háború minél előbb véget érjen! Szerelmes volt, és tudta, hogy viszonszeretik. Amint levetheti az egyenruhát, visszatér Camdless-Baybe, és feleségül veszi apja egyik legbensőbb barátja, Walter Stannard leányát.

Stannard nem tartozott a floridai földbirtokosok közé. Mióta felesége meghalt, szűkös vagyonából élt, s minden idejét leánya nevelésére fordította.

Jacksonville-ben lakott, ahonnan bármikor átrándulhatott Camdless-Baybe, alig három-négy mérföldes utat kellett megtennie, csónakon, a folyón felfelé. Tizenöt év óta minden héten átlátogatott a Burbank családhoz.

Gilbert és Alice Stannard tehát szinte együtt nevelkedett. A két család régen tervezte, nem-regen pedig végleg elhatározta, hogy a fiatalokból egy pár lesz. Tudták, hogy ezzel mindkettőjüket boldoggá teszik.

Floridában is akadtak olyan hazafiak, akik déli származásúak voltak ugyan, mégis a rabszolgaság ellen törtek lándzsát. Walter Stannard is közéjük tartozott.

Csakhogy a rabszolga-felszabadítás e maroknyi floridai híve nem szállhatott szembe az ültetvényesek nagy többségével, vagy akár a jacksonville-i közhangulattal. Jacksonville-ben ugyanis egyre inkább felülkerekedtek a szakadárok.

A nagyhangúak, a járás főkolomposai, rossz szemmel néztek minden becsületesen gondolkodó embert. Márpedig a fehér kisemberek nagy része és a minden szertelenségre hajló csöcselék a nagyhangúakat követte.

Walter Stannard New Orleans-i amerikai családból származott. Fiatalon elhunyt felesége viszont francia volt. Alice az anyjára hasonlított, benne is megvoltak a francia asszony nemes jellemvonásai. Amikor Gilbert útra kelt, a leánynak elegendő lelkierője volt ahhoz, hogy vigasztalja és erősítse Burbanknét. Egész szívével szerette Gilbertet - éppúgy, ahogy a fiú szerette őt -, mégis újra meg újra elmondta Burbanknének, hogy Gilbert a kötelességét teljesítette, amikor katonának jelentkezett, hiszen egy emberfaj felszabadításáért, végeredményben tehát a szabadságért harcol.

Alice ekkor tizenkilenc esztendő volt, szőke, csaknem fekete szemű, karcsú, finom, arcú leány. Talán túlságosan komoly, de melegszerű, szép, eleven arcát gyorsan átformálta a mosoly.

Hiányos volna azonban képünk a Burbank családról és hű barátairól, ha nem mutatnók be Marsot és Zermah-t is, a család szolgáját és szolgáját.

Gilbert nem egyedül indult útnak, kitűnik ez leveléből is. Kísérője Mars volt, Zermah férje. Az ifjú Burbank keresve sem találhatott volna önfeláldozóbb útitársat, mint ezt a camdless-bayi rabszolgát, aki szabad emberré vált, mihelyt az északi államok földjére lépett. De Mars továbbra is ifjú gazdájának tekintette Gilbertet, nem is gondolt arra, hogy elváljon tőle, noha beléphetett volna az északi kormány egyik újonnan felállított néger zászlóaljába.

Mars és Zermah, származását tekintve, nem néger, hanem félvér volt. Zermah bátyja, Robert Small, ez a hős rabszolga, négy hónappal a háború kitörése után megkaparintott egy kis kétágyús déli gőzöst, ott helyben, a charlestoni öbölben, és azzal áthajózott az északiakhoz. Zermah-nak is, Marsnak is ő volt a példaképe.

A két félvér boldog házasságban élt, noha évekig fejük felett lebegett a gyűlöletes rabszolga-kereskedelem szörnyű fenyegetése: bármely pillanatban erőszakkal elválaszthatják őket egymástól. A camdless-bayi ültetvény személyzetének sorába is egy ilyen válságos órában kerültek, amikor a rabszolgaárverés kiszámíthatatlan véletlene már csaknem elszakította őket egymástól.

Ez pedig így történt:

Zermah és Mars hét évvel ezelőtt kötött házasságot; a nő akkor huszonnégy, a férfi huszonnyolc éves volt, mindkettő egy Tickborn nevű ültetvényes tulajdona. Tickborn birtoka mintegy húszmértföldnyire Camdless-Bay fölött terült el, a Saint John folyó partján. Ez az ültetvényes akkor már több esztendeje szoros kapcsolatban állt Texarral. Texar gyakran vendégeskedett a birtokon, és mindenkor szíves fogadtatásra talált. S ez érthető is, hiszen Tickborn maga is rossz hírű ember volt. A gazdasághoz nem sokat értett, az ültetvény keveset jövedelmezett, s ezért kénytelen volt rabszolgáinak egy részét elárvereztetni.

A Tickborn-ültetvényen kegyetlenül bántak a rabszolgákkal, köztük Zermah-val is. A fiatalasszonyt éppen ez idő tájt vetették börtönbe, olyan bűnért, amelyet soha el nem követett. Gyermeke született; csaknem mindjárt elszakították tőle. A szerencsétlen kis poronty ott pusztult el apja karjai közt. Könnyű elképzelni Zermah fájdalmát és Mars haragját. De hát mit tehettek gazdájukkal szemben? Elevenen vagy holtan: övé volt a testük, hiszen megvásárolta mindkettőjüket.

S a fiatal rabszolga-házaspárt újabb, hasonlóan szörnyű szerencsétlenség fenyegette. A gyermekük halálát követő napon Marsot és Zermah-t árverésre vitték. Árverésen pedig - még ebben sem bizakodhattak - nemigen vette meg ugyanaz a rabszolgatartó a férjet is, a feleséget is. Erőszakosan szétválasztják őket - ez a veszedelem lebegett a fejük felett.

Akadts is vevő. Zermah-t akarta megvenni, egyedül Zermah-t. Nem volt ültetvényes, pusztán szeszélyből vásárolta meg a rabszolgánőt. Ez a vevő Texar volt. Barátja, Tickborn már-már megkötötte vele az alkut, amikor új vevő jelentkezett, és az utolsó pillanatban magasabb árat ígért.

Az új vevő James Burbank volt.

Végignézte Tickborn rabszolgáinak nyilvános árverését, és hallotta, mint könyörög a szerencsétlen félvér nő, hogy ne válasszák el férjétől. Zermah sorsa, hasztalan esdeklése, mélyen meghatotta az ültetvényest.

James Burbank éppen dajkát keresett kislányának. Megtudta, hogy Tickborn egyik rabszolgánője nemrég veszítette el újszülött gyermekét; elhatározta, hogy megvásárolja dajkának. Zermah kétségbeesett könnyei azonban arra indították, hogy a férjet is megvegye. Mindkettőjükért nagyobb árat ajánlott, mint az addigi árverezők.

Texar jól ismerte James Burbanket. Ismerhette is, hiszen a camdless-bayi ültetvényes már nemegyszer kergette ki birtokáról ezt a gyanús hírben álló, jöttment alakot.

Ezért is gyűlölte Texar már hosszú idő óta az egész Burbank családot.

Most is meg akart küzdeni dúsgazdag vetélytársával, de hasztalanul kísérletezett. Csakhogy Texar makacs volt. Már a kétszeresét ígerte a félvér nőért és férjéért annak az árnak, amit Tickborn kért. Ezzel azonban csak annyit ért el, hogy James Burbanknek még nagyobb árat kellett fizetnie a két rabszolgáért. Végül is a házaspárt Burbanknek ítélte oda az árverésvezető.

Így történt, hogy Mars és Zermah együtt maradhatott, sőt mi több: Florida legemberségesebb ültetvényesének szolgálatába állhatott. A sok balszerencse után sorsuk jobbra fordult, és bizakodással tekinthettek a jövő elébe.

Hat év múlt el. A félvér Zermah még mindig virágzó szépségű nő volt, határozott jellemű, hűséges szívű teremtes. Gazdáihoz mélységesen ragaszkodott; ezt már eddig is sokszor bebizonyította, és alighanem a jövőben is gyakran fogja bebizonyítani.

Mars méltó társa volt az asszonynak. Most, hogy James Burbank emberséges szíve megmentette őket, bizonyos, hogy soha semmi el nem szakíthatja feleségétől.

Valóságos mintája volt azoknak a remek afrikai emberpéldányoknak, akiknek vérébe bőséges kreol vér keveredett, magas termetű, rettenthetetlenül bátor férfi. Alkalomadtán sok jó szolgálatot tehetett új gazdájának.

A félvér házaspár egyébként az ültetvény belső személyzetéhez tartozott. Senkinek sem jutott eszébe, hogy rabszolgaként kezelje őket. Jólelkőségüket és józan eszüket hamarosan felismerték és megbecsülték. Mars különösen az ifjú Gilbert Burbanket szolgált nagy igyekezettel; Zermah a kis Diana dajkája volt. E munkájuk révén, természetesen, bizalmas kapcsolatba kerültek a Burbank családdal.

Zermah meleg anyai szeretettel gondozta a leánykát, korán elpusztult gyermekéért talált kárpótlást benne. Dy is ragaszkodott dajkájához, gyermeki vonzalma éppen olyan mély és őszinte volt, mint a félvér nő anyai gondossága. Burbankné jól tudta ezt, és hálával, barátsággal viszonzta Zermah buzgalmát.

Hasonlóan szeretetteljes kapcsolat alakult ki Gilbert és Mars között is. A ruganyos testű, izmos félvér kitűnő edzőtársnak bizonyult, s a legkülönbélebb sportágakban fejlesztette ifjú gazdájának erejét és ügyességét. James Burbank hamarosan meggyőződhetett arról, hogy jól választott, amikor Marsot rendelte fia szolgálatára.

A félvér házaspár tehát jobb helyzetbe került, mint valaha: Tickborntól is megszabadult, és elkerülte azt a veszélyt is, hogy Zermah Texar karmaiba kerüljön.

Sohasem felejtették el, hogy kinek köszönhetik mindezt.

V. A FEKETE-ÖBÖL

Másnap, kora hajnalban, a Fekete-öböl kanyargós lagúnájának mélyén, az egyik rejtett kis sziget partján, egy férfi sétálgatott. Texar volt. Néhány lépésre tőle csónak siklott a parthoz.

Ez a csónak ment érte előző este a *Shannon* gőzöshöz. Most is Squambo, az indián ült benne.

Texar még egy ideig fel-alá járkált, majd megállt egy magnóliafa előtt, egyik alacsony ágát magához húzta, és szárazul leszakított róla egy levelet. Tárcájából egy piciny papírlapot húzott elő; néhány tintával írott szó állt rajta. A papírlapból apró tekercset csavart, ezt becsúsztatta a levél üreges szárába. Ügyesen végezte a kényes műveletet, a magnólialevél látszólag változatlan maradt.

- Squambo! - szólalt meg Texar.

- Mit parancsol, uram?

- Tudod, hová kell menned, indulj!

Squambo átvette a magnólialevelet, elrejtette a csónak orrába, majd maga is elhelyezkedett a hátsó ülésen, és vízbe merítette kéttollú evezőjét. Megkerülte a sziget csúcsát, és behatolt az egyik keskeny, kanyargós ágba, amely fölé boltozatos sátrat vont a fák sűrű lombozata.

A lagúna valóságos útvesztő volt; kígyózó, egymást keresztező csatornák, keskeny árkok. A víz sötéten, csaknem feketén áramlott, mint Európában az úgynevezett „bolgárkertészetek” csatornahálózatában. Csak olyan ember tájékozódhatott ezen a mély vízű torkolatvidéken, aki alaposan kiismerte magát a Saint John folyó mellékágainak zegzugos világában.

Squambo teljes biztonsággal haladt a lagúnán. Bátran nekivágott csónakjával a sűrű növényzetnek, olyan pontokon is, ahol senki sem sejtett volna átjárót. Időnként kezével tolta félre az alacsony ágakat. Ezek mindjárt visszahajlottak, és ismét összezárultak mögötte. Néhány másodperc múlva már senki sem gondolta volna, hogy csónak haladt át a sűrű bozótban.

Hosszú, kacsaringós árkokon küzdötte magát végig ily módon az indián. Némelyik alig volt szélesebb, mint a szántóföldeken vágott vízleeresztő csatornák.

A csónak közeledtére sűrű rajokban rebbentek fel a vízimadarak. Sikamlós testű kígyók surrantak a víz felett lebegő gyökerek közé. Squambo nem félt a hullóktól. Még a parti iszapágyukban szundikáló alligátorok sem rémítették meg, pedig az áthaladó csónak könnyen felébreszthette volna őket, ha történetesen beleütközik valamelyikbe. Folytatta útját, s ha a csatorna már annyira elkeskenyedett, hogy evezni sem lehetett benne, lapátját csáklyaként használva tolta előre a csónakot.

Vajon megvirradt-e már? Vajon szétfoszlatták-e a nap első sugarai a sűrű éjjeli párát? A szövevényes lombmennyezetben keresztül ezt képtelenség volt megállapítani. Még a déli nap sem tört át a levelek függönyén. Egyébként a fekete mocsári víz mélyében hemzseggő víziállatoknak, vagy a víz felszínét ellepő ezerféle, vízinövénynek nem is volt fényre szükségük; félhomályban élő fajták tenyészték itt. Squambo csónakja már vagy fél órája haladt szigetről szigetre. Végül megállt az öböl egyik legtávolabbi zugában.

Itt végződött a lagúna mocsaras része. A parton már ritkábban álltak a fák, lombozatuk is kevésbé buján nőtt, s ágaik között végre áthatolt a napfény. A fák mögött erdővel övezett hatalmas, lapályos rét terült el, a Saint John szintjénél alig magasabban.

A part közelében öt-hat különálló fa meredt az égnek. Körötte süppedő, iszapos talaj. Aki itt járt, úgy érezte, mintha ruganyos derékaljon lépkedne. Ösztövé levelű, lila bogyós szaszafrabokrok húzódtak a réten, szeszélyes, zezugos vonalban.

Squambo egy tönkhöz kötötte csónakját, és kiugrott a partra. Az éjszaka párái már szétfoslóban voltak. A kihalt mező fölött lassan felszakadozott a köd. Az öt-hat különálló fa körvonalai homályosan bontakoztak ki belőle. Egy közepes nagyságú magnóliafa is állt közöttük.

Az indián egyenesen ehhez a fához tartott. Nem volt messze, egy-két perc alatt elérte. - Felnyúlt, lehúzta a fa egyik ágát, s az ág végéhez erősítette a falevelet, amelyet Texartól kapott.

Aztán elengedte az ágat; az ismét visszacsapódott, és a magnólialevél eltűnt a többi között.

Squambo ekkor visszasietett csónakjához, és ismét elindult a sziget felé, ahol gazdája várta.

A Fekete-öböl világa öt-hatszáz hold kiterjedésű terület volt. Nevét sötét színéről kapta. Vizét a Saint John folyó táplálta. Valóságos szigettenger volt ez. Csak az hatolhatott át rajta, aki jól ismerte a csatornák számtalan tekervényét.

Vagy száz kis sziget emelkedett ki az öböl vizéből. A szigeteket sem híd, sem töltés nem kötötte össze egymással. Csak hosszú, kötélszerű indák nyúltak át egyik partról a másikra, és itt-ott faágak fonódtak egybe a magasban, a szigeteket elválasztó csatornák felett. Ez volt minden, ez azonban korántsem biztosíthatta a közlekedést a lagúna távol eső partjai között.

Az öböl legnagyobb, legjelentékenyebb szigete nagyjából a szigettenger közepén terült el. Kiterjedése mintegy húsz hold lehetett, s a Saint John vízállásának átlagos szintjénél öt-hat lábbal feküdt magasabban.

Évtizedekkel ezelőtt ezen a szigeten erődítés állt, helyesebben: afféle gerendákból ácsolt őrház. Az épület ma már - legalábbis katonai vonatkozásban - elhagyott volt. Félig korhadt palánkjai még ott húzódtak a magnóliák, ciprusok, örökzöld tölgyek, fekete diófák, ausztráliai fenyők és a többi óriásfa alatt, oszlopaikat átfonták a kobeá hosszú lombfüzérei és a vége láthatatlan indák.

A kerítésen belül, a sűrű zöld lombozat mögül végül is előtűnt a mértani arányok szerint összeszerkesztett erődnek, helyesebben: megfigyelőállomásnak szolgáló épület. Kis ház volt, hiszen annak idején legfeljebb húsz főből álló szakasz állomásozott itt. Ácsolt falain lőrések nyíltak. Tetőzetére gyeget ültettek, így hát valóságos földpáncél fedte az őrházat.

Alig néhány szoba volt az épületben, valamennyi helyiség egyetlen folyosóról nyílt, az élelmiszer és lőszer elraktározására egy nagyobb hóbár szolgált.

A kerítés keskeny folyosószerű kapuzata az udvarra szolgált, amelyet néhány magányos fa árnyékkolt. Majd facölöpökre épített tízfokú lépcső következett. A látogatónak ezen kellett felkapaszkodnia, míg végre eljutott az őrház egyetlen ajtajához, amely, az ígázat megvallva, csak afféle ajtóvá alakított nagyobbacska lőrés volt.

Leggyakrabban itt húzódott meg Texar.

Búvóhelyét, néhány bizalmas emberén kívül, senki sem ismerte. Itt élt, elrejtőzve az emberek elől, Squambo társaságában. Ez az indián hűségesen ragaszkodott gazdájához, akinél semmiel sem volt különb. Volt ott még öt vagy hat rabszolgája is; ezek viszont semmivel sem voltak jobbak az indiánnál.

Bizony, nagy különbség volt a Fekete-öböl szigete és a folyó két oldalán virágzó gazdag ültetvények között. Az öböl szigetvilága még Texar és néhány társa számára sem biztosította a megélhetést, holott egyik sem volt valami válogatós. Néhány háziállat legelészett a szigeten. A művelt földterület legfeljebb öt-hat hold lehetett. Burgonya, batáta és uborka termett rajta. Állt ott vagy húsz gyümölcsfa is, de csaknem vadontermő állapotban, hiszen senki sem gondozta őket. Ez volt minden. No meg a környező erdők vadállománya és a halak a lagúna sós vizű árterületén. Vad és hal minden évszakban akadt.

A Fekete-öböl lakóinak azonban nyilván egyéb élelmiszerforrásaik is voltak: erről viszont csak Texar és Squambo tudott.

Maga a lakóház teljes biztonságot nyújtott, hiszen már a sziget is áthatolhatatlan rejtekhely közepén feküdt. De különben is, kinek jutott volna eszébe, hogy megtámadja az elhagyott őrházat? Mi oka lehetett volna erre? A sziget lakói mindenesetre két kutyát is tartottak, a Kis-Antillák valamelyik szigetéről származó vérebeket. Ilyen kutyákkal vadásztak valamikor a négekre a spanyolok. A két kutya minden bizonnyal jó előre ugatással jelezte volna minden idegen közeledését.

Ez volt tehát Texar otthona, és ez az otthon illett is hozzá. És most lássuk, milyen volt maga Texar.

Ebben az időben harmincöt éves lehetett. Középtermetű, izmos férfi, szívós természetét a szabad levegő és a folytonos kalandok edzették meg. Spanyolországban született, s ez a külsején is meglátszott. Dús haja és sűrű szemöldöke egyaránt fekete volt, arcát zöld szem, tompa orr és vadállatiasan tág cimpák tették jellegzetessé; hosszú, keskeny és mindig összeszorított ajkát mintha egyetlen egyenes kardvágás hasította volna az arca közepébe.

Arcvonásai is elárulták, hogy alattomos és erőszakos ember. Régebben körszakállt viselt, de két évvel ezelőtt, nem tudni, milyen körülmények között, fél szakálla leperzselődött. Azóta borotválkozott, s így ezáltal még inkább kiütözköztek durva vonásai.

Mintegy tizenkét éve annak, hogy ez a kalandor feltűnt Floridában. Birtokba vette az elhagyott őrházat. Tulajdonjogát senki sem firtatta. Honnan jött? - senki sem tudta, jómaga pedig nem beszélt múltjáról. Egész előéletét homály fedte. Azt suttozták - s ez bizony igaz is volt -, hogy régebben rabszolgakereskedéssel foglalkozott, és hajórakományszámra adta-vette a négeket Georgia és a két Karolina kikötőiben. Vajon meggazdagodott-e ezen a gyalázatos üzleten? Nem úgy festett a dolog.

Annyi biztos, hogy kevés becsülete volt még ezen a vidéken is, ahol pedig az ilyenféle kétes alakok éppenséggel nem mentek ritkaságszámba.

Sokan ismerték, s ámbár rossz híre volt az egész járásban, különösen pedig Jacksonville-ben, jelentős befolyásra tett szert. Igaz, leginkább a járási székhely lakosságának szedett-vedett elemei csoportosultak köré. Gyakran tűnt fel a városban; ilyenkor valamiféle titkos ügyekben járkált, sok barátot szerzett a fehér kisemberek és a dologtalan söpredéknépség soraiból. Emlékezzünk csak arra, hogy Saint-Augustine-ből visszajövet is öt-hat gyanús külsejű alak kísérté.

Befolyása alá került a Saint John vidék néhány ültetvényese is. Gyakran meg is látogatta ültetvényes barátait. Azok sohasem viszonzták a látogatását, hiszen Texar búvóhelyét, a Fekete-öböl szigetét, senki sem ismerte, de ő maga szívesen látott vendég volt a két part számos ültetvényén. Ürügy is akadt: a vadászat, amely könnyen fűzi össze az egyívásúakat, a hasonló ízlésűeket.

Texar befolyása egyébként néhány esztendő óta még növekedett is, különösen azért, mert a spanyol mindenáron azon volt, hogy bizonyos nézetek szenvedélyes védelmezőjének hírébe jusson. Amint a rabszolgaság kérdése két táborra szakította az Egyesült Államokat, a spanyol azonnal a rabszolgatartás elszánt és makacs védelmezőjeként lépett fel. Sokan azt gondolhatták volna, hogy álláspontja csaknem önzetlen, hiszen jómagának legfeljebb hat-nyolc rabszolgája volt. Egyre azt hirdette, hogy elvi okokból pártolja a rabszolgatartás intézményét.

De nézzük csak meg, milyen eszközökkel védelmezte ezt az elvet?

A csöcselék kapzsiságát, a legaljasabb szenvedélyeket igyekezett felszítani, és rablásra, gyújtogatásra, sőt gyilkosságra bujtogatott az északiak pártján álló városok és ültetvényesek ellen.

Most pedig ez a veszedelmes kalandor éppenséggel arra törekedett, hogy megbuktassa a város vezető embereit, és a mérsékelt elveket valló, tisztességes és megbecsült városi tisztviselők helyébe mindenre kapható cinkosait ültesse.

S ha egyszer a lázadás uralomra segíti a járásban, végre szabadon kielégítheti személyes bosszúvágyát.

Érthető hát, hogy James Burbank és több más ültetvényes megpróbált átlátni ennek a veszedelmes embernek az üzelmein. Indokolt volt ez, hiszen gonosz hajlamai amúgy is gyanússá tették Texart.

Így állt szemben két csoport: az egyiket a gyűlölködés, a másikat a bizalmatlanság vezette. S a bekövetkező események csak fokozták ezt az ellentétet.

Hozzájárult a bizalmatlansághoz Texar egész előélete, legalábbis amennyit erről tudni véltek az emberek. Sok gyanús mozzanat merült fel azóta is, hogy a rabszolgakereskedéssel felhagyott. Minden arra vallott, hogy a szeminol indiánok utolsó betörésekor titkos összeköttetésben állt a támadókkal. Talán alattomban értesítette őket, hogy melyik ültetvény védtelen? Sőt talán a fortélyos csapdákhöz és kelepcekhez is segítséget nyújtott?

Bizonyos körülményei mindezt igen valószínűvé tették, és a szeminolok utolsó támadása után az ügyesség kénytelen volt vádat emelni a spanyol ellen. Letartóztatták, és bíróság elé állították.

Csak hogy Texar alibit igazolt, aminthogy később is gyakran mászott ki így a csávából. A vád az volt, hogy részt vett egy rablótámadásban. Ő azonban bebizonyította, hogy a bűncselekmény elkövetésekor nem is lehetett a kérdéses helyen; a támadás idején nem volt Floridában, hanem negyven mérfölddel északabbra, a Georgia államban fekvő Savannah városban tartózkodott, márpedig a megtámadott ültetvény a floridai Duval járásban feküdt.

Az ezt követő években több nagy bűncselekményt követtek el Floridában: az ültetvényeken rablók garázdálkodtak, az országutakon utasokat raboltak ki a banditák. Vajon nem Texar volt a vezetője ezeknek a támadásoknak, vagy legalábbis nem volt-e a tettesek cinkosa? A gyanú mindenesetre felmerült ellene, de bizonyítékok hiányában megint csak felmentették.

Legutóbb azonban úgy látszott, hogy végre rajtakapták a gonosztevőt, s ezúttal nem menekül meg az igazságszolgáltatás elől. Ebben az ügyben idézte be a minap a saint-augustine-i bíróság.

Nyolc nappal az itt leírt események előtt James Burbank, Edward Carrol és Walter Stannard éppen egy szomszédos ültetvényről tért vissza Camdless-Baybe. Napnyugtakor, este hét óra felé, kétségbeesett segélykiáltásokat hallottak. Futva indultak a hang irányába, és hamarosan egy magányos majorság épülettömbje elé érkeztek.

Az épülettömb lángban állt. Az öt-hat tagú támadócsoport kirabolta, és felgyújtotta a majorságot, majd kereket oldott. A bűncselekmény elkövetői nem lehettek messze. Az érkezők még látták, amint két bandita az erdőn át menekül.

James Burbank és barátai bátor emberek voltak. Üldözőbe vették a gonosztevőket, akik egyébként éppen Camdless-Bay irányában menekültek. Az üldözés, eredménytelen maradt. A két gyűjtogatónak sikerült az erdőn át egérutat nyernie. Burbank, Carrol és Stannard azonban mégis felismerte az egyik menekülőt: a spanyol volt.

De ennél külön bizonyíték is akadt. A menekülő férfi ugyanis, amikor Camdless-Bay határában eltűnt egy útkanyarodóban az üldözők szeme elől, csaknem beleütközött az éppen arra sétáló Zermah-ba. A félvér nő szintén azt állította, hogy a férfi Texar volt.

Képzeltető, hogy a hír mekkora izgalmat keltett a vidéken. Rablótámadás és gyűjtogatás - ettől a bűntettől féltek leginkább a nagy területen egymástól igen messze lakó ültetvényesek és majorosok.

James Burbank habozás nélkül vádat emelt hát Texar ellen. A hatóságok a feljelentés alapján megindították a vizsgálatot.

Az ügyész Saint-Augustine-be idézte a spanyolt, és elrendelte a tanúkkal való szembesítését. James Burbank, Walter Stannard, Edward Carrol és Zermah azt vallotta, hogy a felgyújtott majorságból menekülő férfiban felismerte Texart. Bizonyosak voltak abban, hogy nem tévedtek. Texar részt vett a rablótámadásban.

A spanyol számos tanú megidézését kérte. Ezek meg is jelentek Saint-Augustine-ban. Valamennyien határozottan állították, hogy a merénylet napján, az esti órákban, Texar társaságában egy rossz hírű jacksonville-i lebuiban, a Torillo kocsmában tartózkodtak. Texar egész este velük volt. Döntő bizonyítéknak tekintették, hogy a spanyol a rablótámadás órájában összezördült a kocsmá egyik vendégével; fenyegetések hangzottak el, dulakodásra is sor került, s bizonyosra vehető, hogy a sértett feljelentést fog tenni a spanyol ellen.

E vallomások igazságát nehéz tett volna kétségbe vonni, hiszen a tanúk Texartól távol álló személyek voltak. A saint-augustine-i ügyész sem tehetett egyebet: elejtette a vádat, és megszüntette a vizsgálatot Texar ellen.

A spanyolnak tehát ezúttal is sikerült teljes alibit igazolnia.

A saint-augustine-i tárgyalásról tért vissza Texar, mentő tanúinak kíséretében, február 7-én este. Tudjuk, hogyan viselkedett a *Shannon* fedélzetén, miközben a gőzös lefelé haladt a Saint John folyón. Tudjuk, hogy az indián Squambo csónakján tért vissza az elhagyott őrházba, ahová nehezen követhette volna bárki is.

És Squambo? Ez az eszes, ravasz szemínol indián Texar bizalmas embere volt. Az utolsó szemínol támadás alkalmával került a spanyol szolgálatába. Ezzel a támadással kapcsolatban is Texar nevét emlegették, egyébként teljes joggal.

A spanyol elszánt gyűlölettel gondolt Burbankre. Egyre azon töprengett, hogyan állhatna bosszút a camdless-bayi ültetvényesen.

Márpedig a háború eseményei naponta új helyzetet teremthetnek.

Ha Texarnak valahogy sikerül megbuktatnia a jacksonville-i városi vezetőséget, akkor Camdless-Bayt komoly veszedelem fenyegeti.

Annyi bizonyos, hogy James Burbank nem félt ettől az alaktól. Felesége azonban, nem ok nélkül, féltette tőle férjét és családját.

Sőt, ez a becsületes család „állandó rettegésben élt volna, ha megtudja, hogy Texar gyanítja titkukat. Pedig a spanyol megsejtette, hogy Gilbert Burbank az északi seregben harcol. Hogyan szerzett tudomást erről? Hiszen Gilbert teljes titokban kelt útra! Kémek vezethették nyomra, s látni fogjuk: mindenkor akadtak buzgó kémei.

Texar azt is sejtette, hogy James Burbank fia az északiak oldalán álló flotta egyik hajóján teljesít szolgálatot, Dupont tengernagy parancsnoksága alatt. Feltehető volt tehát, hogy kelepcét állít az ifjú hadnagynak. Igen! Mi történik, ha sikerülne Gilbertet floridai területre csalnia, kézre kerítenie? Képzeltető, milyen sors várna rá az északiak hadisikereitől amúgy is felbőszült déliek kezében.

Ez volt tehát a helyzet történetünk kezdetén. Láttuk az északi haderő helyzetét: a washingtoniak hajóhada már elérte a floridai vizeket. Megismertük a Duval járás kellős közepén élő Burbank család körülményeit. Láttuk Texarnak nemcsak Jacksonville-re, hanem a rabszolgáltatók kezében levő egész területre kiterjedő befolyását. Ha a spanyolnak sikerül célját megvalósítania, ha hívei megbuktatják a városi hatóságokat, Texar ráuszíthatja majd a camdless-bayi ültetvényre a rabszolga-felszabadítók ellen fellázított csőcseléket.

Squambo körülbelül egy óra hosszat maradt távol. Visszaérve belépett az őrház udvarára, majd felment a lépcsőn.

- Végrehajtottad a megbízást? - kérdezte Texar.

- Végrehajtottam, uram!

- És... semmi?...

- Semmi.

VI. JACKSONVILLE

- Bizony, így van az, Zermah. Te is rabszolgaságra születél - hajtogatta kedvenc mondókáját a jószágigazgató.

- Nekem más a véleményem - felelte Zermah. Higgadtan, minden izgalom nélkül beszélt, hiszen nem először vitatkozott erről a camdless-bayi jószágigazgatóval.

- Elhiszem, Zermah. De egyszer majd te is belátod, hogy józan ésszel nem képzelhető egyenlőség fehérek és feketék között.

- Ez az egyenlőség máris fennáll, Perry úr. És a természet rendje szerint mindig is egyenlők voltak az emberek.

- De nagyot tévedsz te, Zermah! Gondolj csak arra, hiszen ez már egymagában is elég bizonyíték, hogy Amerikában tízszer, hússzor, talán százszor több fehér él, mint néger.

- Ezért is kényszeríthették rabszolgasorsra a négerket - felelte Zermah. - Erősebbek voltak, visszaéltek az erejükkel. De ha a négerket volnának többségben, bizony, a fehérek dolgoznának rabszolgaként!... De nem, mégsem! A négerket nem volnának képesek ekkora igazságtalanságra, s főként ennyi kegyetlenségre!

Ez a beszélgetés inkább csak afféle évődés volt, és semmiképpen sem zavarta meg Zermah és a jószágigazgató békés egyetértését. E pillanatban semmi dolguk sem volt, hát elbeszélgettek egy kicsit. Persze, beszélhettek volna ennél hasznosabb kérdésekről is, csak hogy a jószágigazgatónak ez volt a vesszőparipája: folyvást a rabszolgaság kérdéséről vitázott mindenkivel.

Perry és Zermah az egyik camdless-bayi bárkában ült. Az ültetvény négy evezőse forgatta a lapátokat. Rézsút irányban vágtak át a folyón, Jacksonville felé, kihasználták az apályt. A jószágigazgatónak különféle ügyeket kellett elintéznie James Burbank megbízásából, Zermah pedig azért ment a városba, hogy ruhaneműt vásároljon a kis Dynak.

Február tizedike volt. Három nap telt el azóta, hogy a saint-augustine-i tárgyalás résztvevői hazatértek - James Burbank a Castle-House-ba, Texar a Fekete-öböl szigetére.

Camdless-Bayből természetesen már a Burbank érkezését követő napon üzenet ment Stannardnak és leányának: rövid tájékoztatás Gilbert leveléről. E hírek végre megnyugtatták Alice-t. Erre bizony szükség volt, hiszen állandó szorongásban élt, mióta Észak és Dél elkecseredett háborúja kirobbant.

A háromszögletű vitorlát megfeszítette a szél, s a bárka gyorsan siklott lefelé a folyón. Negyedóra sem telik bele, s megérkeznek a jacksonville-i kikötőbe. A jószágigazgatónak tehát már csak kevés idő áll rendelkezésére. Tíz-tizenöt perc alatt kellett kifejtenie kedvenc gondolatát. Sietett hát kihasználni az időt.

- Nem úgy van az, Zermah - folytatta mondókáját. - Nem bizony! Hiába élne Amerikában több néger, mint fehér. A dolgokon ez sem változtatna. Sőt, azt mondom, hogy akárhogy végződik is ez a háború, a világ megint csak visszatér majd a rabszolgatartáshoz, mert az ültetvényeket csak rabszolgákkal lehet megművelni.

- Burbank úrnak nem ez a véleménye - felelte Zermah -, ezt maga is tudja.

- Tudom, tudom! De bármennyire tisztellem is Burbank urat, meg kell mondanom, hogy ebben a kérdésben téved. A négerek éppen úgy hozzátartoznak az ültetvényhez, mint az igavonó állatok vagy a mezőgazdasági eszközök. Ha egy ló akkor tekeregne el, amikor akar, ha egy eke egyszerűen oda gördülhetne egy másik gazdához, akkor az ültetvényes gazdálkodás egyszerűen lehetetlenné válnék. Csak szabadítsa fel Burbank úr a rabszolgáit! Majd meglátja, mi lesz Camdless-Bayből!

- Régen megtette volna, ha a körülmények engedik - felelte Zermah. - Hiszen ezt maga is tudja, Perry úr. S mit gondol, mi történnék Camdless-Bayben, ha a rabszolgákat felszabadítanák? Egyetlen néger sem hagyná el az ültetvényt. Semmi sem változnék, legfeljebb az a jog szűnnék meg, hogy a négerekkel úgy bánjanak, mint holmi igásállatokkal. De minthogy maga amúgy sem élt ezzel a joggal, Perry úr, hát Camdless-Bay a rabszolga-felszabadítás után is ugyanaz maradna, ami azelőtt volt.

- Remélem, Zermah, nem képzeled, hogy meggyőztél? - kérdezte a jószágigazgató.

- Eszem ágában sincs, Perry úr. Egyébként ez felesleges is volna. Mégpedig igen egyszerű oknál fogva.

- Éspedig?

- Azért, mert végeredményben maga is éppúgy gondolkodik, mint Burbank úr vagy Carrol úr, vagy Stannard úr: mint minden nemes lelkű és igazságszerető ember.

- Nem, Zermah. Sohasem fogok egyetérteni velük. Sőt, ki kell jelentenem, hogy az én felfogásom a négerek érdekét is szolgálja! Ha teljes szabadságot kapnak, elpusztulnak, és a fekete faj hamarosan, kivesz.

- Bármint vélekedjék is erről, Perry úr, én ezt nem hiszem. De annyi bizonyos, hogy inkább vesszen ki minden néger, semmint hogy örök rabszolgaságban sínylődjék!

A jószágigazgató szívesen felelt volna, mert nyilván nem fogyott még ki az érvekből. De a vitorlát már bevonták, és a bárka a fából ácsolt kikötőhídhöz simult, hogy ott várja meg Zermah-t és a jószágigazgatót. Azok rögtön kiszálltak, és elindultak a városba.

Jacksonville a Saint John folyó bal partján fekszik, tágas, lapályos medence szélén. Körötte pompás örökzöld erdők zárják le a látóhatárt. Az erdőktől a folyóig terjedő síkság egy részén, főként a víz mentén, kukorica-, cukornád- és rizsföldek húzódnak.

Tíz esztendővel azelőtt Jacksonville még csak amolyan nagyobbacska falu volt. A falu végén sorakozó vályogkunyhókban és nádviskókban csak négerek laktak. A polgárháborút megelőző években azonban a falu már lassan várossá fejlődött: az utcákat rendezték, és jó karban tartották, lakályos házak épültek, a lakosság száma pedig megkétszereződött.

A polgárháború idején még jobban megnövekedett a városnak mint a duvali járás székhelyének jelentősége; megépült a Tallahassee-be, Florida fővárosába vezető vasútvonal.

A jószágigazgatónak és Zermah-nak azonnal feltűnt, hogy az utcák szokatlanul élénkek. A kikötőben több száz főnyi tömeg várta egy gőzhajó érkezését; a tömeg részben a déliekhez szító amerikaiakból, részben pedig spanyol keveredésű mulattokból és meszticekből állott.

A torkolat irányából már feltűnt a gőzös füstoszlopa egy lapályos földnyelv fölött. Néhányan a kikötőben veszteglő csónakokba ugrottak, hogy hamarabb ériék el a gőzöst, a többiek a jacksonville-i folyamszakaszokon használatos egyárbocos dereglyékre kapaszkodtak fel.

Előző nap nyugtalanító hírek érkeztek a hadműveleti területről. A Gilbert Burbank levelében említett tervről részben már a városban is tudtak. Sejtették, hogy Dupont tengernagy hajórajja hamarosan támadásra indul, Sherman tábornok csapatai pedig megkísérlik a partraszállást.

A támadás célját, persze, nem ismerték pontosan, de minden arra vallott, hogy az északi haderő a Saint John torkolatát és a floridai partvidéket szándékozik megtámadni. Georgia után tehát Floridát is közvetlenül fenyegette a megrohanás veszélye.

A gőzös végre kikötött a jacksonville-i hajóhídnál. Fernandinából érkezett, és utasai megerősítették, sőt kiegészítették a szállongó híreket. Dupont hajórajja valószínűleg a Saint Andrews-öbölben fog lehorgonyozni, s ott várja meg a kedvező pillanatot, amikor átkelhet az Ameliaszigetet és a torkolatöblöt elválasztó szoroson, és behatolhat a Saint John torkolatába.

A rakpartról zajongó csoportok indultak a város felé. Az urubuk, ezek a hulladékon élő, hatalmas hollókeselyűk - amelyek mintha magukra vállalták volna a városi szemét eltakarítását - riadtan rebbentek fel közeledtükre. A tömeg hadonászott, ordítozott:

- Ellenállunk!

- Halál az északiakra!

Így lazították. Texar hívei a már amúgy is izgatott lakosságot.

Tüntettek a főtéren, tüntettek a törvényszék épülete - a Court-House - előtt, sőt még a székesegyházban is. A nyugtalanság lecsillapítása a városi hatóság feladata volt. Ez a feladat nem ígérkezett valami könnyűnek, noha a jacksonville-i lakosság, mint már mondtuk, legalábbis a rabszolgatartás kérdésében, két pártra oszlott. Csakhogy az efféle zavaros helyzetekben rendszerint azok kerekednek felül, akik a leghangosabbak és a legerőszakosabbak; menthetetlenül legyűrik a mérsékelteket.

Különösen a kocsmák voltak hangosak. A csapszéki hadvezérek részegre itták magukat erős pálinkával, csak úgy dőlt belőlük a szó. Mindegyiknek megvolt a maga haditerve, mindegyik azt fejtegette, hogyan lehet a legbiztosabban megállítani az északi támadást.

- Önkéntes alakulatokat kell küldeni Fernandinába - mondta az egyik.

- Elsüllyesztett hajóroncsokkal kell eltorlaszolni a Saint Johnhoz vezető szorosokat - tódította egy másik.

- Építsünk földsáncot a város körül, és vontassunk ágyúkat a sáncokra! - így a harmadik.

- Kérjünk segítséget a Fernandina Key vasútvonalon!

- El kell oltani a pablói világítótorony tüzet! Akkor a hajóraj éjszaka nem hatolhat be a torkolatba.

- Aknásítani kell a folyó medrét!

Az akna még meglehetősen új fegyver volt a polgárháborúban. A csapszéki hadvezérek éppen csak rebesgetni hallottak róla, sejtelmük sem volt arról, hogyan működik; mi sem volt hát természetesebb, mint az, hogy mindenáron fel akarták használni a város védelmére.

Ekkor a Torillo kocsmá egyik legdühödtebb izgatója szólalt meg:

- Mindenekelőtt: börtönbe minden északival! És börtönbe azokkal a déliekkel is, akik egy követ fújnak velük!

Bizony, meglepő lett volna, ha éppen itt nem hangzik el ez a javaslat, hiszen a túlzók és türelmetlenek végül mindenütt erre lyukadnak ki. Menten meg is éljenezték. De bármennyire népszerű volt is ez a követelés, valószínűnek látszott, hogy a városi hatóságok egyelőre vonakodni fognak a teljesítésétől. S ez volt a szerencsájuk a jacksonville-i becsületes embereknek.

Zermah jártában-keltében gondosan figyelte az utcákon lejátszódó eseményeket, hogy be-számolhasson majd gazdájának, hiszen ez a mozgolódás James Burbanket is közvetlenül fenyegette. Ha egyszer a csöcselék erőszakos eszközökhöz folyamodik, az erőszak nem áll meg a város határánál, hanem alighanem kiterjed a járás ültetvényeire is. És ebben az esetben Camdless-Bayre igen hamarosan sor kerülhet.

A félvér nő éppen azért részletes és pontos értesítéseket akart szerezni gazdája számára. Walter Stannardhez sietett tehát, aki a város külső negyedében lakott.

Stannard háza kedves és kényelmes villa volt, körötte afféle oázisként, zöldellő facsoport. Ezen a tájékon ugyanis mindössze ezt a részt kímélte meg a vadont irtó telepések fejszéje.

Alice gondoskodott arról, hogy a ház körül és a házban egyaránt példás rend legyen. Anyja régen meghalt; a leány már egészen fiatal kora óta egymaga vezette Walter Stannard háztartását, és valóban okos és kötelességtudó háziasszonynak bizonyult.

Alice meleg szeretettel fogadta Zermah-t. Mindenekelőtt Gilbert leveléről folyt köztük a szó. Zermah csaknem szó szerint emlékezett a levél egyes részeire, s azokat most elismételte.

- Hát igen - mondta Alice -, Gilbert itt van a közelünkben. De ki tudja, hogyan léphet ismét Florida földjére! Ki tudja, milyen veszélyek leselkednek még rá a hadjárat végéig!

- Légy nyugodt, Alice, Gilbertet semmiféle veszély sem fenyegeti! - felelte Stannard. - Nagyobb veszedelmekkel kellett szembenéznie a georgiai partraszálláskor, s főként a Port Royal-öböl ostromában. A floridaiak, azt hiszem, nem képesek erős vagy tartós ellenállásra. A Saint Johnt nem zárhatják el. Márpedig ha az ágyúnaszádok egyszer bejutottak a folyóra, nyitva áll előttük az út egészen a félsziget szívéig. A védekezés szinte lehetetlen, vagy legalábbis nagyon nehéz.

- Bár igaza volna, édesapám! - sóhajtott Alice. - Csak vége volna már ennek a véres háborúnak!

- Ez a háború, leányom, csak a déliek teljes vereségével végződhetik - folytatta Stannard. - De azért bizony, alighanem sokáig elhúzódik még. Attól tartok, hogy Jefferson Davis és tábornokai, Lee, Johnston, Beauregard, hosszú ellenállásra rendezkedhetnek be a tengerparttól távolabb fekvő államokban. A washingtoniak nem egykönnyen kényszeríthetik végső megadásra a délieket. De ami Floridát illeti, azzal gyorsan boldogulnak. Hanem Florida megszállása, sajnos, még nem biztosíthatja számunkra a végső győzelmet.

- Csak Gilbert ne kövessen el valami meggondolatlanságot! - mondta Alice, és összekulcsolta kezét. - Mennyire vágyódhatik arra, hogy legalább néhány órára viszontlássa az övéit... s ha arra határozná magát, hogy most, amikor olyan közel van a családjához...

- A családjához és magához, Alice kisasszony! - szólt közbe Zermah. - Hát maga talán nem tartozik a Burbank családhoz?

- Szívem szerint odatartozom, Zermah!

- Ne félj, Alice - szólalt meg ismét Stannard -, Gilbert sokkal megfontoltabb, semhogy ilyen veszélynek tegye ki magát, főként most, amikor Dupont tengernagy néhány nap alatt megszállhatja Floridát. Megbocsáthatatlan vakmerőség lenne, ha megkockáztatná ezt az utat, amíg az északiak nem tartják kezükben a félszigetet...

- Különösen mostanában, amikor az emberek még hajlamosabbak az erőszakra, mint régente - mondta Zermah.

- Az bizony igaz. A városban reggel óta puszkaporos a levegő - felelte Stannard. - Magam is láttam a főkolomposokat, hallottam, mit beszélnek! Texar vagy nyolc-tíz napja mindig közöttük van. Bujtogatja, izgatja őket. Ezek a gonosztevők végül is fellázítják a csöcseléket, mégpedig nemcsak a város vezetősége, hanem mindenki ellen, aki nem az ő nézeteiket vallja.

- Nem lenne jó, Stannard úr, ha legalább egy kis időre elhagyná Jacksonville-t? - kérdezte Zermah. - Ráér visszajönni akkor, amikor az északiak már Floridában vannak. Az óvatosság nem árthat. Burbank úr lelkemre kötötte, ismétljem meg a meghívását: szívesen látja Stannard urat Alice kisasszonnyal együtt a Castle-House-ban.

- Tudom... Tudom - mondta Stannard. - Dehogyan feledkeztem meg Burbank meghívásáról... De mit gondol, a Castle-House valóban biztonságosabb, mint Jacksonville? Ha egyszer ezek a megvadult, lelkiismeretlen kalandorok felülkerekednek a városban, vajon nem portyáznak-e majd a vidéken is? S vajon az ültetvények biztonságban lesznek-e pusztító támadásaik ellen?

- Éppen a nagy veszélyben jobb együtt lenni, Stannard úr... - jegyezte meg Zermah. - Legalábbis, én azt hiszem.

- Zermah-nak igaza van, édesapám. Helyesebb lenne, ha valamennyien együtt lehetnénk Camdless-Bayben.

- Rendben van, Alice - felelte Stannard. - Nem is akarom visszautasítani Burbank barátom meghívását. De nem hiszem, hogy ilyen közeli a veszély. Zermah majd megmondja barátainak, hogy még néhány napig itt kell maradnom, hogy elrendezzem itteni dolgaimat. Azután kimegyünk a Castle-House-ba, és igénybe vesszük a felajánlott vendégbarátságot.

- Így legalább Gilbert úr, ha megérkezik, ott találja mindazokat, akiket szeret - fűzte hozzá Zermah.

A félvér nő elbúcsúzott Walter Stannardtól és leányától, majd elindult a kikötő irányába. Az utcákon egyre izgatottabb volt a hangulat. Zermah sietve haladt a rakpart felé, ahol a jószágigazgató várta. Beszálltak a bárkába, hogy átkeljenek a túlsó partra. Perry mindjárt rátért kedvenc témájára, és ott folytatta, ahol az imént félbehagyta.

Walter Stannard tehát abban bízott, hogy még nem érkezett el a közvetlen veszély órája. De vajon nem tévedett-e? Az események menete nyilván meggyorsul, s ennek következménye Jacksonville-ben is azonnal érezhető lesz.

A washingtoni kormány mindenkor igen körültekintő politikát folytatott. Tekintettel volt a déli lakosság érdekeire. Az új intézkedéseket csak fokozatosan kívánta bevezetni. Már két éve dúlt a polgárháború, de Abraham Lincoln még mindig óvatos volt: nem adta ki azt a rendeletet, amely az Egyesült Államok egész területén egyetlen tollvonással eltörli a rabszolgaságot.

Újabb hónapok múltak el, amíg az elnök azt javasolta az országgyűlésnek, hogy hozzon törvényt a néger rabszolgák kiváltásáról, és fokozatos felszabadításáról. Csak azután hirdették ki a rabszolgaság eltörlését, és szavaztak meg ötmilliót, arra a célra, hogy minden felszabadított négerért meghatározott összegű kártérítést fizessenek a rabszolga tulajdonosának.

Ha valamelyik északi tábornok a törvény kihirdetése előtti időben meghódított egy-egy területet, és - abban a hiszemben, hogy erre joga van - saját hatáskörében elrendelte a rabszolgák felszabadítását - a washingtoni kormány ezt az intézkedést mind ez ideig megsemmisítette.

A rabszolga-felszabadítás kérdésében ugyanis a közvélemény még távolról sem volt egységes. Sőt, egyes északi katonai parancsnokok úgy vélekedtek, hogy a rabszolgaság eltörlése egyelőre még nem ésszerű és nem is célszerű intézkedés.

A háború eközben folytatódott; a hadiszerencse általában nem kedvezett a délieknek. Price tábornok február 12-én kiadta a visszavonulási parancsot a missouri önkéntes kötelékeknek, és kénytelen volt Arkansas államot kiüríteni. Az északiak, mint már tudjuk, elfoglalták és megszállták a Henry-erődöt. Azután pedig megkezdték a Donelson-erőd ostromát.

Ezt az erődöt, a nagy tüzérségi ütegeken kívül, négy kilométer hosszú sánc védelmezte. A sánc a kis Dover városkát is beiktatta a védelmi övezetbe. Az ostromlók hóban, fagyban nyomultak előre. Az erőd két tűz közé került. A szárazföld felől Grant tábornok tizenötezer embere, a folyamról pedig Foote tengernagy hajóhada fenyegette a délieket. Február 14-én az erőd az északiak kezére került; egy egész hadosztályt ejtettek foglyul, teljes állományával és hadianyagkészletével.

Ez már súlyos kudarcot jelentett a délieknek. A csatavesztésnek alig felmérhető következményei voltak. Mindenekelőtt Johnston tábornok kénytelen volt kiüríteni a Cumberland-vidéki Nashville-t, ezt a fontos központot. A városban pánik tört ki, a lakosság elmenekült a hadsereg után. Néhány nap múlva Columbus városa is hasonló sorsra jutott. Ezzel az egész állam újra a washingtoni kormány uralma alá került.

Könnyű elképzelni, milyen féktelen dühöt és bosszúvágyat ébresztettek ezek az események Floridában. A nyugalanság gyorsan terjedt, a távoli falvakba is eljutott. A hatóságok pedig tehetetlenek voltak, a zavargásokat nem tudták lecsillapítani. Mondhatni, óráról órára veszedelmesebb helyzetbe kerültek mindazok, akik nem a déliek nézeteit vallották, vagy nem hirdették a fegyveres ellenállás gondolatát a washingtoni csapatokkal szemben.

Tallahassee-ben és Saint-Augustine-ben zavargások törtek ki; az elégedetlenkedőket igen nehezen sikerült megfékezni. De legválságosabb Jacksonville-ben volt a helyzet, ahol a csőceselék megmozdulása bármely pillanatban véres és erőszakos támadáshoz vezethetett.

Érthető, hogy ilyen körülmények között Camdless-Bay helyzete is egyre nyugtalanítóbbá vált. James Burbank biztos és hű embereivel ideig-óráig talán megvédheti az ültetvényt, legalábbis az első támadásokkal szemben, ám bár fegyvert és lőszert elegendő mennyiségben beszerezni éppen ez idő tájt nem volt valami könnyű feladat. Stannard helyzete azonban Jacksonville-ben még aggasztóbb volt; nem volt biztonságban sem jómaga, se a leánya, sem háza és háza népe.

James Burbank jól látta, hogy barátját súlyos veszély fenyegeti, és egyre-másra küldte a leveleket. Minden levélben, minden üzenetben arra kérte Stannardot, hogy haladéktalanul utazzék Camdless-Baybe. A Burbank-ültetvényen nagyobb biztonságban lesznek. Ha pedig az események szükségessé tennék, hogy a félsziget belsejében várják be, míg az északi hadsereg partra száll, és rendet teremt Floridában: a Castle-House-ból könnyebben elmenekülhetnek.

A sürgető leveleknek megvolt az eredményük, és Walter Stannard végre elhatározta, hogy ideiglenesen eltávozik Jacksonville-ből, és Camdless-Bayben keres oltalmat. Február 23-án reggel nagy titokban útra kelt; gondosan ügyelt arra, hogy senki se gyaníthassa a szándékát. Egymérföldnyire a várostól északra, a Saint John egyik kisebb öblében bárka várakozott reá és

leányára. Beszálltak, sietve keltek át a folyón, és hamarosan elérték a kis camdless-bayi kikötőt. A Burbank család már várta vendégeit.

Elképzelhető, milyen örömmel és szeretettel fogadták őket. Hiszen Burbankné már régóta leányának tekintette Alice-t. Végre mindannyian együtt voltak. Együtt töltik majd a fenyegető napokat, nagyobb biztonságban, s főként kevesebb aggodalomban.

Stannardék valóban az utolsó pillanatban hagyták el Jacksonville-t. Házukat másnap reggel egy bűnözőkből szervezett banda támadta meg; gonosz szándékaikat a floridai hazafiasság jelszava mögé rejtették. A város vezetői alig tudták megakadályozni, hogy a villát kirabolják. Nehéz volt megvédeni a többi olyan becsületes floridai polgár házát is, aki nem osztozott a déliek szakadár nézeteiben.

Mindenki tudta azonban, hogy a város vezetőit hamarosan elmozdítják helyükről, s a közigazgatás a zendülők vezéreinek kezébe kerül. Ezek pedig nem csillapítani, hanem inkább szítani fogják az erőszak hangulatát.

Texar - mint Stannard annak idején Zermah-nak mondotta - valóban előbújt rejtekhelyéről, és néhány napja Jacksonville-ben tartózkodott. Összeköttetésbe lépett régi társaival, a folyó két partjának ültetvényeiről összesereglett, elvakult, gyülevész népséggel.

Ez a feldühödött csoport mindenáron rá akarta erőltetni akaratát a környékbeli városokra és falvakra. A jacksonville-i zendülők állandó kapcsolatot tartottak fenn a különféle járásokban szétszórt híveikkel. A rabszolgatartás kérdését állították előtérbe, s ezáltal befolyásuk napról napra növekedett.

Jacksonville-be és Saint-Augustine-ba seregestül gyűltek a csavargók, kalandorok, erdőkben kóborló gyanús senkiháziak. (Szép számmal akadt ilyen a félszigeten.) Még néhány nap, és Texar bandája, a sok jöttment segítségével, hatalomra kerül, megkaparintja e két várost, és kézbe veszi a katonai és polgári szerveket. A polgárőrség és a sorkatonaság nyilván a lázadók oldalára áll. A zavaros időkben, az erőszak napjaiban, ez többnyire elkerülhetetlenül bekövetkezik.

James Burbanknek pontos értesülései voltak a Camdless-Bayn kívül lejátszódó eseményekről. Meghiitt emberei, akikben teljesen megbízhatott, rendszeresen tájékoztatták a jacksonville-i lázadók készülődéseiről. Tudta, hogy az aljas Texar ismét felbukkant a városban, és befolyása egyre erősödik; a csöcseléknek különösen az a része állt mellé, amely ugyancsak spanyol eredetű volt.

Ha ez az ember a város élére kerül, Camdless-Bayt közvetlen veszély fenyegeti. James Burbank nem feledkezett meg erről, és felkészült minden eshetőségre: ellenállásra, ha ez lehetséges, vagy akár menekülésre, ha az ültetvény a gyújtogatók és fosztogatók kezére kerülne, és a Castle-House lakóinak el kellene hagyniuk otthonukat. Burbank legfőbb és legállandóbb gondja az volt, hogy családja és barátai biztonságáról gondoskodjék.

Zermah ezekben a napokban ismét kimutatta hűségét és odaadását. Szüntelenül figyelte az ültetvény környékét, főként a partvidéket. Kiválasztotta a legügyesebb és legmegbízhatóbb rabszolgákat, ezek éjjel-nappal felváltva őrszolgálatot teljesítettek a kijelölt megfigyelőpontokon.

Bármilyen támadást kíséreltek volna is meg az ültetvény ellen, az őrszemek azonnal jelezték volna a veszélyt. A Burbank családra tehát nem lehetett csak amúgy meglepetésszerűen rátörni. Támadás esetében a család minden tagja kellő időben bemenekülhetett a Castle-House-ba.

De James Burbank egyelőre nem tartott nyílt fegyveres támadástól. A város és a járás vezetése még nem került Texar és cimborái kezébe; Burbank ellenfeleinek tehát más módszerekhez kellett folyamodniuk. Fegyveres támadás helyett inkább a hatóságok útján léptek fel a camdless-bayi ültetvényes ellen. A közvélemény nyomására a hatóságok kénytelenek voltak bizonyos engedményeket tenni a rabszolgatartás híveinek. S minthogy ezeknek dühe az északiak ellen irányult, az új intézkedések az északiak floridai híveit sújtották.

James Burbank volt a legtekintélyesebb floridai ültetvényes, s egyben a leggazdagabb is a köztudomás szerint szabadelvű nézeteket valló birtokosok között. Az első intézkedés tehát őt vette célba. Hivatalos felszólítást kapott: jelenjék meg Jacksonville-ben, és egy rabszolgatartó állam hatósága előtt adjon számot rabszolgaság-ellenes nézeteiről.

Február 26-án este küldönc érkezett Camdless-Baybe. Egy borítékot adott át James Burbank-nak.

A borítékban hivatalos írás volt. Szövege így hangzott:

Felszólítom James Burbanket, hogy holnap, február 27-én, délelőtt 11 órakor kihallgatása végett jelenjék meg a jacksonville-i törvényszék épületében.

Ennyi állt az idézésben, egy szóval sem több.

VII. AZÉRT IS!

Az idézés még nem volt mennykőcsapás. De azért egy afféle távoli villámmal legalábbis felért, amely a közelgő égszakadást jelzi.

James Búr bank nyugodtan fogadta a hírt, de családját annál nagyobb nyugtalanság töltötte el.

Miért idézték Jacksonville-be a camdless-bayi földesurat?

Az írás ugyanis nem meghívást tartalmazott, hanem idézést! A hatóságok elrendelték, megparancsolták Burbanknek, hogy jelenjék meg a törvényszék előtt. De miért? Mit kívánnak tőle? Talán vizsgálatot indítanak ellene, s az idézés ennek bevezetése? Szabadsága forog kockán vagy talán az élete is?

Ha most engedelmeskedik az idézésnek, ki tudja, visszatérhet-e még a Castle-House-ba? Ha pedig nem engedelmeskedik, nem rendelik-e el előállítását? Nem zúdítja-e ezzel övéire a legkülönbözőbb erőszakoskodások veszélyét?

- James, nem mehatsz el!

Ez volt Burbankné véleménye, s szavain érződött, hogy az egész család nevében beszél.

- Nem, Burbank úr! Ne is gondoljon arra, hogy most eltávozzanak közülünk! - tette hozzá Alice.

- Nem adhatod magad ilyen népség kezére - mondta Edward Carrol.

James Burbank nem felelt. A jacksonville-i hatóságok nyers hangú parancsa első pillanatban annyira felháborította, hogy alig tudott uralkodni indulatain.

Egyre azon töprengett, hogy miféle új eseményből merítettek ekkora bátorságot a bírósági tisztviselők. Vagy talán máris Texar cinkosainak és híveinek kezébe került a város? Máris megbuktatták a valamennyire is józan városi vezetőket, és megkaparintották a hatalmat? Nem, ez lehetetlen! Perry jószágigazgató délután érkezett vissza Jacksonville-ből, de ott nem vette észét semmi effélének.

- Talán a hadszíntérről érkeztek új hírek - vélte Stannard. - A hadihelyzet megváltozhatott a déliek javára. Talán ez bátorítja fel a floridaiakat arra, hogy megkezdjék ellenünk a támadást.

- Magam is ettől tartok - felelte Edward Carrol. - Ha az északiak valahol vereséget szenvedtek, ez a csürhe már azt hiszi, hogy nincs mit tartania Dupont tengernagy hajóitól. Ezért aztán semmiféle túlkapástól sem riadnak vissza.

- Azt beszélnek - vette át a szót Stannard -, hogy a washingtoni csapatok Texasban, Valverde közelében, meglehetősen súlyos vereséget szenvedtek, s a Rio Grande mögé kellett visszavonulniuk Sibley önkéntesei előtt. Alig egy órája hallottam ezt egy jacksonville-itől.

- Nyilvánvaló, hogy ez a hír öntött bátorságot ebbe a népségbe - jegyezte meg Edward Carrol.

- Akkor hát Sherman hadserege és Dupont hajórajja talán nem is fog megérkezni! - kiáltott fel rémülten Burbankné.

- Ma még csak február 26-a van - felelte Alice -, és Gilbert levele szerint az északi hajóhad legkorábban 28-án fut ki a tengerre.

- S ekkor még el kell jutniuk a Saint John torkolatáig; ez is időbe telik - folytatta Stannard. - Azután pedig át kell törniük a szorosokon, át kell kelniük a zátonyokon, fel kell hajózniuk Jacksonville-ig; ez nem sikerülhet valami hamar. Beletelik még vagy tíz nap...

- Tíz nap! - suttogta Alice.

- Tíz nap! - ismételte Burbankné. - Mennyi baj érhet bennünket tíz nap alatt!

James Burbank nem vett részt a beszélgetésben. Elgondolkozva nézett maga elé. Azon tűnődött, hogy mit tegyen. Ha nem engedelmeskedik az idézésnek, súlyos kockázatot vállal magára. Hiszen a jacksonville-i csöcselék, a hatóságok hallgatólagos helyeslésével, megtámadhatja Camdless-Bayt. S mi vár akkor a családjára?

Nem! Inkább maga néz szembe a veszéllyel, még ha szabadsága vagy élete forog is kockán! Hiszen így legalább megvan a reménye, hogy a többiek felől elhárítja a bajt.

Burbankné nyugtalanul figyelte férjét. Megérezte a férfi belső vívódását. Kérdezni azonban még nem merte.

Alice-t, Stannardet, Edward Carrolt ugyanez a kérdés foglalkoztatta: eleget tesz-e Burbank a jacksonville-i idézésnek? De egyikük sem merte a szándékait tudakolni.

Végül a kis Dy mondta ki, nyilván akaratlanul, a gondolatot, amely az egész családot foglalkoztatta. Apjához lépett. Burbank ölébe ültette a kislányt.

- Édesapám... - kezdte a gyermek.

- Mi tetszik, drágám?

- Odamegy azokhoz a gonosz emberekhez, apám, akik bántani akarnak bennünket?

- Igen... odamegyek!...

- James! - kiáltott fel Burbankné.

- Mennem kell!... Kötelességem!... Megyek!

James Burbank eltökélten beszélt. Meddő próbálkozás lett volna eltéríteni szándékától, hiszen nyilván gondosan mérlegre tette már elhatározásának minden lehetséges következményét.

Felesége odaült melléje, megcsókolta, átölelte, de egyetlen szót sem szólt.

Mit is mondhatott volna?

- Barátaim - mondta James Burbank -, lehetséges, hogy valamennyien túlságos jelentőséget tulajdonítunk ennek az önkényes intézkedésnek. Mit is róhatnának fel vétkemül? Igazán semmit, s ezt ők is tudják. Talán meggyőződésemm miatt akarnak perbe fogni? Csak rajta! A meggyőződésemm csak rám tartozik. Ámbár soha nem titkoltam el, még ellenségeim előtt sem. Így gondolkoztam egész életemben, és ha kell, bíraimnak is szemébe mondom a véleményemet!

- Veled megyünk, James! - szólt Edward Carrol.

- Úgy van! Nem engedjük, hogy egyedül menjen Jacksonville-be - fűzte hozzá Stannard.

- Nem, barátaim - felelte James Burbank. - Csak engem magamat idéztek be a törvényszékhez. Magam is megyek. Hiszen az sem lehetetlen, hogy néhány napra ott fognak. Nektek tehát mindannyiatoknak Camdless-Bayben kell maradnotok. Távollétem alatt a ti gondjaitokra bízom családomat.

- Elmegy hát tőlünk, édesapám? - kiáltott fel a kis Dy.

- Elmegyek, kislányom - felelte Burbank derűs hangon. - Holnap nem ebédelek veletek, de bizonyos lehetsz abban, hogy vacsorára itthon leszek, és együtt töltjük az estét. Légy nyugodt, nem maradok ugyan sokáig Jacksonville-ben, de annyi időt biztosan szakítok magamnak, hogy vásároljak a számodra valamit... Mit hozzak neked? Mit szeretnél?

- Hogy visszagyere... hogy minél előbb visszagyere - felelte a kislány.

S ezzel valamennyiük közös óhaját fejezte ki.

James Burbank lefekvés előtt még néhány szükséges biztonsági rendszabályról gondoskodott. Azután aludni tért a család.

Az éjszaka nyugodtan telt el. Másnap James Burbank kora hajnalban kelt. A bambuszfazonon át lement a kis kikötőbe. Utasítást adott, hogy nyolc órára álljon útra készen egy bárka, mert át akar kelni a másik partra.

Visszafelé menet alig hagyta el a kikötőgátat, szembetalálkozott Zermah-val.

- Burbank úr, igazán végleges az elhatározása, hogy átmegy Jacksonville-be? - tudakolta a félvér nő.

- Igen, Zermah, ez mindannyiunk érdeke. Megértesz, ugye?

- Megértem, uram! Ha ön nem engedelmessé válna az idézésnek, Texar bandái nyilván azonnal megtámadnák Camdless-Bay...

- Márpedig ez a nagyobbik veszedelem. Ezt kell mindenáron elkerülni! - felelte Burbank.

- Önnel megyek, ha megengedi.

- Nem, Zermah, itt kell maradnod az ültetvényen, feleségem és leányom mellett. Szükségük lehet rád, hiszen megeshetik, hogy míg én távol vagyok, veszélyes helyzetbe kerülnek.

- Mellettük maradok, uram.

- Nem hallottál semmi újat?

- Nem hallottam. Annyi bizonyos, hogy az ültetvény körül gyanús alakok kóborolnak. Mintha figyelnék a birtokot. Ma éjjel megint két-három bárka cirkált a folyón. Talán megsejtették, hogy Gilbert úr átment az északi hadsereghez, s most Dupont tengernagy hajórajában szolgál? S talán arra számítanak, hogy titokban ellátogat Camdless-Baybe?

- Nem, Zermah - felelte Burbank -, az én fiam sokkal megfontoltabb, semhogy ilyen megfontolatlan lépést tegyen.

- Pedig én attól tartok, hogy Texar gyanít valamit - folytatta Zermah. - Azt beszélik, hogy egyre növekszik a befolyása. Óvakodjék Texartól, uram, főként most, hogy Jacksonville-be utazik...

- Bizony, óvakodom tőle, mint a viperától. Tudok én vigyázni magamra. Hanem ha távollétemben Texar támadást kísérelne meg a Castle-House ellen...

- Csak magára vigyázzon, Burbank úr, értünk ne aggódjék. Rabszolgái meg fogják védeni az ültetvényt, még életük árán is. Valamennyien hűségesen ragaszkodnak gazdájukhoz. Szeretik önt. Tudom, mit gondolnak, tudom, mit mondanak, tudom, hogy adott esetben mit cselekednének. Bujtogatók jöttek közéjük más ültetvényekről. Meg sem hallgatták őket. Érzik, hogy egyetlen nagy család tagjai, s Burbank úr a családfő. Számíthat a hűségükre.

- Tudom, Zermah, bízom is mindannyiukban.

James Burbank visszatért a házba. Elérkezett az indulás ideje. Elbúcsúzott feleségétől, leányától és Alice-től. Megígérte, hogy bárki legyen is az, aki a jacksonville-i bíróság elé idéztette, uralkodni fog indulatain. Nem tesz semmit, ami alkalmat adna ellenfeleinek az erőszakos megtorlásra. Egyébként bizonyos, hogy még aznap visszatér Camdless-Baybe.

Majd elbúcsúzott a többiektől, és útra kelt. Burbank kétségkívül joggal aggódhatott volna saját sorsáért is. De nem erre gondolt. Családját féltette, amelyet íme, a veszély óráiban magára kell hagynia a Castle-House-ban.

Walter Stannard és Edward Carrol a bambuszfásor végéig, a hajóhídig kísérték. Ott Burbank még egy-két utasítást adott, azután beszállt a csónakba. Az enyhe délkeleti szél belekapott a vitorlába, a csónak gyorsan siklott a folyón, és hamarosan messze járt a camdless-bayi kikötőtől.

Egy óra múlva James Burbank a jacksonville-i rakparton kiszállt a bárkából. Tíz óra lehetett.

A rakpart csaknem teljesen néptelen volt. Csak néhány matróz lézengett a kikötőben. Árut raktak ki a bárkákból.

James Burbank érkezéséről tehát senki sem szerzett tudomást. Észrevétlenül felkereshette egyik üzletfelét, Harveyt, aki a kikötő külső végén lakott.

Jacksonville-i barátját nagyon meglepte és aggodalommal töltötte el Burbank érkezése. Nem hitte, hogy James Burbank engedelmeskedik az idézésnek, és megjelenik a törvényszék előtt. A városban egyébként mindenki hasonlóan vélekedett.

A szüksézáú hivatalos idézés valóágos indokairól azonban Harvey sem tudott semmit. A város vezetói nyilván a közhangulatnak engedtek, amikor James Burbanket megidézték. Valószínűleg magyarázatot kérnek tőle a háború kitörése óta tanúsított magatartása és a rabszolgakérdésben vallott jól ismert felfogása miatt. Vagy talán őrizetbe akarják venni, hogy túszként fogva tartsák Florida leggazdagabb, északi nézeteket valló ültetvényesét? Ez sem lehetetlen. Mégis helyesebb lett volna, ha Burbank nem mozdul ki Camdless-Bayből. Ez volt Harvey véleménye. S hozzátette, hogy legokosabb lenne, ha Burbank visszatérne az ültetvényére, hiszen senki sem látta, amikor Jacksonville-ben partra szállt.

Csak hogy James Burbank nem azért jött Jacksonville-be, hogy se szó, se beszéd, sarkon forduljon. Tudni akarta, hogy a jövőben mihez tartsa magát. S ezt meg is fogja tudni.

Még néhány fontos kérdést intézett Harveyhez az adott helyzettel kapcsolatban.

Vajon megbuktatták-e már a jacksonville-i lázítók a város vezetőit?

Nem, ez még nem sikerült. De a vezetők helyzete nagyon bizonytalan. Az események alighanem előbb-utóbb elsöprik őket.

Nincs-e szerepe ennek a Texar nevű spanyolnak a csőcselék mozgolódásában?

De bizony van! A szélsőséges rabszolgaságpártiak vezérének tekintik Floridában. S igen valószínű, hogy cinkosaival együtt hamarosan kézbe kaparintja a város vezetését.

Igaznak bizonyultak-e a Floridában terjengő hadihírek?

Igaznak bizonyultak. A déli államok kiépítették államigazgatási rendszerüket. Február 22-én megalakult a végleges kormány. Jefferson Davist elnöknek, Stephenst pedig alelnöknek választották, mindkettőt hat évre. Három hónappal utóbb, a kétkamarás országgyűlés richmondi ülészakán Jefferson Davis már a kötelező katonai szolgálat kimondását sürgette.

Azóta a déliek itt-ott helyi sikereket értek el, de ezek végeredményben nem döntő jelentőségűek. Egyébként azt beszélnek, hogy február 24-én MacClellan tábornok seregének néhány erős osztaga átkelt a Potomac folyón, a forrásvidék közelében, s a délieknek emiatt ki kellett üríteniük Columbus városát. A Mississippi tájékán hamarosan nagy ütközetre kerülhet sor a déli hadsereg és Grant tábornok hadosztályai között.

Mi hír Dupont tengernagy hajójáról, amely állítólag a Saint John torkolata felé igyekszik?

Az a hír terjedt el, hogy körülbelül tíz nap múlva megkezdődik a támadás a szorosok védőművei ellen. Ha tehát Texar és hívei rajtaütésre készülnek, hogy elfoglalják a várost, és személyes okokból megindítsák a bosszúhadjáratot, akkor rövidesen cselekedniük kell.

Így állt tehát a helyzet Jacksonville-ben. Ki tudja, vajon a Burbank-ügy nem fogja-e meggyorsítani az események menetét?

A kitűzött időpontban James Burbank elbúcsúzott üzletfelétől, és elindult a törvényszékre. Az utcák élénkek voltak, izgatott csoportok siettek a tér felé, ahol a törvényszék épülete emelkedett. Mindenki érezte, hogy ez az önmagában talán jelentéktelen esemény kiszámíthatatlan következményekkel járó zavargást robbanthat ki.

Közrendű fehér polgárok, négeres szorongtak a téren, zshivajgó, nyugtalan tömeg. A törvényszéki teremben kevesen fértek el. A széksorokban főként Texar hívei foglaltak helyet. Bejutottak azonban tisztességes emberek is, akik minden igazságtalan intézkedést eleve elítéltek. Most azonban nehéz helyzetben voltak. A lakosság egy része mindenképpen megakartá bizonyítani a város vezetőségét; ezzel a népséggel szembeszállni nem ígérkezett könnyű feladatnak.

James Burbank odaért a térre. Azonnal megismerték. Goromba kiáltások röpködtek feléje. A hangulat nem volt valami kedvező. Néhány bátor férfi Burbank köré gyűlt. Restellték volna, ha a becsületes és köztisztelőben álló camdless-bayi ültetvényes védtelen marad az erőszakos, durva csöcselék közepette. James Burbank fellépése sokakban tiszteletet ébresztett, hiszen azzal, hogy engedelmeskedett az idézésnek, nemcsak önérzetéről, hanem határozottságáról is bizonyítást tett.

James Burbank tehát utat törhetett magának a téren nyüzsgő tömegen keresztül, a törvényszéki épület kapujáig. Belépett a terembe, és megállt a bírói emelvény előtt, ahová jog és törvény ellenére idézték meg.

A város főbírája és a tanács tagjai már elfoglalták helyüket az emelvényen. Megfontolt emberek voltak, joggal élveztek általános megbecsülést. De könnyű elképzelni, milyen vádakkal illették, mi mindennel fenyegették őket a polgárháború kezdete óta. Nem kis bátorság és erély kellett ahhoz, hogy a helyükön merjenek és tudjanak maradni. Tisztségüket a zendülők megmegújuló támadásával szemben csak azért őrizhették meg, mert a rabszolgatartás kérdése Floridában - mint tudjuk - nem fűtött fel olyan szenvedélyeket, mint a többi déli államban.

Hanem a szakadár nézetek lassan a félszigeten is tért hódítottak. S ezzel párhuzamban egyre növekedett a mindenre kaphatók, a kalandorok, a járásban kóborló csavargók befolyása. A város vezetői végül is némi engedményt akartak tenni a közvéleménynek, ezért határozták el a zavargók pártjának nyomására, hogy megidézék és kihallgatják James Burbanket. A feljelentő a zavargók egyik vezére, a spanyol származású Texar volt.

A camdless-bayi ültetvényest részint baráti, részint ellenséges hangok fogadták, amikor a terembe lépett. A zaj hamarosan elcsitult. James Burbank ott állt a korlát előtt; tekintetéből egy megtörhetetlen férfi biztonságérzete sugárzott. Érces hangja felcsendült, mielőtt még a bíró feltette volna ez első kérdést.

- Önök idézést küldtek James Burbanknek. Íme, James Burbank megjelent.

Az elnök megkezdte a kihallgatást. James Burbank rövid és egyszerű szavakkal felelt a szokásos kérdésekre. Majd pedig ő kérdezett:

- Mivel vádolnak?

- Azzal vádolják önt, hogy szóban, és talán tetteiben is, szembehelyezkedik a Floridában jelenleg uralkodó eszmékkel és óhajokkal - felelte az elnök.

- Ki emelt vádat ellenem? - kérdezte ismét Burbank.

- Én! - felelte valaki.

Texar volt, Burbank ráismert a hangra, de még csak fejét sem fordította a spanyol felé. Egy vállrándítással fejezte ki megvetését a gyalázatos vádaskodó ellen.

Texar cinkosai és hívei eközben kiáltásokkal és taglejtésekkel biztatták vezérüket. A spanyol végül megszólalt.

- Elsősorban is azzal vádolom Burbanket, hogy az északiak embere! Pusztá jelenléte itt, Jacksonville-ben, itt, a déli államszövetség egyik államában, valósággal sértő mindannyiunkra! Meggyőződésénél és származásánál fogva egyaránt az északiakhoz húz! Mi keresnivalója van hát Floridában?

- Azért élek Floridában, mert kedvem tartja - felelte James Burbank. - Húsz éve lakom a járásban. Igaz, nem itt születtem, de rólam legalább mindenki tudja, hogy honnan jöttem. Ezt azért mondom, mert akadnak itt olyanok, akik titkolják múltjukat, és rejtkehelyen élnek, magánéletük pedig több okot ad a panaszra, mint az enyém!

Texar nem jött zavarba, nem vesztette el nyugalmát, noha Burbank utolsó szavai nyilván rá vonatkoztak.

- Mi a következő vád? - kérdezte James Burbank.

- A következő vád? - ismételte a kérdést a spanyol. - Florida készen áll arra, hogy fegyvert ragadjon a rabszolgatartás jogának védelméért, s véráldozat árán verje vissza az északi csapatokat. James Burbank pedig helyteleníti a rabszolgatartást, és izgat ellene. Ez a következő vádpont!

Most az elnök szólalt meg:

- A jelenlegi helyzetben ez a vád rendkívül súlyos, ezt bizonyára ön is belátja, James Burbank. Felkérem tehát, hogy feleljen.

- A válasz igen egyszerű, bíró uram - felelte Burbank. - Sohasem izgattam, és a jövőben sem szándékozom izgatni. A vád hamis. Ha pedig valaki arra kíváncsi, hogy mi a véleményem a rabszolgatartásról, szívesen elmondom itt is. Igen, valóban, a rabszolgatartás eltörlésének híve vagyok! Valóban, mélyen fájlalom Dél harcát Észak ellen! Valóban attól tartok, hogy Dél szerencsétlenségbe rohan, pedig ezt elkerülhette volna. S éppen a déli államok érdekében örültem volna annak, ha más utat választanak, és nem fognak fegyvert a józan értelem, a világ lelkiismerete ellen. Önök is belátják majd egy napon, hogy azoknak az oldalán van az igazság, akik velem együtt ezeket a nézeteket vallják. Ütött az óra, elérkezett az átalakulás pillanata, örültség szembefordulni az erkölcsi haladással. Ezenfelül, Észak és Dél végleges különválása bűnös támadás lenne hazánk, Amerika ellen. De a józan ész, az igazság, az erő nem a szakadárak oldalán van, s a bűnös kísérlet előbb-utóbb kudarcot szenved.

A hallgatóság soraiban néhányan helyeseltek, de hangjukat szitkozódó kiáltozás nyomta el. A közönség többsége, a züllött csöcselék, ordítva tiltakozott Burbank szavai ellen.

Az elnök nagy nehezen helyreállította a rendet a teremben, s Burbank befejezhette beszédét:

- Most pedig itt az ideje, hogy pontosan közöljék a vádat, tetteket olvassanak a fejemre, és ne gondolataimért vonjanak felelősségre. Válaszolni fogok, de előbb tudnom kell, mivel vádolnak.

Burbank önérzetes fellépése meglehetősen zavarba ejtette a bíróságot. Tényeken alapuló vádról egyikük sem tudott. Némán várták tehát, hogy valaki előálljon a vádakkal és a bizonyítékokkal.

Texar érezte, hogy így nem érheti el célját, nyíltabban kell beszélnie.

- Rendben van - mondta Texar. - Nekem ugyan nem az a véleményem, hogy a rabszolgatartás kérdésében joggal hivatkozhatik valaki a véleménysszabadságra, éppen akkor, amikor egy egész ország zászlót bont a rabszolgatartás védelmében. De tegyük fel, hogy Burbanknek joga van ebben a kérdésben is tetszése szerint alkotni meg a maga véleményét, ha elfogadjuk azt az állítását, hogy senkit sem akar megnyerni eszméinek. Ahhoz azonban már semmiképpen sincs joga, hogy titkos kapcsolatot tartson fenn a partjaink előtt horgonyzó ellenséggel!

Összejátszani az északiakkal - ez már igen súlyos vád volt az adott körülmények között. A hallgatóság is tudatában volt ennek, és ezért izgatott moraj futott át a termen. De a vádat sokan még homályosnak látták; mindenki várta a bizonyítékokat.

- Azt állítja, hogy összeköttetésben állok az ellenséggel? - kérdezte James Burbank.

- Azt! - felelte Texar.

- Adja elő bizonyítékait!... Bizonyítékokat követelek!

- Helyes! - folytatta Texar. - Mintegy három héttel ezelőtt az északi hadseregtől, pontosabban Dupont tengernagy hajójáról egy futár indult útnak James Burbankhez. A futár eljutott Camdless-Baybe és onnan az ültetvényen keresztül a floridai határra. Embereink mindvégig nyomában voltak. Meri-e ezt tagadni, James Burbank?

Nyilvánvalóan az ifjú hadnagy bizalmi emberéről volt szó, a küldöncről, aki Gilbert levelét hozta. Texar besúgóí jó nyomon jártak. Ez már pontos vád volt. Nyugtalan tekintetek meredtek Burbankre, feleletet vártak.

Burbank habozás nélkül válaszolt, most is szigorúan az igazat mondta:

- A megjelölt időpontban valóban járt egy személy Camdless-Bayben. Nem futár volt, hanem küldönc. Nem az északi hadsereg embere. Csupán egy levelet hozott a fiamtól...

- A fiától? - kiáltotta közbe a spanyol. - A fia tudomásunk szerint az északi hadseregben szolgál! A fia talán éppen a Florida ellen támadásra készülő csapatok első soraiban van!

Texar szenvedélyes szavai mély benyomást keltettek a hallgatóságban. Hiszen Burbank beismerte, hogy levelet kapott fiától. De beismeri-e azt is, hogy fia az északi hadseregben harcol? Ha igen, vajon mivel védekezik a vád ellen, hogy összeköttetést tart fenn a déli államok ellenségeivel?

- Van valami megjegyzése a fia ellen elhangzott terhelő adatokra? - kérdezte az elnök.

- Nincs! - felelte James Burbank határozott hangon. - Erről nincs mit mondanom. Tudtommal nem a fiam ügyét tárgyalják. Rólam van szó. Engem vádolnak itt azzal, hogy összejátszom az északi hadsereggel. Ezt pedig tagadom. A vádlót személyes gyűlölködés vezeti, de én felszólítom, hogy akár csak egyetlen ténnyel is bizonyítsa a vádját!

- Beismeri tehát, hogy fia ebben a pillanatban a déli seregek ellen harcol? - csattant fel Texar hangja.

- Nincs mit beismernem! - felelte Burbank. - A vádló kötelessége, hogy bizonyítsa az ellenem emelt vádat!

- Rendben van! Be fogom bizonyítani! - mondta Texar. - Néhány nap múlva kezemben lesz a bizonyíték... és akkor...

- Akkor majd megítélhetjük a tényeket - szólt közbe az elnök. - Most viszont, nem tudom, milyen vádakra kellene James Burbanknek felelnie?

Törvénytisztelő, becsületes ember szavai voltak ezek. Az elnöknek kétségkívül igaza volt. De mit ért az elnök igaza ezzel az ellenséges érzelmű hallgatósággal szemben, amely már eleve minden rosszat feltételezett a camdless-bayi ültetvényesről? Texar emberei rosszálló morajjal, sőt hangos tiltakozással fogadták az elnök szavait. A spanyol érezte, hogy a terem az ő pártján van. Nem folytatta tehát a Gilbertre vonatkozó vádakat, hanem ismét közvetlenül James Burbankre támadt.

- Igen, be fogom bizonyítani állításomat! - mondta Texar. - Be fogom bizonyítani, hogy James Burbank összeköttetést tart fenn a Florida elfoglalására készülő ellenséggel. De addig is, itt vannak Burbank nézetei. Nyilvánosan hirdetett véleménye veszélyezteti a közrendet és a rabszolgatartók érdekeit. A floridai rabszolga-tulajdonosok sohasem fogják elismerni Észak uralmát; az ő nevükben követelem, hogy biztosítsanak bennünket az ellen a veszély ellen, amelyet James Burbank személyes szabadsága jelent mindnyájunk számára.

- Úgy van!... Helyes!... - harsogták Texar hívei. A közönség egy része hasztalan tiltakozott a törvénytelen követelés ellen, hangját elnyomta a csöcselék zajongása.

Az elnök csendet teremtett. James Burbank ismét szóhoz jutott.

- Önkényes lépésre akarják kényszeríteni az igazságszolgáltatást! Minden erőmmel és jogaim biztos tudatában tiltakozom ez ellen! A rabszolgatartás eltörlésének híve vagyok, ez igaz! Ezt már beismertem! De nálunk, gondolom, véleménysszabadság van, hiszen kormányzati rendszerünk a szabadság eszméjén alapszik. A rabszolgatartást ellenezni nem bűn. Márpedig, ahol nincs bűn, ott a törvény nem ismeri a büntetést!

A teremben most többen helyeseltek. A hangulat mintha Burbank javára fordult volna. Texar látta, hogy a támadás célt tévesztett, más fegyverekhez kell nyúlnia. Gyorsan feltalálta magát, s a következő meglepő szavakkal fordult James Burbankhez:

- Nos, ha elítéli a rabszolgatartást, szabadítsa fel rabszolgáit!

- Felszabadítom őket - felelte James Burbank -, felszabadítom, mihelyt ennek elérkezik az ideje!

- Úgy! Felszabadítja őket! És mikor? Nyilván, ha majd az északi hadsereg megszállja Floridát! - vágott vissza Texar. - Sherman katonái és Dupont tengerészei majd csak öntenek magába annyi bátorságot, hogy a cselekedeteit egybehangolja a nézeteivel. Elismerem, az óvatosság-nak ez a szabálya, de a gyávaságé is!

- A gyávaságé? - kiáltotta James Burbank felháborodottan. Nem vette észre, hogy ellenfele kelepcébe csalja.

- Az bizony! A gyávaságé! - ismételte Texar. - Vagy ha nem, hát rajta! Ültesse át elveit a gyakorlatba! Hisz különben még azt hinné az ember, hogy csak az olcsó népszerűséget keresi, és így akarja megnyerni az északiak kegyeit. Látszatra a rabszolga-felszabadítás, valójában a rabszolgatartás híve! És erre az önérdék készteti.

James Burbank büszkén felegyenesedett a sértő szavak hallatára. Megvető tekintettel mérte végig vádlóját. Betelt a mérték. Nyílt, becsületes jelleme egyetlen pillanatig sem tűrhette a kétszínűség vádját.

- Jacksonville lakosai! - szólt emelt hangon, hogy a terem minden zugában hallani lehessen a válaszát. - A mai naptól kezdve nincs több rabszolgám! A camdless-bayi ültetvényen ezennel eltörölöm a rabszolgaságot!

Az első pillanatban sokan megélték a merész kijelentést. Mert bizony e szavakban több volt a merészség, mint az előrelátás! James Burbanket elragadták az indulatai.

Nyilvánvaló volt ugyanis, hogy ez az intézkedés keresztezi a többi floridai ültetvényes érdekeit. Kisvártatva visszatükrözte ezt a terem hangulata is. Az első tapsot és éljenzést hamarosan elnyomta a szitkozódás. Nemcsak a rabszolgatartás elszánt hívei hurrogták le a camdless-bayi földesurat. Azok is ellene fordultak, akik eddig közönyösek voltak a rabszolgaság kérdése iránt.

A fordulat Texar barátainak kedvezett. Ki is használták volna az alkalmat, hogy tettelegesen is rátámadjanak James Burbankre, ha a spanyol le nem inti cinkosait.

- Ne bántsátok! - kiáltotta Texar. - James Burbank maga szolgáltatta ki magát nekünk... Végre a kezünkben van!

Hamarosan megtudjuk, mi járt a spanyol fejében. De ez a néhány szó is elegendő volt Texar híveinek megfélemezésére. Amikor az elnök befejezte a kihallgatást, és James Burbank kifelé indult a teremből, senki sem próbálta feltartóztatni.

A bíróság megállapította, hogy bizonyítékok hiányában nem rendelhető el Burbank letartóztatása, tehát elutasította Texar követelését. Amennyiben azonban a spanyol fenntartja, és kétségbevonhatatlan bizonyítékokkal igazolja a vádat, hogy a camdless-bayi ültetvényes valóban összejátszik az ellenséggel, a törvényszék ismét megindítja az eljárást. Addig azonban James Burbank szabadlábon marad.

A zavargók természetesen számítottak arra, hogy Burbank nyilatkozatát - a camdless-bayi rabszolgák felszabadítását - a jövőben még kihasználhatják a lázadók javára, s alkalomadtán ezt is a város vezetői ellen fordíthatják.

James Burbanket, amikor kilépett a törvényszék épületéből, felbőszült csoport követte. A rendőrségnek azonban sikerült megvédenie a camdless-bayi ültetvényt. Az emberek szitkozódtak, fenyegetőztek, de tettelegesen támadásra nem került sor. Valószínűleg Texar maga is el akarta kerülni a nyílt erőszakot.

James Burbank tehát bántódás nélkül eljutott a kikötőbe, ahol bárkája várakozott. Elbúcsúzott Harveytől, aki mindvégig közelében volt. A bárka elindult, s utasai néhány perc múlva már nem is hallották a parton összegyűlt jacksonville-i hangoskodók szitkozódását.

Éppen apály volt, a bárka lassabban haladt. Indulás után két órával kikötöttek a camdless-bayi hajóhídon, James Burbanket ott várta a családja. Övéi kitörő örömmel fogadták. Elég okuk volt rettegni attól, hogy Burbanket letartóztatják, és többé nem látják viszont.

A kis Dy sietett megcsókolni apját.

- Lásd, kislányom - mondta neki Burbank -, megígértem, hogy vacsorára visszajövök. S ugye, te tudod, hogy atyád mindig megtartja ígéretét?

VIII. AZ UTOLSÓ RABSZOLGANÓ

Burbank még aznap este beszámolt családjának és barátainak a törvényszéken történekről. Valamennyien tisztán látták Texar gyalázatos viselkedését. Ez a kalandor és a jacksonville-i csöcselék erőszakolta ki, hogy a bíróság maga elé idézze a camdless-bayi ültetvényest. A bírák magatartása csak elismerést érdemel. Amikor elhangzott az a vád, hogy Burbank összejátszik az északiakkal, bizonyítékokat követeltek. Texar nem szolgált bizonyítékokkal, s ekkor a törvényszék elutasította a követelést: nem rendelte el James Burbank letartóztatását.

De a homályos vádaskodások során többször elhangzott Gilbert neve is. Úgy látszik, Texarék bizonyosak abban, hogy az ifjú Burbank az északiak soraiban harcol. James Burbank erre a kérdésre nem felelt. De vajon ez a hallgatás nem tekinthető-e afféle félbeismerésnek?

Elképzeltető, hogy a hír hallatára milyen szorongás, milyen rettegés fogta el Burbanknét, Alice-t s a veszélyben levő család minden tagját. Vajon a felingerelt jacksonville-iek nem kísérik-e meg, hogy a fiú helyett az apán álljanak bosszút?

Texar nyilván csak kérkedett, amikor kijelentette, hogy néhány nap alatt bizonyítani fogja a vádat. De ez végül is nem lehetetlen. Márpedig, ha Texar nem vall kudarcot, a Burbank család igen válságos helyzetbe kerülhet.

- Szegény Gilbertem! - kiáltott fel kétségbeesve Burbankné. - Hiszen oly közel van Texarhoz, és ez az ember mindenre képes, csakhogy elérje célját!

- Tudatni kellene vele a jacksonville-i eseményeket - mondta Alice.

- Nagyon helyes! - szólt közbe Stannard. - Főként azt kellene közölni, hogy minden meg-gondolatlan lépéssel súlyos bajba sodorhatja önmagát is, családját is.

- De hogyan küldjük el az értesítést? - tette fel a kérdést James Burbank. - Camdless-Bay körül állandóan kémek ólálkodnak, ez bizonyos. Gilbert küldöncét is nyomon követték. Levelünk könnyen Texar kezébe kerülhet. Ha szóbeli üzenetet küldünk, futárunkat útközben elfoghatják. Legyünk óvatosak, ne tegyünk semmi olyat, ami helyzetünket nehezítheti. Bízunk abban, hogy az északi hadsereg hamarosan partra száll Floridában! Egyedül ez ment-heti meg a maroknyi becsületes floridait a fenyegetőző söpredéktől.

James Burbanknek igaza volt. Az ültetvényt valóságos kémhálózat fogta körül. Könnyelmű-ség lett volna levelet küldeni Gilbertnek. Meg azután az északi csapatok érkezése talán csak napok kérdése, s az ő erejük majd védelmet nyújt a Floridában megtelepedett északiaknak, köztük James Burbanknek is.

Hiszen Dupont tengernagy hajórajja indulásra készen áll Edistóban, s huszonnégy órán belül kifut a tengerre. Még három nap, és minden bizonnal megérkezik a hír, hogy a hajóraj elhaladt a georgiai part mentén, s elérte a Saint-Andrews-öblöt.

Burbank ezután elmondta a jacksonville-i kihallgatás drámai fordulatát, a rabszolga-felsza-badításról tett nyilatkozatát.

Texar arcátlan, kihívó kérdést intézett hozzá a camdless-bayi rabszolgákra vonatkozóan. Feleletül - jogainak biztos tudatában, s lelkiismeretének szavát követve - kijelentette, hogy egész ültetvényén haladéktalanul eltörli a rabszolgaságot. Déli államban ilyen nyilatkozatot eddig csak a fegyverek erejével kényszerítettek ki; ő azonban szabadon, saját akaratából tette.

Bátor és nemes felelet volt! De a következményei még beláthatatlanok. Annyi bizonyos, hogy egy olyan rabszolgatartó államban, mint Florida, ez a nyilatkozat még inkább megnehezíti James Burbank fenyegetett helyzetét. Hiszen megeshetik, hogy elhatározásának hírére a többi ültetvényen is mozgolódni kezdenek a rabszolgák. De ki gondolt most erre! A család minden tagja fenntartás nélkül helyeselte James Burbank nyilatkozatát, valamennyiüket megragadta a bátor tett ereje.

Burbankné így felelt:

- James, bármi történjék is, helyesen cselekedtél. Ez volt az egyetlen méltó válasz Texar aljas gyanúsításaira.

- Büszkék vagyunk önre, apám! - tette hozzá Alice. Először nevezte apjának jövődő apósát.

- Így tehát, kedves leányom - viszonzta Burbank a megszólítást -, mire Gilbert és az északiak partra szállnak Floridában, Camdless-Bayben már egyetlen rabszolgát sem találnak!

Ekkor Zermah szólalt meg.

- Köszönöm, Burbank úr, köszönöm társaim nevében is. Itt, ön mellett, sohasem éreztem magam rabszolgának. Jósága, nemes szíve engem már régen felszabadított.

- Igazad van, Zermah - mondta Burbankné. - Nekünk mindegy, akár rabszolga vagy, akár szabad ember, ugyanolyan őszinte szívvel szeretünk!

Zermah hiába igyekezett titkolni megatottságát. Megölelte, keblére szorította a kis Dyt.

Carrol és Stannard lelkesen szorongatták Burbank kezét. Szívük mélyéből helyeselték ezt a merész és méltányos lépést.

Érthető, hogy a Burbank család az őszinte lelkesedés pillanataiban nem gondolt arra, hogy James Burbank tettének súlyos és veszélyes következményei lehetnek.

A camdless-bayi ültetvényen Perry jószágigazgatón kívül senkinek sem jutott volna eszébe, hogy helytelenítse Burbank elhatározását. Perry azonban, mit sem sejtve, éppen ellenőrző körúton járt a földeken, s csak éjszaka szándékozott visszatérni.

Későre járt, ideje volt nyugovóra térni. James Burbank közölte, hogy másnap minden rabszolgája kézhez kapja szabadságlevelét.

- Melletted leszünk, James, amikor bejelentetted a négereknek, hogy ezentúl szabad emberek - felelte Burbankné.

- Igen, ott leszünk valamennyien! - tette hozzá Edward Carrol.

- Én is ott lehetek, édesapám? - kérdezte a kis Dy.

- Ott lehetsz, kislányom, ott lehetsz te is!

- És te, kedves Zermah, te elmegy tőlünk? - kérdezte most a kislány, a félvér nő felé fordulva.

- Nem megyek el, kicsikém! Sohasem hagylak el téged! - felelte Zermah.

Miután a Castle-House védelmét szolgáló biztonsági rendszabályokat ellenőrizték, mindenki aludni tért.

Másnap reggel James Burbank lement a parkba. Az első ember, akivel találkozott, éppen Perry volt. A család tagjai titokban tartották Burbank elhatározását, s a jószágigazgató még semmit sem sejtett. De hamarosan mindent megtudott, mégpedig magától Burbanktól.

A jószágigazgató, amint ez várható volt, elképedéssel fogadta a hírt.

- Jaj, Burbank úr, jaj...

Ennél többet nem tudott kinyögni a derék férfiú.

- De hát ez csak nem meglepő, Perry! - mondta Burbank. - Csupán elébe vágtam az eseményeknek, ez minden. Ön is tudja, hogy a négerek felszabadításának mindenütt meg kell történnie, a rabszolgaság nem egyeztethető össze egy ország becsületével...

- Egy ország becsületével? De Burbank úr, mi köze van mindennek a becsülethez?

- Kedves Perry, ön egyszerűen nem érti a „becsület” szó jelentését. Mondjuk hát azt, hogy nem fér össze egy ország érdekeivel.

- Egy ország érdekeivel? Burbank úr! Ön azt hiszi, hogy a négerek felszabadítása bárkinek is érdekében áll?

- Meg vagyok győződve erről. Meglátja, Perry, a jövő hamarosan engem igazol.

- De az ültetvényre munkások kellenek. Honnan vegyük őket?

- A négerek ezentúl is dolgozni fognak, Perry.

- De ha egyszer megtudják, hogy nem kötelezhetők munkára, bizony nem dolgoznak többet!

- Éppen ellenkezőleg. Önszántukból még szorgalmasabban dolgoznak majd. Jobb soruk lesz, tehát több örömet találnak a munkában.

- De hát mi történik a camdless-bayi rabszolgákkal?... Tüstént itt hagyják az ültetvényt!

- Meglepődnék, ha akár csak egyetlenegynek is eszébe jutna, hogy elköltözzék innen.

- És mi lesz velem? Ha az ültetvényen nincs rabszolga, akkor én nem lehetek a camdless-bayi rabszolgák jószágigazgatója!

- A rabszolgáké valóban nem lehet. De az ültetvényé igen. Nem hiszem, hogy a beosztása alacsonyabb volna, pusztán azért, mert nem rabszolgáknak, hanem szabad embereknek fog utasításokat adni.

- De hát...

- Figyelmeztetem, Perry, hogy minden „de hát”-jára azonnal válaszolok. Törődjék bele, hogy a négerek felszabadításának meg kell történnie. Egyébként pedig családom örömmel fogadta az elhatározást.

- A négereink már tudják?

- Még nem - felelte Burbank. - És arra kérem, Perry, ne is szóljon nekik erről. Hiszen még ma megtudják. Csak annyit mondjon, hogy három órára mindannyian legyenek a Castle-House parkjában, mert valami közölnivalóm van.

A megdöbbszent jószágigazgató ment a dolga után; közben egyre csóválta a fejét, és ezt hajtogatta:

- Még hogy a négerek nem lesznek rabszolgák! Még hogy a négerek a saját jószántukból fognak dolgozni! Még hogy maguknak kell gondoskodniuk az ellátásukról! Hiszen ez a társadalmi rend teljes felforgatása! Az emberi törvények teljes megdöntése! Ez ellenkezik a természet rendelésével! Igen, a természet rendelésével!

Délelőtt James Burbank, Walter Stannard és Edward Carrol kocsin bejárták az ültetvény északi részét. A rabszolgák szokásos napi munkájukat végezték a rizsföldeken, a kávécseserjék között, a cukornádmezőkön. Szorgos munka folyt az üzemekben és a fűrésztelepeken is. A titok tehát nem szivárgott ki. Jacksonville-ből sem érkezett ide az előző napi esemény híre. James Burbank tervét éppen azok nem ismerték, akiket közvetlenül érintett.

Burbank és barátai az ültetvény legtávolabbi határába is ellátogattak; utána akartak nézni, hogy nem észlelhető-e valamiféle gyanús mozgolódás a birtok környékén. Attól tartottak ugyanis, hogy Burbank előző napi ünnepélyes nyilatkozata után ellenfelei Camdless-Bay ellen uszítják a jacksonville-i csöcslek egy részét vagy a környék mindenre kapható csavargóit.

Ilyen veszély azonban egyelőre nem fenyegette az ültetvényt. A megfigyelők sem a partnak e részén, sem a folyón nem láttak gyanús idegeneket.

A *Shannon* gőzös tíz órakor haladt el Camdless-Bay előtt; megállás nélkül folytatta útját Picolata felé. A Castle-House lakóinak a folyó felől - úgy látszik - nem kellett veszedelemtől tartaniuk.

Dél felé járt az idő, amikor James Burbank, Walter Stannard és Edward Carrol visszatért a Castle-House-ba, és a park bejáratához vezető híd előtt kiszállt a kocsiból.

A család az ebédlőben várta őket. Valamennyien nyugodtabbak voltak, vidámabban beszélgettek. Úgy érezték, hogy a veszély csökkent. A jacksonville-i bíróság erélye nyilván féken tartja Texar garázda cinkosait. Még csak néhány napig kell kitartaniuk; amíg az északi erők megszállják Floridát. Attól fogva a rabszolgaság eltörlésének hívei, akár északi, akár déli származásúak, végre biztonságban lesznek.

James Burbank tehát megrendezheti a rabszolga-elbocsátás ünnepségét: az első önkéntes felszabadítást a rabszolgatartó államokban.

Az ültetvényen dolgozó négerek közül a legboldogabb nyilván Pygmalion lesz, ez az alig húszéves fiú, akit röviden csak Pygnek szólított mindenki. A nevezetes ifjú a Castle-House belső cselédségéhez tartozott, ott is lakott. Mezei munkát nem végzett, nem dolgozott sem az üzemekben, sem a fűrésztelepeken. Valljuk be, Pygmalion nevetséges, hiú, lusta fráter volt, de gazdáit, pusztán jószágából, sok mindent elnéztek neki.

Mióta a rabszolga-felszabadítás kérdése napirendre került, Pygmalion fellengősen egyre az emberi szabadságról szónokolt. Minden lehetséges alkalmat megragadott, hogy dagályos beszédekkel intézzon társaihoz. Azok viszont jót nevettek rajta. „Magas lovat akar megülni, pedig még egy szamár is levetné a hátáról” - mondogatták Camdless-Bayben. De minthogy voltaképpen jó szándékú fiú volt, hagyták, hadd beszéljen.

Képzeltetni, mennyit vitatkozott Pyg a jószágigazgatóval, valahányszor az jókedvében hajlandó volt meghallgatni! És képzeltetni, hogyan fogadja majd Pyg a fölszabadítás hírét, amely számára is meghozza az emberi méltóságot.

A négerek előtt kihirdették, hogy valamennyiüket várják a Castle-House parkjában. A camdless-bayi földesúr fontos hírt akar közölni velük.

Három óra tájt - a kitűzött idő előtt - sorra kiürültek a barakkok: a rabszolgák a parkba siettek.

Ezen a napon, ebéd után senki sem ment ki a mezőre, senki sem tért vissza az üzembe vagy a fűrésztelepre. Ki-ki megmosdott, levetette munkaruháját, ünneplőbe öltözött.

Régi szokás volt ez; ha egy-egy rabszolga előtt megnyílt a kastély kapuja, tiszta kézzel, illendő, tiszta öltözetben jelent meg ott.

Folyt a nagy készülődés, jövés-menés a kunyhók körül. Perry jószágigazgató a barakkok közt sétált, és egyre dohogott:

- Ha meggondolom, hogy e pillanatban még bármelyik néger eladható, hogy most még mindegyikük árucikk! S egy óra múlva már nem lehet őket sem áruba bocsátani, sem megvenni! Természetellenes dolog! Utolsó leheletemig kitartok emellett! Bármit tesz, akár mit mond is Burbank úr meg Lincoln elnök meg az a sok északi meg az Óvilág és az Újvilág minden szabadelvűje: ez mégiscsak természetellenes dolog!

Elmélkedései közben a jószágigazgató belebotlott Pygmalionba. A néger fiú nem tudta, mi készül, és megkérdezte Perryt.

- Miért hívtak össze bennünket, jószágigazgató úr? Legyen szíves, mondja meg!

- Azért, te bamba, hogy...

De elharapta a szót. Nem akarta elárulni a titkot. De hirtelen egy ötlete támadt.

- Jer közelebb, Pyg! - mondta.

Pygmalion a jószágigazgatóhoz lépett.

- Ismered, ugye, azt a szokásomat, hogy néha-néha meghúzom a füledet?

- A földi és mennyei igazság ellenére, ehhez önnek mint jószágigazgatónak joga van...

- Nos, akkor még gyorsan élek e jogommal.

Ezzel megmarkolta és megráncigálta a fiú amúgy is hosszú fülét. Nem okozott neki fájdalmat, így hát nem törődött Pyg ordításával. De mintha jobban érezte volna magát attól, hogy az ültetvény egyik rabszolgájával szemben még egyszer, utoljára élt a testi fenytetés jogával.

Pontban három órakor a Burbank család kilépett a kastély tornácára. A parkban hétszáz rabszolga gyűlt össze. Férfiak, nők, gyerekek. Volt közöttük húsz öreg, munkaképtelen néger is; a camdless-bayi barakkokban kaptak menedéket vénségükre.

Mély csend támadt. James Burbank intésére a jószágigazgató és a felügyelők a tornác elé vezették a rabszolgákat, hogy mindenki jól hallja a camdless-bayi ültetvényes szavait.

James Burbank beszélni kezdett:

- Barátaim, tudjátok azt, hogy az Egyesült Államok földjén már jó ideje véres polgárháború dúl. Ennek a háborúnak oka a rabszolgatartás kérdése. A déli államok, vélt érdekeiket követvén, fenn akarják tartani a rabszolgaságot. Az északiak, az emberiség nevében, azt kívánják, hogy Amerika földjén egyszer s mindenkorra megszűnjék a rabszolgaság intézménye. Az ég az igaz ügy védelmezőit segíti, s azok, akik egy egész emberi faj szabadságáért küzdenek, már eddig is több győzelmet arattak. Mindenki tudja rólam, hogy északi származású vagyok, és kezdettől fogva az északiak nézetét vallom. Eddig nem valósíthattam meg elveimet. Most viszont a körülmények lehetővé tették, hogy elveim szerint cselekedjem. Nos hát, családom nevében fontos mondanivalóm van számotokra.

Tompa moraj támadt az egybegyűlt rabszolgák között; de az izgalom hangja máris elcsitult. James Burbank érces hangját a legtávolabb állók is világosan hallották.

Camdless-Bay földesura a következő nyilatkozatot tette:

- 1862. február 28-ától kezdve az ültetvény rabszolgái teljes szabadságot élveznek. Személyükkel szabadon rendelkezhetnek. A camdless-bayi ültetvényen csak szabad emberek élnek!

A felszabadítottak feleleteként kitörő éljenzés fogadta e szavakat. A karok, a köszönet jeléül, a magasba lendültek. A négerek Burbank nevét harsogták. Mindnyájan a tornác lépcsője felé tolongtak. Férfiak, asszonyok, gyermekek - mindenki meg akarta csókolni szabadítójának kezét.

Erre az örömhírré egyikük sem volt elkészülve, s a meglepetés csak fokozta a leírhatatlan örömujjongást. Elképzelték, hogyan hadonászott, pöffeszkedett, szónokolt Pygmalion a többiek között.

Ekkor kilépett a tömegből egy öreg néger, az ültetvény legidősebb rabszolgája. Előrelépett a tornác lépcsőjéig, majd emelt fővel, megindultán így szólt:

- Mi, Camdless-Bay volt rabszolgái, mint immáron szabad emberek, köszönjük önnek, Burbank úr, hogy Florida földjén mi hallhattuk először a felszabadulásunkat jelentő ígéretet.

Az öreg néger lassan felment a lépcsőn, megállt James Burbank előtt. A kis Dy kitárta karját az öreg felé; az erre felkapta a leánykát, és felmutatta egybegyűlt társainak.

- Éljen!... Éljen a mi Burbank urunk!

A vidám kiáltás messzire elhangzott, s talán még a Saint John túlsó partjára, Jacksonville-be is hírül vitte a rabszolgafelszabadítás nagy tettét.

A Burbank család tagjait mélységes megindultság fogta el. Hiába igyekeztek, nem tudták lecsillapítani az ujjongás féktelen hangját. Végül is Zermah lépett elő, hogy néhány szót szóljon a volt rabszolgákhoz. Ekkor lassan elcsitult a tömeg.

- Barátaim - mondta a félvér nő -, íme, mindnyájan szabadok vagyunk. Volt gazdánk, a legjobb gazda nemeslelkűségének és emberségének köszönhetjük ezt.

- Úgy van!... - harsant fel sok száz torokból a hála szava.

- Mától kezdve szabadon rendelkezhetünk személyünkkel! - folytatta Zermah. - Bárki elhagyhatja az ültetvényt, és élhet szabadságával, amint azt érdeke kívánja. Ami engem illet, én szívem szavára hallgatok, és bizonyos vagyok abban, hogy közületek legtöbben ugyanezt teszik. Hat évvel ezelőtt kerültem Camdless-Baybe. Azóta itt élünk én is, férjem is, és itt is akarjuk befejezni életünket. Arra kérem tehát Burbank urat, hogy szabad emberként is őt szolgálhassuk. Azok, akik így határoznak...

- Maradunk!... Mindnyájan maradunk!

Újra és újra felhangzott e kiáltás, és mindennél jobban tanúsította, hogy a felszabadított rabszolgákat nemcsak a mélységes tisztelet, hanem a szeretet és hála szálai is Camdless-Bay urához fűzik.

Majd ismét James Burbank szólalt meg.

- Az ültetvényen mindenki helyet talál, ha ezután is itt akar maradni - mondta. - Csupán a szabad munka bérét és az új felszabadítottak jogait kell megállapítani, természetesen közös megegyezéssel. Mindenekelőtt pedig rendezni kell a volt rabszolgák új helyzetét. Minden néger megkapja szabadságlevelét - fejezte be szavait Burbank. - Ez mindnyájuk számára lehetővé teszi, hogy elfoglalják a világban a nekik kijáró helyet.

A felügyelők azonnal kiosztották a szabadságleveleket a négerek között.

James Burbank már régen elhatározta, hogy felszabadítja rabszolgáit; a szabadságleveleket is kiállította.

A négerek hálás megilletődöttséggel vették át az iratot.

Ezután következett az ünnepség. Másnap majd mindenki folytathatja megszokott munkáját, de a felszabadulás napján az egész ültetvény ünnepelt. A Burbank család tagjai együtt örültek a négerekkel. Meghatódva hallgatták, amint a felszabadítottak újra meg újra kifejezték mély hálájukat és őszinte odaadásukat.

Perry jószágigazgató úgy keringett egykori nyája közepette, mint valami elkárhozott lélek. Burbank megszólította:

- Nos, Perry, mit szól mindehhez?

- Csak annyit mondok, Burbank úr - felelte a jószágigazgató -, hogy ezek az afrikaiak hiába szabadultak fel, mégiscsak Afrikában születtek, és nincs olyan szabadságlevél, amely megváltoztatná a bőrük színét! Feketének születtek, úgy is hálnak meg.

- De élni úgy élnék majd, mint a fehérek, s ez a fontos! - mondta mosolyogva James Burbank.

Este a Burbank család vidáman ült vacsorához a Castle-House ebédlőjében. Bizakodóbban tekintettek a jövőbe is. Még néhány nap, és Florida biztonságban lesz. Jacksonville-ből nem érkezett semmiféle nyugtalanító hír. Talán James Burbank törvényszék előtti magatartása kedvezőbb hangulatot teremtett a város lakói között.

Perry jószágigazgató is a családdal vacsorázott. Mivel nem tudta megakadályozni a camdless-bayi rabszolga-felszabadítást, most már kénytelen volt beletörödni. Sőt ezen az estén az öreg néger ült vele szemben. James Burbank ugyanis az ültetvény legidősebb felszabadított rabszolgáját is asztalához ültette - ezzel is meg akarta mutatni, hogy a nyilatkozat, amely az öreg néger és társait szabaddá tette, nem marad pusztán szó. Kívülről vidám ünnepi zaj hallatszott. Több helyütt örömtüzek gyúltak ki; fényük a parkot is bevilágította.

Vacsora közben küldöttség érkezett, pompás virágcsokrot hozott. Bizonyos, hogy a címzett, „Dy Burbank kisasszony” még sohasem kapott ilyen szépséges bokrétát. Köszöntés és köszönet megható szavai hangzottak el.

Majd eltávoztak a vendégek, a család pedig átment az előcsarnokba. Esténként, míg el nem jött az éjszakai pihenés ideje, itt szoktak tartózkodni.

A nap jól kezdődött, bizonyára jól is fog végződni.

Nyolc óra felé járt az idő. Csend és nyugalom honolt az ültetvényen.

Mindannyian joggal remélték, hogy immár semmi sem zavarja meg a békés hangulatot, amikor egyszerre csak hangok hallatszottak a ház körül.

James Burbank felugrott, és kinyitotta az előcsarnok nagy ajtaját.

A tornác előtt több ember állt. Hangosan beszéltek.

- Mi történt? - kérdezte James Burbank.

Az egyik felügyelő válaszolt:

- Bárka érkezett a kikötőbe, Burbank úr.

- Honnan?

- A másik partról.

- Kijött a bárkán?

- Hivatalos küldönc Jacksonville-ből.

- Mit kíván?

- Önnel akar közölni valamit. Kiköthet?

- Természetesen.

Burbankné férjéhez sietett. Alice felugrott, és az ablakhoz lépett. Stannard és Edward Carrol az ajtó felé indult. Zermah is felállt, a kis Dy kezét fogva. Mindannyian érezték, hogy súlyos esemény előtt állnak.

A felügyelő a kikötőbe sietett. Tíz perc múlva visszatért a jacksonville-i küldönccel.

A küldönc a járási nemzetőrök egyenruháját viselte. Bevezették. James Burbanket kereste.

- Én vagyok! Mit kíván?

- Egy levelet kell átadnom Önnek.

S Burbank felé nyújtotta a nagy borítékot, amelynek egyik sarkában ott piroslott a hatósági pecsét.

Burbank feltörte a pecsétet, kivette a levelet, és felolvasta:

Jacksonville új előljárósága elrendeli: minden rabszolgát, akit a déli hatóságok akarata ellenére felszabadítottak, haladéktalanul ki kell utasítani a járás területéről.

A rendelkezést negyvennyolc órán belül végre kell hajtani. Ellenkező esetben az előljáróság karhatalmat vesz igénybe.

Kelt Jacksonville-ben, 1862. február 28-án.

Texar

A város tisztességes vezetőit tehát megbuktatták, és Texar, cinkosainak segítségével, a város élére került.

- Mi a válasz? - kérdezte a küldönc.

- Nincs válasz! - felelte James Burbank.

A küldönc távozott. Visszakísérték a bárkához, amely hamarosan útra kelt a másik part irányába.

A spanyol rendelkezésére tehát az ültetvény volt rabszolgáinak el kell hagyniuk Camdless-Bayt. Felszabadított rabszolgák lévén, nincs joguk ahhoz, hogy Florida földjén éljenek! James Burbanknek meg kell válnia embereitől, pedig arra számított, hogy az ő segítségükkel védi meg az ültetvényt.

- Szabadság, ezzel a feltétellel? - kiáltott fel Zermah. - Soha! Így nem kell a szabadság. Inkább megint rabszolga leszek, csak ön mellett maradhassak!

Ezzel kettétépte szabadságlevelét.

IX. A VÁRAKOZÁS

James Burbank érzelmeinek engedelmeskedett, amikor rabszolgáit, még az északi hadsereg megérkezése előtt, felszabadította. A nemes cselekedet első következménye a jacksonville-i rendelkezés volt.

A városban és a járásban Texar és hívei kerültek uralomra. Erőszakos, durva emberek; nem fognak visszariadni semmiféle törvénysértéstől.

A spanyolnak nem sikerült kétes vádjával börtönbe juttatnia James Burbanket, de most kerülő úton mégis elérte célját. A lakosság egy része a város előjárói ellen fordult, mert úgy látta, hogy a camdless-bayi ültetvényes ügyében túlságosan engedékenyek voltak.

Ezt a hangulatot Texar ügyesen kiaknázza. James Burbank nyilvánvalóan a rabszolgatartás ellensége, bejelentette, hogy haladéktalanul felszabadítja rabszolgáit; emellett származására és pártállására nézve egyaránt északi. A város vezetői mégis felmentették a vádak alól. Ezzel az ürüggyel Texar fellázította a csöcseléket, zavargást szított a városban. A vezető tisztviselőket elkergették. Helyükbe legmegbízhatóbb cinkosait jelölte ki a spanyol; valami bizottságfélét alakított mindenre kapható helybeli fehérekből és spanyol származású floridaiakból. Ezt megtette a város vezető testületének.

A nemzetországban már régóta folyt a lazítás; a nagyhangúak a söpredékkal rokonszenveztek, és most Texar mellé álltak.

A spanyol tehát élet-halál ura lett a járásban.

James Burbank nyilatkozatát a Saint John két partján élő ültetvényesek többsége is helytelenítette. Félték, hogy a camdless-bayi példa nyomán az ő rabszolgáik is követelik majd a felszabadítást. Márpedig az ültetvényesek, csekély kivétellel a rabszolgatartás hívei voltak, elszántan harcoltak az északiak törekvései ellen, s döbbsent rémülettel figyelték az északi haderő előnyomulását.

Azt akarták tehát, hogy Florida is kövesse a déli államok példáját, és szervezze meg az ellenállást.

A háború kezdetekor még teljes közönnyel szemlélték a rabszolgafelszabadítás kérdését, most viszont buzgón tömörültek Jefferson Davis zászlója alá, és készen álltak arra, hogy a lázadókat segítségük Abraham Lincoln kormányával szemben.

Ezeknek az ültetvényeseknek azonosak voltak az érdekeik, azonos volt a felfogásuk is; egyazon ügy védelmére tömörültek, és Texar éppen erre az érdekazonosságra számított.

Noha személyét senki sem becsülte, korlátlan úr volt a városban és a járásban. De hatalmát nem arra használta fel, hogy a déliek segítségével megszervezze Florida védelmét, és visszaverje Dupont tengernagy hajóraját. Nem, a hatalom csupán aljas bosszúvágának eszköze volt.

A Burbank családot különösképpen gyűlölte a spanyol, s ezért első intézkedésével a camdless-bayi rabszolga-felszabadításra felelt; negyvennyolc óras határidővel kiutasította a felszabadítottakat a járás területéről.

- Az ültetvényesek közvetlen érdekeit védem e rendelettel - mondotta. - Nyilván helyesléssel fogadják, mert megakadályozza a floridai rabszolgalázadást.

A többség valóban feltétel nélkül támogatta az önkényes intézkedést.

Mert ez az intézkedés önkényes volt, igazságtalan, méltánytalan! James Burbank csupán elidegeníthetetlen jogával élt akkor, amikor felszabadította rabszolgáit. Joga nem volt újkeletű. Gyakorolhatta volna akár a háború kitörése előtt is. Texar tehát nemcsak igazságtalanul, hanem törvénytelenül is rendelkezett.

S ami nagyon fontos: száműzte Camdless-Bayból az ültetvény védőhadseregét. E célját a spanyol maradéktalanul megvalósította.

Jól tudták ezt a Castle-House-ban is, és talán azt is belátták, hogy a rabszolga-felszabadítással várniuk kellett volna, míg kockázat nélkül megtehetik. De James Burbanket a jacksonville-i törvényszék előtt azzal vádolták, hogy megszegi elveit, másként beszél, és másként cselekszik. Az ültetvényes nem tudott uralkodni felháborodásán, nyilvánosság előtt közölte elhatározását, majd megismételte azt rabszolgái előtt, s felszabadította a camdless-bayi négereket.

Texar rendelkezése most válságos helyzetbe sodorta Burbanket és barátait. Mit tegyenek, hogyan védekezzenek az új körülmények között? - ezt kellett sürgősen eldönteniük.

Érvényteleníthetik-e a szabadságleveleket? Ez volt a legfontosabb kérdés. Még aznap este megvitatták.

Nem! A felszabadítást nem lehet visszavonni! Egyébként, ez nem is segítene a helyzeten. Texar ügyet sem vetne erre a megkésett visszakozásra. A négerek még nem tudták, hogy az új jacksonville-i hatóságok máris beavatkoztak sorsukba. Ha megtudják, valószínűleg mindannyian Zermah példáját követik, széttépik szabadságlevelüket. Inkább önként vállalják a rabszolgaságot, semhogy elhagyják Camdless-Bayt s Floridát. Inkább rabszolgaként várják meg a pillanatot, amikor a törvény mondja ki, hogy szabadon élhetnek, ott, ahol kedvük tartja.

De hát miért is vonná vissza James Burbank a felszabadító leveleket? Hiszen a négerek most, szabad emberként is készek megvédeni volt gazdájuk oldalán az ültetvényt, igazi otthonukat. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint Zermah példája.

A felszabadító intézkedést tehát nem kell megváltoztatni - ez volt James Burbank véleménye. Mindannyian egyetértettek vele. S nem tévedtek. Amikor a volt rabszolgák másnap tudomást szereztek a jacksonville-i rendeletről, mindannyian siettek biztosítani odaadásukról a Burbank családot. Ha Texar érvényt akarna szerezni intézkedésének: a volt rabszolgák ellenállásába ütköznék. És ha megpróbál karhatalmat alkalmazni: a fegyverre fegyverek válaszolnak.

Edward Carrol is kifejtette véleményét:

- Az események gyors ütemben haladnak. Még két nap, de talán csak huszonnégy óra, s a rabszolgatartás kérdése végleg eldőlt a félszigeten. Az északi hajóraj már holnapután eléri a Saint John torkolatát. Akkor pedig...

- De mi történik akkor, ha a jacksonville-i nemzetőrség, a déli csapatok támogatásával megkísérli az ellenállást?... - jegyezte meg Stannard.

- Hosszú ellenállásra nem képesek, annyi bizonyos - felelte Edward Carrol. - Hadihajók, ágyúaszádok nélkül nem állíthatják meg Dupont hajóraját, és nem akadályozhatják meg Sherman csapatainak partraszállását, Fernandina, Jacksonville vagy akár Saint-Augustine elfoglalását. S ha egyszer az északiak bevették ezeket a városokat, egész Florida a kezükben van. Texarnak nem marad más választása, mint hogy cinkosaival együtt elmeneküljön.

- Bár inkább elfognák ezt a fickót! - kiáltott fel James Burbank. - Legalább meglátnók, tud-e alibit igazolni, ki tud-e bújni a méltó büntetés alól akkor is, ha az északiak bírósága elé kerül!

Aludni tértek.

Az éjszaka csendben telt el. A Castle-House nyugalma semmi sem zavarta meg. De milyen félelem gyötörhette Burbanknét és Alice-t!

Másnap, március 1-én, izgatottan várták a híreket, noha e napon még nem fenyegette támadás az ültetvényt, hiszen a felszabadított rabszolgáknak még Texar rendelete szerint is csak negyvennyolc órán belül kellett eltávozniuk onnan.

James Burbankben már megérett az elhatározás. Ellene szegül a rendeletnek. A két nap pedig elegendő ahhoz, hogy a lehetőségek szerint megszervezze a védekezést.

Mindenekelőtt híreket kellett szereznie a hadszíntérről. A harcok kimenetele bármely pillanatban gyökeresen megváltoztathatja Camdless-Bay helyzetét.

James Burbank és sógora tehát felderítésre indult. A folyó jobb partján lovagoltak, a torkolat irányában. A torkolat egyik részén keskeny földnyelv nyúlik az öbölbe, a San Pablo-csúcs, itt emelkedik a világítótorony. Ennek a szakasznak mintegy tízmérföldes parti sávját próbálja majd kifürkészni a két lovas.

Közben elhaladnak a túlsó parton fekvő Jacksonville-ig, meglátják a város kikötőjét. Ha a parton és a mólók körül nagyszámú bárka gyülekezik, ez azt jelentheti, hogy Texar és bandái támadásra készülődnek Camdless-Bay ellen.

Indulás után fél órával elérték az ültetvény határát, és tovább nyargaltak észak felé.

Burbankné és Alice közben a Castle-House parkjában sétált. Beszélgettek. Stannard igyekezett megnyugtatóni őket. Hasztalan. Mindketten úgy érezték, hogy Camdless-Bayt valami szörnyű szerencsétlenség fenyegeti.

Zermah közben bejárta a barakkokat. A négerek már tudtak a kiutasításról, de egyikük sem gondolt arra, hogy engedelmeskedjék a rendeletnek. Folytatták megszokott munkájukat. Akárcsak volt gazdájuk, ők is elhatározták, hogy ellenállnak.

Szabad ember létükre, milyen joggal üzhetnék el őket szabadon választott lakhelyükről?

Zermah beszámolt Burbanknének a négerek hangulatáról. Jelentése megnyugtató volt. A Burbank család biztosan számíthat az ültetvény munkásaira.

- Inkább önként vállalják a rabszolgaságot, akárcsak én, de nem hagyják el az ültetvényt és a Burbank családot! - mondta a félvér nő. - Ha pedig erőszakkal próbálják rákényszeríteni őket, megvédik jogaikat!

Türelmetlenül várták James Burbank és Edward Carrol visszatérését. Március elseje volt. A Saint John-torkolat ostromára készülő északi hajórajt talán már ma megpillantják a pablói világítótornyból. Akkor pedig a délieknek a nemzetőrség minden erejét a szorosok védelmére kell mozgósítaniuk... Jacksonville új urai közvetlen veszélybe kerülnek, s nem lesz elegendő erejük ahhoz, hogy a camdless-bayi felszabadított négerek ellen forduljanak.

Perry jószágigazgató közben napi szemleútját végezte. Bejárta a munkahelyeket, a műhelyeket. Ő is csak azt láthatta, hogy a négerek szívesen dolgoznak. Nehéz szívvel ismerte el, de nem tagadhatta, hogy a négerek az új helyzetben is szorgalmasan munkálkodnak, és hűségesen ragaszkodnak a Burbank családhoz. A jacksonville-i csőcselék fenyegetésétől pedig nem félnek; készen állnak a védekezésre.

De Perry jószágigazgatót mindez nem győzhette meg. Most még inkább ragaszkodott rögeszméjéhez: a rabszolgatartás örökérvényűségéhez. Szerinte a négerek nemes buzgalma csak szalmaláng. A természet rendjét nem lehet megváltoztatni. A felszabadult négerek, miután belekóstoltak a függetlenségbe, önként vállalják a rabszolgaságot. Ismét visszatérnek helyükre

az élőlények rangsorában, amelyet valahol az ember és állat között jelölt ki számukra a természet.

Éppen ezek a gondolatok foglalkoztatták a jószágigazgatót, amikor összetalálkozott a hiú és dicsekvő Pygmalionnal. Ez a bamba fickó most még pöffeszkedőbbnek mutatkozott, mint előző nap. Nagy büszkén lépegetett, kezét csípőre támasztva, fejét magasra emelve, mint aki így akarja megmutatni, hogy immár szabad ember. De azért most is éppen olyan keveset dolgozott, mint eddig.

- Jó napot, Perry úr, hogy van? - köszöntötte kevélyen a jószágigazgatót.

- Mit keresel itt, naplopó?

- Sétálok! Jogom van ahhoz, hogy ne dolgozzam! Nem vagyok holmi rabszolga, itt van a zsebemben a szabadságlevél!

- És ezentúl ki táplál majd, Pyg?

- Majd magam táplálom magam.

- És hogyan?

- Hát úgy, hogy eszem.

- De ki ad enned?

- A gazdám.

- A gazdád?... Hát nem tudod, te kelekótya, hogy nincs gazdád?

- Már hogyan tudnám! Nincs, és nem is lesz! De Burbank úr nem fog elküldeni az ültetvényéről, hiszen dicsekvés nélkül mondhatom, hogy hasznos munkát végzek.

- Tévedsz, Pyg, Burbank úr el fog küldeni!

- Mármint hogy engem?

- Úgy bizony, téged. Amíg a rabszolgája voltál, naphosszat henyélhettél, mégis itt tartott. De most, hogy már nem vagy a rabszolgája, most már aztán vagy dolgozol, vagy szépen kirakják a szűrődet. Akkor majd meglátjuk, mit kezdesz a szabadságoddal, te ostoba!

Pyg természetesen még álmában sem gondolt erre az eshetőségre. Hitetlenül felelt:

- Csak nem képzeli, hogy Burbank úr oly kegyetlen lesz, és azt akarja...

- Csakhogy ez nem kegyetlenség! - felelte a jószágigazgató. - Ez a dolgok rendjéhez tartozik. Egyébként pedig akár akarja Burbank úr, akár nem, a jacksonville-i járási hatóság minden felszabadított rabszolgát kiutasított Florida területéről.

- Ez igaz?

- Igaz bizony. Most azután meglátjuk, boldogultok-e gazda nélkül.

- Márpedig én nem akarok elmenni Camdless-Bayből! - kiáltotta Pygmalion. - Hiszen szabad vagyok...

- Hogyne! Szabad vagy, tehát elmehetsz. De annyira nem vagy szabad, hogy itt is maradhass! Legokosabb, ha mindjárt összeszeded a motyódat.

- És akkor mi lesz velem?

- Ez már a te dolgod!

- De hát végül is szabad vagyok... - kezdte előlről Pygmalion, aki mindig ide kanyarodott vissza.
- Az igaz. De úgy látszik, ebből nem élsz meg!
- Mit tegyek hát, Perry úr?
- Hogy mit tégy? No, figyelj ide... Szedd össze magad, hátha megérted, amit mondok.
- Persze hogy megértem.
- Téged Burbank úr felszabadított. Így van?
- Így bizony, Perry úr. Hiszen már mondtam, itt van a zsebemben a szabadságlevél.
- Nos hát, tépd szét azt a szabadságlevelet!
- Soha!
- Ha ezt a tanácsot nem fogadod meg, akkor csak egy módon maradhatsz Floridában.
- Hogyan?
- Változtasd meg a színedet, te bamba! Változz fehérre, ha tudsz! Akkor itt maradhatsz Camdless-Bayben, különben menned kell.

A jószágigazgató elégedetten állapította meg, hogy alaposan megleckéztette a hencegő Pyget. Sarkon fordult, és otthagya a fiút.

Pyg elgondolkozott.

Egyszóval az, hogy már nem rabszolga, nem jelenti azt is, hogy megmaradhat a helyén. Még az is kellene hozzá, hogy fehér emberré legyen!

De hogyan fehéredjék ki, ha egyszer szurokfeketének teremtette a természet?

Pygmalion elballagott a barakk felé; közben tíz körömmel vakaródzott, mintha csak a bőrét akarná leszaggatni magáról.

Már délfelé járt az idő, amikor James Burbank és Edward Carrol visszatért a Castle-House-ba. A jacksonville-i kikötőben minden nyugodtnak látszott. A bárkák szokott helyükön horgonyoztak a rakpart mellett, vagy a kikötő bejáratában. Bizonyos csapatmozdulatokat azonban mégis megfigyeltek. A Saint John bal partján a déli haderő több egysége vonult észak felé, a nassau-i járás irányában. Camdless-Bayt egyelőre aligha fenyegetheti támadás.

Ott, ahol a folyó medre kiöblösödik, James Burbank és társa hosszan figyelte a torkolatot és a nyílt tengert. Sehol egy vitorla, sehol egy magasba emelkedő füstoszlop; semmi jele a hajóraj közeledésének.

A floridai partvidéken mintha nem is készülődnének védelemre. Nem ásnak fedezékeket, nem emelnek sáncokat. Mintha nem is akarnák védelmezni a torkolatot.

Az északi hajók eszerint akadálytalanul hatolhatnak be akár a Nassau-öbölbe, akár a Saint John torkolatába. Egyetlen védőintézkedés történt: leszerelték a pablói világítótorony lámpáját. Ez azonban természetesen csak abban az esetben nehezíti meg a hajóraj előnyomulását, ha éjszaka akar felhajózni a Saint Johnon.

Ezeket a híreket hozta Burbank és sógora a délelőtti felderítő útról.

Végeredményben Jacksonville-ben semmi olyat nem észleltek, amiből arra kellett volna következtetniük, hogy Camdless-Bay megtámadása küszöbön áll. És ez megnyugtató volt.

- Lehet, hogy igazatok van - felelte Stannard. - De engem igen nyugtalanít, hogy Dupont tengernagy hajói még nem tűntek fel a torkolat közelében. Ezt a késést sehogy sem tudom megmagyarázni!

- Én sem! - mondta Edward Carrol. - Ha a hajóraj tegnap elindult a Saint-Andrews-öbölből, már el kellett volna érnie Fernandinát!

- Az időjárás néhány napja igen kedvezőtlen - felelte James Burbank. - A partokon heves nyugati szél fújt. A hajórajnak talán ki kellett kanyarodnia a nyílt tengerre. Reggel viszont megállt a szél, s nem csodálkoznék, ha még ma éjjel...

- Bár így lenne - szólt közbe Burbankné. - Az ég segítsen bennünket!

- De Burbank úr - jegyezte meg Alice -, ha a pablói világítótorony nem működik, hogyan juthat át a hajóraj éjszaka a szorosokon?

- Átjutni valóban nem fog rajtuk, kedves Alice - felelte James Burbank. - Az északiaknak előbb el kell foglalniuk az Amelia-szigetet, majd Fernandinát, hogy a Cedar Key-i vasútvonal a kezükbe kerüljön, csak azután indíthatnak támadást a torkolat ellen. Dupont tengernagy hajói szerintem csak három-négy nap múlva kezdhetik meg az előnyomulást a Saint Johnon.

- Igazad van, James - bólintott Edward Carrol. - De remélem, hogy Fernandina elfoglalása is elég lesz ahhoz, hogy visszavonulásra bírja a délieket. Még az is lehetséges, hogy a jacksonville-i nemzetőrség nem várja be az ágyúnaszádok megérkezését, hanem harc nélkül feladja a várost. Akkor viszont Camdless-Bayt nem kell féltenünk Texar és a zendülők támadásától.

- Ez bizony lehetséges, barátaim - szólalt meg ismét James Burbank. - Ha egyszer az északiak partra szállnak Florida földjén, biztonságunkat többé semmi sem fenyegeti!... Egyébként mi újság az ültetvényen?

- Semmi nevezetes, Burbank úr - felelte Alice. - Zermah-tól tudom, hogy a négerék folytatják munkájukat a földeken, az erdőben és az üzemekben. Zermah azt mondja, hogy életük kockáztatásával is készek megvédeni Camdless-Bayt.

- Reméljük, hogy erre a hűségpróbára nem kerül sor! Csodálkoznám, ha ezek a jacksonville-i banditák, akik erőszakkal ültek a város becsületes lakóinak nyakára, nem menekülnének ész nélkül, ha az északi hajók feltűnnek a floridai partokon. No de azért legyünk óvatosak. Délután Carrollal együtt megsejleljük az ültetvény legsebezhetőbb részét. Jöjjön velünk, Stannard. Nem szeretném, ha kiderülne, hogy a Castle-House-ban nagyobb veszély fenyegeti magukat, mint Jacksonville-ben. Ha a helyzet rosszra fordulna, sohasem bocsátanám meg magamnak, hogy idehívtam önt és Alice-t.

- Kedves James - felelte Stannard -, ha Jacksonville-ben maradtunk volna, a hatóságok valószínűleg már bennünket is éppúgy zaklatnának, mint a rabszolga-felszabadítás többi hívét.

- De még ha itt nagyobb volna is a veszély - fűzte hozzá Alice -, akkor is jobb, hogy együtt vagyunk ezekben a nehéz órákban.

- Igazad van, leányom - válaszolta James Burbank. - Egyébként én bizakodó vagyok. Remélem, hogy Texának már nem marad ideje arra, hogy végrehajtsa a felszabadított rabszolgáim ellen kiadott intézkedést!

Délután Burbank és két barátja, Perry jószágigazgató kíséretében végigjárta a barakkokat.

Személyesen is meggyőződhetett arról, hogy a négerék vidáman és serényen dolgoznak, s hogy egy sem hagyta abba a munkát.

James Burbank kötelességének érezte, hogy felhívja a jószágigazgató figyelmét a volt rab-szolgák buzgalmára.

- Jó, jó... - hümmögte Perry. - De hogyan fognak dolgozni később!

- De Perry, ezeknek a derék négereknek csak a helyzetük változott meg, a két kezük a régi maradt!

- Majd meglátja, Burbank úr - makacskodott a jószágigazgató -, hogy ezek a serény kezek gyorsan ellustulnak...

- Ugyan, Perry! - intette le Burbank nevetve a jószágigazgatót. - Ezentúl is két kezük és tíz ujjuk lesz, ennél többet igazán nem követelhetünk tőlük.

A szemle után James Burbank és barátai visszatértek a Castle-House-ba. Az este nyugodtabban telt el, mint az előző napon.

Új hír nem érkezett Jacksonville-ből, s ezért azt remélték, Texar nem is szándékszik valóra váltani fenyegetéseit, vagy talán már kifogyott az időből.

De azért az éjszakai óvóintézkedések érvényben maradtak. Perry és a felügyelők őrzőjáratokat szerveztek az ültetvény mezsgyéin, főként a Saint John partján. A négereket figyelmeztették, hogy riadó esetén azonnal húzódnak a bekerített területre. A külső kapuhoz őrséget állítottak.

James Burbank és barátai az éjszaka folyamán többször is ellenőrizték a biztonsági intézkedések végrehajtását.

Végre felkelt a nap. Az éjszaka során semmi sem zavarta meg Camdless-Bay nyugalma.

X. MÁRCIUS MÁSODIKA

Másnap, március 2-án az egyik felügyelő észrevétlenül átkelt a folyón; eljutott Jacksonville-be, majd sikerült visszatérnie onnan. Híreket hozott James Burbanknek.

A castle-house-iak ilyképpen biztos forrásból származó, igen fontos híreket kaptak. A felügyelő jelentése így szólt:

Dupont tengernagy hajórajja hajnalban horgonyt vetett a Saint-Andrews-öbölben, a georgiai partoktól keletre. A hajóraj élén a *Wabash* haladt a tengernagy zászlóval. Nyomában huszonhat hajó: tizennyolc ágyúaszád, egy őrhajó, egy páncélzattal védett szállítógőzös és hat csapatszállító bárka, fedélzetén Wright tábornok dandárával.

Eszerint - mint már Gilbert is említette levelében - Sherman tábornok alakulatai is részt vesznek e hadműveletben.

Dupont tengernagy előnyomulását mindeddig a kedvezőtlen időjárás késleltette. Most viszont kiadta a parancsot az indulásra. A következő hadműveleti cél: a Saint Mary folyó torkolata előtt, az Amelia-szigettől északra, a partvidék és a szigetek között húzódó meglehetősen nehezen hajózható átjárók megszállása. E hadművelet színtere már Georgia állam és Florida határa.

Az Amelia-sziget védelmének kulcsa Fernandina városa volt.

A várost a tömör kőfallal körülzárt Clinch-erőd védte, ezerötyszáz főnyi helyőrségével. Az erődöt viszonylag hosszú ostromra rendezték be, és sokan úgy vélték, hogy ezen a ponton a déli csapatok megkísérlik az ellenállást.

De nem ez történt.

A felügyelő Jacksonville-ben arról értesült, hogy amint a hajóraj feltűnt a Saint Mary-öböl előtt, a déliek kiürítették a Clinch-erődöt, sőt kivonták csapataikat Fernandinából, a Cumberland-szigetről és a floridai partvidéknek erről az egész szakaszáról is.

Ennyit tartalmazott a felügyelő jelentése.

Camdless-Bay helyzetét tekintve a hírek rendkívül fontosak voltak. Hiszen ha az északiak partra szállnak Floridában, hamarosan az egész félsziget a kezükbe kerül. Természetesen néhány nap még eltelik, amíg az ágyúaszádok átjutnak a Saint John-torkolatának zátonyos részein.

De talán pusztá jelenlétük is megfélemlíti az új jacksonville-i hatóságokat, és Texar és cinkosai, a megtorlástól való félelmükben, talán nem is mernek támadást indítani az ismert északi ültetvényes birtoka ellen.

Az új hírek megnyugtatták a Burbank családot; félelmüket reménység váltotta fel. Alice és Burbankné megbizonyosodtak afelől, hogy Gilbert itt van a közelükben. Alice hamarosan viszontlátja vőlegényét, Burbankné pedig teljes biztonságban ölelheti majd magához fiát.

Az ifjú hadnagynak mindössze harmincmérföldes utat kellett megtennie a Saint-Andrews-öböltől a kis camdless-bayi kikötőig.

Gilbert Burbank ezekben a napokban az *Ottawa* ágyúaszádon teljesített szolgálatot. Hajója éppen ez idő tájt egy olyan fegyverténnyel tüntette ki magát, amely példa nélkül áll a haditengerészet történetében.

Március 2-án történt, a reggeli órákban. (A hadműveletnek ezekről a részleteiről a camdless-bayi felügyelő Jacksonville-ben nem értesülhetett. A további fontos eseményeket azonban e részletek nélkül nehezen érthetnők meg. El kell hát mondanunk e csata történetét.)

Mint tudjuk, a déliek kiűrtették a Clinch-erődöt, a helyőrség visszavonult. Dupont tengernagy ekkor több sekély járatú hajót vezényelt a Saint Mary-csatornába. A partvidék fehér lakossága követte a csapatokat, és az ország belsejébe menekült; a parti városok, falvak, ültetvények néhány óra alatt elnéptelenedtek.

Mindenki attól rettegett, hogy az északi vezetők megtorlással élnek a déli szakadárokkal szemben. Ez a hamis feltevés valóságos pánikot váltott ki. Megindult a népvándorlás, nemcsak Floridában, hanem a georgiai határ mentén is, az Ossabaw-öblök és a Saint Mary között fekvő egész területen. A polgári lakosság fejvesztetten menekült a partra szálló Wright-dandár elől.

Dupont tengernagy hajói ily módon egyetlen ágyúlövés nélkül foglalták el a Clinch-erődöt és Fernandina városát. Amint látni fogjuk, csupán az *Ottawa* naszád használta ágyúit. Ennek a hajónak másodkapitánya volt Gilbert; mellette szolgált Mars is.

Fernandinát vasútvonal köti össze Florida nyugati partvidékével: egyik elágazó vonala a Mexikói-öböl partján fekvő Cedar Key kikötőbe vezet. A vasút Fernandinából kiindulva az Amelia-sziget partján fut végig, majd a Nassau-öblöt átszelő hosszú cölöphídon át éri el a szárazföldet.

Az *Ottawa* éppen a Nassau-öböl közepe táján járt, amikor egy vasúti szerelvény gördült a cölöphídra. A vonat a menekülő fernandina helyőrséget és a katonai raktárt szállította. A város néhány előkelősége is együtt menekült a visszavonuló csapatokkal. Az ágyúnaszád fokozta sebességét, megindult a híd irányában, és lőni kezdte a tartócölöpöket és a robogó vonatot.

A parancsnoki hídon Gilbert tartózkodott; ő vezényelte a tüzéséget. Több kitűnően irányított lövést adtak le. A szerelvény utolsó kocsiját találat érte. A lövedék szétzúzta a kocsik tengelyét és a kapcsolóláncot. A vonat azonban nem fékezett, hiszen ha megáll, aligha kerüli el a katasztrófát. Továbbrobogott hát, sorsukra bízva a leszakadt utolsó kocsik utasait. A mozdonyvezető teljes sebességre kapcsolta, a szerelvény elérte a szárazföldet, és folytatta útját délnyugat felé.

Ekkor érkezett a szigeti hídfőhöz a Fernandinában partra szállt északiak egyik osztaga. A katonák a hídra rohantak. Az ottmaradt vasúti kocsit elfoglalták, a benne levő menekülőket foglyul ejtették.

Többségük polgári személy volt. Valamennyiüket Fernandina katonai parancsnoka, Gardner ezredes elé vezették. Felvették személyi adataikat, majd az egyik hajóra kísérték, ott példaképpen huszonnégy óráig fogva tartották, végül szabadon bocsátották őket.

A vasúti szerelvény tehát túljutott a hajóágyúk lőtávolságán. Az *Ottawa* ekkor egy menekülő déli hadianyagszállító hajót fedezett fel az öbölben. Megtámadta, és foglyul ejtette.

Ezek az események bizonytalanságot keltettek a déli csapatok soraiban és a floridai városokban, főként Jacksonville-ben. Az északi hajóhad rövidesen nyilván éppúgy elfoglalja a Saint John torkolatát, mint a Saint Maryét. Az északiak feltehetőleg sem Jacksonville-ben, sem Saint-Augustine-ban, sem a járás többi városában nem ütköznek majd komoly ellenállásba.

A hírek megnyugtatták a Burbank családot. Ilyen körülmények között Texar nyilván lemond terveinek megvalósításáról. Texart és híveit maguk az események fogják megbuktatni, mégpedig igen rövid időn belül. A közigazgatást ismét átveszik azok a becsületes emberek, kiknek kezéből a csőcselék kiragadta a vezetést.

Ez a feltevés teljesen indokolt volt. Jogosnak látszottak a remények is. A fontos hír gyorsan elterjedt Jacksonville-ben, majd Camdless-Bayben is. A felszabadult rabszolgák ujjongó örömmel fogadták. Különösen Pygmalion lelkesedett.

A védőintézkedésekre azonban továbbra is szükség volt mindaddig, amíg az északi ágyúnaszádok behatolnak a Saint Johnra. Attól fogva már biztonságban lesz az ültetvény.

Úgy van! Az óvóintézkedésekre szükség volt. Csakhogy - s ezt James Burbank nem tudhatta, nem is sejthette - az északi hajók csak egy hét múlva indulhattak felfelé a Saint John folyón. Addig pedig Camdless-Bayt ezernyi veszély fenyegette.

Dupont tengernagy még Fernandina elfoglalása után is igen óvatosan vezette a hadműveletet. Terve szerint az északi hajóknak minél több olyan pontot kellett elérniük, amely a víz felől megközelíthető. A hajórajt tehát kisebb kötelékekre bontotta.

Egy ágyúnaszád a Saint Mary folyón indult el, hogy elfoglalja a kis Saint Mary várost, és mintegy húsz mérföld mélységben előrenyomuljon. Északon - így szólt a parancs - három ágyúnaszád, Gordon kapitány parancsnoksága alatt, átkutatja az öblöket, meghódítja a Jykill- és a Saint-Simon-szigetet, megszállja Brunswick és Darier városkát, ahonnan a lakosság egy része már elmenekült. Hat sekély járatú gőzhajó Stevens kapitány parancsnoksága alá került. Ennek a köteléknek az volt a feladata, hogy behatoljon a Saint Johnra, és Jacksonville-t megadásra kényszerítse.

A hajóraj többi egységét maga Dupont vezényelte. A haditerv szerint Dupont hajói visszakanyarodnak a nyílt tengerre, a tenger felől azután megostromolják és elfoglalják Saint-Augustine-t, és ostromzár alá fogják a partvidéket, egészen a Moszkitó-csatornáig. Ezzel megakadályozzák a hadianyag-csempészetet az észak-floridai átjárókon.

E több irányú hadműveletet azonban az északiak nem hajthatták végre egy nap alatt. Viszont huszonnégy óra is elegendő volt ahhoz, hogy a déliek feldúlják a környéket.

Délután három óra tájt James Burbank már megsejtette, hogy mi készül ellene. Perry jószágigazgató ugyanis felderítő körutat tett az ültetvény határain, majd sietve visszatért a Castle-House-ba.

- Burbank úr - újságolta a jószágigazgató -, az őrszemek jelentik, hogy gyanús alakok lézengenek a vidéken. Úgy látszik, Camdless-Bay felé húzódnak.

- Észak felől? - tudakolta Burbank.

- Igen, észak felől.

Csaknem ugyanebben a pillanatban Zermah is hazaérkezett a kikötőhídról. Hírül adta, hogy a folyón több bárka közeledik az ültetvényhez.

- Jacksonville-ből jönnek?

- Bizonyára.

- Be a kastélyba! - rendelkezett James Burbank. - Többé el ne hagyd a házat, Zermah, semmiféle okból!

- Nem hagyom el, Burbank úr!

James Burbank nem titkolhatta el családjá előtt, hogy Camdless-Bay helyzete ismét aggasztóra fordult. Most már csaknem bizonyos volt abban, hogy rövidesen megindul a támadás az ültetvény ellen, s úgy vélte, jobb, ha ezt mindnyájan előre tudják.

Stannard így szólt:

- Holnap szétkergetik őket az északiak, s ezek a nyomorultak ma még olyan merészek, hogy...

- Igen - felelte James Burbank hidegvérrel. - Texar bosszút akar állni rajtunk. Nem mulasztja el hát a kitűnő alkalmat, még ha bosszúja után mindjárt el is kell tűnnie erről a vidékről.

Hangja most szenvedélyessé vált:

- De vajon ismét megtorlatlanul maradnak-e bűnei?... Megint megmenekül a büntetéstől?... Hiszen akkor nemcsak a földi, hanem még a mennyei igazságszolgáltatásban is kételkednem kellene!...

James Burbank hamarosan visszanyerte hidegvérét, és utasításokat adott a Castle-House védelmére.

- A négereket mozgósították? - kérdezte Edward Carrol.

- Hamarosan sor kerül erre is - felelte James Burbank. - Véleményem szerint csupán a bekerített területet, tehát a parkot és a kastélyt kell védelmeznünk. Feltehető, hogy viszonylag erős banda támad ránk. Nem remélhetjük, hogy egy állig felfegyverzett nagyobb csapatot feltartóztathatunk Camdless-Bay határában. A védőket tehát a kerítés körül kell elhelyeznünk. Ha pedig bekövetkeznék az a szerencsétlenség, hogy a kerítést áttörik, valamennyien visszahúzódunk a Castle-House-ba. Ezt az épületet a szeminel bandák sem tudták bevenni. Talán Texar banditái ellen is meg tudjuk védeni. A feleségem, Alice és Dy meg Zermah, kire mindhármojukat bízom, csak akkor hagyják el az épületet, ha erre utasítást adok. Ha a helyzet válságosra fordul, a titkos alagúton át menekültök. Az alagút a Saint John partjára vezet, a Marino-öbölhöz. Az alagút kijáratánál, a parti bozótban egy csónakot találtok. Két emberünk őrzi. Valamennyien csónakba szálltok, a folyón felfelé eveztek, egészen a Cédrus-szikláig, s elrejtőztök a kis pavilonban.

- És te, James?

- És te, apám?...

Szinte egyszerre hangzott el a két kérdés. Burbankné a férjébe, Alice az apjába karolt, mintha máris elérkezett volna a pillanat, amikor menekülniük kell a Castle-House-ból.

- Ha már nem védekezhetünk tovább, mindent elkövetünk, hogy utánatok mehessünk. De ha komoly veszedelem fenyegeti az épületet, ti a Cédrus-szikla pavilonjába menekültök. Erre ígéretet kell tennetek. Ha tudjuk, hogy biztonságban vagytok, bátrabban harcolunk a banditák ellen, és utolsó golyónkig ellenállunk.

Valóban, ez volt a legésszerűbb. Nyilván ezt kell tenni, ha a csapatostul érkező támadók áttörik a kerítést, elfoglalják a parkot, és közvetlenül a Castle-House ellen indítanak ostromot.

James Burbank azonnal elrendelte a négerek mozgósítását. Perry és a felügyelők végigjárták a barakkokat, összegyűjtötték az embereket. Egy órába sem telt, a néger férfiak már harcra készen sorakoztak a kerítés előtt, a kapu körül. Az asszonyok és a gyerekek a Camdless-Bay körüli erdőkben kerestek menedéket.

A Castle-House, sajnos nem rendezkedhetett be hosszabb ostromra. Az adott körülmények között, azaz a háború kezdete óta, nem szerezhettek be kellő mennyiségű fegyvert és lőszert az ültetvény védelmére. Jacksonville-ben hiába próbáltak volna fegyvert vásárolni; valami hadianyag megmaradt még a szeminolok elleni harcok idejéből, ezzel kellett beérniük.

James Burbank csupán azt akarta megakadályozni, hogy a Castle-House-t felgyújtsák vagy elfoglalják, ez volt tervének lényege. Nem gondolhatott és nem is gondolt arra, hogy megvédje az egész birtokot, megmentse a feldolgozóüzemeket, a műhelyeket, a fűrésztelepeket, a barakkokat, és megakadályozza a rombolást.

Legfeljebb négyszáz derék négyert állíthatott szembe a támadókkal, de ezeket is alig tudta felfegyverezni. A legjobb puskákat James Burbank magának, barátainak, Perrynek és a felügyelőknek tartotta fenn, a többit kiosztotta a legügyesebb négerek között.

Valamennyien a kapu elé vonultak. Itt aztán úgy igyekeztek felállítani az embereket, hogy minél hosszabb ideig védhessék a cölöpkerítést.

A kerítés előtt egyébként körös-körül vizesárok kanyargott, ez megkönnyítette a védők helyzetét.

Azt talán fölösleges megjegyezni, hogy az általános sürgés-forgás közepette Pygmalion nagy fontoskodva keringett mindenfelé: hol itt, hol ott lábatlankodott, de végeredményben nem művelt semmi hasznosat. Ismert cirkuszi tréfa, hogy a bohóc úgy tesz, mintha lázas buzgalommal szorgoskodnék, de - a közönség nagy derűtségére - voltaképpen semmit sem csinál. A fontoskodó Pygmalion is úgy tett, mintha a kastély védelmi osztagához tartoznék, de eszébe sem jutott, hogy a kapun kívül felsorakozó négerek közé álljon. Mindenáron James Burbank közelében akart maradni. Nyilván nagyon ragaszkodott volt gazdájához!...

Az előkészületek befejeztével nem tehettek egyebet: várakoztak. Vajon melyik oldalon indul meg a támadás? - ez volt most a legfontosabb kérdés. Ha az ostromlók észak felől közelítik meg az ültetvényt, a védők előnyösebb helyzetbe kerülnek. Ha viszont a folyó irányából támadnak, nehezebb lesz a feladatuk, mert Camdless-Bay erről az oldalról teljesen nyitott.

Igaz, a partraszállás mindig bonyolult hadművelet. Sok bákára volna szükség ahhoz, hogy egy fegyveres sereg rövid idő alatt átkeljen a folyón.

Erről beszélt James Burbank Carrollel és Stannarddel, miközben az ültetvény határára küldött felderítők visszatérését lesték.

A jelentésekből hamarosan megállapíthatják majd, hogy honnan fenyegeti az ültetvényt támadás, és milyen megrohanásra kell számítaniuk.

Délután fél öt lehetett, amikor az északi irányba kiküldött felderítők sietve visszatértek, és beszámoltak észleleteikről:

Észak felől fegyveres csapat vonul Camdless-Bay felé. A járási nemzetőrség egyik alakulata közeledik? Vagy egy zsákmányra éhes gyűlevész csapat, amely el akarja úzni a birtokról a felszabadított rabszolgákat, hogy érvényt szerezzen Texar rendeletének? Erre a kérdésre a portyázók nem hoztak feleletet.

Annyi bizonyos, hogy legalább ezerfőnyi támadó csapat nyomul az ültetvény ellen. Az ültetvény emberei ekkora erőt nem tudnak feltartóztatni. Egyetlen reménységük marad: ha a támadók rohama áttörné a cölöpkerítést, a kastélyban talán sikerül erőteljesebb ellenállást kifejteniük.

A támadók nem kockáztatták meg a nehéznek ígérkező partraszállást a kis kikötőben vagy a camdless-bayi partokon. Inkább Jacksonville alatt keltek át a folyón. Mintegy ötven csónak szállította őket, mindegyik háromszor vagy négyszer fordult.

James Burbank eszerint okosan cselekedett, amikor a Castle-House körül vonta össze az embereit. A védők reménytelen helyzetbe kerülnének, ha az ültetvény határain kellene megütközniük a jól felfegyverzett, ötszörös túlerőben levő sereggel.

Vajon ki vezeti a támadókat? Maga Texar? Ez nem valószínű. Túlzott vakmerőség volna. Most, amikor az északi csapatok már kikötöttek Florida partjain, a spanyol aligha merészel bandájának élére állni.

De ha ezt mégis megkockáztatná, nyilván csak azért tenné, hogy kielégítse bosszúvágyát, s azt tervezi, hogy miután feldúlták az ültetvényt, lemészárolták vagy foglyul ejtették a Burbank családot, majd átszökik valamelyik déli államba, vagy akár Evergladesbe, Dél-Floridának e távoli vidékére, ahol könnyűszerrel elrejtőzhetik.

James Burbank főként ezt az aggasztó eshetőséget mérlegelte. Ezért határozta el, hogy feleségét, leányát és Alice-t a hűséges Zermah gondjaira bízva, s a Camdless-Bay fölött egymérföldnyire fekvő eldugott cédrus-sziklai házikóban helyezi őket biztonságba. Ha pedig a védőknek fel kell adniuk a Castle-House-t: barátaival együtt ő is megpróbál eljutni a Cédrus-sziklához. Ott várják majd be az északi sereget, amely végre meghozza a biztonságot minden becsületes floridainak.

James Burbank tehát gondoskodott arról, hogy a Marino-öbölben, a parti nádasban, ott vára-kozzék a csónak, s azt két néger őrizze. A nők a Castle-House-ból a föld alatti folyosón keresztül észrevétlenül eljuthatnak a partnak erre a szakaszára.

De a férfiaknak néhány órán át feltétlenül védekezniük kell, fel kell tartóztatniuk a támadókat legalább az éjszaka beálltaig. A sötétségben a csónak észrevétlenül kijuthat majd a folyóra, és kijátszhatja a vízben cirkáló ellenséges bárkák éberségét.

XI. MÁRCIUS MÁSODIKÁN ESTE

James Burbank barátaival és a volt rabszolgák többségével készen állt a harcra. Várták a támadókat.

A védők azt az utasítást kapták, hogy kezdetben a park kerítése mögött helyezkedjenek el. Ha az ostromlók elfoglalnák a parkot, húzódjanak az épületbe, és ennek fedezékében folytassák a védekezést.

Öt óra felé már a Castle-House környékén hallatszott a támadók csörtetése. De közeledtüket nemcsak a csatakiáltások jelezték.

Ha zajtalanul nyomultak volna előre, a Castle-House-ban akkor is tudták volna, hogy a birtok északi részét már elfoglalták. Északon, ameddig a szem ellátott, sűrű füstgomolyagok úsztak az erdő fölött. A támadók kirabolták a négerek barakklakásait, és felgyújtották a faházakat meg a fűrésztelepeket. A négereknek már nem volt idejük elrejteni holmijukat, s most a barakkokban elpusztult mindenük, amit egy nap óta, mint szabad emberek, immár magukénak mondhattak.

Kétségbeesett és felháborodott hangok feleltek a banditák győzelmi üvöltéseire. Hiszen a támadóknak az volt az első dolguk, miután Camdless-Bay földjére léptek, hogy megsemmisítsék a volt rabszolgák nyomorúságos kis vagyonát.

A láрма egyre erősödött. A pusztító bandák már közeledtek a Castle-House-hoz. Az északi látóhatárt vörös fény világította meg fenyegetően; mintha ott nyugodott volna le a nap.

A szél néha forró füstfelhőket sodort a kastély felé. Egy-egy erősebb reccsenés, pattanás is idehangzott: a telepeken halomba rakott száraz fa égett. Majd fülsiketítő dörrenés jelezte, hogy felrobbant az egyik gőzfűrész kazánja. Féktelen dúlás folyt az ültetvényen.

James Burbank a kapu előtt állt, Carrol és Stannard az oldalán. Új helyet jelöltek ki az északi irányból lassan visszavonuló néger osztagoknak.

A támadók bármely pillanatban előbukkanhatnak a fák közül. Ha lőtávolságnyra elérik a kerítést, a puskatűz nyilván erősödni fog. Az erdő csaknem a kerítésig terjedt; első fáit, alig negyvenméternyire, kitűnő fedezéket nyújtottak. A támadók tehát észrevétlenül tűz alá vehetik a kerítést.

Burbank rövid megbeszélést tartott barátaival. Elhatározták, hogy embereiket a kerítés mögött helyezik el. A fegyveres négerek itt védettebb löállást találnak; a deszkák felső csúcsai közötti hézagokat lőrésként használhatják. Ha a támadók megpróbálnak átkelni a vizesárkon, és megrohamozzák a kerítést, talán sikerül visszaverni őket.

A parancsot végrehajtották. A négerek elfoglalták új állásaikat a kerítés mögött. Éppen be akarták zárni a kaput, amikor James Burbank még egyszer körülnézett a kerítés előtti térségben, s észrevette, hogy egy ember rohan felé, mintha csak a Castle-House védői között keresne menedéket.

Ez az ember valóban menekült. Az erdőből néhány golyót küldtek utána. De sértetlen maradt, felugrott a hídra, s a következő másodpercben már a kerítés mögött volt. A kaput azonnal bezárták, és gondosan elrekeszték.

- Kicsoda ön? - kérdezte James Burbank.

- Harveytől, az ön jacksonville-i üzletfelétől jövök, az ő alkalmazottja vagyok.
- Valamilyen üzenettel küldte önt Harvey Castle-House-ba?
- Igen. De a folyót figyelik, kerülő úton kellett jönnöm.
- És csatlakozni tudott a támadó nemzetőrökhöz anélkül, hogy gyanúba keveredett volna?
- Fosztogató bandák követik őket. Azokhoz csatlakoztam. Amint a Castle-House közelébe értünk, megszöktem. Csupán néhány puskalövés volt a kockázat.
- Köszönöm, barátom! Köszönöm! Valószínűleg levelet is hozott Harveytől?
- Hoztam, Burbank úr. Tessék!

Burbank átvette, és elolvasta a levelet.

Harvey azt közölte, hogy e sorok átadója, John Bruce, megbízható és hűséges ember. Jelentése alapján tegye meg Burbank a szükséges intézkedéseket a maga és társai biztonsága érdekében.

Ebben a pillanatban puskalövések dördültek el. Most már minden perc drága volt.

- Mit üzen Harvey? - kérdezte James Burbank.
- Mindenekelőtt azt - felelte John Bruce -, hogy mintegy ezernégyszáz-ezeröttszáz főből álló fegyveres sereg indult a folyón át Camdless-Bay ostromára.
- Magam is ennyire becsültem a számukat. És mit üzen még? Ki vezeti ezt a csapatot? Texar?
- Ezt Harvey úr nem tudta kipuhatolni - folytatta John Bruce. - Annyi bizonyos, hogy Texar huszonnég órája nem tartózkodik Jacksonville-ben.
- Nyilván valami újabb fondorlatra készül a gazember - mondta James Burbank.
- Igen - felelte John Bruce -, Harvey úrnak is ez a véleménye. Egyébként a rendelet érvényesítéséhez, a felszabadult rabszolgák kitelepítéséhez nincs is szükség Texar jelenlétére...
- Kitelepítés!... - szólt közbe James Burbank. - Gyűjtogatással és rablással!...
- Harvey úr szerint ön helyesen tenné, ha családját biztonságba helyezné. Legjobb volna, ha azonnal útnak indítaná a Castle-House-ból. Most még megteheti.
- A Castle-House védhető - felelte James Burbank. - Csak akkor hagyjuk el, ha a helyzet már tarthatatlan. Egyébként mi újság Jacksonville-ben?
- Semmi nevezetes.
- Megkezdtek már az előrenyomulást a félszigeten az északi csapatok?
- Fernandina megszállása és a Saint Mary-öböl elfoglalása óta nem kaptunk hírt újabb hadműveletről.
- Egyszóval, mi az ön jövetelének célja?
- Mindenekelőtt közölnöm kell önnek, hogy a rabszolgák elkergetését Texar csupán ürügynek eszelte ki. Tulajdonképpen célja az, hogy az ültetvényt feldúlja, s önt kézre kerítse!

James Burbank most visszatért előbbi kérdéséhez:

- Tehát ön sem tudja, hogy Texar vezeti-e a banditákat?
- Nem, Burbank úr. Harvey úr hasztalan igyekezett ezt kinyomozni. Nekem sem sikerült megtudnom, amióta eljöttem Jacksonville-ből.
- Hány nemzetőr csatlakozhatott a rablóbandához?

- Talán száz. Nem több - felelte John Bruce. - De a legsötétebb gonosztevőkből összeverődött csőcselék követi őket. Texar felfegyverezte őket, s félő, hogy semmiféle erőszaktól sem riadnak vissza. Harvey véleménye szerint ön legjobban tenné, ha azonnal elhagyná a Castle-House-t. Családjával együtt a hampton-roadi majorba menekülhet. A major a folyó jobb partján fekszik, innen feljebb tíz mérföldre, s néhány napra teljes biztonságot nyújt...

- Igen... ismerem!...

- Teljes titokban odavezethetem önt és családját. De a Castle-House-t azonnal el kell hagyniuk, mielőtt bezárul a visszavonulás útja.

- Nagyon köszönöm Harvey úrnak is, önnek is, kedves barátom, ezt az ajánlatot. De még nem tartunk a menekülésnél.

- Ahogy gondolja, Burbank úr - felelte John Bruce. - Én mindenesetre itt maradok, és rendelkezésére állok, amennyiben szüksége lenne rám.

A támadás megkezdődött, s James Burbank figyelmét most már teljes egészében a harc kötötte le.

Heves puskaropogás hallatszott az erdő felől.

A támadók megbújtak a fák mögött, onnan tüzeltek.

A kerítésre golyózápor zúdult, de komoly kárt nem okozott.

James Burbank és társai csak gyér lövöldözéssel felelhettek a támadóknak, hiszen alig negyven puskájuk volt. A lövéseket azonban jobban megválaszthatták, és lövéseik biztosabbak voltak, mint az első vonalban közeledő nemzetőröké. A támadók már az erdő szélén sok embert veszítettek.

A tűzharc fél óráig tarthatott, s inkább Camdless-Bay védőinek kedvezett.

Ekkor a támadók rohamot intéztek a kerítés ellen. A felgyújtott fűrésztelepekről hosszú deszkákat és gerendákat hoztak magukkal, ezeket mintegy húsz helyen pallóként fektették a vizesárok fölé, hogy egyszerre több ponton is elérjék a kerítést. Közben veszteséget szenvedtek; a rögtönzött hidak körül halottak és sebesültek feküdtek.

Akik elérték a kerítést, megkapaszkodtak a cölöpökben, és megpróbáltak felmászni rajtuk. De a falon nem tudtak átjutni.

A négerek elkeseredett dühvel küzdöttek a gyújtogatók ellen, s vitézül állták az ostromot. Mégis nyilvánvaló volt, hogy a védők nem védhetnek meg minden fenyegetett pontot.

Az ostromlottak késő estig szilárdan tartották állásaikat, még csak súlyosabb sebesültjük sem volt. James Burbank is, Walter Stannard is sértetlen maradt, noha egyikük sem bújta el a veszély elől. Edward Carrol vállát azonban golyó érte; a Castle-House előcsarnokába vitték, ott Burbankné, Alice és Zermah bekötözték a sebeit.

Az éjszaka viszont a támadóknak kedvezett. A sötétség leple alatt mintegy ötven, mindenre elszánt rabló lopakodott a kerítéshez, és megpróbálta fejszecsapásokkal bedönteni a kaput. Nem sikerült. Nem is tudtak volna bejutni a kerítés mögé, ha egy vakmerő csel utat nem nyit nekik.

A gazdasági épületek egy része váratlanul kigyulladt, száraz faanyaguk gyorsan égett, s a kerítésnek az istállók mellett húzódó szakasza is lángra lobbant.

James Burbank az égő kerítés felé rohant. Nem a tüzet akarta eloltani, hanem az így keletkezett rést akarta védeni...

A lángok fényében ekkor azt látta, hogy a füstölgő falak felől egy ember ugrik elő, és átrohan a gerendákból rögtönzött hídon.

Ennek a banditának ugyanis sikerült a Saint John felől, a parti nádason át bejutnia a parkba. Beosont az egyik istállóba, és ámbár maga is könnyen elpusztulhatott volna a lángok között, felgyújtott néhány szalmaköteget. A tűz áterjedt a kerítésre is.

Ezzel rés nyílt az ostromlók előtt, James Burbank és társai hiába igyekeztek elzárni. A támadók csapatostul özönlöttek át a nyíláson. Hamarosan több száz ember nyomult be a parkba.

Közelharc kezdődött. A támadók is, a védők is sok embert veszítettek. Mindenfelől dörögtek a lövések.

A támadók hamarosan bekerítették a Castle-House-t. A négerek tehetetlennek bizonyultak a túlerővel szemben, kiszorultak a parkból, és a camdless-bayi erdők sűrűjébe menekültek. Bátran, önfeláldozóan küzdöttek, de a jobban felfegyverzett és sokkal nagyobb számú ellenséggel nem győzhették a hosszú közelharcot; mindannyiukat lemészárolták volna.

James Burbank, Walter Stannard, Perry, a felügyelők és az ugyancsak vitézül küzdő John Bruce a Castle-House falai mögé húzódtak vissza. Néhány néger is velük tartott.

Este nyolc óra lehetett. Az égbolt nyugati fele már elsötétült. Északon a felgyújtott barakkok és üzemek lángja vörösre festette az eget.

James Burbank és Walter Stannard berohant az előcsarnokba.

- Menekülnötök kell! - mondta James Burbank a családjának. - Azonnal menekülnötök kell! Akár ránk törnek a banditák, akár kivárják a pillanatot, amíg meg kell adnunk magunkat, mindenképpen veszélyes a további ittmaradás. A csónak készen áll. Ideje, hogy induljatok!

Feleségéhez fordult:

- Kérlek, kedvesem, és magát is kérem, Alice, azonnal induljanak a Cédrus-sziklához, Zermah-val és Dy-jal együtt! Ott biztonságban lesznek, s ha menekülnünk kell, mi is oda megyünk.

- Apám - kérte Alice -, gyere velünk!... És ön is jöjjön, Burbank úr!

- Igen, igen!... James... Gyere velünk! - kiáltotta Burbankné.

- Nem engedhetem át a Castle-House-t a banditáknak! - felelte James Burbank. - Amíg reményünk van az ellenállásra, maradok!... Még elég hosszú ideig ellenállhatunk! S ha egyszer tudjuk, hogy ti biztonságban vagytok, elszántabban védekezünk.

- James!...

- Ennek így kell történnie!

Vad üvöltés hallatszott. Az ostromlók a folyam felőli oldalon támadtak, s a főkapu csak úgy dongott a fejszeapások alatt.

- Induljatok! - kiáltotta James Burbank. - Már sötét van!... Nem látnak meg benneteket!... Induljatok!... Ha itt maradtok, mi sem tehetünk semmit!... Az isten szerelmére, induljatok!

Zermah kézen fogta a kis Dyt, és elindult. Burbankné kibontakozott férje ölelő karjából, Alice is az apjából. Azután mindketten követték Zermah-t az előcsarnokból a titkos folyosóhoz vezető lépcsőn, hogy azon keresztül a Marino-öböl partjára siessenek.

James Burbank a társaihoz fordult, a jószágigazgatóhoz, a felügyelőhöz s a mellettük maradt négerrekhez:

- Most pedig, barátaim, védekezzünk, utolsó csepp vérünkig!

Burbank vezetésével mindnyájan felmentek a főlépcsőn, és tüzelőállást foglaltak el az emeleti ablakokban.

Az ostromlók állandóan lövöldöztek. Több száz puska szórta a golyót a Castle-House-ra. A védők sokkal kevesebb lövést adtak le, de biztosabban céloztak, mert a támadók sűrű csoportban fogták körül az épületet.

A banditáknak tehát minél előbb be kellett jutniuk az épületbe, vagy úgy, hogy fejszével zúzzák be, vagy úgy, hogy felgyújtják a kaput. Ezúttal nem számíthattak arra, hogy valaki belülről nyit utat. A Castle-House kőfalait nem vehetik be azzal a csellel, amely a cölöpkerítés ostrománál sikeresnek bizonyult.

Mintegy húsz főből álló elszánt csoport indult a bejáró felé. A sötétség leple alatt kúszva közelítették meg a tornácot. Fejszecsapások, csákányütések zúdultak a kapura, de a vastag deszkalapokat nem tudták betörni.

A lőrések elhelyezése lehetővé tette, hogy a védők keresztűz alá fogják a főbejáratot. Az ostromló csoportból sokan elhullottak.

A védők azonban mégis válságos helyzetbe kerültek. Lőszerkészletük fogytán volt. Az ostrom már három órája tartott, s Burbank, barátai, a felügyelők és a felfegyverzett négerek már elhasználták a lőszer nagy részét.

Hamarosan az utolsó töltényekre kerül sor. Hogyan folytassák a védekezést, ha addig nem ér véget az ostrom? Vagy talán kiürítsék a Castle-House-t? De hiszen akkor a megvadult söpredék földig rombolja az épületet!

Pedig ha az ostromlók bezúzzák a kaput, mégsem tehetnek egyebet. A kapu máris fenyegetően recsegett a fejszecsapások alatt.

De James Burbank még várt. Valami váratlan esemény mindig megfordíthatja a helyzetet. Burbanknéért, Dyért és Alice-ért most már nem kellett aggódniuk, a férfiak pedig kötelességüknek érezték, hogy a végsőkig kitartsanak a gyilkos, gyújtogató, fosztogató bandával szemben.

- A lőszerkészlet még egy órára elegendő! - mondta James Burbank. - Tüzeljünk, barátaim, ne adjuk fel a Castle-House-t!...

James Burbank utolsó szavait távoli, tompa dörrenés nyomta el.

- Ágyúlövés! - kiáltott fel Burbank.

Most újabb dörrenés hallatszott, mégpedig nyugati irányból, a folyó túlsó partja felől.

- Még egy lövés! - mondta Stannard.

- Figyeljünk! - szólt Burbank.

Egy szélroham most még tisztábban hozta feléjük a harmadik ágyúlövés hangját.

- Jeladás az ostromlóknak? Talán visszahívják őket a túlsó partra? - találgatta Walter Stannard.

- Lehet, hogy riadókézsülségbe helyezik a csapatokat - felelte John Bruce.

- De ha a három ágyúlövést nem Jacksonville-ben adták le... - szólt közbe az egyik felügyelő.
- Akkor itt vannak az északiak! - kiáltott fel Burbank. - A hajóraj behatolt a Saint Johnba, és megindult a folyón felfelé.

Ez a feltevés sem látszott képtelenségnek, hiszen Dupont tengerenagy közben megszállhatta a Saint John torkolatát és alsó szakaszát.

De igazában nem ez történt. A három ágyúlövést a jacksonville-i tüzérség adta le. Ez hamarosan kiderült, mert több lövés nem hangzott el. Tehát sem a Saint Johnon, sem a duvali síkságon nem indult meg a harc az északi hajók és a déli csapatok között.

A három lövést jelzésnek szánták, a nemzetőrség vezetőinek szólt: az alakulatokat visszahívták a túlsó partra. Perry, az egyik oldalsó lőrés mellett, felkiáltott:

- Visszavonulnak!... Visszavonulnak!

James Burbank és társai azonnal a középső ablakhoz rohantak. A kapun már nem döngtek a fejszék. A lövöldözés megszűnt. A ház előtt eltűntek a támadók. Lárma, ordítás még hallatszott ugyan, de egyre távolabbról.

A jacksonville-i vezetők tehát valamilyen váratlan esemény miatt az egész csapatot visszarendelték a folyó túlsó partjára. Nyilván előre megállapodtak abban, hogy ha az északi hajóraj a déli állásokat fenyegetné, a Castle-House ostromlóit három ágyúlövés figyelmezteti a veszélyre. Ezért hagyták félbe egyik percről a másikra a támadást. A visszavonulók máris gyors ütemben húzódtak vissza a felperzselt ültetvényen keresztül: útjukat még most is bevilágította a tűzvész fénye. Egy óra alatt elérték a Camdless-Baytől mintegy két mérfölddel lejjebb várakozó bárkáikat.

Az elvonulók zaja egyre távolodott, majd elhalt. A puskaropogást teljes csend váltotta fel. Temetői némaság borult az ültetvényre.

Este fél tíz volt. James Burbank és társai ismét lementek az előcsarnokba. Edward Carrol a pamlagon feküdt; sebe nem volt súlyos, de sok vért vesztett.

Beszámoltak neki a jacksonville-i ágyújelzésről és az azt követő eseményekről. A Castle-House-t, legalábbis e pillanatban, nem fenyegették Texar hordái.

- De azért mégiscsak az erőszak és az önkény győzedelmeskedett - tette hozzá James Burbank.
- Ez a bandita szét akarta kergetni a felszabadított rabszolgákat. Sikerült! Szétkergette őket! El akarta pusztítani az ültetvényt! Ez is sikerült! Csak romok maradtak utána!

- Gondoljon arra, James, hogy sokkal nagyobb szerencsétlenség is szakadhatott volna ránk! - szólt közbe Walter Stannard. - Hiszen egyikünk sem esett el a Castle-House védelme közben. Felesége, leánya meg az én leányom könnyen a banditák kezére kerülhetek volna. De nekünk sikerült őket biztonságba helyeznünk.

- Igaza van, Stannard, adjunk hálát Istennek. Ez a támadás Texar parancsára történt, s nem marad megterlatlanul. A kiontott vérért felelnie kell!...

- Most már sajnálom, hogy a feleséged, Alice, Dy és Zermah elhagyták a Castle-House-t - mondta Edward Carrol. - Persze, amikor útnak indultak, válságos helyzetben voltunk! De most mégis nyugodtabb volnék, ha itt látnám őket!...

- Hajnalban felkeresem és megnyugtatom őket - felelte James Burbank. - Halálos aggodalommal várhatnak bennünket. Még nem döntöttem, hogy visszahozom-e őket Camdless-Bay-be, vagy még néhány napig a Cédrus-sziklánál hagyom mindnyájukat.

- Semmit sem szabad elhamarkodni - felelte Stannard. - Talán még nem is ért véget a veszedelem... Amíg Jacksonville-ben Texar az úr, nem érezhetjük biztonságban magunkat...

- Megfontoltan kell cselekednünk - mondta James Burbank. - Gondoskodjék arról, Perry, hogy pirkadatkor csónak álljon készenlétben. Egy evezős elegendő.

Fájdalmas, kétségbeesett sikoly szakította félbe Burbank szavait. S rögtön utána segélykérő kiáltás hallatszott a parkból:

- Apám!... Édesapám!

- A leányom hangja! - kiáltotta Stannard.

- Valami újabb csapás! - mondta James Burbank.

Az ajtót felrántották, kirohantak.

A bejáratától néhány lépésre Burbankné feküdt a földön. Alice ott állt mellette.

Dy és Zermah nem voltak velük.

- Hol a kislány? - kérdezte riadt hangon James Burbank.

Burbankné, amint férjének hangját meghallotta, felemelkedett. De hiába erőlködött, nem tudott szólni... A folyó felé mutatott.

- Elrabolták? - kiáltotta Burbank. - Elrabolták?...

- Elrabolták!... - felelte Alice. - Texar a tettes!

És ájultán rogyott Burbankné mellé.

XII. A KÖVETKEZŐ HAT NAP

Amikor Burbankné és Alice elindult a Marino-öbölhöz vezető föld alatti folyosón, Zermah előttük haladt. A félvér nő kézen fogva vezette a kis Dyt. Másik kezében lámpát tartott, ennek gyér fénye világította meg útjukat.

A folyosó kijárata előtt Zermah intett Burbanknének, hogy várakozzék. Előrement, hogy megnézzze, helyén van-e a csónak, és ott van-e a két néger evezős.

Kinyitotta a titkos ajtót, kilépett, és elindult a folyó felé.

Burbankné és Alice közben Zermah-t várta. Alig telt el egyetlen perc, Alice hirtelen körülnézett, a kis Dyt kereste. Nem volt mellettük.

- Dy!... Dy!... - kiáltotta Burbankné, nem törődve azzal, hogy elárulja rejtekhelyüket.

A gyermek nem felelt. Amikor a félvér nő kilépett az alagútból, és elindult az öböl partján, Dy - aki megszokta, hogy mindig Zermah nyomában járjon - utánament, mielőtt még anyja észrevette volna.

Egyszerre fájdalmas hang ütötte meg az alagútban maradt két nő fülét. Sejtették, hogy valami újabb veszedelemmel kell szembenézniük, de önmagukkal mit sem törődve kirohantak a föld alatti folyosóból, és a part felé futottak. A vízen egy csónakot pillantottak meg, gyorsan távolodott a homályban.

- Segítség!... Segítség!... Texar!... - hallatszott Zermah hangja.

- Texar!... Texar!... - ismételte Alice.

A víz felé mutatott. A spanyol a csónak farában állt. Alakját megvilágította a camdless-bayi tűzvész. A csónak hamarosan eltűnt az éjszakában.

Minden elcsendesült.

A két néger vérbe fagyva hevert a parton.

Burbankné tébolyultan rohant a folyóhoz, kislányát szólogatva. Alice képtelen volt visszatartani. De az anya kiáltozására senki sem felelt.

A csónak nyomtalanul eltűnt. Talán a sűrű sötétség rejtette el, vagy talán már messze járt, a túlsó parton, hogy ott keressen kikötőhelyet.

Teljes egy óra hosszat járták a partot, lesték a folyót, keresték a csónakot: hiába. Ekkor Burbankné kimerülten összerogyott.

Alice megfeszített erővel felemelte, lábra állította és vezette, csaknem vitte a kétségbeesett asszonyt. Messziről, a Castle-House felől, puskaropogást hallottak, s közben az ostromló banda szörnyű üvöltözését.

Mégis vissza kell térniük a házba! Meg kell tenniük az utat az alagútban, visszafelé, s jelt adni, hogy nyissák ki a föld alatti lépcső ajtaját. De hogyan adjanak jelt? Meghallják-e a kiáltásukat?

Ezen töprengett Alice, miközben a félig öntudatlan Burbanknét támogatta. A part mentén haladtak; közben minduntalan meg-megálltak. Bármely pillanatban az ültetvényen garázdálkodó banda kezébe kerülhettek.

Talán jobb volna megvárni a reggelt? De Burbankné ebben a szörnyű állapotban feltétlenül ápolásra szorult. Mit kezdjen vele Alice a parton? A leány elhatározta, hogy mindenképpen visszatér a Castle-House-ba.

A zezugos parton azonban hosszú volt az út. A leány úgy rövidítette meg, hogy egyenes irányban átvágott a mezőkön. Útját fáklyaként világították meg az égő barakkok, így értek a kastély közelébe.

Burbankné ájultán rogyott össze Alice mellett. A leány is majd összeroppant az erőfeszítéstől.

A jacksonville-i nemzetőrök, és nyomukban a rablóbandák, immár messze jártak a félbehagyott ostrom után. Egyetlen hang sem hallatszott a parkban. A ház is csendes volt. Alice azt hitte, hogy a támadók elfoglalták a Castle-House-t, foglyul ejtették a védőket, majd eltávoztak, s magukkal hurcolták a foglyokat. Szörnyű félelem szorította össze szívét. Kétségbeesett kiáltozással szólította apját, majd elcsigázva a földre rogyott.

A kiáltást meghallották a kastélyban. James Burbank és barátai kirohantak, így szereztek tudomást a Marino-öbölben lejátszódott eseményekről. Mit ér már az, hogy a banditák visszavonultak? Mit ért az, hogy ők maguk nem jutottak az ellenség kezére?

Szörnyű szerencsétlenség szakadt rájuk. A kis Dy Texar karmai közé került!

Ezt mondotta el zokogva Alice. Ezt tudta meg, keserves könnyek között Burbankné, amikor visszanyerte eszméletét. Erről értesült James Burbank, Stannard, Carrol, Perry és többi társuk.

A szerencsétlen gyermeket elrabolták! Nem tudni, hová hurcolták, de annyi bizonyos, hogy apja esküdt ellenségének hatalmában van! Vajon mi történhet velük még ezután? Vajon érheti-e még ennél is nagyobb bánat a Burbank családot?

Ez az utolsó csapás megtörte valamennyiüket. Burbanknét a szobájába vitték, ágyba fektették, Alice mellette maradt.

James Burbank és barátai összeültek az előcsarnokban. Hogyan juthatnának Dy nyomára? Hogyan szabadíthatnák ki Zermah-t és a kislányt Texar karmaiból? - ezen töprengtek. A hűséges félvér asszony utolsó csepp véréig védelmezni fogja a gyermeket, ebben bizonyosak voltak!

Csakhogy Zermah annak idején a spanyol ellen tanúskodott. Az elvetemült bandita azóta is gyűlöli ezt a nőt. Nem áll-e most bosszút a tehetetlen foglyon?

James Burbank önmagát vádolta. Hiszen ő kényszerítette feleségét, hogy elhagyja a Castle-House-t, ő készítette elő ezt a szerencsétlenül végződött menekülést.

Vajon csak a véletlen műve volt, hogy Texar ott ólálkodott a Marino-öbölben? Nem, ez nem lehetett véletlen. Texarnak valami módon tudnia kellett az alagútról. Arra számított, hogy Camdless-Bay védői ezen az úton próbálnak menekülni, ha helyzetük válságosra fordul.

Így azután nyilvánvalóvá lett, hogy mi volt a spanyol terve: csapataival átkel a jobb partra, ostrom alá fogja, és áttöri a körkerítést, Burbanket és társait visszavonulásra kényszeríti, és körülfárja a Castle-House-t. Ha mindez megtörtént - és valóban megtörtént -, nincs más tennivalója, mint hogy néhány emberével készenlétben álljon a Marino-öbölben.

Valóban ezt tette Texar.

Cinkosai kíséretében orvul rátört a csónakot őrző négekre. A két szerencsétlent lemészárolták; segélykiáltásukat elnyomta az ostrom lármája.

Azután ott állt és várakozott.

Egyszerre csak megjelent az alagút kijáratában Zermah és nyomában a kis Dy. Egyedül voltak. A spanyol azt gondolhatta, hogy Burbank, Burbankné és barátai még nem szánták rá magukat a menekülésre. Be kellett tehát érnie ezzel a zsákmánnyal. Megrohanta és csónakba hurcolta a félvér nőt és a gyermeket, s most valamilyen ismeretlen rejtekhely felé viszi áldozatait, ahol aligha találhatni meg őket.

Az elszánt kalandor nem is mérhetett volna ennél szörnyűbb csapást a Burbank családra. Egy apa és egy anya akkor sem élhet át gyötrelmesebb kint, mint gyermeke elvesztését, ha a szívét tépik ki.

Camdless-Bay lakóira szörnyű éjszaka várt. Még a támadók visszatérésétől is rettegniük kellett. Hátha megint átkelnek a folyón, s újabb csapatokkal, újabb fegyverekkel megerősítve, ismét megkezdik az ostromot, hogy megadásra kényszerítsék a Castle-House életben maradt védelmezőit.

De szerencsére ez nem következett be. Nem kezdődött újabb támadás, Burbanknek és társainak nem kellett ismét fegyvert ragadniuk.

Megvirradt.

Nem tudódott ki még azonban, hogy miért dördült el ostrom közben a három ágyúlövés, miért vonultak vissza a támadók a győzelem előtt. Hiszen ha csak egy órát kitartanak, elfoglalják a kastélyt!

Talán az északiak kezdtek új hadműveletet a Saint John torkolatában, s ezért hívták vissza a csapatokat? Vagy talán Dupont tengernagy hajói már be is vették Jacksonville-t?

Ez volna a legörvendetesebb esemény. Burbank és barátai így teljes biztonságban Dy és Zermah felkutatására fordíthatnák minden erejüket. Megtámadhatnák Texart, ha útjukba kerül, ha pedig cinkosaival együtt menekülni igyekszik, joggal üldözőbe vehetnék mint a Camdless-Bay elleni támadás szervezőjét, és főként mint a kettős emberrablásnak, a félvér nő és a kislány elragadásának tettesét.

Ezúttal semmiféle alibi sem segíthetne a spanyolon. Nem hozhatna fel védelmére olyan bizonyítékokat, mint annak idején a saint-augustine-i bíróság előtt. Lehet, hogy Texar nem maga vezette a Camdless-Bayben garázdálkodó bandát, hiszen ezt Harvey futára sem állította. De hogy a gyermekrablást ő követte el, ezt Zermah utolsó kiáltása bizonyította. Egyébként Alice is felismerte a spanyolt a csónakon.

Az északiak igazságszolgáltatása előtt be kell majd vallania a banditának, hová rejtette áldozatait. Bűnét nem tagadhatja, el fogja nyerni méltó büntetését.

De sajnos, James Burbank feltevését semmi sem erősítette meg: semmiféle jele sem mutatkozott annak, hogy az északi hajóraj benyomult a Saint Johnra.

Ezen a napon, március 3-án, egyetlen északi hajó sem futott ki a Saint Mary-öbölből, s erről hamarosan tudomást szereztek a Castle-House-ban is. Az egyik felügyelő ugyanis napközben átkelt a folyón, és híreket hozott a túlsó partról. A pablói világítótorony környékén nem mutatkozott északi hajó. Fernandina és a Clinch-erőd elfoglalása óta nem érkezett hír újabb hadműveletről. Dupont tengernagy, úgy látszik, igen óvatosan nyomult előre Florida szíve felé.

Jacksonville-ben még mindig a zendülők tartották kezükben a hatalmat. A camdless-bayi támadás után a spanyol ismét feltűnt a városban. Az ellenállást szervezte, arra az esetre, ha Stevens ágyúnaszádjai megkísérelnék az átkelést a Saint John zátonyain.

A fosztogató bandát az előző napon nyilván csak valami vak hírre rendelték vissza. De Texar bosszúja beteljesedett: az ültetvényt feldúlták, az üzemeket felgyújtották, a szétkergetett négerek az erdőben bolyonganak, s legfeljebb az üszkös barakkokat mondhatják magukénak. Végül pedig sikerült Texarnak a kis Dyt elrabolnia, és nyomtalanul elrejteenie.

Nymtalanul! James Burbank is meggyőződhetett erről, amikor reggel Walter Stannarddel bejárta a folyó jobb partját. Átkutattak minden kis öblöt, partkanyart, de hiába, semmi sem árulta el, hogy merre haladt a csónak. Ez a keresés természetesen csak félmunka volt, hiszen még a folyam bal partját is végig kellett fürkészniük.

Ezt azonban nem kockáztathatták meg a camdless-baybeliek. Várniuk kellett, míg az északiak megérkeznek, s Texart és híveit ártalmatlanná teszik. Még mindig tartani lehetett a kastély újabb ostromától; Burbankné betegen feküdt. Alice nem távozhatott mellőle; néhány napra Edward Carrolt is ágyának döntötte a sebesülése: a többiek nem hagyhatták magukra őket.

De ennél is kétségbeesőbb volt, hogy James Burbank még csak feljelentést sem tehetett Texar ellen. Nem emelhetett panaszt sem az ültetvény elpusztításáért, sem a kettős emberrablásért, hiszen a jacksonville-i hatóság feje maga a bűn értelmi szerzője volt.

Várnia kellett addig, amíg Jacksonville-ben ismét törvényes bíróság működik.

- James - mondta Stannard -, a kis Dy szörnyű veszélybe került, ez igaz. De Zermah mellette van, és hűségesen fogja védelmezni...

- Utolsó csepp véréig... ez biztos! - felelte James Burbank.

- De mi lesz, ha Zermah-t megölik?

- Figyeljen rám, kedves barátom - vette át a szót Stannard. - Ha alaposan megfontoljuk a dolgot, Texarnak sem érdeke a gyilkosság. Még Jacksonville-ben van, s gondolom amíg ott marad, nem kell féltetniük Dy és Zermah életét. A kislányt túszként tartja fogva, hiszen joggal retteghet a megtorlástól. Nemcsak öntől kell félnie. Az északiak bírósága is felelősségre vonja majd a jacksonville-i törvényes szervek erőszakos megdöntéséért és egy északi ültetvényes birtokának kifosztásáért. Ez világos. Texarnak saját érdekében meg kell kímélnie Zermah és Dy életét. Helyesebb tehát, ha megvárjuk, amíg Dupont és Sherman elfoglalják a járást; akkor majd felléphetünk a spanyol ellen!

- De mikor érkeznek már ide?... - tört ki James Burbank.

- Holnap... vagy talán már ma! Higgye el, Dy túsza Texar kezében. Ezért ragadta meg az alkalmat, ezért rabolta el. No meg sejthette, hogy ezzel súlyos csapást mér magukra, kedves James. S valljuk be, az elvetemült gazembernek ez a terve valóban sikerült is!

Így okoskodott Stannard, s érvelése kétségkívül helyes volt. De meggyőzhette-e James Burbanket? Nem valószínű. Reményt támaszthatott-e barátjában? Aligha.

A beszélgetésből azonban James Burbank annyit mindenesetre leszűrte, hogy azzal kell vigasztalnia feleségét, amivel most Walter Stannard őt magát próbálta megnyugtatni.

Hiszen reménység nélkül Burbankné nem élné túl a csapást.

S valóban: utóbb, amikor visszatért a Castle-House-ba, hogy megnyugtassa feleségét, egymás után szedte elő ugyanazokat az érveket, melyekben ő maga sem hitt.

Perry és a felügyelők eközben bejárták az ültetvényt. Szörnyű kép tárult eléjük.

Pygmalion egyre körülöttük őgyelgett; őt is megrendítette a látvány. Amikor Texar bandái szétkergették a felszabadított rabszolgákat, Pyg, a „szabad ember” nem követte őket. Bokor tövében aludni, fázni és éhezni - ebből a szabadságból nem kért Pygmalion. Inkább a Castle-House-ban maradj, készen arra, hogy akár szabadságlevelét is széttépje, mint Zermah tette - csak hogy el ne kelljen mennie az ültetvényről.

- Látod ezt, Pyg? - fordult hozzá Perry. - Az ültetvényt feldúlták, az üzemeket elpusztították. Hát ez az ára a magadfajta színesek felszabadításának!

- De Perry úr! - felelte Pygmalion. - Ez csak nem az én hibám?

- A te hibád bizony, de még mennyire az! Burbank úrnak sohasem jut eszébe, hogy felszabadítsa rabszolgáit, és Camdless-Bayre sohasem szakad ilyen szerencsétlenség, ha te és szájhős társaid nem lelkendeztek a szabadságért, hanem elfordultok az északiak eszméitől, és fegyvert fogtok az északi csapatok ellen!

- De mit tegyek most? - kérdezte Pyg búbanatoson. - Adjon tanácsot, Perry úr!

- Megmondom, mit kellene tenned, Pyg, ha akár csak csöppnyi igazságérzet lakoznék is a szívedben! Szabad ember vagy. Igaz?

- Azt hiszem.

- Eszerint rendelkezél magaddal, igaz?

- Így van!

- Azt teszed a személyeddel, ami neked tetszik, senki sem gátolhat benne, igaz?

- Igaz, Perry úr.

- Nos hát akkor én nem is haboznék a te helyedben, Pyg! Átmennék a szomszéd ültetvényre, ott eladnám magamat rabszolgának, a vételárat pedig elhoznám régi gazdámnak, így téríteném meg a kárt, amit azzal okoztam, hogy elfogadtam a felszabadítást.

Nehéz volna megmondani, komolyan beszélt-e a jószágigazgató. Az egyébként derék férfiú ugyanis, ha kedvenc vesszőparipájáról volt szó, hetet-havat összehordott, Pygmalion pedig elképedve, dermedten bámult, egyetlen szót sem bírt kinyögni.

Annyi bizonyos, hogy James Burbank nemes tette gyászt és romlást hozott az ültetvényre. Az anyagi kár tagadhatatlanul igen nagy volt. A barakkokat kirabolták és felgyújtották. A fűrésztelepek és az üzemek helyét üszkös roncsok jelzik: a tűzvész nyomai. Fölöttük még mindig szürkés füst gomolyog. A faraktárak és a gyapottisztító üzemek helyén megfeketedett, roskadozó falak merednek az égnek. A víznyomásos gyapotbálázó prések és cukornád-feldolgozó gépek elpusztultak. A magasba szökő kémény helyén csak kiégett téglák hevernek nagy halomban. A kávé- és rizsföldeken, a zöldségeskertekben, az istállók, ólak és karámok környékén mindent feldúltak a támadók. Mintha egy falka vadállat dúlt volna órák hosszat az ültetvényen.

A kétségbeejtő látványra Perry képtelen volt fékezni felháborodását. Dühödten, vadul fenyegető pillantásokat vetett Pygmalionra. A néger fiú cseppet sem érezte magát biztonságban. Végül is elhúzódott Perrytől.

- Alaposan meg akarom gondolni, hogy a jószágigazgató úr tanácsa szerint eladjam-e magamat - mondta, és visszatért a Castle-House-ba. De egy nap nyilván kevésnek bizonyult a nagy horderejű kérdés eldöntésére, mert késő estig sem jutott elhatározásra...

A volt rabszolgák kezdtek titkon visszaszállingózni az ültetvényre. Kétségbeesve látták, hogy a banditák felperzselték a barakkokat.

James Burbank azonnal intézkedett, hogy a lehetőség szerint gondoskodjanak a visszatérőkről. Az uradalmi gazdaság néhány épületét megkímélték a lángok; ezekben helyezték el a négerek egy részét. Első munkájuk a holtak eltemetése volt. Elhantolták a Castle-House védelmében elesett társaikat, s a harcok folyamán megölt ostromlók holttestét; sebesültjeiket magukkal vitték a támadók. Két szerencsétlen négert Texar és cinkosai őrhelyükön, a Marino-öböl partján gyilkoltak meg, ezeket is eltemették visszatért társaik.

Arra egyelőre még nem gondolhatott James Burbank, hogy ismét megindítsa a munkát az ültetvényen. Előbb el kell dőlnie Észak és Dél harcának a floridai félszigeten. Addig is más, keservesebb gondok foglalkoztatták az ültetvényest. Minden lehetőt megtett, hogy kislányát felkutassa, vagy legalábbis nyomára bukkanjon. Felesége súlyos beteg volt. Alice egyetlen pillanatra sem hagyta magára az asszonyt, gyermeki szeretettel ápolta. Mégis úgy látszott, hogy célszerű lesz orvostól kérni tanácsot.

A Burbank család orvosa, egy feltétlenül megbízható férfi, Jacksonville-ben lakott. Az első hívásra átjött Camdless-Baybe. Megvizsgálta a beteget, orvosságot rendelt.

De mit érnek a gyógyszerek, amíg az anya vissza nem kapja gyermekét!

James Burbank és Walter Stannard minden reggel nyomozó útra indult. Edward Carrol a Castle-House-ban maradt, mert sebe még nem gyógyult be.

A két barát a folyó mindkét partját végigkutatta. Bejárták a Saint John apró szigeteit, kikérdezték az embereket, felkeresték a járás eldugott tanyáit. A legkisebb útbaigazításért is nagy jutalmat ígértek...

Erőfeszítésük eredménytelen maradt. Ki árulhatta volna el nekik, hogy a spanyol a Fekete-öböl egyik eldugott szigetén rejtőzik? Ezt a bűvőhelyet senki sem ismerte.

Burbank már azt gyanította, hogy Texar a Saint John felső folyásának vidékére hurcolta áldozatait, ahol sokkal nehezebb a nyomukra bukkanni. Ebben az óriási kiterjedésű sűrű erdőségben, amely a félsziget közepén burjánzott, vagy délen, a járhatatlan mocsárvidéken, vagy akár Everglades áthatolhatatlan, bozotos tájain kitűnő rejtékhelyet találhatott. Ha Texar ide hurcolta el áldozatait, vajon meglelhetik-e őket valaha is?

Az orvos mindennap ellátogatott Camdless-Baybe, és tájékoztatta James Burbanket a jacksonville-i és az észak-duvali eseményekről.

Az északiak még nem indítottak újabb hadműveleteket Florida földjén, ez nyilvánvaló. Talán azt a parancsot kapták Washingtonból, hogy ne lépjék át Florida állam határait? Ez a fordulat végzetes helyzetbe sodorta volna a félszigeten élő északiakat, kiváltképpen James Burbanket, hiszen legutóbbi tetteivel valóban magára vonta a déliek gyűlöletét.

Annyi bizonyos, hogy Dupont tengernagy hajórajja még mindig a Saint Mary torkolatában horgonyzott. Március 2-án este Texar embereit csak azért hívták vissza a három ágyúlovással, mert a jacksonville-i hatóságok hitelt adtak egy hamis hírnek. Ez a vaklárma mentette meg a Castle-House-t a pusztulástól.

De vajon nem tervezi-e a spanyol, hogy újra kezdi a részben kudarcot vallott ostromot? Hiszen James Burbank még nem került a jacksonville-iek kezére!

Nem, ezt a feltevést semmi sem igazolta. Texar egyelőre nyilván beérte a Castle-House elleni első támadással, Dy és Zermah elragadásával.

Egyébként a járás becsületes lakossága bátran megbélyegezte a camdless-bayi esetet, és elítélte a jacksonville-i lázadóvezér cselekedetét. Texar azonban nem sokat törődött ezzel, hiszen vad cinkosaival kezében tartotta az egész duvali járást.

A lelkiismeretlen, becstelen kalandorok pedig éltek világukat. Mulatozással, vad dőzsöléssel töltötték napjaikat. Duhaj lármájuk az ültetvényig is elhangzott. Kivilágították az utcákat; a fáklyák fénye, mint valami újabb tűzvész, lángvörösre festette az eget. A város józan lakossága nem mert szót emelni, elkeseredetten tűrte a csőcselék által támogatott szakadárak garázdálkodását.

Egyszóval, az északi csapatok pillanatnyi megtorpanása mindenképpen kedvezett a járás új urainak. Ki is használták a helyzetet. Azt az álhírt terjesztették, hogy az északiak nem is akarják átlépni Florida határát, csapataik egy újabb parancs értelmében visszavonulnak Georgiába és a két Karolinába, a rabszolga-felszabadítók ezredei nem fogják megszállni a félszigetet, mert Floridát, mint volt spanyol gyarmatot, nem érinti az a kérdés, melyet az Egyesült Államok fegyverekkel akar eldönteni - és így tovább.

Az álhírek nem maradtak hatástalanul; az erőszak híveinek befolyása igen sok járásban erősödött. A közhangulatnak ez a változása különösen a félsziget északi részén, a georgiai határ közelében volt érezhető. A déli csapatok itt megtámadták az ültetvényeket főként az északiak pártján álló ültetvényesek birtokait -, és mint a jacksonville-i csőcselék Camdless-Bayben: szétkergették a rabszolgákat, felgyújtották a fűrésztelepeket és az üzemeket, feldúlták a gazdaságokat.

Mégis úgy látszott, hogy a camdless-bayi ültetvényest - legalábbis egyelőre - nem fenyegeti újabb támadás, és a CastleHouse-nak sem kell újabb ostromra felkészülnie. James Burbank mégis türelmetlenül várta, hogy az északiak megszállják a vidéket! Hiszen a jelenlegi körülmények között nem léphetett fel Texar ellen; nem vádolhatta meg, még megcáfolhatatlan bizonyítékok alapján sem, és főként nem tudhatta meg, hová hurcolta Dyt és Zermah-t a spanyol.

James Burbank és barátai növekvő aggodalommal töprengtek a késedelem okán. Nem hihették el, hogy az északiak beszüntették a hadműveleteket, és megálltak a floridai határon.

Hiszen Gilbert félreérthetetlenül közölte velük, hogy Dupont tengernagy és Sherman tábornok hadműveleti célja: Florida megszállása.

Talán megváltoztatta szándékát a washingtoni kormány? Utasítást küldött az Edisto-öbölbe, az indulási parancsot váró flottának? Vagy a déli csapatok arattak győzelmet, valahol Virginiában vagy Karolinában, s ez hátráltatja az északi seregek előnyomulását?

Ezek a kérdések nyugtalanították a háború kezdete óta súlyos megpróbáltatásokat átélt Burbank családot, amelynek még további szörnyű csapásoktól is rettegnie kellett.

Egy hét múlt el Camdless-Bay ostroma óta. Semmi hír az északiak hadmozdulatairól. Semmi hír Dyről és Zermah-ról, noha James Burbank mindent elkövetett, hogy nyomukra jusson, s egyetlen nap sem múlt el újabb próbálkozások nélkül!

Március 9-e volt. Edward Carrol sebe begyógyult, s úgy gondolta, hogy most már ő is segíthet barátainak a nyomozásban.

Burbankné azonban még mindig súlyos beteg volt. Lázálmában kétségbeesve szolongatta kislányát, és minduntalan ki akart ugrani az ágyból, hogy keresésére siessen. E rohamokat hosszú ájulás követte, s féltő volt, hogy a beteg egy ilyen roham után többé nem is tér magához.

Mennyit reszketett Alice, hogy a szerencsétlen anya ott hal meg a karjai között!

Március 9-én reggel újabb hír érkezett Jacksonville-be a hadműveletekről. Sajnos, ez is inkább a szakadárakba öntött új erőt.

Van Dorn déli tábornok - így szólt a híradás - március 6-án Arkansas államban, Bentonville közelében, megütközött Curtis csapataival, és visszavonulásra kényszerítette az északiakat. Valójában csak jelentéktelen csetepaté volt; egy kisebb északi kötelék utóvédje ütközött meg a

déliekkel. Az északiak vereséget szenvedtek, de néhány nap múlva, a Ridge mellett aratott győzelemmel, méltó elégtételt szereztek maguknak.

De a bentonville-i csata híre is elegendő volt ahhoz, hogy a déliek egyszerre nyeregben érezzék magukat. A jelentéktelen ütközetet olyan fénnel ünnepelték Jacksonville-ben, mintha az egész északi hadsereg teljes megsemmisítéséről érkezett volna hír. Dözsöltek, dárídóztak. A túlsó parton, Camdless-Bayben, keserűen hallgatták a tivornyázás távoli zaját.

James Burbank este hat órakor tudta meg mindezt, amikor visszatért a folyó bal partján tett kutatóútjáról.

A putnami járásból ugyanis jelentkezett valaki, és elmondta, hogy a Saint John egyik kis szigetén, a Fekete-öböltől néhány mérfölddel feljebb, valószínűleg rábukkant az emberrablás nyomaira. Előző éjszaka kétségbeesett segélykiáltást hallott a sziget felől. Eljött tehát, és elmondta tapasztalatait James Burbanknek. Beszámolt arról is, hogy Texar bizalmasát, az indián Squambót, többen látták csónakjával a sziget környékén.

Ezt a részletet megerősítette a *Shannon* egyik utasa is, aki Saint-Augustine-ból jövet a camdless-bayi hajóállomáson szállt ki.

James Burbanknek ez elegendő volt, máris elindult a nyomon. Azonnal csónakba szállt, Edward Carrol és két néger kísérte. Gyors ütemben eveztek a folyón, fel a megjelölt pontig.

Átkutatták a kis sziget minden zugát és a szigeten álló, elhagyott halászkunyhót, de semmi sem vallott arra, hogy az utóbbi időben bármelyikben is lakott valaki. A sziget belsejét ember nem járta sűrű bozót borította. A parton semmiféle jel sem mutatta, hogy ott csónak kötött ki. Squambót sem látták sehol. Ha az indián nemrégiben a sziget körül keringett is csónakján, valószínű, hogy nem ott szállt partra.

Mint minden eddigi nyomozás, ez az út is eredménytelen maradt. Burbank és társai ismét azzal az érzéssel tértek vissza az ültetvényre, hogy hamis nyomon jártak.

James Burbank, Walter Stannard és Edward Carrol este az előcsarnokban az eredménytelen útról beszélt. Kilenc óra felé Alice is lement hozzájuk. Néhány percre magára hagyta Burbanknét, noha a beteg nem aludt, inkább csak szendergett. A férfiak elmondották a leánynak, hogy kutatásuk ismét eredménytelen maradt.

Az éjszaka sötétnek ígérkezett. A hold első negyedében volt, keskeny sarlója már eltűnt a látóhatár alatt. A Castle-House-ra, az ültetvényre és a folyóra mély csend borult. A gazdasági épületekben néhány néger lakott; ezek is nyugovóra tértek. Csak a jacksonville-i tűzijáték távoli durrogása törte meg a csendet. A túlsó parton mámorosan ünnepelték a déliek hadisikerét. Minden láрма, minden rakétadörrenés újabb gyötrelmet jelentett a Burbank családnak.

- Mégiscsak meg kell tudnunk, hogy mi történt - szólalt meg Edward Carrol. - Megbízható hírt kell szereznünk arról, hogy az északiak valóban lemondtak-e a floridai hadművelet tervéről.

- Igen, ezt tudnunk kell! - mondta Stannard. - Nem élhetünk állandó bizonytalanságban!...

- Akkor hát holnap reggel megpróbálok átjutni Fernandinába... - felelte James Burbank. - Ott majd megtudom...

E pillanatban halk nesz hallatszott. A főkapun kocogott valaki, a parti fasorra nyíló oldalon.

Alice felsikoltott, és az ajtóhoz rohant. James Burbank hiába igyekezett visszatartani a leányt. Minthogy az első zörgetésre senki sem felelt, az érkező most másodszor, erősebben zörgette meg a kaput.

XIII. OTTHON

James Burbank az ajtónál termett. Senkit sem vártak. Talán John Bruce jött el megint? Valami fontos üzenetet hoz Harveytől, Burbank jacksonville-i üzletfelétől?

Ekkor harmadszor is megzörgették az ajtót, s most már türelmetlenül.

- Ki az? - kérdezte James Burbank.

- Én! - hangzott a felelet.

- Gilbert!... - kiáltott fel Alice.

A leány nem tévedett. Gilbert volt. Belépett szerettei közé. Arca sugárzott az örömtől, hogy néhány órát otthonában tölthet. Nyilván mit sem sejtett a Burbank családra szakadt szörnyű csapásokról!

A fiatal hadnagy megölelte apját. Nyomában egy férfi lépett a szobába, egy pillantást vetett hátra, majd gondosan becsukta az ajtót.

Mars volt, Zermah férje, az ifjú Gilbert Burbank hű matróza.

Gilbert most megfordult, és meglátta Alice-t. Gyengéd szeretettel szorította meg a leány kezét.

- Az édesanyám? - kérdezte. - Hol van az édesanyám?... Igaz, hogy beteg?... hogy haldoklik?...

- Tehát tudod, fiam?

- Mindent tudok. A jacksonville-i banditák feldúlták az ültetvényt, megostromolták a Castle-House-t. Az anyám... talán már meghalt!...

Most már érthető volt, hogy miért tért vissza otthonába az ifjú hadnagy, noha ezen a vidéken ezer veszély fenyegette.

Hazatérésének ez a története:

Előző nap Dupont tengernagy hajórajának ágyúnaszádjai behatoltak a Saint John torkolatába. Megindultak a folyón, de Jacksonville-től négy mérföldre, a zátonyok miatt kénytelenek voltak megállni.

Néhány óra múlva egy férfi jelentkezett Stevens naszádján, amelynek Gilbert volt a másodkapitánya. A jövevény a pablói világítótorony őrének mondta magát, és beszámolt a jacksonville-i eseményekről, Camdless-Bay ostromáról, a négerek elkergetéséről, Burbankné aggasztó állapotáról. Nem nehéz elképzelni, hogyan érintette Gilbertet a megrázó események híre.

Úgy érezte, hogy feltétlenül viszont kell látnia anyját. Engedélyt kért hát Stevens kapitánytól, hogy eltávozzék a hajóról.

Az ifjú hadnagy egy könnyű csónakon, úgynevezett „gig”-en indult útnak hűséges társával. Marsszal. A csónak a sötétség leple alatt észrevétlenül siklott a folyón - legalábbis Gilbert ezt hitte. Nem eveztek fel a kikötőhídig, hanem fél mérfölddel Camdless-Bay alatt partra szálltak. Attól tartottak ugyanis, hogy az ültetvény kis kikötőjét állandóan figyelik Texar emberei.

Azt azonban nem tudta Gilbert, nem is tudhatta, hogy csapdába került: Texar csapdjába.

A jacksonville-i bírák bizonyítékot követeltek, s a spanyol mindenképpen bizonyítani akarta, hogy James Burbank összeköttetést tart fenn az ellenséggel. Egyik bizalmi embere, a pablói világítótorony őre, vállalkozott arra, hogy hírül adja Gilbert-nek a camdless-bayi események egy részét, s főként Burbankné betegségét.

Gilbert Burbanket, miközben csónakja Camdless-Bay felé haladt, Texar emberei állandóan szemmel tartották. Az ifjúnak azonban tudtán kívül mégis sikerült tévútra vezetnie a kémeket. Amikor csónakja a parti nádasok mentén siklott, a spanyol megbízottai nem bírták nyomon követni, ennél fogva nem is csaphattak le rá akkor, amikor Camdless-Bay alatt partra szállt. De abban bizakodtak, hogy majd visszatértében fogják el, hiszen a folyónak ezt az egész szakaszát ők ellenőrizték.

- Hol van az édesanyám? - kérdezte ismét Gilbert.

- Itt vagyok, fiam! - hangzott Burbankné hangja.

Ott állt a lépcső fordulójában. A karfára támaszkodva lassan lefelé indult. Odalent kimerülten rogyott le egy pamlagra, Gilbert csókokkal borította el az arcát.

A szendergő beteg odafent a szobájában meghallotta, hogy valaki kopog a Castle-House kapuján. Amikor felismerte Gilbert hangját, maradék erejét összeszedve felkelt, és lement az előcsarnokba, hogy megossza fájdalmát és könnyeit fiával és szeretteivel.

Az ifjú átölelte anyját.

- Anyám!... Édesanyám! - szólt. - Csakhogy megint láthatlak!... Mennyit szenvedhettél!... De élsz!... És mi meggyógyítunk! Nemsokára véget érnek a szomorú napok... Ismét együtt leszünk mindannyian!... Te is visszanyered az egészségedet!... Engem pedig ne félts, anyám!... Senki sem tudja, hogy Mars meg én itt vagyunk!...

Gilbert most észrevette, hogy anyja elgyöngül. Gyengéden simogatta az arcát, így próbált erőt önteni a betegbe.

Mars eközben rájött arra, hogy ő és Gilbert aligha tudnak mindent a Camdless-Bayre szakadt szerencsétlenségéről. James Burbank, Carrol és Stannard némán, lehorgasztott fejjel álltak körül őket. Alice képtelen volt visszafojtani könnyeit. A kis Dy nincs sehol... És nincs itt Zermah sem, pedig meg kellett volna sejténie, hogy férje Camdless-Baybe érkezett, itt van, és várja őt...

Mars aggódalmas szemmel nézett körül. Majd Burbankhez fordult:

- Mi történt itt, uram?

Ebben a pillanatban Gilbert is felállt:

- Hol van Dy? - kérdezte. - Talán már lefeküdt?... Hol van a kishúgom?

- Hol van a feleségem? - tudakolta Mars.

Néhány perc múlva az ifjú hadnagy és kísérője mindent megtudott.

Imént, amikor kiszálltak csónakjukból, és a Saint John partján a kastély felé osontak, az éjszakai homályban is látták, hogy Camdless-Bay épületei romokban hevernek. De akkor még azt gondolták, hogy a támadók csupán anyagi károkat okoztak az ültetvényen, s ez is csak a négerek felszabadítása miatt történt...

Most azonban mindent megértettek.

Az egyik hazatérő hiába szólította hűgát, a másik hasztalanul kereste feleségét.

És senki sem felelhetett arra a kérdésre, hogy hol rejtegeti Texar egy hét óta foglyait.

Gilbert ismét letérdelt Burbankné mellé, s együtt sírt vele. Mars sem tudta fékezni magát; a vér a fejébe szállt, melle zihált; fel-alá járkált a szobában.

Végül is kirobbant:

- Megölöm Texart! - kiáltotta. - Holnap Jacksonville-be megyek... Nem, még ma éjszaka!... Most rögtön!...

- Igazad van, Mars, induljunk! - felelte Gilbert.

James Burbank elébük állt.

- Ha ezzel segíthetnénk a dolgon, nem vártam volna a megérkezésedig, fiam! A gyalázatos bandita már régen az életével lakolt volna gaztetteiért! De mindenekelőtt meg kell tudnunk valamit, amit csak ő mondhat meg! Hidd el, fiam, azért beszélek így, azért intelek türelemre téged is, Marsot is, mert várni kell!

- Várni fogunk, apám - felelte az ifjú. - De addig is átkutatjuk a vidéket, mindenütt keresni fogjuk...

- Azt hiszed, hogy én nem tettem ugyanezt? - kiáltott fel Burbank. - Mindenhol kerestük őket. Átkutattuk a partot, átkutattunk minden szigetet, ahol Texar rejtekhelyét gyaníthattuk. De mindeddig nem sikerült a nyomukra lelni. Nem is sejtjük, hol lehet a húgod, Gilbert, s a feleséged, Mars! Carrol és Stannard, velem együtt, mindent megpróbáltak!... De a kutatás mindeddig eredménytelen maradt!

- Miért nem tettetek feljelentést Jacksonville-ben? - kérdezte az ifjú hadnagy. - Miért nem emeltetek vádat Texar ellen a camdless-bayi pusztításért és az emberrablásért?...

- Miért? - felelte James Burbank. - Azért, mert Jacksonville-ben most Texar az úr. Mert ő és cimborái rettegésben tartanak minden becsületes embert. Mert a csöcselék mellette áll, sőt a járási nemzetőrség is őt követi.

- Megölöm Texart! - ismételte Mars, szinte megszállottan.

- Megölöd majd, ha eljön az ideje! - felelte James Burbank. - De ezzel most csak súlyosbítanád helyzetünket.

- De hát mikor jön el az ideje? - kérdezte Gilbert.

- Amikor az északiak elfoglalják Floridát, és megszállják Jacksonville-t.

- S ha akkor már késő?

- Fiam!... Fiam!... Kérlek..., ne beszélj így! - kiáltott fel Burbankné.

- Nem, ne beszéljen így, Gilbert! - ismételte a kérést Alice.

James Burbank most fiához lépett, s megfogta a kezét.

- Figyelj ide, Gilbert! - mondotta. - Akárcsak te és Mars, mi is készek voltunk arra, hogy felelősségre vonjuk Texart, s megöljük, ha nem vallja be, hová rejtette áldozatait. De a húgod érdeke, Gilbert, és a feleséged érdeke, Mars, óvatosságot parancsol. Uralkodnunk kellett felháborodásunkon. Igen valószínű ugyanis, hogy Dy és Zermah túsok Texar kezében. Ez az elvetemült bandita joggal fél attól, hogy felelősségre vonják, mert elűzte Jacksonville törvényes és becsületes vezetőit, mert rablóbandáját Camdless-Bayre uszította, mert gyújtogatást és fosztogatást szervezett egy északi ültetvényes birtokán! Mít gondolsz, tudnék-e erről ilyen meggyőződéssel beszélni, ha nem lennék biztos a dologban? Tudnék-e így várni?...

- És én, tudnék-e élni? - szólt közbe Burbankné.

A szerencsétlen asszony megértette, hogy fia Jacksonville-ben kiszolgáltatná magát Texának. S most, amikor az északiak Florida határán állnak, ki menthetné meg az északi hadsereg tisztjét, ha egyszer a déliek kezére kerül?

De az ifjú hadnagy nem volt képes uralkodni indulatain, azonnal, mindenáron indulni akart Jacksonville-be.

Közben Mars újra és újra egyetlen mondatot ismétel:

- Megölöm Texart!

- Induljunk! - mondta Gilbert.

- Nem mehetsz, fiam!

S Burbankné erejének végső megfeszítésével felállt fekhelyéről, és az ajtóhoz lépett, hogy testével állja el a kijáratot. De legyengült szervezete már nem volt képes elviselni ezt az erőpróbát, s összeesett az ajtó előtt.

- Anyám!... Édesanyám!... - kiáltott fel az ifjú.

- Nem mehet el, Gilbert - mondta Alice.

Burbanknét visszavitték a szobájába, Alice mellette maradt, James Burbank pedig ismét visszatért az előcsarnokba ahol Edward Carrol és Stannard várta. Gilbert a díványon ült, fejét tenyerébe hajtva. Mars szótlanul állt a fal mellett.

- Most pedig, Gilbert - kezdte James Burbank -, ha megnyugodtál, beszélj. Ismernünk kell a helyzetet, hogy határozni tudjunk. Egyetlen reményünk az, hogy az északiak hamarosan megszállják a járást. Vagy talán módosították tervüket, s lemondtak Florida elfoglalásáról?

- Nem, apám.

- Hát, akkor miért késnek?

- A hajóraj egyik része e pillanatban Saint-Augustine felé tart, hogy tengerzár alá vegye a várost.

- Hogyan? A tengernagy nem akar hajókat küldeni a Saint Johnra? - kérdezte izgatottan Edward Carrol.

- A Saint John torkolati szakasza már a miénk - felelte a hadnagy. - Ágyúaszádaink már a folyón horgonyoznak, Stevens kapitány parancsnoksága alatt.

- A folyón! És mégsem kísérelték meg Jacksonville elfoglalását? - kiáltott fel Stannard.

- Nem, mert kénytelenek voltak megállni a zátonyok előtt, a kikötőtől négy mérföldnyire.

- De mi kényszerítette megállásra az ágyúaszádokat? - kérdezte James Burbank.

- Az alacsony vízállás - felelte Gilbert. - Ezen a zátonyos szakaszon csak erős dagály segíthet át bennünket, s még akkor sem lesz könnyű dolgunk. Mars kitűnően ismeri a folyót, ő lesz a kalauzunk.

- Várni!... Mindig csak várni! - kiáltott fel James Burbank. - Hány napot még?

- Legfeljebb hármat. De ha a tengeri szél a torkolat felé tereli a hullámokat, akkor csupán huszonnégy órát.

Csak hogy Castle-House lakóinak három nap, sőt huszonnégy óra is hosszú idő volt! S ha közben a déliek ráeszmélnek arra, hogy a várost nem tudják megvédeni, s feladják Jacksonville-t, ahogyan kiűritették Fernandinát, a Clinch-erődöt és Georgia meg Észak-Florida más pontjait? Vajon Texar nem fog-e velük menekülni? Akkor azután hol keressék?

Most viszont nem vonhatják felelősségre a spanyolt, hiszen Jacksonville mindenható ura, s önkényes tetteiben a csőcselék támogatását élvezi. Nem, erről most szó sem lehet.

Ekkor Stannard megkérdezte Gilbertet, vajon igaz-e, hogy a washingtoni csapatok vereséget szenvedtek az északi hadszíntéren, s milyen következményei lehetnek a bentonville-i vereségnek.

- Curtis északi tábornok csapatai - válaszolta az ifjú hadnagy - azóta győzelmet arattak Pea-Ridge mellett, s ezzel visszafoglalták az átmenetileg kiűritett területet. Az északiak helyzete kitűnő, győzelmük biztos. De a győzelem időpontját nehéz lenne előre megmondani. A csapatok először megszállják a floridai hajózás támaszpontjait, elzárják a szorosokat, s ezzel megakadályozzák a fegyver- és lőszercsempészt. A déliek hamarosan érezni fogják a hadianyaghiányt. Hajóhadunk nemsokára helyreállítja a rendet és a biztonságot a félszigeten!... Néhány napon belül... De addig is...

S ismét súlyos veszélyben levő kishúga jutott eszébe, s elakadt a hangja.

Burbank megint a hadműveletekről kezdett kérdezősködni, hogy más irányba terelje az ifjú gondolatait. Sok fontos hír még bizonyára nem jutott el Jacksonville-be, még kevésbé Camdless-Baybe - mondta. - Gilbert most beszámolhatna ezekről az eseményekről.

A hadnagy valóban fontos, különösen a Floridában élő északiak szempontjából nagy jelentőségű eseményekről számolt be.

A donelsoni ütközet után csaknem az egész Tennessee állam az északiak kezébe került. A washingtoni hadvezetőség ekkor elhatározta, hogy a szárazföldi egységek és a folyami flotta felhasználásával egyidejű és egybehangolt támadást indít, s kiszorítja a délieket a Mississippiről. Az északi csapatok tehát egészen a Tizedik-szigetig nyomultak előre, s itt ütköztek meg a folyam védelmével megbízott Beauregard tábornok seregével.

Poppe tábornok dandárai február 24-én partra szálltak Commerce mellett, a Mississippi jobb partján, és visszavonulásra kényszerítették J. Thomson csapatait.

A Tizedik-sziget és a kis Új-Madrid település táján azonban félelmetes erődítményrendszer állította meg Poppe dandárjait.

A védővonalat Beauregard építette ki. Elgondolása ez volt: ha Donelson és Nashville elesik, a Memphistől feljebb eső szakasz is elvesz a déliek számára, de az alsó szakasz még védhető. Számítani lehetett tehát arra, hogy ezeknél az erődítményeknél hamarosan nagy és talán döntő csata kezdődik.

Közben azonban igen nevezetes ütközet játszódott le Hampton-Roadnál, a James folyó torkolatában.

Itt bocsátkoztak először harcba azok az újfajta páncélos cirkálók, amelyeknek megjelenése megváltoztatta a tengeri hadviselés egész taktikáját, s gyökeresen átalakította a haditengerészetet mind az Óvilágban, mind az Újvilágban. Ez tette nevezetessé a hampton-roadi ütközetet.

Március 5-én a *Monitor* páncélos cirkáló, Erickson svéd mérnök találmánya, indulásra készen állt New Yorkban; ugyanekkor Norfolk kikötőjéből új páncélzattal futott ki a tengerre a *Virginia*, a volt *Merrimak* gőzös.

Egy északi hajóraj, Marston kapitány parancsnoksága alatt a hampton-roadi révben horgonyzott, Newport News közelében. A *Congress*, a *Saint Laurence* és a *Cumberland* meg két fregatt tartozott e hajórajhoz.

Március 8-án reggel váratlanul feltűnt a *Virginia*; parancsnoka Buchanan déli kapitány volt. Néhány kisebb hajó segítségével először a *Congress*t támadta meg, majd a *Cumberland* ellen fordult. Sarkantyúja betörte a hajó oldalát, s a *Cumberland*, százhusz főnyi legénységével együtt, elsüllyedt. A *Congress* eközben zátonyra futott, nem menekülhetett el. A visszakanyarodó déli páncélos hajó ágyútűz alá fogta és felgyújtotta. A másik három északi hajót csak az mentette meg a pusztulástól, hogy közben leszállt az éjszaka.

A kis páncélos cirkáló győzelme a nagy északi hadihajók felett az egyik oldalon óriási megdöbbenést, a másik oldalon határtalan lelkesedést keltett. A hír meglepő gyorsasággal terjedt el. Északon megrémültek, hiszen a *Virginia* behatolhat a Hudson-folyóra is, és elsüllyesztheti a New York-i kikötőben állomásozó hajókat. Délen viszont ujjongva ünnepelték a győzelmet, abban a hitben, hogy végre sikerült megtörni a tengerzárát, és a partvidék egész hosszában ismét helyreáll a szabad kereskedelem.

A déli flottának ezt a győzelmét ünnepelték meg olyan nagy lármával a jacksonville-iek.

A szakadárak úgy vélték, hogy az északi hajók nem veszélyeztethetik többé partjaikat. Azt remélték, hogy Dupont tengernagy hajóraját a hampton-roadi győzelem után azonnal visszarendelik a Potomac torkolatának vagy a Chesapeake-öbölnek a védelmére. Ez esetben viszont Floridát nem fenyegeti többé a partraszállás veszélye, a rabszolgatartás ügye pedig, a legelszántabb déli rétegek segítségével, teljes győzelmet arat. Texar és cinkosai ezzel megszilárdítanák hatalmukat, és azontúl semmi sem fékezne gaztetteiket!

Csak hogy a déliek korán ittak a medve bőrére! Hamarosan kiderült ez Gilbert elbeszéléséből. A flottához éppen akkor érkeztek meg a legújabb hírek, amikor ő távozni készült Stevens ágyúnaszádjáról. Ezekkel most kiegészítette az Észak-Floridában már ismeretes események történetét.

A hampton-roadi tengeri csata másodnapján, március 9-én megfordult a hadiszerencse. Reggel a *Virginia* a *Minnesota*, az egyik még sértetlen északi fregatt ellen indult támadásra. A déli páncélos cirkáló azonban váratlan ellenféllel találta szemben magát. A fregatt oldalán különös alakú hajó tűnt fel. Mintha egy „tutajra szerelt kerek sajtosdoboz” úszott volna feléjük - beszéltek el utóbb a déliek. Ez a „sajtosdoboz” az északiak első páncélója, a *Monitor* volt; a parancsnoki tisztet e különös hadihajón Warden hadnagy látta el.

A *Monitor*nak az volta feladata, hogy elhallgattassa a Potomac bejáratát védelmező parti ütegeket. Éjszaka a cirkáló a James folyó torkolatában horgonyzott. Warden hadnagy itt meghallotta a hampton-roadi ágyúzást. A *Monitor* elindult a hang irányában, és hamarosan a tengeri csata színhelyére érkezett.

A két óriási tűzerejű úszó hadigép ütközetét négyórás ágyúpárbaj nyitotta meg. A két hajó egyre közeledett egymáshoz, mindazonáltal egyelőre egyik is, másik is sértetlen maradt. De a *Virginia*t egyszerre találat érte, közvetlenül a merülési vonal fölött. A déli hajót az elsüllyedés veszélye fenyegette, s ezért menekülnie kellett, Norfolk irányában. A *Monitor* lövése célba talált.

Az új hadihajó - amely egyébként kilenc hónappal utóbb maga is elsüllyedt - most teljes győzelmet aratott.

Ezzel a washingtoni kormány csapatai ismét fölénybe kerültek a hampton-roadi vizeken.

Gilbert az elbeszélés végére ért:

- Nem, hajóhadunkat nem rendelték vissza Északra. Stevens hat ágyúnaszádja a Saint John zátonyai előtt horgonyoz. Három napon belül bevesszük Jacksonville-t, ez bizonyos!

- Ezt a három napot pedig ki kell várnunk - mondta James Burbank. - Te addig is visszatérsz hajódra! De mondd csak, fiam: nem kell attól tartanunk, hogy valaki nyomon követett Camdless-Bayig, és kileste az utadat?

- Nem, apám - felelte az ifjú hadnagy. - Óvatosak voltunk, én is, Mars is. Senki sem látott meg bennünket.

- Említetted, hogy valaki felkeresett a hajón, és elmondta, mi történt az ültetvényen. Tőle hallottál a gyújtogatásról, a fosztogatásról, édesanyád betegségéről... Tudod-e, ki az az ember?

- A pablói világítótorony őrének mondotta magát. Azt állította, hogy elkergették a helyéről, s azért jött a hajóra, hogy tájékoztassa Stevens kapitányt. Elbeszélte, hogy az északiak hívei milyen nehéz helyzetben vannak a félszigetnek ezen a vidékén.

- Tudta ez az ember, hogy te a hajón vagy?

- Nem tudta! - felelte Gilbert. - Sőt, ugyancsak elcsodálkozott, amikor meghallotta. De miért kérdezed mindezt, apám?

- Mert mindig rettegek Texar cselvetéseitől. Ma már nemcsak gyanítja, hanem tudja is, hogy az északi flottában szolgálsz. Azt is megtudhatta, hogy Stevens kapitány mellé osztottak be. S ha ide akart csálni...

- Ne félj, apám. Észrevétlenül értük el Camdless-Bayt. Senki sem láthatott meg bennünket, s akkor sem fog meglátni senki, amikor visszaevezünk...

- A hajóhoz... És nem máshova!

- Megígértem, apám! Hajnalban a hajón leszünk, Marsszal együtt.

- Hány órakor indultok?

- Az apály kezdetekor, tehát hajnali fél háromkor.

Most Carrol szólalt meg:

- Stevens ágyúnaszádjainak talán nem is kell három napig ott vesztegelniük a Saint John zátonyai előtt...

- Lehet!... Csak a szél fújjon végre erősebben a tenger felől, s akkor a víz elég mély lesz a zátonyos szakaszon - felelte Gilbert. - Fújjon a szél, akár ha orkán vagy vihar lesz is belőle! Csak már kézre keríthetnénk ezeket a banditákat!... Én...

- Akkor megölöm Texart - szólt Mars.

Közben éjfél is elmúlt. De Gilbert és Mars két óra előtt nem hagyhatták el Castle-House-t. Meg kellett várniuk az apályt, hogy visszajuthassanak Stevens kapitány hajórajához. A sötét, holdtalan éjszakában valószínűleg észrevétlenül megtehetik az utat, noha Camdless-Bay alatt állandóan ott cirkálnak a jacksonville-i őrcsónakok.

Gilbert felment édesanyja szobájába. Alice még mindig ott ült a beteg asszony ágya mellett. Az utolsó nagy megerőltetés teljesen kimerítette Burbanknét. Félig kábultan feküdt. Nagyon szenvedhetett, mert testét időről időre zokogás rázta meg.

Gilbert nem akarta megzavarni a beteget ebben az állapotában, mely inkább valami ájulásféle volt, nem pedig egészséges álom. Egyébként, amikor Gilbert a szobába lépett, Alice is intett, hogy hallgasson. Leült hát az ágy közelében. A leány meg a férfi némán virrasztott a szerencsétlen asszony mellett, akinek talán még nem is ért véget minden megpróbáltatása. Szavak nélkül is értették egymást, hiszen közös volt a fájdalmuk, közös a szenvedésük, s a szívük egyformán érzett.

Végre elérkezett az indulás ideje. Gilbert kezét szorította a leánnyal. Mindketten Burbankné fölé hajoltak, de a beteg, félig lehunyt szemével, nem látta őket.

Gilbert megcsókolta anyja homlokát. Majd Alice szorította ajkát az asszony homlokára.

Burbankné megremegett, de nem látta sem útnak induló fiát, sem a búcsúzkodó leányt.

Mindketten lementek az előcsarnokba, ahol James Burbank és barátai várták a fiatalokat.

Mars most tért vissza a házba: indulás előtt körülnézett a parkban és a parton.

- Indulhatunk - mondta.

- Igen, indulnotok kell, Gilbert - szólt James Burbank is. - Legközelebb már Jacksonville-ben találkozunk...

- Jacksonville-ben... talán már holnap, ha a dagály átsegít bennünket a zátonyon. Texart pedig...

- Élve kell elfogni... Ezt ne feledd, fiam!

- Élve!... Úgy lesz!

Az ifjú megcsókolta apját, kezét szorította nagybátyjával és Stannarddel.

- Gyerünk, Mars! - mondta.

S már indultak is. Gyors léptekkel haladtak a folyó jobb partján, az ültetvény mentén. Teremtett lelket sem láttak a félórás úton. Elérték a kiszögellést, ahol csónakjukat, a kis „gig”-et érkezésükkor elrejtették a nádkötegek alatt. Csónakba szálltak, beveztek a folyó közepére, hogy gyors sodra segítségével mielőbb elérjék a Saint John zátonyos szakaszát.

XIV. A SAINT JOHN VIZÉN

Néma, elhagyott partok között siklott a csónak. A túlsó parton sem látszott fénysugár. Jacksonville lámpáit eltakarta a Camdless-öböl északi kiszögellése. A város halvány fényei csak az alacsonyan járó felhőket világították meg.

A „gig” a sötét éjszakában is könnyen rátalált a jó irányra, egyenesen a zátonyok felé haladt. A víztükör tiszta volt, még nem lebegett felette hajnali pára. Ha egy déli bárka most netán lesben áll, könnyen követheti a csónakot...

Csakhogy Gilbert és társa ettől a veszélytől nem tartott.

Némán ültek a csónakban. Legszívesebben mindketten átvágtak volna a túlsó partra, Jacksonville-be, hogy ott szembenézhesenek Texarral. Azután elindulhatnának a Saint Johnon, hogy átkutassák az erdőket, öblöket, a két part minden zegét-zugát. Ők talán nagyobb szerencsével járnának, mint Burbank.

De várni kellett, ezt kívánta a józan ész. Ha egyszer az északiak megvetik a lábukat Floridában, Gilbert és Mars biztosabban léphet fel a spanyol kalandor ellen. Meg azután, katonák voltak, hajnalra vissza kellett térniük Stevens kapitány hajórajához.

A flotta talán hamarabb is átkelhet a zátonyon, mint eredetileg gondolták... Akkor pedig az ifjú hadnagynak a fedélzeten kell lennie. De ott kell lennie Marsnak is, hiszen az ágyúnaszádokat neki kell kalauzolnia; a dagálykor percenként változó vízállásnál csak ő tudja, hogy hol milyen mély a folyamcsatorna vize.

Mars most hátul ült a gigben, és gyors, erőteljes mozdulatokkal evezett. Gilbert a csónak orrában figyelt, hogy kellő időben jelezhesen minden veszélyt vagy akadályt, bárkát vagy úszó fatörzset.

Először rézsút irányban távolodtak a parttól, beeveztek a folyó közepére. Itt már a víz sodrása irányította a csónakot, kormányozni sem igen kellett. Mars egyszer-egyszer erőteljesebben rántotta meg a lapátot, hol az egyik, hol a másik oldalon, hogy a gig ki ne térjen a helyes irányból.

Biztonságosabb lett volna, ha a jobb part mentén haladnak, az óriási fák és a hullámozó nádas védelmében. A folyó fölé nyúló sűrű lombok elrejtették volna a csónakot. Csakhogy a part mellett lassabban siklik a csónak. Nem sokkal az ültetvény alatt a meder élesen kanyarodik; a víz sodrása emiatt megtörik, és a jobb parton az ellenkező irányban áramlik. A gig emiatt nagyon nehezen és nagyon lassan haladt volna ezen a szakaszon.

Mars tehát inkább a folyó közepén evezett, hogy kihasználja a torkolat felé hömpölygő víz sodrását. Nyugodtan tehetette, hiszen nem észlelt semmi gyanúsat.

A zátonyok előtt veszteglő hajóraj mindössze négy-öt mérföldre horgonyzott a camdless-bayi kis kikötőtől. Az olyan tapasztalt evezős, mint Mars, az apály segítségével két óra alatt könnyen megteheti ezt az utat. A csónaknak tehát még napkelte előtt célhoz kellett érnie.

Indulás után negyedórával Gilbert és Mars csónakja már a folyó közepén úszott. Itt viszont azt vették észre, hogy gyorsan haladnak ugyan, de az áramlás Jacksonville irányába sodorja őket. S talán nem is véletlenül. Mars valami ellenállhatatlan vonzerő hatására öntudatlanul is arra kormányozta a csónakot. Márpedig kerülniük kellett ezt az átkozott várost, hiszen a jackson-

ville-i part közelében nyilván sokkal szervezettebb őrszolgálat cirkált, mint a Saint John közepén.

- Előre, Mars, mindig csak előre!

A fiatal tiszt ennél többet nem is mondott.

A csónak visszasiklott oda, ahol a legerősebb a sodrás, s a bal parttól mintegy negyedmérföldnyire folytatta útját.

A jacksonville-i kikötő nem látszott néptelennek. A rakparton égtek a lámpák, s a ringó csónakokból is imbolygó fény vetült a víztükörré. Egy-egy ilyen fénynyaláb gyorsan mozgott a vízen, s úgy tetszett, mintha gondos őrszolgálat működne ott, mégpedig meglehetősen kiterjedt szakaszon.

A folyó közepéig is elhallatszott az énekszó és a vad ordítás. Egyesek most is dőzsöléssel, duhajkodással verték fel a város nyugalma. Texar és cinkosai tehát még mindig abban a hiszemben élnek, hogy az északiak döntő vereséget szenvedtek Virginiában, és a hajórajt a washingtoni kormány hamarosan visszahívja a floridai partokról? Vagy egyszerűen kihasználják uralmuk utolsó napjait, és a whiskytől mámoros csőceslékkel egyetemben folytatják kicsapongásaikat?

A gig tovább siklott a folyó sodrában. Most, hogy elhúztak Jacksonville előtt, Gilbert joggal gondolta, hogy túl vannak minden nagyobb veszélyen. De egyszerre jelt adott Marsnak:

- Megállj!

Alig egymérföldnyire a kikötő alatt fekete pontok tűnedeztek fel a folyón. Hosszú sorban helyezkedtek el a két part között. Mintha egy sziklazátony apró szirtláncolata emelkedne ki a vízből.

Minden pont egy-egy keresztbe állított bárka volt. Ezek a bárkák szorosan elrekesztették a Saint John egész felszínét. Az ágyúnaszádokat, ha egyszer átjutnak a zátonyos szakaszon, ezek a bárkák természetesen nem állíthatják meg, sőt a bárkáknak bizonyosan menekülniük kellene a naszádok elől. De ha az északiak csónakokon nyomulnának felfelé a folyón, a jacksonville-i bárkák már több eséllyel kísérelhetnék meg az ellenállást. Nyilván ezért szervezték meg ezt az éjszakai záróvonalat.

A bárkák, evezők vagy csáklók segítségével, szinte mozdulatlanul álltak a vízen. Ember egyiken sem mutatkozott, de bizonyos volt, hogy támadásra és védekezésre egyaránt felfegyverzett legénység áll készenlétben a bárkasoron.

Gilbert emlékezett, hogy amikor Camdless-Baybe jövet felfelé eveztek, a felsorakozó bárkák még nem zárták el a folyót. Az óvóintézkedésre tehát csak a csónak áthaladása után került sor. Az is lehetségesnek látszott, hogy a déliek támadásra számítanak, noha a hadnagy, amikor Stevens kapitány hajóraját elhagyta, még mit sem hallott a támadás tervéről.

A folyó közepén eszerint nem haladhattak tovább. Visszakanyarodtak hát a jobb partra, hogy ameddig lehet, ott folytassák útjukat. A zegzugos nádasok sűrűjében, a parti fák lombjai alatt, talán sikerül a csónaknak észrevétlenül elsiklania. Ez az egyetlen módja, hogy kikerüljék a bárkák záróvonalát.

- Mars! Amíg ezt a vonalat elhagyjuk, lehetőleg zajtalanul evezz! - mondta a hadnagy.

- Meglesz, Gib úr.

- Az örvényes szakaszon nehéz dolgod lesz, de ha segíteni kell...

- Majd csak megbirkózom vele! - felelte Mars.

S már fordult is a csónakkal. Gyorsan evezett a jobb part felé. A gig ekkor már alig háromszáz méternyire járt a keresztbe állított bárkáktól.

Rézsút irányban siklottak a part felé. A jacksonville-i bárkások, úgy látszik, nem vették észre a csónakot, noha könnyen észrevehették volna. Most már azonban aligha fedezhetik fel, hiszen csaknem egybeolvadt a partvonulat sötét árnyékával. Ha a bárkák láncja nem érinti magát a partot is, csaknem bizonyos, hogy elsiklanak a záróvonal mellett. Esztelen vakmerőség lett volna, ha továbbra is a folyó közepén próbálkoznak a továbbjutással.

A fák lombmennyezete alatt még sűrűbb volt az éjszakai sötétség. Mars óvatosan elkerülte a folyóból kiemelkedő rönköket. Csaknem zajtalanul evezett, ámbár helyenként erős ellenáramlással kellett megküzdnie.

Ha mindvégig így kell haladniuk, legalább egyórányi késedelemmel jutnak el útjuk céljához, és a vízen éri őket a hajnal. Sebaj! Akkorra már elég közel járnak az ágyúnaszádokhoz, és nem kell félniük a jacksonville-i bárkáktól.

Négy óra tájt érték el a bárkák záróvonalát. Gilbert jól sejtette: a bárkák a part mentén szabadon hagyták az átjárót, nyilván azért, mert a folyó itt túlságosan sekély volt. Néhány száz méterrel lejjebb, dús növényzetű, keskeny földnyelv nyúlt be a Saint Johnba; mangrovefák, és óriás bambuszok áthatolhatatlan erdeje borította.

Ezt kellett megkerülniük.

A földnyelv erről az oldalról teljesen sötétnek látszott, a másik oldalon viszont hirtelen megszakadt a sűrű növényzet. A földnyelv és a torkolat közötti szakaszon lapályos, kopár partvidék húzódott, kis öblökkel és süppedős mocsarakkal.

Itt már nem volt fa, lombok sem vetették a folyóra sötét árnyékukat; a víztükör tisztábban fénylett. Ha tehát a földnyelven túl valamiféle bárka cirkált, könnyen észrevehette a giget, amely túlságosan kicsiny volt ahhoz, hogy két ember végigfeküdjék a fenekén.

A földnyelven túl ellenben már nem nehezítik majd a csónak siklását örvények és ellenáramlatok. Ezen a szakaszon a part mentén is gyors a víz sodra. Ha egyszer a csónak megkerülte a földnyelvet, a part menti áramlás segítségével gyorsan eljut a zátonyokig, és hamarosan eléri Stevens hajóraját.

Mars rendkívül óvatosan evezett a part közelében. Folytonosan előrenézett, egyre csak a folyót figyelte, már amennyire a sűrű homályban eligazodhatott rajta. A jármű csaknem súrolta a partot. Mars keményen küzdött a földnyelv csúcsa előtt egyre erősödő ellenáramlással. Izmos karjával serényen forgatta a lapátot. Gilbert háttal ült, fűrkésző tekintete ide-oda cikázott a víz tükrén.

A gig lassan közeledett a földnyelvhez. Még néhány perc, és eléri a keskeny, homokos kiszögellést, a földnyelv szélső pontját. Huszonöt-harminc méterre lehetnek ettől a ponttól, amikor Mars hirtelen abbahagyta az evezést.

- Elfáradtál? - kérdezte a hadnagy. - Átvegyem az evezőt?...

- Csitt! Egy szót sem! - felelte Mars.

S közben két erőteljes evezőcsapással oldalt fordította a csónakot, mintha a partra akarna felsiklani. Megragadott egy előrehajló faágat, belekapaszkodott, s a sűrű lombok alá vontatta a csónakot.

A gig egy mangrovefa gyökeréhez simult. Gilbert és Mars mozdulatlanul, visszafojtott lélegzettel ültek csónakjukban. Köröttük teljes volt a sötétség, még egymást sem látták.

Mintegy tíz másodperc telt el így.

A hadnagy megragadta társa karját, hogy magyarázatot kérjen tőle. De Mars, magyarázat helyett, előre mutatott: a lombokon át látszott, hogy a víz világosabb sávján egy mozgó pont közeledik.

Négyvezős bárka volt. Felfelé haladt a folyón, megkerülte a földnyelvet, s a part mentén folytatta útját.

Gilbertet és Marsot egyetlen gondolat foglalkoztatta: bármi módon minél előbb vissza kell jutniuk a hadihajóra. Ha a giget felfedezik, kiugranak a partra, a fák között egérutat nyernek, és gyalog teszik meg az utat a parton a zátonyokig. Hajnalban azután jelt adnak a legközelebbi ágyúnaszádnak. Ha nem vennék észre a jelzést, úszva térnek vissza a hajóra. De ami erejükből telik, azt megteszik, hogy kötelességüket teljesítve, visszatérjenek szolgálati helyükre.

Hamarosan belátták azonban, hogy a szárazföld felé nem menekülhetnek.

A bárka már nyolc-tíz méternyire megközelítette a lombsátort, ahol Gilbert és társa rejtőzött. Ugyanekkor a part szélén, a fák alatt, hirtelen öt-hat ember árnyéka tűnt fel. A parton álló csoport és a bárka evezősei között izgatott beszélgetés kezdődött:

- A nehezen már túl vagytok! - kiáltotta egy hang a partról.

- Túl bizony! - felelte valaki a bárkából. - Apály idején megkerülni ezt a földnyelvet éppen olyan keserves dolog, mint ár ellen evezni.

- Mi itt maradunk a földnyelven! Itt álltok meg ti is?

- Itt bizony. Lehorgonyozunk... Innen szemmel tarthatjuk a záróvonal szélét.

- Helyes! Mi pedig a partot figyeljük, így azután nem menekülhet a két mákvirág. Hacsak nem ugranak a mocsárba...

- És ha máris kereket oldottak?

- Képtelenség! Persze, megpróbálnak még hajnal előtt visszajutni a hajójukra. De a bárkák láncán nem csúszhatnak át. Csak a part mentén próbálkozhatnak. De hát éppen ezért vagyunk itt mi, hogy elcsípjük őket.

A gig utasai e néhány mondatból is megértették, hogy mi történt. Valaki hírül adta indulásukat - ez bizonyos. Amikor Camdless-Baybe eveztek, elkerülték az üldöző bárkákat. Most azonban nagyon nehéz vagy egyenesen lehetetlen lesz eljutniuk az ágyúnaszádhoz, hiszen a folyót teljes szélességében elzárták a jacksonville-i bárkák, és a csónakot mindenhol őrszemek lesik.

A gig tehát két veszedelem közé szorult. Az egyik oldalon a bárkák, a másikon a földnyelv parti őrsége várja. A vízen nem menekülhettek. De éppen ilyen reménytelen lett volna a próbálkozás a Saint John és a mocsarak között húzódó keskeny parti sávon is.

Gilbert így gondolkozott: Jacksonville-ben tudomást szereztek arról, hogy éjszaka egy csónak két utassal felfelé haladt a folyón.

De azt talán nem tudják, hogy a csónak Camdless-Bayben kötött ki, s hogy az egyik utas James Burbank fia, az északi haditengerészeti hajóosztály, a másik pedig egy mellé beosztott tengerész.

De hamarosan ez a reménysége is szétfoszlott. A parti őrség és a bárka evezősei folytatták beszélgetésüket, s az ifjú hadnagy most már rádöbrent, hogy milyen súlyos veszedelem fenyegeti.

- Jól vigyázzatok! - hangzott a partról.

- Vigyázunk! - felelték a bárkából. - Egy északi tiszt mindig jó fogás. Hát még ha ez a tiszt egy Floridában élő gyalázatos északinak a fia.

- Jól keresünk ám a bőré. Texar jól megfizet érte!

- Persze ha sikerült elrejtőzniük valamelyik parti üregben, akkor éjszaka már nem csípjük nyakon a tisztet. De reggel majd minden lyukat végigkutatunk, még egy vízipatkány sem menekülhet előlünk.

- Csak el ne felejtsd, hogy mindkettőt élve kell kézre kerítenünk! Ezt szigorúan a lelünkre kötötték.

- Tudjuk!... Ha itt a parton kapjuk el a két szökevényt, jelt adunk. Ti meg értük jöttök, és átviszitek őket Jacksonville-be.

- Egyébként itt maradunk, ezen a helyen, ha csak üldöznünk nem kell a csónakot.

- Mi meg a partot figyeljük.

- Helyes! Sok szerencsét! Az igazat megvallva, szívesebben üldögnék egy jacksonville-i kocsmában...

- Igazad van, feltéve, hogy a két lókötő kereket old. De ha holnap sikerül megkötözve Texar elé vinnünk őket, akkor bizony nem sajnálom a mai éjszakát!

A bárka ezután vagy két evezőhossznyira eltávolodott a parttól. Valami lánc csörgése hallatszott, majd tompa nesz; a bárka horgonyt vetett. A parti őrség szintén elhallgatott, csak az avar ropogott a lépteik alatt.

Nem volt hát menekülés, sem a víz, sem a part felé!

Gilbert is, Mars is azon töprengett, hogy mitévő legyen. Egyikük sem mozdult, egyikük sem szólalt meg. Semmi sem árulta el a sűrű lombfüggöny mögött rejtőző csónakot. Csakhogy az a lombfüggöny börtön volt. Fogva tartotta a csónak két utasát.

Még ha éjszaka rejtve maradnak is - gondolta Gilbert -, mi lesz reggel? Amint megvirrad, feltétlenül felfedezik a csónakot. Nem a saját életét féltette. Katona volt, nem riadt vissza az önfeláldozástól. De nemcsak az ő élete forgott veszélyben. Ha Texar hívei bebizonyíthatják, hogy Gilbert partra szállt Castle-House-ban, ezzel cáfolhatatlanul bebizonyítják azt is, hogy apja összejátszott az északiakkal. S ezért James Burbank is börtönbe kerülhet.

Amikor a spanyol először emelt vádat a camdless-bayi ültetvényes ellen, semmiféle bizonyíték sem volt a kezében. Ha Gilbertet elfogják - megvan a bizonyíték! S mi lesz akkor Burbanknéval? Milyen sors vár Dyra és Zermah-ra, ha az apa, a testvér, a férj nem folytathatja a kutatást?

Ezek a gondolatok szinte egy időben bukkantak fel az ifjú tiszt agyában. Azonnal átlátta a helyzet minden következményét.

Ha mindkettőjüket elfogják, egyetlen reményük marad: az északiak talán elfoglalják Jacksonville-t, mielőtt még Texar befejezhetné bosszúművét. Texar bírától ugyanis csak halálos ítéletet várhattak. De megeshetett, hogy az északiak még az ítélet végrehajtása előtt partra szállnak Jacksonville-ben. Gilbert és Mars csak ebben reménykedhetett.

De hogyan gyorsítsák meg Stevens kapitány ágyúnaszádjainak előnyomulását? Hogyan keljen át a hajóraj a mostani alacsony vízállás mellett a Saint John zátonyain? S ha Mars a déliek fogságába esik, ki kalauzolja majd a naszádokat a kanyargós csatornán?

Gilbertnek tehát a lehetetlent is meg kell próbálnia, hogy még napfelkelte előtt visszajusson a hajóra. Azonnal indulniuk kell.

Valóban lehetetlen átjutni a déliek záróvonalán? Mi történnék, ha Mars erőteljes lendülettel eltaszítaná a parttól a gíget? A bárka legénysége sok időt veszít, amíg felhúzza a horgonyt, vagy elvágja a láncot. Vajon nem szerezhet-e így annyi előnyt a gíg, hogy átjusson a veszély-övezeten?

Nem, ezzel mindent kockára tennének. Az ifjú hadnagy ezt világosan látta. Mars evezője nem versenyezhet a négypárevezős bárkával. A part mentén sikló csónakot hamarosan utolérnék. Vesztébe rohanna, ha így nekivágna az útnak.

De hát mit tehetne egyebet? Várjon? Fél öt felé járt az idő. Nemsokára hajnalodik. Keleten már derengett az ég alján.

Mégiscsak cselekedni kell! Gilbert végül is határozott.

Mars felé hajolt, és ezt suttogta:

- Nem maradhatunk itt tovább. Nem vagyunk fegyvertelenek. Mindkettőnkénél van pisztoly és tör. A bárkában négyen vannak. Csak kettő egy ellen. Viszont nekünk is van előnyünk: azok nem tudják, hogy itt vagyunk. Te eltaszítod a gíget a parttól, nagy erővel, hogy átjusson az ellenáramlásra, azután egyenesen nekievezel a bárkának. Azok ott leeresztették a horgonyt, nem térhetnek ki előlünk. A legénységet megrohanjuk, és ártalmatlanná tesszük, mielőtt felocsúdnék meglepetéséből. Talán sikerül átcsúsznunk a záróvonalon, és kieveznünk a nyílt tengerre, az ágyúnaszádok közelébe, mielőtt még a parti őrség riadójelet adna. Érted, Mars?

Mars felelet helyett kihúzta tokjából a törét, s a csupasz pengét övébe dugta, a pisztolya mellé. A csónak orrát lassan kifelé fordította, és megragadta az evezőt, hogy eltaszítsa a gíget a parttól.

De Gilbert az utolsó pillanatban lefogta a karját.

Egy váratlan jelenség arra készítette, hogy megváltoztassa a tervét.

Ahogy lassan megvirradt, sűrű köd ereszkedett a folyóra. Mintha valami lebegő nedves gypotgomolyag lepte volna el a víz tükrét. Tengeri köd volt, könnyű szél terelte felfelé a folyón a torkolat felől. Negyed óra sem telik belé, és ez a sárgás ködfátyol elborítja a bal parti várost és a jobb parti sűrű erdőket. Különös szaga máris betöltötte a völgyet.

Talán ez hozza meg a szabadulást az ifjú hadnagynak és kísérijének? Talán nem is kell kockára tenni életüket az egyenlőtlen közelharcban? Talán a köd leple alatt megszökhetnek üldözőik elől?

Gilbert mindenesetre úgy vélte, hogy ez lenne a legjobb. Ezért fogta le Mars kezét az utolsó pillanatban, ezért akadályozta meg, hogy társa eltaszítsa a gíget a parttól. Hiszen az új terv szerint éppen az ellenkezőjét kell cselekedniük: óvatosan és nesztelenül kell haladniuk, szorosan a part mentén. Így talán kikerülhetik a bárkát, amelyet máris csaknem teljesen elnyelt a sűrű köd.

A fák árnyékából ekkor ismét hangok hallatszottak. A bárkáról pedig válaszoltak a parton állóknak.

- Vigyázzatok! Túlságosan sűrű a köd.

- Ne féljeteK, felszedjük a horgonyt, és partközéibe evezünk.
- Helyes! De a bárkasortól ne szakadjatok el. Ha pedig valamelyik bárka elhalad mellettetek, figyelmeztessétek, hogy állandóan cirkáljon a vízen, amíg csak el nem oszlik a köd.
- Rendben van!... Ne aggódjatok. Csak jól vigyázzatok, hátha a két akasztófavirág a parton próbál kereket oldani.

Kétségtelennek látszott, hogy ezeket az indokolt óvintézkedéseket nyomban végre is hajtják. A bárkák egy része tehát a folyón fog cirkálni, keresztül-kasul a két part között. Gilbert tudta ezt, és ezért nem habozott tovább. Mars hangtalanul tolt ki a csónakot aombok alól. Lassan megindultak a part menti ellenárral szemben.

A köd pedig egyre sűrűsödött, noha itt-ott már áthatolt rajta a hajnali fény. Fakó, gyér világosság volt csak: mintha valami lámpás ablakán szűrődneK ki. Néhány méternyire is alig látott el a szem ebben a gomolygó ködben. Ha Gilbertéknek kedvez a szerencse, és csónakuk nem ütközik a vízen horgonyzó bárkába, talán észrevétlenül továbbosonhatnak.

S ez sikerült is. A jacksonville-i legénység felhúzta a horgonyt, Mars a lánc csörömpöléséből tájékozódott, így került el a bárkát.

A gig tehát átsiklott ezen a veszélyes szakaszon. Mars erősebben evezhetett.

Most már csak arra kellett ügyelniük, hogy a megfelelő irányban haladjanak, és ne tévedjenek a folyó közepére. A jobb part közelében kellett maradniuk. A sűrű ködben Mars semmihez sem igazodhatott. Legfeljebb a parthoz csapódó víz hangos csobbanásából sejtette meg, hogy merre járnak.

Hajnalodott. A páratömeg fölött világosodott az ég, de a Saint John tükrét még mindig sűrű köd borította.

A gig mintegy fél órán át vaktában bolyongott a vízen. Néha, váratlanul valami úszó test homályos körvonala tűnt fel előtte. Talán egy bárka, amely a tükrözés révén óriásinak tetszett. A tengeri ködben gyakran észlelhető ez a jelenség: minden tárgy meglepő, villanásszerű hirtelenséggel bukkan elő a párák közül, és óriásinak látszik. A gig utasai többször átélték már ezt a különös érzékszervi csalódást. De szerencsére nem bárka volt, amit Gilbert annak nézett, hanem csak valami jelzőbója vagy a vízből kiemelkedő szikla, vagy talán csak egy hegyével a ködgomolyba nyúló cölöp.

Madarak szálltak el a csónak fölött: holmi roppant, levegőben úszó lényeknek tetszetek. Csak a körvonaluk rémlett, de éles rikoltás jelezte útjukat. A folyó tükréről is madarak röppentek fel, és riadtan menekültek a közeledő csónak elől. Nehéz lett volna megmondani, hogy az alig egy-két méterre levő parton szálltak-e le, vagy ismét visszaereszkedtek-e a Saint John vizére.

Az apály még egyre tartott, és Gilbert bizonyos volt abban, hogy a torkolat felé törekvő víz a Stevens-hajóraj irányába sodorja csónakjukat.

A víz áramlása azonban már veszített erejéből. Az ifjú hadnagy nem tudhatta, hogy elhagyták-e már a jacksonville-i bárkák záróvonalát. Talán éppen most siklanak el a lánc pereménél, s bármely pillanatban beleütközhetnek a bárkák valamelyikébe!

Valójában még nem jutottak túl a veszélyes szakaszon, sőt, hamarosan kiderült, hogy a gig utasai minden eddiginél veszélyesebb helyzetbe kerültek.

Mars időnként abbahagyta az evezést, s a lapátot néhány másodpercig a levegőben tartotta, a víz tükre fölött. Evezőcsapások hallatszottak; hol távolodtak, hol közeledtek, de meglehetősen szűk körben mozogtak. Egy-egy bárkáról jelzés hangzott fel, valahonnan harsány kiáltás válaszolt. Elmosódott körvonalak bukkantak ki a ködből. Bárkák lehettek, ezeket kellett elkerülni.

Néha felszakadt a gomolygó pára, mintha erős széláram tépdésné sűrű függönyét. A csónak utasai ilyenkor vagy száz méterre is elláttak. Tájékozódni próbáltak. De a szabad kilátást néhány pillanat alatt ismét elnyelte a köd; rövidesen megint sűrű pára gomolygott körülöttük. Nem tehettek mást, a víz sodrására bízták a csónakot.

Úgy vélték, már reggeli öt óra is elmúlt. Gilbert szerint a gig mintegy kétföldnyire közelítette meg Stevens hajóraját. A zátonyokat még nem érték el, ez bizonyos. Hiszen a zátonyok között gyorsuló áramlást zúgó hangjáról könnyen felismerték volna. A tengerész nem tévedhet, ha az ágakra szakadozó és ismét egyesülő áramlás hangos zubogását hallja.

A zátonyon túl Gilbert viszonylag már biztonságban érezte volna magát. A bárkák nyilván nem kalandoztak el ilyen messzire Jacksonville-től, és nem merészkednek a hajóágyúk közelébe.

Mindketten a víztükör fölé hajoltak és figyeltek. Gyakorlott tengerészfülük a legkisebb csobbanást is meghallotta, de a zátonyokon megtörő hullámok jellegzetes zúgása még nem jutott el hozzájuk. Valószínűleg eltévedtek: jobbra vagy balra, de eltértek a helyes irányból. Talán az volna a leghelyesebb, ha rézsút haladnának, akár az egyik, akár a másik part felé, s ha kell, megvárnák, amíg oszlani kezd a köd, és akkor keresnék meg a helyes irányt.

Ez látszott a legcélszerűbb megoldásnak, minthogy a köd már szakadozóban volt. A nap felkelt, átmelegítette a párákat, s az lassan felszállt. A Saint John tükrén, mielőtt az égbolt maga is kiderülne, nemsokára nagy foltokban szétfoszlik a pára. Azután hirtelen felszakad a ködfüggöny, és kitisztul a látóhatár. Akkor talán megpillantják az ágyúaszádokat, alig egymérföldnyire a zátonyok mögött, s a gig célhoz ér.

Ezek a gondolatok jártak Gilbert fejében, amikor hirtelen mindketten meghallották az egymásba csapódó hullámok zúgását. A csónak imbolygott, mintha örvénybe került volna. Nem tévedhettek!

- A zátonyok! - kiáltotta Gilbert.

- Úgy van, a zátonyok! - felelte Mars. - Ha itt átjutunk, elértük az ágyúaszádokat!

Mars ismét megragadta az evezőt, és igyekezett megtartani a jó irányt.

De Gilbert egy mozdulattal megállította. A köd egy pillanatra szétnyílt, s a hadnagy gyorsan sikló bárkát vett észre mögöttük.

A bárka nyomon követte a giget.

Felfedezték őket! S most el akarják vágni az útjukat?

- Balra tarts! - vezényelt a hadnagy.

Mars egy-két gyors húzással az ellenkező irányba fordította a csónakot.

Onnan viszont hangok hallatszottak. Harsány jelzések cikáztak mindenfelől. A folyónak ezen a szakaszán nyilván csoportosan cirkáltak a bárkák.

S ekkor hirtelen, mintha csak egy óriási seprűt húztak volna végig a folyón, a pára felszakadt, fénylő cseppekre bomlott, s lecsapódott a víz tükrére.

Gilbert felkiáltott.

A gíget vagy tíz jacksonville-i bárka fogta körül.

A hajózható sáv hosszú, rézsútos vonal után tekervényesen fut a zátonyok között. Ezt az átjárót őrizték a bárkák.

- Itt vannak!... Itt vannak! - kiáltottak valahol.

S bárkáról bárkára szállt a diadalmas üvöltés.

- Itt vagyunk! - felelte Gilbert. - Pisztolyt, tört elő, Mars, védekezzünk!

Ketten vagy harminc ember ellen!

A következő pillanatban három-négy bárka úszott a gíge mellé. Lövések dördültek el. De csak Gilbert és Mars használta a fegyverét. A bárka legénysége azt a parancsot kapta, hogy élve fogja el a két menekült. A jacksonville-iek közül néhányan megsebesültek vagy elestek.

A harc azonban egyenlőtlen volt. Gilbert és társa végül is alulmaradt.

Hiába küzdött az ifjú hadnagy bátran és keményen: lefogták, megkötözték, és átdobták az egyik bárkába.

- Menekülj, Mars!... Menekülj! - kiáltotta még Gilbert.

Az egyik jacksonville-i megragadta Marsot. De a bátor tengerész egy késszúrással leterítette ellenfelét. Többen ráugrottak. A folyóba vetette magát. Hiába kutattak utána. Egyetlen pillanat elég volt, s Mars már eltűnt az átjáró örvénylő vizében, ahová zúgó áradatként most érkeztek el a dagály első hullámai.

XV. AZ ÍTÉLET

Az elfogott Gilbertet a jacksonville-i rakpartra szállították. Egy óra múlva már oda is érkeztek.

A városban meghallották a zátonyok előtt eldördült lövéseket. Mindenki arra gondolt, hogy a déli bárkák összecsaptak az északi hajórajjal. Vagy talán már át is keltek a zátonyokon Stevens kapitány ágyúnaszádjai? A város lakosságában nagy izgalmat keltettek ezek a kérdések.

Az emberek a rakpartra tódultak. Texar és leghívebb cimborái, mint a város polgári vezetői, ugyancsak a kikötőbe siettek. Mindenki a folyó alsó szakaszát kémlelte, ahol már felszakadt a köd. Sokan látcsövet szorongattak a kezükben. Csakhogy a távolság túlságosan nagy volt - mintegy három mérföld -, így hát a parton állók semmit sem tudtak meg az ütközet méreteiről és kimeneteléről.

Annyi bizonyos, hogy a hajóraj még mindig a zátonyok alatt vesztegelt, ugyanott, ahol előző napon horgonyt vetett. Jacksonville-nek tehát nem kellett tartania az ágyúnaszádok azonnali támadásától. Azoknak, akik okkal féltek a felelősségre vonástól, mindenképpen elegendő idejük maradt még, hogy elmeneküljenek a félsziget belsejébe.

Texarnak és néhány társának volt a legtöbb oka a nyugtalanságra. De mintha a most lejátszódott események egyáltalán nem aggasztották volna a jacksonville-i csőcselék vezérét.

Sejtette, hogy az ifjú Burbank csónakját fogták el. Márpedig éppen ezt a csónakot akarta mindenáron kézre keríteni.

- Igen, mindenáron! - morogta Texar, s közben élénken figyelte a rakparthoz közeledő bárkát.
- Mindenáron el kell fogni Burbank fiát! De úgy látszik, máris szépen beleesett a csapdába! Végre kezembem a bizonyíték, hogy James Burbank összejátszik az északiakkal! Krisztus öt sebére esküszöm, ha egyszer a fiút agyonlővettem, huszonnégy óra múlva az apa is követi a másvilágra!

Noha Texar és cinkosai minden hatalmat kezükben tartottak a járási székhelyen, ebben az ügyben mégis óvatos volt a spanyol. James Burbanket egyszer már felmentették... Texar helyesebbnek ítélte, ha a második letartóztatáshoz kivárja a kedvező alkalmat.

Terve a következő volt: kelepcebe csalni, majd a déli bíróság elé állítani Gilbertet, mint a hadműveleti terület mögött letartóztatott északi tisztről megállapítani, hogy kémkedett, s ezen a címen elítéltetni. Ha ez sikerül, a spanyol befejezheti bosszúművét.

A szerencse kedvezett a kalandornak. A rakparthoz közeledő bárka valóban az ifjú Burbanket, a camdless-bayi ültetvényes fiát szállította Jacksonville-be.

Texar most mit sem törődött azzal, hogy a bárka csak Gilbertet hozza, nem érdekelte, hogy mi történt Marsszal; vízbe fulladt-e, vagy éppenséggel megmenekült. Számára csak az volt a fontos, hogy a tisztet kézre kerítették. Most már csupán a rögtönítélő bíróságnak kell összeülnie, amelynek tagjai Texar cinkosai lesznek, elnöke pedig maga a spanyol.

Az ifjú Burbanket azonnal felismerték a rakparton várakozó jacksonville-iek. A csőcselék durva szitkokkal és hangos fenyegetésekkel fogadta. Az ifjú tiszt megvető tekintettel, félelem nélkül állt a vadul üvöltöző tömeg közepén. Egy szakasz katona vette körül, hogy megvédje a csődület dühétől.

Gilbert csak akkor vesztette el nyugalmát, amikor meglátta Texart. Képtelen volt fékezni indulatát, s ha a katonák meg nem akadályozzák, azonnal ráveti magát a spanyolra.

Texar nem mozdult. Egyetlen szót sem szólt. Úgy tett, mintha észre sem venné a foglyul ejtett tisztet. Teljes közönnyel szemlélte, amint az őrség elvezeti.

Néhány perc múlva Gilbert Burbank mögött bezárult a jacksonville-i börtön egyik zárkájának ajtaja. Semmi kétsége sem volt afelől, hogy milyen sorsot szántak neki a déliek.

Tizenkét óra körül Harvey, James Burbank jacksonville-i üzletfele jelent meg a börtönépületben. Engedélyt kért, hogy meglátogathassa Gilbertet. Kérését elutasították. Texar megtiltotta, hogy a letartóztatott hadnagy bárkivel is érintkezzék. Harvey közbenjárásának csak az volt a következménye, hogy attól kezdve a kereskedő minden lépését ellenőrizték.

A spanyol és cinkosai jól tudták, hogy Harvey szoros kapcsolatban áll a Burbank családdal. Márpedig Texar tervének végrehajtása megkívánta, hogy Gilbert letartóztatásának híre ne jusson el azonnal Camdless-Baybe. Hadd üljön össze előbb a bíróság, hadd mondja ki a halálos ítéletet. James Burbank pedig csak ezek megtörténte után szerezzen tudomást az eseményekről: akkor már nem lesz ideje elmenekülni a Castle-House-ból, nem csúszhatik ki Texar kezei közül.

Harvey tehát nem küldhetett üzenetet Camdless-Baybe. A kikötőt lezárták, egyetlen csónak sem futhatott ki a vízre. A folyó két partja között megszakadt minden összeköttetés. A Burbank család nem tudhatta meg Gilbert letartóztatásának hírét. Az ifjú, miközben Camdless-Bayben azt hitték, hogy megérkezett Stevens kapitány hajójára, a jacksonville-i börtönben várta az ítéletet.

A Castle-House-ban szívszorongva várták, hogy végre meghallják a távoli ágyúdörgést. Hiszen ez azt jelentené, hogy az északiak átkeltek a zátonyon. Ha pedig Jacksonville az északiak kezébe kerül, akkor Texar is horogra akad, James Burbank pedig, fiával és barátaival együtt, folytathatja a kutatást, amely eddig nem vezetett eredményre.

De a folyó alsó szakasza felől nem hallatszott ágyúlövés. Perry jószágigazgató bejárta a Saint John partját, egészen a jacksonville-i bárkák záróvonaláig. Pyg és az egyik felügyelő az ültetvény határain túl, hárommérföldes szakaszon kémlelte ki a partvidéket és a folyót. Mindhárman ugyanazt jelentették: a hajóraj változatlanul a zátonyok előtt horgonyoz. Semmi sem mutatja, hogy az ágyúnaszádok indulásra készülődnének.

De hogyan is kelhetett volna át a hajóraj a zátonyokon? Ha a dagály révén a vízállás a várt időpontnál előbb emelkedett volna is az átjáróban, hogyan kockáztathatnák meg a hajók az utat a zátonyok között, olyan kalauz nélkül, aki a tekervényes átjáró minden orv veszedelmét ismeri? Márpedig Mars, a Saint John révkalauza nem került elő.

Ha James Burbank tudná a gig elfogatásának részleteit, nem hihetne egyebet, mint hogy Gilbert hűséges, bátor társa elpusztult a zúgó örvények között. Hiszen ha Mars megmenekül, és eléri a folyó jobb partját, nyilván azonnal Camdless-Baybe siet! Nem is tehetne mást, minthogy hajójára nem tud visszatérni.

De Mars nem érkezett meg az ültetvényre.

Másnap, március 11-én, délelőtt tizenegy órakor összeült a rögtönítélő bíróság. Az elnöki széket Texar foglalta el. A tárgyalást a törvényszék épületében tartották, ugyanabban a teremben, ahol a spanyol nemrégén James Burbank ellen emelt vádat.

Most azonban a vádak súlyosabbak voltak. Az ifjú hadnagy nem remélhette, hogy megmenekül. Az ítélet kész volt. Texar előbb a fiúval akart végezni, azután következik az apa. A kis Dy a kezében van! Burbankné belepusztul a rázúduló csapásokba, így áll bosszút a spanyol, s a bosszú teljes lesz! Minden körülmény neki kedvez, és könyörtelen gyűlöletét szolgálja.

Gilbertet elővezették börtönéből. Ezúttal is a csöcselék vad üvöltése kísérte útján. A spanyol elszánt hívei már a tárgyalóteremben szorongtak. Amikor a hadnagy belépett, dühödt szitkokkal fogadták.

- Halál a kémre!... Halál! - kiáltották.

Ezt harsogta a terem. A vádat Texar sugalmazta.

Gilbert eközben visszanyerte önuralmát. Még a spanyollal szemben is fékezte indulatait, noha felháborította, hogy ez az ember az érdektelen bírát játssza ebben az ügyben.

Texar megkezdte a kihallgatást.

- Ön Gilbert Burbank, az északi haditengerészet tisztje?

- Az vagyok.

- Stevens kapitány egyik ágyúaszádján teljesít szolgálatot?

- Ott.

- Az északról származó James Burbanknek, a camdless-bayi ültetvény tulajdonosának fia?

- Úgy van.

- Elismeri, hogy március 10-ére virradó éjszaka eltávozott a zátonyok alatt állomásozó hajórajtól?

- Elismerem.

- Elismeri, hogy egy matrózának kíséretében éppen vissza akart térni a hajórajhoz, amikor elfogták?

- Elismerem.

- Mondja el, mi volt a célja a Saint John folyón tett útjának!

- Az egyik ágyúaszád parancsnokhelyettese vagyok. Tegnapelőtt egy férfi jelentkezett a naszádon. Elmondta, hogy apám ültetvényén rablóbanda garázdálkodott, és megostromolta a Castle-House-t. A rögtönítélő bíróság elnöke előtt felesleges utalnom arra, hogy ki a felelős ezekért a gaztettekért...

Texar közbeszólt:

- Közölhetem Gilbert Burbankkal, hogy apja szembehelyezkedett a közfelfogással, és felszabadította rabszolgáit. Rendelet intézkedett arról, hogy a felszabadítottaknak el kell hagyniuk az ültetvényt. E rendeletnek kellett érvényt szerezni...

- Gyűjtogatással, fosztogatással, gyermekrablással! - vágott vissza Gilbert - amelyeknek tettese ön maga volt, Texar!

- Erre majd akkor felelek, ha én állok a bíróság előtt - felelte szenvtelenül a spanyol. - Addig ne próbálja felcserélni a szerepeinket. Maga itt nem vádló, hanem vádlott!

- Igaz... Ebben a percben vádlott vagyok! - felelte a hadnagy. - De az északi ágyúaszádoknak csak a Saint John zátonyán kell átkelni, s máris Jacksonville előtt állnak. Akkor pedig...

Ismét kitört a zaj. Fenyegetések özöne zúdult Gilbertre. A hadnagy bátran szembenézett a déliekkel.

- Halál rá!... Halál! - kiáltozták a terem minden részén.

A spanyol nagy nehezen lecsillapította a nekidühödt hallgatóságot, majd folytatta a kihallgatást.

- Mondja el, Gilbert Burbank, miért hagyta el hajóját a március 10-ére virradó éjszakán!

- Azért, hogy haldokló anyámhoz siessek.

- Tehát bevallja, hogy azon az éjszakán Camdless-Bayben járt?

- Nincs okom tagadni.

- És csak azért járt ott, hogy anyját meglátogassa?

- Csak azért.

- Mi viszont joggal gondolhatunk arra, hogy útjának más célja volt! - folytatta Texar.

- Mire gondol?

- Arra, hogy apjával akart beszélni. Apja északi származású, nyilván összejátszik az északi hadsereggel. Ez a gyanú nem újkeletű.

- Maga is tudja, hogy ez nem igaz! - robbant ki Gilbertből a jogos felháborodás. - Nem mint tiszt mentem Camdless-Baybe, hanem mint fiú...

- Vagy mint kém! - szólt közbe Texar. A terem ismét zúgott:

- Halál a kémre!... Halál!...

Gilbert látta, hogy ügye elveszett. De mindennél szörnyűbb volt a gondolat, hogy ezzel apja sorsa is megpecsételődött.

- Anyja betegsége csak ürügy! Kémkedni jött Camdless-Baybe, hogy tájékoztassa az északiat a Saint John védelméről.

Gilbert kiegyenesedett, és így szólt:

- Azért jöttem, hogy haldokló anyámat lássam, ezt maga is tudja! Sohasem hittem volna, hogy egy civilizált országban vádat emelnek a fiú ellen, aki anyja halálos ágyához siet! Még ha katonáról van is szó, s még ha útja ellenséges területen vezet is át. Ám álljon elő, aki elítéli ezt a tettet, s helyemben nem tenné ugyanezt!

Ez az őszinte és emberi kijelentés csak helyeslést válthatott volna ki a teremben, ha valamennyire is jó érzésű emberek ültek volna ott. De a tárgyalás hallgatóságából az emberség szikráját is régen kiölte már a gyűlölet.

Gilbert szavait megint csak szitokközön fogadta. Majd Texart éljenezte a hallgatóság. A spanyol ugyanis kijelentette, hogy mivel James Burbank ellenséges tisztet fogadott be házába háború idején, bűne nem kisebb, mint magáé a kémgyanús tiszté.

Texar tehát beváltotta ígéretét: bebizonyította, hogy James Burbank összejátszik az északi hadsereggel.

A rögtönítélő bíróság jegyzőkönyvbe vette mindazt, amit a vádlott mondott apjáról, majd halálra ítélte Gilbert Burbanket, az északi haditengerészeti tisztjét.

Az elítéltet visszavezették a börtönbe. A csöcselék szitkozódva, fenyegetőzve kísérte útján.

- Halál a kémre!... Halál! - harsogták szünet nélkül.

Este egy szakasz jacksonville-i nemzetőr érkezett Camdless-Baybe. A szakaszparancsnok James Burbanket kereste.

James Burbank előlépett. Mögötte Edward Carrol és Walter Stannard állt.

- Mit kíván? - kérdezte James Burbank.

- Parancsot hoztam - felelte a tisztt.

Elfogatási parancs volt, mely szerint a jacksonville-i rendkívüli bíróság elrendeli James Burbanknek, a kémkedésért halálra ítélt és negyvennyolc órán belül kivégzendő Gilbert Burbank bűntársának azonnali letartóztatását.

MÁSODIK RÉSZ

I. AZ EMBERRABLÁS UTÁN

„Texar!....”- ezt a nevet, a Burbank család ellenségének gyűlölt nevét kiáltotta Zermah, amikor Burbankné és Alice kiértek a folyó partjára, a Marino-öbölhöz. A leány felismerte a mindenre elszánt spanyolt. Bizonyos tehát, hogy ő agyalta ki és irányította az emberrablást.

A tettes valóban Texar volt. Néhány kipróbált embere kísérte.

Nagy türelemmel készítette elő a támadást. Feldúlni Camdless-Bayt, kirabolni Castle-House-t, szétszórni a Burbank családot, foglyul ejteni vagy megölni a családfőt - ez volt a célja. Ezért zúdítt a rablóbandáit az ültetvényre. De a támadást nem személyesen vezette, hanem legelvadultabb cinkosait állította a fosztogatók élére. A támadók közé elvegyülő John Bruce tehát nem láthatta a spanyolt, és ezért jelentette James Burbanknek, hogy Texar nem vesz részt az ültetvény ostromában.

A támadás tulajdonképpen irányítója a Marino-öböl partján ólálkodott. Oda torkolt a Castle-House-ból kiinduló föld alatti folyosó. Texar tudott az alagútról, és arra számított, hogy ha a támadók betörnek az épületbe, Camdless-Bay védői erre vonulnak vissza.

Egy jacksonville-i bárkán átkelt a folyón. Squambo meg két néger rabszolga egy másik bárkán követte. Megszállták az öbölpartot, mert hiszen bizonyosnak látszott, hogy James Burbank erre menekül.

A spanyol jól okoskodott. Az öbölparti nádasban elrejtett camdless-bayi csónak is ezt bizonyította. Texar emberei észrevétlenül megközelítették, megtámadták és megölték a két őrtálló négert, majd elrejtőztek és vártak. A folyosó torkolatában hamarosan feltűnt Zermah, a kisleánnyal. A félvér nő segítségért kiáltott. Texar félt, hogy a többiek a védelmére sietnek, megragadta hát Zermah-t, és Squambo bárkájába tuszkolta. Ugyanez lett a sorsa a kisleánynak is.

Amikor Burbankné és Alice kilépett az alagútból, az indián bárkája, s benne Zermah és Dy, már eltávolodott a parttól.

A további camdless-bayi eseményeket már ismerjük.

Az emberrablás tehát sikerült. Texar azonban jobbnak látta, ha nem követi az indián bárkáját: az áldozatokat Squambóra bízta.

Az indián kutyahúséggel ragaszkodott gazdájához, és jól ismerte a megközelíthetetlen rejtékhelyet, ahová Zermah-t és a kis Dyt vinnie kellett. A spanyol még az öbölben maradt. De hamarosan eldőrdült a három ágyúlövés: az ostromlókat visszahívták Jacksonville-be, mielőtt még egy utolsó rohammal betörhettek volna a Castle-House-ba.

Amint a spanyol meghallotta a jelzőlövéseket, bárkájával rézsút irányban átvágott a folyón, és eltűnt.

Hová ment? Senki sem tudta.

Annyi bizonyos, hogy ezen az éjszakán, március 3-ról 4-re virradóra, nem tért vissza Jacksonville-be. Csak huszonnégy óra múlva tűnt fel ismét. Távollétének okát senki sem ismerte; ő pedig nem adott magyarázatot rejtélyes útjáról. Hol járt? Nem sejtette senki.

Pedig ha egyszer felmerül a gyanú, hogy részt vett Zermah és Dy elrablásában, a huszonnégy óras távollét feltétlenül ellene szól majd. Az emberrablásnak és Texar rejtélyes eltűnésének egybevágása még terhelő adat lehet a spanyol ellen.

Texar csak március 5-én délelőtt tért vissza Jacksonville-be. Megérkezése után azonnal hozzálátott a déliek védelmének szervezéséhez. Mint láttuk, még mindig elegendő ideje maradt ahhoz, hogy Gilbert Burbanket törbe csalja, s mint a rögtönítélő bíróság elnöke előkészítse az ifjú tiszt halálos ítéletét.

Annyi bizonyos, hogy Texar nem szállt be Squambo bárkájába, amely az éjszakai sötétségben a dagály segítségével felfelé haladt a folyón. A kormánynál az indián ült.

Zermah hamarosan rájött, hogy lakatlan partok között haladnak, minden segélykiáltás hiábavaló. Elhallgatott hát, s a kis Dyt magához szorítva, némán kuporgott a bárkában.

A megrémült leányka nem mert panaszkodni. Zermah-hoz bújt, s fejét a félvér asszony bő köpenyének redőibe fúrta. Egyszer-egyszer megszólalt, néhány szót nyöszörgött:

- Mama!... Mama! Édes Zermah!... Félek!... Félek!... Vigyetek haza!...

- Ne félj, drágám! - nyugtatta Zermah. - Hazamegyünk... Ne félj! Ne félj semmitől!... Vigyázok én reád!

Ugyanakkor a rémült Burbankné hiába rohant a folyó jobb partján a bárka után, amely kislányát a túlsó part felé vitte.

Most már teljesen besötétedett.

Az ültetvényen lassan kialudtak a tűzvész lángjai, recsegve-ropogva szakadtak le az üszkös gerendák. A gomolygó füstoszlopot észak felé sodorta a szél. Egy-egy fellobbanó láng cikázó villámként verődött vissza a víz tükrén. Majd teljes csend és sötétség borult a tájra.

A bárka a folyó közepén haladt, a két part már a homályba veszett. Mintha magányos hajó úszott volna a nyílt tengeren.

Vajon melyik öböl felé kormányozza Squambo a bárkát? Ezt kellene megtudni mindenekelőtt! Az indiánt azonban hasztalanul kérdezné. Zermah tehát tájékozódni próbált, de a vaksötétben, amíg Squambo bárkája a folyó közepén folytatta útját, eredménytelen maradt minden igyekezete.

A dagály erősödött, a két néger evezőcsapásai gyorsan repítették a bárkát déli irányban.

Pedig milyen fontos lett volna, hogy Zermah valamilyen jelet hagyjon hátra, s ezzel nyomra vezesse gazdáját! A folyón azonban ez elképzelhetetlen volt. Ha a part mentén eveznek, elég lett volna, ha köpenyének néhány leszakított darabját feltűzi egy-egy bokorra. Ha felfedezik a jelet, jelzésről jelzésre nyomon követhetik őket egészen a rejtekhelyig.

S ha a folyóba hajítana egy tárgyat... egy ruhadarabot, a magáét vagy a kislányét?... Remélheti-e, hogy a víz sodrára bízott jelzés a véletlen segítségével James Burbank kezébe kerül? Nem, erről le kellett mondania. Nem maradt hátra más, mint gondosan megfigyelni mindent, hogy lehetőleg felismerje majd, hogy a Saint John melyik pontján szállnak partra.

Így múlt el egy teljes óra. Squambo nem szólalt meg. A két néger némán evezett. A homályba borult partokon itt-ott feltűnt egy-egy épület, egy-egy facsoport elmosódó körvonala. De sehol egy fénysugár, sem a házakban, sem a fák között.

Zermah hol jobbra, hol balra tekingetett. A partot kémlelte, a legcsekélyebb útbaigazító jelzést is meg akarta figyelni. De közben egyre azon rágódott, hogy milyen veszedelem fenyegetheti a kislányt. Azzal, hogy maga is életveszélyben forog, édeskeveset törődött. Csak a gyermeket féltette.

Tudta, hogy Texar raboltatta el a kislányt. Ehhez kétség sem fért. Felismerte a spanyolt: ott állt lesen a Marino-öbölben, vagy azért, hogy az alagúton keresztül behatoljon a Castle-House-ba, vagy azért, hogy az alagút kijáratánál megvárja a kastély védelmezőit, ha ezen az úton kísérelné meg a menekülést.

Ha Texar valamivel türelmesebb, nemcsak Dy és Zermah, hanem Burbankné és Alice Stannard is a kezébe kerül. Pedig hát éppen azért mondott le a katonai alakulatok és a rabló-banda személyes vezetéséről, mert arra számított, hogy a Marino-öbölben könnyebben elfoghatja a Burbank család tagjait.

Texar nem tagadhatja majd, hogy részt vett az emberrablásban. Zermah tele torokból kiáltotta a parton állók felé Texar nevét. Burbankné és Alice bizonyára meghallották.

S ha az igazságszolgáltatás órája elérkezik, és a spanyolnak felelnie kell bűneiért, nem bújhat ki majd a felelősség alól holmi alibi segítségével, mint a múltban, amikor ezzel az eszközzel hátrította el magáról bűnének következményeit.

Milyen sorsot szánt két áldozatának? Talán az Everglades mocsaras bozótjában rejti el kettejüket, túl a Saint John forrásvidékén? Vagy megöleti őt, Zermah-t, a veszedelmes tanút, akinek vallomása egyszer még veszét okozhatja?

Ezen töprengett a félvér nő. Szívesen feláldozta volna életét, hogy megmentse a gyermekét. De ha ő meghal, milyen sors vár a kisleányra Texar és cinkosai kezében? Gyötrelmes gondolat volt. Szorosabban magához ölelte Dyt; mintha Squambo máris el akarta volna ragadni tőle a gyermeket.

Zermah ekkor észrevette, hogy a bárka a bal parthoz közeledik. Vajon ott könnyebb lesz a tájékozódás? Aligha. Hiszen Zermah-nak fogalma sem volt arról, hogy a spanyol a Fekete-öböl egyik eldugott zugában, a lagúnavilág egyik kis szigetén él.

Nem tudták ezt még Texar hívei sem. Az elhagyott őrházban sohasem járt látogató. A rejtekhelyet Texaron kívül csak néger rabszolgái meg Squambo ismerték.

Az indián valóban oda hurcolta Zermah-t és Dyt. A titokzatos, áthatolhatatlan rengetegben senki sem akadhat nyomukra.

Aki nem ismerte a szigeteket s a közöttük vezető zezzugos csatornákat, nem igazodhatott el az öbölben. Száz meg száz kitűnő rejtekhely kínálkozott itt, ahol senki sem akadhat a foglyok nyomára. Ha James Burbank szigetről szigetre haladva, megpróbálná átkutatni az öblöt, az emberrablóknak még mindig elegendő idejük lenne ahhoz, hogy a félvér nőt és a gyermeket továbbhurcolják a félsziget déli részébe. Ott azután senki sem találhatna rájuk többé: floridai telepések ritkán tévednek a roppant déli síkságra, csupán néhány indián horda kóborol az egészségtelen, mocsaras tájon.

A Fekete-öböl negyvenöt mérföldre fekszik Camdless-Bay-től. A bárka gyorsan megtette ezt az utat, és tizenegy óra tájban már maga mögött hagyta a Saint John kanyarulatát, tehát alig kétszáz méterre járhatott az öböltől. Most már csak a lagúna bejáratát kellett megtalálni. Ez pedig nem volt egyszerű feladat, minthogy a folyó bal partját vaksötét éjszaka borította. Squambo kitűnően ismerte a parti bozótot, de most még ő is bizonytalankodott, hogy mikor fordítson a kormányrúdon, mikor vágjon neki rézsút irányban az árnak.

Könnyebb lett volna elérni a Fekete-öböl bejáratát akkor, ha a bárka közvetlenül a part mentén halad, a sűrű nádassal és vízínövényekkel borított öblöcskék csipkés szegélyén. Az indián azonban attól félt, hogy a bárka megfeneklik, s azt semmiképpen sem akarta megkockáztatni. A tengerjárás ugyanis hamarosan irányt változtat, s a Saint John ismét a torkolat felé áramlik, s az indiánnak a zátonyra futott bárkával ott kellene rostokolni a következő dagályig, azaz: tizenegy órát kellene egy helyben várakoznia. Közben felkel a nap. Akkor pedig majdnem bizonyos, hogy észreveszik a bárkát.

A folyónak ez a szakasza általában forgalmas volt; hajók, bárkák, dereglyék közlekedtek rajta. A legújabb események óta pedig kiváltképp állandó és sűrű volt az összeköttetés Jacksonville és Saint-Augustine között. S az is bizonyos, hogy a Burbank család tagjai már másnap megkezdik a nyomozást, hacsak nem pusztultak el mind egy szál a Castle-House ostromakor.

Squambo bárkája tehát rendkívül veszélyes helyzetbe kerülne, ha megfeneklenék a part mentén; ez esetben nem menekülhetne el az üldözők elől.

Az indián ezért jobbnak látta, ha a folyó közepén marad, a víz sodrában. Sőt, arra is készen állt, hogy szükség esetén lehorgonyoz, és bevárja a hajnalt. Napfelkeltekor már könnyen rátalál a Fekete-öböl bejáratára. S ha egyszer bejutott a lagúnák közé, ott már senki sem követheti.

Az áramlás eközben tovább sodorta a bárkát. Squambo most aszerint tájékozódott, hogy mennyi idő telhetett el, amióta elhagyták a kanyart. Úgy számította, hogy a bárka még nem lehet a lagúnák bejáratának vonalában.

Tovább akart hát haladni a folyó közepén. Ekkor hirtelen valami zajt hallott, mégpedig közelből. Hajókerekék zakatoltak. Tompa, egyenletes zúgásuk gyorsan terjedt a vízen. S néhány másodperc múlva nagy mozgó árnyék tűnt fel a bal parti kanyarban.

Squambo intett a két négernek. Azok abbahagyták az evezést. Majd elfordította a kormányrudat, s a jobb part felé irányította a bárkát, azért is, hogy kitérjen a hajó útjából, meg azért is, hogy elrejtőzzék.

Csakhogy az őrszemek a gőzösön már felfedezték a bárkát. A hangtölcséren már fel is hangzott a parancsszó, hogy a bárka azonnal evezzen a hajó mellé.

Az indián nagyot káromkodott. De a határozott felszólításnak engedelmeskednie kellett, szökésre nem is gondolhatott.

A gőzös megállt, bevárta a bárkát. Az a következő percben a hajó oldalához simult.

Zermah azonnal felállt.

Megcsillant előtte a menekülés reménye. Most végre segítségért kiálthat, megmondhatja, kicsoda, védelmet kérhet, megmenekülhet Squambótól.

Az indián azonban máris melléje ugrott. Egyik kezében hegyes, széles pengéjű kés villant meg. Másik kezével megragadta a kisleányt. Zermah hiába próbálta kiszabadítani.

- Ha megmukkansz, megölöm! - sziszegte fenyegetően.

Zermah-t semmiféle fenyegetés sem némíthatta volna el, ha csak saját élete forog kockán. De az indián a gyermeknek szegezte a kését, s így Zermah-nak hallgatnia kellett. A hajóról senki sem láthatta mindezt, hiszen a bárka sötétben maradt.

A gőzhajó segélycsapatokat szállított Picolatából Jacksonville-be, a folyam védelmére kirendelt déli csapatok megerősítésére.

A parancsnoki hídon egy tiszt jelent meg, s a korláton kihajolva azt kiáltotta az indián felé:

- Hová igyekeztek?

- Picolatába - válaszolta Squambo.

Zermah megjegyezte ezt a nevet, noha tudta, hogy Squambo bizonyára nem vallotta be útjuk igazi célját.

- Honnan jöttök?

- Jacksonville-ből.

- Mi újság arrafelé?

- Semmi.

- Mi hír Dupont hajórajáról?

- Semmi.

- Utolsó hírünk Fernandina eleste és a Clinch-erőd ostroma. Mi történt azóta?

- Semmi.

- Egy naszád sem kelt át még a Saint John zátonyán?

- Eddig egy sem.

- Míg a dagályt vártuk, lehorgonyozva, észak felől valami tüzfényt láttunk, és több robbanást is hallottunk. Mi volt az?

- Az éjszaka megtámadták a camdless-bayi ültetvényt.

- Kik? Az északiak?

- Dehogy!... A jacksonville-i nemzetőrség tagjai. Az ültetvény tulajdonosa nem teljesítette a hatóság rendelkezéseit...

- Helyes! Szóval James Burbankról van szó... Arról a megveszekedett rabszolga-felszabadítóról...

- Róla, bizony.

- És hogyan végződött a támadás?

- Nem tudom. Csak útközben, futólag láttam az ültetvényt... Azt hiszem, lángokban áll!

A kisleány ekkor felnyögött... Az indián kezében megvillant a kés, de Zermah gyors mozdulattal befogta a gyermek száját. Fenn a gőzhajó parancsnoki hídján a tiszt semmit sem vett észre a jelenetből.

- A tüzérség is részt vett Camdless-Bay ostromában?

- Nem hiszem.

- Pedig három ágyúlövést is hallottunk, mégpedig Jacksonville irányából. Mi lehetett az?

- Sejtelmem sincs róla.

- Azt mondd hát, hogy a folyó Picolatától egészen a torkolatig szabad?

- Biztosan az. Nyugodtan folytathatják útjukat, nem kell tartaniuk az ágyúnaszádoktól.

- Akkor rendben van minden. Indulás!

Parancsot adott a gépészeknek. Minden előkészület megtörtént, hogy a gőzhajó folytathassa útját.

Ekkor Squambo szólalt meg:

- Kaphatnék egy felvilágosítást, kapitány úr?

- Tessék.

- Nagyon sötét van... Nem ismerem ki magam... Megmondhatná-e, hogy pontosan hol vagyunk?

- A Fekete-öböllel egy vonalban.

- Köszönöm.

A bárka néhány méternyire eltávolodott a hajótól. A kerekek forogni kezdtek, lapátjaik egyre gyorsabb ütemben hasították a víz tükrét. A gőzös lassan eltűnt az éjszakában. A felzavart víz sokáig őrizte az óriás kerekek széles barázdanyomát.

A bárka egyedül maradt a folyó közepén. Az indián elhelyezkedett a kormánynál, s parancsára a két néger ismét evezéshez fogott. Most már tudta, hogy a folyó melyik pontján tartózkodnak, s a bárkát ismét a bal part felé kormányozta, egyenesen az előttük öblösödő karéj alakú beszögellés irányában. Ennek a beszögellésnek a mélyén nyílt a Fekete-öböl bejárata.

Most értette meg Zermah, hogy az indián erre az alig megközelíthető rejtékhelyre hurcolja őket. Tudta, merre járnak, de tájékozottsága immár semmit sem ért.

Hogyan értesíthetné gazdáját, hogy merre vannak, s azok miként akadhatnak nyomukra ebben az áttekinthetetlen útvesztőben? Hiszen az öböl partján túl, a duvali járás sűrű erdőiben könnyen egerutat nyerhetnek az emberrablók, ha James Burbank és barátai behatolnak a lagúnákba. Nyugat-Floridának egy akkor még szinte teljesen feltáratlan, vad vidéke volt ez. Az üldözők azonnal elvesztenék itt a menekülők nyomát. De különben sem volt tanácsos errefelé kalandozniuk.

Rettegett szemínol törzsek kóboroltak a mocsaras, erdős tájon. Kifosztották, vagy ha harcra került a sor, lemészárolták a véletlenül eléjük vetődő utasokat.

Az elmúlt napokban különösen sok szó esett a duvali erdőségről. A járás felső vidékén, Jacksonville-től északnyugatra, egy utascsoport furcsa kalandba keveredett.

Mintegy tíz-tizenkét floridai lakost, aki a Mexikói-öböl partvidékére igyekezett, útközben megtámadott egy szemínol törzs. Az utasok semmiféle ellenállást nem fejtettek ki, s ennek köszönhetik, hogy életben maradtak. Egyébként amúgy is hasztalan lett volna minden védekezés, hiszen a támadók tízszer annyian voltak.

Az utasokat tehát átkutatták az indiánok, majd kirabolták őket: elvették mindenüket, még a ruhájukat is. Azután halálos fenyegetéssel megtiltották nekik, hogy valaha is visszamerészkedjenek erre a vidékre, amelyet a szemínolok saját birtokuknak tekintettek.

Csak az okozott gondot a szemínoloknak, hogy miként ismerjék fel a vidékükről kitiltott floridaiakat, ha netán megszegnék a rendelkezést, és mégis visszatérnének a duvali erőbe. A bandavezér végül is igen egyszerű eljárásához folyamodott: vékony, hegyes tüvel különös jelet tetováltatott a foglyok karjára. Valami festőnövény nedvét használták fel erre a célra: a bélyeg kitörölhetetlen volt.

Egyéb bántódás nem érte az utasokat. A tetoválás végeztével elzavarták őket. Hosszú gyaloglás után, száználmas állapotban érkeztek meg egy észak-floridai ültetvényre, karjukon az indián törzs tetovált jelvényével.

Legfőbb gondjuk az volt, hogy ne kerüljenek még egyszer a szeminolok kezébe. S ez érthető is, hiszen a vad indián törzs már csak a saját bélyege iránti tiszteletből is legyilkolná őket.

A duvali járás katonai alakulatai békésebb időben nem hagyták volna megtorlatlanul a merényletet. Azonnal üldözőbe vették volna az indiánokat. Most azonban egyéb dolguk volt, mintsem hogy kóbor törzsek ellen szervezzenek büntető hadjáratot. Mindenekfelett attól rettegetek, hogy az északi csapatok meghódítják a félszigetet. Számukra most a Saint John védelme volt a legfontosabb, nehogy a folyó és partvidéke az északiak kezére kerüljön.

A déli csapatok Jacksonville és a georgiai határ között helyezkedtek el, s parancsnokaik egyetlen alakulatot sem vonhattak ki ebből a védelmi láncból. A szeminolok megfélemezésére majd akkor kerül sor, ha Florida már biztonságban lesz.

Pedig a polgárháború alaposan felbátorította a kóbor törzseket. Lassan már Észak-Floridába is visszaszivárogtak, noha a félsziget lakói azt hitték, hogy erről a vidékről véglegesen kiűzték az indiánokat. A polgárháború után nyilván visszaszorítják majd a szeminolokat Everglades mocsarai közé.

Addig azonban Nyugat-Floridában kockázatos kalandok várnak az esetleg odatévedő utasra. Ha tehát James Burbank a nyugati erdőségekben folytatná a nyomozást, az ilyenféle vállalkozások egyéb veszélyein kívül még a szeminol törzsek esetleges támadására is fel kellene készülnie.

A bárka eközben elérte a folyó bal partját, Squambo most már tudta, hogy a Fekete-öböl magasságában eveznek. Az öböl bejáratát ismerte, nem félt hát attól, hogy zátonyra futnak.

Alig öt perccel később a bárka már sűrű, lombtetővel borított lagúnákban haladt előre. Itt még sötétebb volt, mint kint a folyón.

Squambo ugyan nagyszerűen kiismerte magát a kanyargó csatornákon, de ebben az áthatolhatatlan sötétségben még ő sem boldogult volna, ha nem gyújt világot. Nyugodtan megtehetette, mert a sűrű-lombozaton nem szűrődhetett át a fény. Valamelyik parti fáról letört egy gyantás ágat, meggyújtotta, és a bárka orrába tűzte. A fáklya sok füsttel és halvány fénnel égett, de az indián gyakorlott szeme így is rátalált a szűk csatornák bejáratára.

Fél óráig haladt a bárka az öböl tekervényes lagúnavilágában, az elhagyott erőd szigetéig.

A bárka megállt. Zermah, az indián intésére, kiszállt. A gyermek kimerülten aludt, fel sem ébredt. A félvér nő ölben vitte az erdőbe. Betuszkolták őket egy szobába, amely a nagyteremből nyílt, és rájuk zárták az ajtót.

A földön egy takaró hevert. Zermah becsavarta a gyermeket, és lefektette valami rozszant ágyra, ő maga pedig mellette virrasztott hajnalig.

II. EGY FURCSA MŰTÉT

Másnap, március 3-án reggel nyolc órakor, Squambo benyitott Zermah és a kisleány szobájába. Ennivalót vitt: kenyeret, hideg sültet, vadat, gyümölcsöt, egy korsó erős sört, egy kancsó vizet és evőeszközt. Majd az egyik néger betolt egy ütött-kopott bútordarabot, és a sarokba állította. Valami polcféle volt, asztalnak és szekrénynek egyaránt megfelelt. Lepedőt, törülközőt is hozott, meg a mindennapi élethez szükséges használati tárgyakat Zermah és a kisleány számára.

Dy még aludt. Zermah néma mozdulattal kérte az indiánt, hogy ne keltse fel a gyermeket.

A néger lerakta a holmit, majd kiment. Zermah ekkor suttogva megkérdezte Squambótól:

- Mit terveznek velünk?

- Nem tudom - felelte Squambo.

- Milyen parancsot kapott Texartól?

- Hogy kitől kaptam a parancsot, Texartól-e, vagy másvalakitől, nem tartozik rád - felelte az indián. - Hanem hogy mi a parancs, azt megmondhatom. Ajánlom, hogy alaposan szíveleld meg: ameddig itt vagytok, ebben a szobában laktok; éjszakára az ajtó zárva lesz.

- És nappal?

- Nappal sétálhattok az udvaron, de a kerítésen túl nem mehettek.

- Ameddig *itt* vagyunk... - felelte Zermah. - De hát azt szeretném tudni, *hol* vagyunk?

- Ott, ahová a parancs szerint szállítanom kellett benneteket.

- És meddig maradunk itt?

- Amit meg akartam mondani, azt megmondtam. Minden további kérdés felesleges, úgysem válaszolok reá.

Squambo valóban azt a parancsot kapta, hogy e néhány kurta utasításnál többet ne közöljön. Sarkon fordult hát, kiment a szobából, egyedül hagyta a félvér nőt a gyermekkel.

Zermah a kisleányt nézte. Könnyezett, de gyorsan felszárította könnyeit. Ha a kisleány felébred, ne lássa, hogy dajkája sír. A legfontosabb most az, hogy a gyermek lassan megszokja új helyzetét, noha ez a helyzet alkalomadtán igen veszedelmessé válhatott, hiszen a spanyol olyan ember volt, aki semmiféle gáztettől sem riadt vissza.

Zermah még egyszer átgondolta az utolsó órák eseményeit. Miközben a bárka gyorsan távolodott Camdless-Baytől, jól látta a parton rohanó Burbanknét és Alice-t. Kétségbeesett kiáltásukat, szívtépő jajszavukat még a folyó közepén is hallotta. Vajon meg tudták-e tenni az utat visszafelé az alagútban, elérték-e Castle-House-t, bejutottak-e az ostromlott házba, beszámolhattak-e James Burbanknek és társainak az újabb szörnyű csapásról?

Lehet, hogy a spanyol cinkosai elfogták, sőt talán meg is ölték a két szerencsétlen nőt. Ha ez megtörtént, akkor James Burbank még mindig nem tudja, hogy leányát és Zermah-t elrabolták. Azt kell hinnie, hogy felesége, Alice, a gyermek és a félvér nő szerencsésen csónakba szállt a Marino-öbölben, eljutott a cédrus-sziklai házikóba, és biztonságban van. Ebben az esetben viszont semmiképpen sem kezdi keresni őket!...

Ha azonban Burbankné és Alice visszajutott Castle-House-ba - töprengett tovább Zermah -, akkor James Burbank mindent megtudott. De még ha mindent tudott is, megtörténhetett, hogy a támadók utóbb elfoglalták, kifosztották, lerombolták és felgyújtották a házat... S ha így esett, vajon milyen sorsra jutottak a védők? Ha fogságba estek vagy elpusztultak, Zermah nem számíthat arra, hogy segítség érkezik; veszve vannak tehát, még ha az északiak meg is szállják a Saint John alsó szakaszának partvidékét. Hiszen Gilbert Burbank és Mars sohasem értesülnek arról, hogy egyiküknek a hűgát, másikuknak a feleségét fogva tartják a Fekete-öböl egyik szigetén. De ha mindez így van, ha Zermah valóban csak önmagára számíthat, akkor sem veszítheti el bátorságát és lélekjelenlétét. Mindent elkövet, hogy megmentse a gyermeket, akinek rajta kívül talán már senkije sincs a világon. Egész életét egyetlen gondolat fogja kitölteni: a menekülés! Minden órában, minden percben a menekülésre fog gondolni, a szökést fogja előkészíteni!

Hanem hát elképzelhető-e, hogy bárki is kijátssza Squambo és legényei éberségét, lecsillapítsa a kerítés körül ólálkodó két dühös vérebet, s végül is egérutat nyerjen a lagúnák zezugos útvesztőjén keresztül?

Igen, elképzelhető! De csak akkor, ha a spanyol valamelyik rabszolgája titkon segítséget nyújt nekik. Hiszen ezek a négerek kitűnően ismerik a Fekete-öböl minden csatornáját.

Egyiküket talán valóban rá lehetne venni, hogy gazdag jutalom reményében segítse elő a szökést. Meg kell kísérelni! Ez lesz most Zermah legfőbb célja.

A kis Dy eközben felébredt. Első szavával anyját szólította. Majd körülnézett a szobában.

Lassan eszébe jutottak az előző nap eseményei. Megpillantotta dajkáját, és hozzáfordult.

- Zermah... édes Zermah! - suttogta. - Félek... nagyon félek!

- Ne félj, kicsikém!

- Mama hol van?

- Nemsokára itt lesz!... Menekülnünk kellett... Hiszen tudod!... De most biztonságban vagyunk!... Itt már nincs mitől tartanunk!... Burbank úr, mihelyt segítséget kap, szintén idejön!...

Dy csak a tekintetével kérdezte:

- Igaz ez?

- Igaz, kicsikém! - felelte Zermah. Mindenképpen meg akarta nyugtatni a gyermeket. - Maga Burbank úr mondotta, hogy itt várjuk meg.

- Hát a csónakos meg az evezősök, akik idehoztak bennünket? - kérdezte tovább a kisleány.

- Ezek, kedvesem, Harvey úr szolgálatában állnak!... Tudod, kicsoda Harvey úr? Édesapád barátja, Jacksonville-ben lakik!... Ez a ház, ahol most vagyunk, Harvey úr tanyája.

- De hiszen tegnap mama és Alice is velünk voltak. Miért nincsenek most itt?...

- Burbank úr visszahívta őket, éppen akkor, amikor be akartak szállni a bárkába... Hiszen emlékszel, hogyan történt!... Amint kiűzik Camdless-Bayből a gonosz támadókat, mindannyian értünk jönnek!... No csak, no csak!... Ne sírj, drágám!... Ne félj! Az sem baj, ha néhány napig itt kell maradnunk... Kitűnő rejtkehely ez, itt biztonságban vagyunk!... Most pedig gyerünk, öltözzünk fel.

A kisleány egyre Zermah-t nézte. A magyarázat nem nyugtatta meg. Nagyot sóhajtott. Máskor nevetve ébredt, most mosolyogni sem tudott.

Valami szórakozást kell keresnie a kicsinek, le kell kötni a figyelmét.

Ez volt most Zermah legfőbb célja, s nagy gyöngéden hozzá is fogott a megvalósításához. Olyan gonddal mosdatta, öltöztette a kislányt, mintha otthon volnának, a Castle-House kényelmes gyermekszobájában. Közben mesélt, mulattatta a kisleányt.

Aztán reggelihez ültek, és Zermah együtt evett a gyermekkel.

- Most pedig, ha neked is kedved van, sétáljunk egyet a ház udvarán...

- Harvey bácsi tanyája bizonyára nagyon szép... - mondta Dy.

- Hogy szép?... Azt bizony nem mondhatnám - felelte Zermah. - Rozoga, öreg viskó! De itt vannak a fák meg a folyó. Érdemes sétálni egyet. Egyébként úgyis csak néhány napig maradunk itt. Addig is viseld magad jól, ne légy nyűgös. Édesanyád nagyon örül majd, ha elmondom neki, hogy jó voltál.

- Jó leszek, Zermah, meglátod, jó leszek! - bizonykodott a kislány.

Az ajtó nem volt kulcsra zárva. Zermah kézen fogta a gyermeket, és kilépett vele a szobából. Egy nagy, homályos helyiségbe jutottak. De egy pillanat múlva már kint álltak a verőfényes udvaron. Sétára indultak a terebélyes fák árnyékában. A nap tűző sugarai alig hatoltak át a sűrű lombokon.

Az udvar elég kicsi volt, alig egyholdnyi, és ennek a területnek jókora részét is a faerőd foglalta el.

A kerítés elzárta a kilátást. Zermah nem állapíthatta meg, hogy a kis sziget a lagúnás öböl melyik részén fekszik. A kapu korhadt lécei között valami kis rés kínálkozott, ezen keresztül azonban csak annyit láthatott, hogy szigetüket széles, zavaros vizű csatornák választják el a szomszéd szigetektől. Egy asszony, gyermekkel a karján, aligha szökhetik meg ebből az erődből.

De még ha sikerülne is csónakot szereznie, hogyan tehetné meg az utat a kacsaringós lagúnákon keresztül? Így gondolkozott Zermah, pedig nem is tudta, hogy Texaron és Squambón kívül senki sem ismeri a lagúnák útvesztőjét.

Texar néger rabszolgái ott éltek a szigeten, sohasem hagyták el az erődöt. Fogalmuk sem volt arról, hogy voltaképpen hol tartja őket gazdájuk. Ha tehát Zermah szökni próbál - akár a Saint John irányában, akár az öböl nyugati partján húzódó mocsaras vidék felé -, a véletlenre kell bíznia magát. Márpedig ha vaktában vág neki a lagúnáknak, biztos pusztulás vár mindkettőjükre.

Néhány nap elegendő volt ahhoz, hogy Zermah világosan lássa helyzetüket. Texar rabszolgáitól nem remélhetett segítséget.

Legtöbbjük félig elállatiasodott ember volt. Külsőjük sem adott okot a bizalomra. Rabok voltak, de még csak láncra verni sem kellett őket. Ennivalójuk megtermett a szigeten; egyetlen szenvedélynek éltek: az erős pálinkának, s Squambo nem fukarkodott a pálinkafejadagok kiosztásakor. Nem volt más dolguk, mint hogy az erődítményt őrizzék, és szükség esetén védelmezzék. Eszükbe sem jutott, hogy más életmóddal cseréljék fel ezt az életet.

A Fekete-öböltől néhány mérföldnyire harc dúlt a rabszolgaság kérdése körül. De Texar négereit mindez nem érdekelte. Hogy felszabadítják őket? Minek nekik a szabadság, mit kezdjenek vele? A spanyol legalább gondoskodik róluk. Squambo nem gyötörte őket, de habozás nélkül szétloccsantotta volna a fejét annak, amelyik lázadni merészel.

A Fekete-öböl rabszolgái azonban még csak nem is gondoltak a lázadásra. Üresfejű, kegyetlen fickók voltak, még az erőd körül keringő vérebeknél is rosszabbak.

A két kutya mintha valóban értelmesebb lett volna a szigeten élő embereknél. Nagyszerűen tájékozódtak az öbölben. Egyik szigetről a másikra úszkáltak a zezugos csatornákból; bámulatos ösztönük vezette őket, sohasem tévedtek el. Messzire elkóboroltak, ugatásuk néha a folyam túlsó partjára is áthallatszott. De alkonyatkor hívás nélkül visszatértek az erődhöz. Ha csónak hatolt be a Fekete-öbölbe, ez a két félelmetes őrszem azonnal jelezte. S ha valaki megpróbálná elhagyni a szigetet - Texaron és Squambón kívül -, könnyen lehet, hogy széjjeltépné a két vérszomjas kutya.

Zermah megfigyelte az erődítés körüli őrszolgálatot, és rájött arra, hogy az öröktől nem várhat segítséget. Más ember talán minden reményét elveszítette volna ebben a helyzetben. De Zermah bátor és határozott teremtmény volt. Nem ismerte a csüggedést. Majd csak érkezik segítség; vagy James Burbanktól, ha ugyan nem fogták el, vagy Marstól, amennyiben tudomást szerez feleségének eltűnéséről.

Ha pedig nem kap segítséget, saját erejéből kell megmentenie a kislányt. Annyi bizonyos, hogy kötelességét teljesíteni fogja!

Zermah egyedül volt a lagúnavilág rejtett zugában. Durva, vad tekintetek vigyáztak minden lépésére. Észrevette azonban, hogy az egyik fiatal néger őr néha-néha részvétellel pillant rájuk. Ettől a fiútól talán remélhet valamit?

Rábízhatja magát? Ha megmagyarázná, hol fekszik Camdless-Bay, vajon rávehetné-e arra, hogy szökhessen meg, és vigyen hírt a Castle-House-ba?... Nem valószínű.

Egyébként nyilván Squambo is észrevette, hogy a fiatal rabszolga érdeklődéssel kíséri a foglyok sorsát. Az ifjú néger csakhamar eltűnt, Zermah nem látta többé, hiába lesett ki séta közben a palánkon.

Múltak a napok, de a foglyok helyzete mit sem változott.

Zermah és Dy reggeltől estig szabadon járhatott-kelhetett. Squambo esténként sem zárta be kulccsal az ajtajukat, az erőd épületét azonban nem hagyhatták el. Az indián egyszer sem távozott el a szigetről, de egyetlen szót sem szólt a foglyokhoz. Zermah lemondott arról, hogy bármit is kérdezzen tőle.

A félvér nő mindenütt magán érezte Squambo tekintetét. Egész nap a gyermekkel foglalkozott, ez volt egyetlen tennivalója. Szükség is volt erre, hiszen a kisleány egyre csak anyja iránt érdeklődött.

- Hamarosan itt lesz! - felelte ilyenkor Zermah. - Üzenetet küldött! Apád is idejön, kicsikém, Alice-szal együtt...

Mindezt sokszor elmondta, de mindez kevés volt. A szerencsétlen teremtmény már nem tudta, milyen választ eszeljen ki.

Mulattatni próbálta a korához viszonyítva igen értelmes gyermeket.

Így múlt el március negyedike, ötödike és hatodika. Zermah egyre várta a távoli ágyúdörgést. Az ágyúszónak kellett volna hírül hoznia, hogy az északi hajóraj behatolt a Saint John folyóra. De semmiféle csatazaj sem hallatszott el a szigetre. A Fekete-öbölben mély csend uralkodott.

Zermah-nak arra kellett következtetnie, hogy az északi haderők még nem hódították meg Floridát. Ez nagyon nyugtalanította. Ha James Burbank és társai fogságba estek és nem siethetnek kiszabadításukra, csak Gilbertben és Marsban bízhatik. Ha az északi ágyúnaszádok

már hatalmukba kerítették volna a folyót, Gilbert és Mars nyilván azonnal átkutatta volna a partvidéket, és eljutott volna a Fekete-öböl szigetéig is. Hiszen csak akadt volna valaki Camdless-Bayben, aki beszámol nekik az ültetvény ostromáról!

De minden arra vallott, hogy az egymással szemben álló északi és déli erők még nem ütköztek meg a folyón.

Különös volt az is, hogy a spanyol egyszer sem mutatkozott az erődben. Nem járt ott sem nappal, sem éjjel. Legalábbis Zermah semmit sem vett észre, amiből a jelenlétére következtethetett volna. Pedig az éjszakákat nagyrészt átvirrasztotta, s az álmatlanul töltött órák alatt egyre figyelt, hallgatózott. Mindeddig - hiába.

De ha Texar a Fekete-öböl szigetére érkeznek, és magához hívatná is, vajon meghallgatná-e könyörgését vagy fenyegetéseit a spanyol? Nehéz megmondani, hogy mi a veszélyesebb: ha itt van Texar, vagy ha nincs itt.

Ezt forgatta a fejében Zermah március 6-án este. Tizenegy óra felé járt az idő. A kis Dy mélyen aludt.

A szobára, a két fogoly börtönére, teljes sötétség borult. Semmi nesz sem hallatszott, csak az enyhe szél dudorászott a faerőd szüette deszkái között.

Zermah egyszer csak lépéseket hallott. Mintha valaki járkált volna a nagyteremben. Első gondolata az volt, hogy az indián befejezte szokásos őrzését az erődítmény körül, és aludni megy a szemközti szobába.

De Zermah ekkor hangokat hallott. Néhány szófoszlányból arra következtetett, hogy két férfi beszélget. Óvatosan az ajtóhoz lépett. Erősen figyelt. Előbb Squambo, majd Texar hangját ismerte fel.

Borzongás futott végig rajta. Mit keres a spanyol az éjszaka közepén az erődben? Valami újabb fondorlatot tervez ellenük? Talán valami eldugottabb rejtekhelyre, még a Fekete-öbölnél is megközelíthetlenebb vidékre hurcolja őket az őrházból?

Mindez szinte egyszerre villant fel Zermah agyában.

De nem sokat okoskodott, hamar erőt vett magán, fülét az ajtóhoz tapasztotta, és figyelt.

- Mi újság? - kérdezte Texar.

- Semmi, uram - felelte az indián.

- Mit csinál Zermah?

- Kérdezget, de egyetlen kérdésére sem feleltem.

- Megpróbálkozott-e valaki a közelükbe férkőzni a camdless-bayi események óta?

- Megpróbálták, de eredménytelenül.

Ebből a válaszból Zermah azonnal megértette, hogy már keresik őket. De kik?

- Honnan tudod? - hangzott ismét Texar szava.

- Néhányszor kieveztem a Saint Johnig - felelte az indián -, s egy-két nappal ezelőtt észrevettem, hogy egy bárka cirkál a Fekete-öböl bejáratánál. Sőt, két ember partra is szállt az egyik kisebb szigeten.

- Kik voltak?

- James Burbank és Walter Stannard.

Zermah alig bírt uralkodni felindulásán. James Burbank és Walter Stannard! A Castle-House védői tehát nem pusztultak el az ültetvény ostromakor! S minthogy a nyomozást megkezdték, tudniuk kell arról, hogy a gyermeket és a félvér nőt elrabolták! Ezt pedig csak Burbanknéától és Alice-től hallhatták. Akkor hát azok is életben vannak! Meghallották Zermah sikolyát, a segélykérést és Texar nevét, és azután sikerült visszajutniuk a Castle-House-ba.

James Burbank tehát tudja, hogy mi történt. Tudja, ki követte el az aljas gyermekrablást. Talán már azt is sejti, hová rejtették el áldozataikat a banditák. S fel fogja kutatni rejtékhelyüket!

Zermah egyetlen pillanat alatt végiggondolta az események láncolatát. Feltámadt benne a remény. De hamarosan szertefoszlott, amint meghallotta a spanyol válaszát:

- Hát csak nyomozzanak. Sohasem akadnak rájuk! Egyébként még néhány nap, és James Burbanktól sem kell többé tartanunk.

A félvér nő nem értette meg, hogy miféle terv lappang a szavak mögött. De annyit tudott, hogy Jacksonville új vezetői vakon engedelmeskednek ennek az embernek, szavai tehát félelmetes fenyegetést rejtenek magukban.

- Most pedig, Squambo, szükségem van rád egy órára - mondta a spanyol.

- Parancsára, uram.

- Gyere velem!

Mindketten átmentek az indián szobájába.

Mi dolguk van ott? Nyilván valami titokzatos ügy. Zermah úgy vélte, hogy alkalomadtán még hasznát láthatja, ha megtudja, miről van szó.

Ebben a helyzetben minden fontos lehet a számára, minden célja felé segítheti.

A foglyok szobájának ajtaját, mint tudjuk, éjszaka sem zárták be. Erre az óvóintézkedésre nem volt szükség, hiszen a belső erőd zárva volt, s a kulcsot az indián mindenkor magánál tartotta. A foglyok nem juthattak ki az erődből, szökéssel tehát nem is próbálkozhattak. Zermah kinyitotta szobája ajtaját, és óvatosan, visszafojtott lélegzettel, átment a nagyterembe.

A terem sötét volt, csak az indián szobájából szűrődött ki némi halvány fény.

Zermah az ajtóhoz lopakodott. Rést fedezett fel a deszkák között; azon át benézett a szobába.

Különös dolgot látott, nem is értette, mi történik odabent.

Gyantából készült gyertya világította meg a szobát. S a gyér fény mellett az indián ugyancsak kényes munkát végzett.

Texar ott ült előtte. Bőrbekecsét levetette, ingét bal karján felgyűrte. Karja egy kis asztalon nyugodott, közvetlenül a gyertya fénykörében. Meztelen karján, belül, a csukló fölött, papírlap feküdt, rajta valami apró lyukakkal kirajzolt különös ábra. Squambo pedig egy vékony tűvel követte a mintát: minden lyukba beleszúrta, s így rászurkálta az ábrát a spanyol karjára.

Ez a furcsa műtét: a tetoválás. Squambo a szeminol törzs gyermeke volt, ennél fogva értett a művelethez. Rendkívül ügyesen, könnyed mozdulatokkal kezelte a tűt. Hegye éppen csak érintette a bőrt, s a legcsekélyebb fájdalmat sem okozta.

Amikor Squambo a munka végére ért, levette a papírlapot a spanyol karjáról. Majd valami növény leveleivel bedörzsölte gazdájának karját.

A növényi nedv behatolt a tűszúrásokba. Erős viszketést okozott, de ezzel a csekéllyel a spanyol édeskeveset törődött.

A műtét ezzel véget ért. Squambo odatartotta a gyertyát a tetovált ábra fölé. Texar alkarján vörös rajz látszott. Ez a rajz a papíron lyukakkal kirajzolt minta hajszálpontos másolata volt. A sok egymást keresztező vonal a szeminolok egyik varázsjelét ábrázolta.

Semmi sem moshatta le többé ezt a jelet Texar karjáról.

Zermah mindent látott, de mint már mondtuk, semmit sem értett belőle. Mi érdeke fűződhetett Texarnak ahhoz, hogy tetováltassa magát? Az útlevelekben „különös ismertetőjelnek” nevezik az ilyenféle jegyeket. Mi szüksége lehet erre a spanyolnak? Azt akarja talán, hogy indiánnak nézzék? De hiszen nemcsak bőrének színe, de egész mivolta is elárulja, hogy nem indián vér folyik az ereiben. Nem, a magyarázatot másutt kell keresni!

Talán inkább azoknak a floridai utasoknak a kalandjával függ össze az ügy, akiket a járás északi vidékén egy szeminol törzs foglyul ejtett, s akikre saját törzsi jelvényét tetoválta erőszakkal?! Lehet, hogy Texar ismét valami rejtélyes alibit készít elő, mint ahogy a múltban is mindig így menekült a bajból?

Vagy talán magánéletének valamiféle titkáról van szó, amelyre csak a jövő deríthet fényt?

De ezen a kérdésen kívül más is foglalkoztatta Zermah-t.

Vajon csak azért jött az erődbe a spanyol, hogy igénybe vegye Squambo tetováló művészetét, s a műtét után elhagyja a Fekete-öblöt, és visszatérjen Észak-Floridába - nyilván Jacksonville-be, ahol hívei még kezükben tartják a hatalmat? Vagy az erődben marad reggelig, kikérdezi őt, Zermah-t, és új utasításokat ad az indiánnak a foglyok őrizetére?

Erre a kérdésre hamarosan választ kapott.

Amikor a spanyol felállt, hogy visszamenjen a nagyterembe, a félvér nő sietve visszahúzódott a szobájába. Fülét az ajtóhoz szorítva hallgatta tovább az indián és gazdája beszélgetését.

- Az eddiginél is gondosabban vigyázz rájuk! - mondta Texar.

- Vigyázok, uram - felelte Squambo. - De mi történjék, ha James Burbank netán ránk törne itt, a Fekete-öbölben?

- Értsd meg, hogy még néhány nap, és nem kell félnünk Burbanktól. Egyébként tudod, hogy szükség esetén hová kell vinned a félvér nőt és a gyermeket... Ott majd csatlakozom hozzátok.

- Tudom, uram - felelte Squambo -, de gondolnunk kell arra is, hogy James Burbank fia, Gilbert, vagy Zermah férje, Mars...

- Két napon belül ők is a kezemben lesznek - nyugtatta meg Texar az indiánt -, akkor azután...

A mondat végét Zermah már nem hallotta, s így nem tudta meg, mit forral a spanyol a férje és Gilbert ellen.

Texar és Squambo kilépett az erődből. A kapu bezárult mögöttük.

Néhány perc múlva már a lélekvesztőben ültek. Az indián evezett, s a tekervényes, sötét lagúnákon át kifutottak a Saint Johnra. Az öböl bejáratánál egy másik csónak várta a spanyolt.

Texar még néhány utasítást adott Squambónak, majd elvált az indiántól, és átszállt a másik csónakba. Az apály sebesen sodorta Jacksonville felé.

Hajnaltól megérkezett a városba. Még elég ideje volt ahhoz, hogy terveit megvalósítsa.

S egy-két nap múlva - mint tudjuk - Mars valóban eltűnt a Saint John hullámaiban, Gilbert Burbankre pedig a bíróság kimondta a halálos ítéletet.

III. EGY NAPPAL AZ ÁTKELÉS ELŐTT

A jacksonville-i rögtönítélő bíróság március 11-én délelőtt mondott ítéletet Gilbert Burbank ügyében. S ugyanennek a bíróságnak a rendelkezésére még aznap este letartóztatták Gilbert apját is. Az ifjú hadnagy kivégzését harmadnapra tűzték ki. James Burbanket bűnrészességgel vádolták. Nyilván őt is halálra ítélik, s fiával együtt viszik a vesztőhelyre!

A rögtönítélő bíróság vakon követte Texar utasítását; a spanyol akarata törvény volt a bíróság tagjai számára.

Az apa és a fiú kivégzése véres események előjátéka lehet. A sok ingyenélő arra készült, hogy a kivégzés után a csöcselék segítségével megtámadja a városban élő északiakat és a rabszolga-felszabadítás híveit. Hányan rejtették személyes bosszúvágyukat a polgárháború céljai mögé!

A vérengzést csak az északi seregek partraszállása akadályozhatja meg. De vajon ideérnek-e, s főként: idejében érnek-e ide, mielőtt a spanyol gyűlölködő bosszúja lesújtana az első áldozatokra?

Sajnos, ebben senki sem bizakodhatott.

Az északi hajóraj késett, s elképzelhetjük, hogy a Castle-House-ban milyen aggodalommal számlálták az órákat.

Talán későbbre halasztotta Stevens kapitány az előrenyomulást a Saint John vizén? Az ágyúnaszádok lehorgonyozva állnak a folyó torkolatában. Úgy látszik, nem mernek nekivágni a zátonyoknak, hiszen nincs velük Mars, hogy átkalauzolja a hajókat az átjárókon. Vagy talán már le is mondtak Jacksonville megszállásáról és a Saint John menti ültetvények védelméről?

Vajon milyen hadiesemények készítették Dupont tengernagyot eredeti tervének megváltoztatására?

Ezen tűnődött Stannard és Perry jószágigazgató március 12-én, ezen a végtelen hosszúnak látszó napon.

Ekkor terjed el a hír Kelet-Floridában, a tengerpart és a Saint John között, hogy az északiak a tengerparti hadműveletekre összpontosítják erőiket.

A *Wabash*, fedélzetén Dupont tengernaggal, a hajóraj legerősebb ágyúnaszádjának kíséretében, feltűnt Saint-Augustine kikötője előtt. Azt rebesgették, hogy a déli nemzetőrségi alakulatok a város kiürítésére készülnek, s ellenállás nélkül feladják a Marion-erődöt, mint ahogy Fernandina kiürítésekor is egyetlen puskalövés nélkül vonultak vissza a Clinch-erődből.

Ezeket a híreket hozta a jószágigazgató délelőtt Castle-House-ba. Értesüléseit azonnal közölte Stannarddal és Edward Carrollal.

Carrol az előcsarnokban feküdt egy díványon, sebe még nem hegedt be egészen.

- Az északiak Saint-Augustine-ban? - kiáltott fel meglepetve. - De miért nem Jacksonville-ben szállnak partra?

- Talán az a tervük, hogy nem hatolnak fel a folyón, hanem elzárják a Saint John torkolatát - felelte Perry.

- Ha Jacksonville Texar kezében marad, James és Gilbert elveszett! - szólt Stannard.

- Mi lenne, ha útra kelnék, és üzenetet vinnék Dupont tengeragnak? Értésíteném, hogy Burbank úr és fia életveszélyben van... - mondta Perry.

- De hiszen legalább egy nap kell ahhoz, hogy eljusson Saint-Augustine-ba - felelte Carrol -, még akkor is, ha a déli nemzetőrség visszavonul, és nem tartóztatja fel. S ha Dupont tengeragnak azonnal parancsot is ad Jacksonville elfoglalására, a parancsnak még el kell jutnia Stevenshez. Ehhez is idő kell! Meg aztán ott vannak a zátonyok!... Ha az ágyúaszádok nem tudnak átkelni a zátonyokon, hogyan menthetik meg a szerencsétlen Gilbertet? Hiszen holnap akarják kivégezni! Nem!... Nem Saint-Augustine-ba kell menni, hanem Jacksonville-be! Nem Dupont tengeragnak kell fordulni, hanem Texarhoz...

- Carrol bácsinak igaza van, édesapám... Én megyek el! - szólt közbe Alice, aki meghallotta Carrol utolsó szavait.

A bátor leány kész volt megkísérelni mindent, szembeszállni minden veszéllyel, hogy megmentse Gilbertet.

Egy nappal előbb James Burbank, amikor elhagyta Camdless-Bayt, főként azt kötötte barátainak lelkére, hogy tartsák titokban felesége előtt jacksonville-i útját. Nem szabad meghallania, hogy elfogatóparancsot adtak ki a férje ellen.

Burbankné tehát nem tudta, mi történt férjével; nem ismerte fiának sorsát sem. Abban a hitben volt, hogy Gilbert visszatért a hajórajához. Hogy is viselte volna el a szerencsétlen asszony a kettős csapást! Férje Texar kezébe került, fiát másnap kivégzik! Ezt nem élte volna túl.

Amikor Burbankné a férjét kereste, Alice csak annyit mondott neki, hogy James Burbank elhagyta Castle-House-t, mert ismét Dy és Zermah felkutatására indult, s ezúttal talán két napig is távol lesz. Burbankné nem gondolt semmi másra, mint elrabolt gyermekére. Ez a bánat egymagában is elég volt ahhoz, hogy felőrölje a beteg asszony erejét.

Alice viszont tudta, hogy milyen veszély fenyegeti James Burbanket és Gilbertet. Tudta, hogy az ifjú hadnagyot másnap agyonlövik, s ugyanez a sors vár az apára is!... Eltökélt szándéka volt hát, hogy felkeresi Texart. Ezért arra kérte Carrolt, hogy vitesse át a folyó túlsó partjára.

- Te... Alice!... Jacksonville-be! - kiáltott fel Stannard.

- Ennek így kell lennie, édesapám!

Stannard aggodalma érthető volt. De hamar leküzdötte habozását, mert belátta, hogy haladéktalanul cselekedni kell. Más mód nincs Gilbert megmentésére, mint az, hogy Alice térdre borul Texar előtt és kegyelemért könyörög. Talán meglágyítja a spanyol szívét! Talán sikerül elérnie, hogy elhalasszák a kivégzést! Kétségbeesése talán megindítja az emberségeseket, talán megnyeri támogatásukat. Talán akadnak, akik fellázadnak Texarék türhetetlen zsarnoksága ellen. Szembe kell hát nézni a veszéllyel: Alice-nak át kell mennie Jacksonville-be.

- Perry majd lesz szíves elkísérni Harveyhoz - mondta Alice.

- Máris indulhatunk felelte a jószágigazgató.

- Nem, leányom, én kísérlek el! - szólt Stannard.

- Ön, Stannard?... - szólt közbe Edward Carrol. - Vesztébe rohan!... Mindenki tudja, hogy kinek a partján áll.

- Ez most nem fontos - felelte Stannard. - Nem hagyhatom magára a leányomat a fékevesztett gonosztevők között. Perry maradjon a Castle-House-ban, hiszen ön, Edward, még ágyhoz van kötve. Nem maradhat egyedül... Arra az eshetőségre is gondolnunk kell, hogy nem engednek vissza bennünket.

- És mit mondok Burbanknének? - kérdezte Edward Carrol. - Mit felelek, ha Alice-t szólítja?

- Mondja azt, hogy mi is James után mentünk, vele együtt kutatjuk át a túlsó partot. Szükség esetén magyarázza meg neki, hogy át kellett mennünk Jacksonville-be... egyszerűen találjon ki bármit, amivel megnyugtathatja, de vigyázzon, nehogy Burbankné megsejtse, milyen veszedelem fenyegeti a férjét és fiát... Kérem, Perry, szereljenek fel egy bárkát!

A jószágigazgató azonnal indult, Stannard pedig az útra készülődött.

De végül mégis okosabbnak látszott, ha Alice, mielőtt elhagyja a Castle-House-t, beszél Burbanknéval, és közli vele, hogy apjával együtt Jacksonville-be indul. Ha kell, akár azt is mondhatja, hogy Texar híveit már elkergették a városból, az északiak megszállták a folyót, és Gilbert másnap már Camdless-Bayben lesz... A kérdés csak az volt, hogy megőrzi-e lélekjelenlétét a leány. Nem csuklik-e el a hangja, nem árulja-e el zavara, ha megtörtént eseményként mondja el azt, amire egyelőre csak reménytelenül várakozik.

Amikor azonban Alice benyitott a beteg asszony szobájába, Burbankné éppen aludt - nem is aludt, hanem inkább valami kínos, kábult, fojtogató zsibbadtságba merült - s Alice-nak nem volt bátorsága felriasztani. A megnyugtató szavak tehát elmaradtak. Talán jobb is volt így.

Egy szolgálólány virrasztott a beteg mellett. Alice a lelkére kötötte, hogy egyetlen pillanatra se hagyja magára asszonyát. S ha Burbankné bármit is kérdezne, csakis Carrol úr utasítása szerint válaszoljon.

Azután a szerencsétlen anya fölé hajolt, megcsókolta a homlokát, és elhagyta a betegszobát. Lement az apjához.

- Indulhatunk, édesapám - mondta.

Kezet szorítottak Edward Carrollal, majd kiléptek az előcsarnokból.

A kikötőhöz vezető bambuszfazonon a jószágigazgató jött szembe velük.

- A bárka útra készen áll - jelentette Perry.

- Köszönöm - felelte Stannard -, jól vigyázzon a Castle-House-ra, kedves barátom.

- Nincs ok aggodalomra. Stannard úr. A négerek lassan visszaszivárognak az ültetvényre, s ez érthető. Mit is kezdenének a szabadsággal, ha egyszer a természet nem teremtette szabadnak őket? Hozzák vissza Burbank urat, s ígérem, hogy minden négert a munkahelyén fog találni!

Stannard és leánya beszállt a bárkába. Négy camdless-bayi evezős kísérte őket. A vitorlát felvonták, az enyhe keleti szél belekapott a kifeszített vászonba, s a bárka gyorsan elkanyarodott a parttól. Az ültetvény északnyugati részének félszigetszerű ki szögellése csakhamar eltakarta előlük a camdless-bayi kikötőhidat.

Stannard azt tervezte, hogy nem a jacksonville-i kikötőben száll partra, hiszen ott azonnal felismernék. Helyesebbnek látta, ha a város fölött, egy kis öbölben vetnek horgonyt. Harvey háza amúgy is a város külső részén állt. Stannardék Harveyvel együtt a körülményeknek megfelelően döntenek majd, mit cselekedjenek.

A folyón egyetlen csónakkal sem találkoztak. Nem közeledett hajó sem, pedig Stannardék arra számítottak, hogy a saint-augustine-i nemzetőrök csapatai a folyón át menekülnek el a városból.

A torkolat irányában sem látszott semmi. A floridai hajók tehát még nem ütköztek meg Stevens kapitány ágyúaszádjaival. A lehorgonyzott hajósort sem látták, mert a Saint John egyik kanyarulata elzárta a látóhatárt Jacksonville alatt.

A vitorlás bárka gyorsan siklott a folyón a kedvező szélben. Stannard és leánya hamarosan elérte a bal partot. Az öbölben nem volt őrség. Észrevétlenül partra szállhattak. Néhány perc múlva már megérkeztek James Burbank barátjának és üzletfelének házába.

Harvey meglepetten és nem minden aggodalom nélkül fogadta őket. Stannardék jelenléte veszedelmet zúdíthatott az ő házára is, hiszen a napról napra izgágább csöcselék mindenben Texart követte. Stannardról tudták, hogy akárcsak a camdless-bayi ültetvényes, a rabszolga-felszabadítás híve. Jacksonville-i villáját már kirabolták, s ezt bizony fenyegető jelnek kellett tekintenie.

Stannard élete veszélyben forgott. Ha felismerik, azonnal börtönbe vetik mint Burbank cinkosát. S ennél még nagyobb baj is érheti.

- Gilbertet meg kell mentenünk! - Alice csak ennyit válaszolt Harvey észrevételeire.

- Igaza van - felelte Harvey. - Mindent meg kell kísérelnünk. Mindenesetre arra kérem Stannard urat, hogy ne mutakozzék a házon kívül. Maradjon itt, zárkózzék be, mi majd intézkedünk!

- Mit gondol, bebocsátanak a börtönbe? - kérdezte a leány.

- Alig hiszem.

- És Texarhoz bejuthatok?

- Megpróbáljuk.

- Mégiscsak jobb lenne, ha magukkal mennék - szólt közbe Stannard.

- Semmi esetre sem! Ezzel csak elrontanánk a dolgunkat Texarnál és a bíróság tagjainál.

- Gyerünk, Harvey úr - zárta le a vitát Alice.

Stannard azonban arra kérte Harveyt, hogy indulás előtt közölje vele az új híreket.

Talán voltak olyan harci események, amelyekről Camdless-Bayben még nem értesültek.

- Nem történt semmi - felelte Harvey. - Legalábbis Jacksonville-t illetően semmi. Az északi hajóraj behatolt Saint-Augustine kikötőjébe, a város megadta magát. A Saint John torkolatában viszont minden csendes, az ágyúaszádok változatlanul a zátonyok előtt horgonyoznak.

- Még mindig alacsony a vízállás? Nem tudnak átkelni a zátonyokon?

- Nem tudnak, Stannard úr. Ha csak ma éjjel nem. Közeledik a napéjegylenlőség ideje, ilyenkor erősebb a dagály. Arra számítunk, hogy ma éjszaka három óra felé talán már olyan magas lesz a vízállás, hogy az ágyúaszádok áthaladhatnak a zátonyos szakaszon.

- Kalauz nélkül? Hiszen Mars eltűnt! Ki irányítja majd a hajókat az átjárók között? - szólt közbe Alice, s hangja elárulta, hogy nem reménykedik az átkelésben. - Nem... Ez lehetetlen!... Értse meg, Harvey úr, beszélnem kell Texarral, s ha elutasítaná a kérésemet, akkor bármi áldozat árán is meg kell szöktetnünk Gilbertet!

- Mindent megteszünk Gilbertért, legyen nyugodt, kedves Alice.

- A hangulat nem változott meg Jacksonville-ben? - tudakolta Stannard.

- Nem - felelte Harvey. - A gonosztevők még mindig a helyzet urai, és Texarnak engedelmeskednek. A város becsületes polgárai azonban már megelégtették a fenyegetéseket és a zsarolást, és utálattal fordulnak el Texaréktól. Ha az északi hajóraj megindul a folyón, a helyzet

azonnal nagyot fordul. Az aljanép amúgy is gyáva. S ha egyszer Texarnak és híveinek nem lesz többé támaszuk... Bízom abban, hogy Stevens kapitány hajói átkelnek a zátonyokon!

- Nem várhatunk addig! - szólt Alice elszántan. - Azonnal beszélnem kell Texarral.

Megállapodtak abban, hogy Stannard nem mozdul ki a házból, nehogy valaki megsejtse, hogy Jacksonville-ben tartózkodik. Harvey felajánlotta, hogy mindenben segítségére lesz a leánynak, noha a tervbe vett lépések bizony kevés reménnyel kecsegtettek. Ha Texar megtagadja a kegyelmet, vagy Alice-nek nem sikerül beszélnie a spanyollal, akkor megszervezik a két Burbank megszöktetését, még ha egész vagyont kell is áldozniuk ezért.

Alice és Harvey tizenegy óra felé indult a városháza felé. Ott ülésezett megszakítás nélkül a rögtönítelő bíróság, Texar elnökletével.

A városban most is nagy volt a nyugtalanság. Önkéntes nemzetőrök vonultak az utcákon, köztük a Dél-Floridából menekült alakulatok. Már várták a Saint-Augustine kiürítésekor felszabadult egységeket is. Ezek vagy a Saint Johnon ereszkednek le, vagy a jobb parti erdőségeken vágnak át, hogy Jacksonville magasságában átkeljenek a folyón.

Jöttek-mentek az emberek. Százféle hír keringett, s mint mindig, egyik ellentmondott a másiknak. Itt is, ott is csődület támadt, mintha zavargás készülne a városban.

Mindenki láthatta, hogy ha az északi hajóraj feltűnik a kikötőben, szervezett, egységes védelemre, komoly ellenállásra nem lehet számítani. Ha kilenc nappal ezelőtt Fernandina védői visszavonultak, s átadták a várost Wright tábornok partra szálló csapatainak, ha a saint-augustine-i alakulatok meg sem próbálták feltartóztatni Dupont tengernagy hajóraját - valószínűleg ugyanez történik majd Jacksonville-ben is. A floridai alakulatok aligha ütköznek meg az északi csapatokkal; nyilván visszavonulnak a belső területre.

De valami mégis megmentheti Jacksonville-t az északiaktól, meghosszabbíthatja Texarék uralmát, és elősegítheti a bosszúállás véres terveinek megvalósítását: ha az északi ágyúnaszádok, akár az alacsony vízállás miatt, akár azért, mert nincs kalauzok, nem tudnak átkelni a zátonyokon.

Még néhány óra, s ez is eldől.

Egyre nagyobb tömeg verődött össze az utcákon. Alice és Harvey a főtér felé igyekezett.

Hogyan juthatnak be a városházára? Még csak nem is sejtették. S ha egyszer bejutottak, hogyan kerülhetnek Texar elé? Elképzelni sem tudták. S ha a spanyol értesül arról, hogy Alice Stannard keresi? Nyilván el akarja majd kerülni a kínos találkozást. S van-e ennek egyszerűbb módja, mint letartóztatni és fogva tartani a leányt az ifjú Burbank kivégzéséig?

De Alice nem latolgatta ezeket az eshetőségeket. Beszélnie kell Texarral, ki kell tőle könyörögnie a kegyelmet. Semmiféle veszély sem térítheti el ettől a céltól.

Harvey és Alice kiért a főtérre. Itt még nagyobb, még hangosabb volt a tömeg. Dühödt kiáltások hangzottak mindenfelől, szitkok röpködtek a levegőben, s egyre több száj üvöltötte a rettentő szót:

- Halál reájuk... Halál!

Harvey megtudta, hogy a bíróság egy órával azelőtt ült össze. Szörnyű sejtés ragadta meg szívét, és csakhamar meg is bizonyosodott arról, hogy balsejtelve nem volt rémlátás.

A bíróság ítéletet mondott James Burbank felett. Megállapította, hogy fiának, Gilbertnek bűntársa volt, összeköttetést tartott fenn az északi hadsereggel. Azonos a bűncselekmény, azonos lesz az ítélet is... Texar bosszúműve a Burbank család ellen végül is beteljesedik!

Harvey vissza akart fordulni. Megpróbálta lebeszélni Alice Stannardet minden további lépésről. Sejtette, hogy a téren nyüzsgő csöcselék durva szitkokkal fogadja majd a városháza épületéből kilépő elítélteket, sőt még arra is sor kerülhet, hogy bántalmazzák a két Burbanket. Miért legyen tanúja ennek a szerencsétlen leány? A pillanat különben sem volt alkalmas arra, hogy odaálljon a spanyol elé, és kegyelmet kérjen tőle.

- Gyerünk innen, Alice! - mondta Harvey. - Gyerünk! Később visszajövünk... Majd ha a bíróság...

- Nem megyek! - felelte Alice. - Most kell odaállnom a vádlottak és bírúk közé!

Harvey érezte, hogy a leány elhatározása megingathatatlan. Alice már indult is. Követnie kellett. A sűrű tömeg utat nyitott előttük; talán akadtak, akik felismerték a leányt. A csöcselék halált kiáltozott, fenyegetődzött. Borzalmas volt. De Alice-t semmi sem állíthatta meg. Így ért el a városháza bejáratához.

A kapu előtt még nagyobb volt a zaj. S ez a hangáradat nem a szűnőben levő, hanem a kitörni készülő vihar zúgása volt! Úgy látszott, hogy a felizgatott tömeg már nem riad vissza semmiféle erőszaktól.

Egyszerre megindult a tömeg: a tárgyalás közönsége kitódult a kapun. A fenyegető hangorkán egyre erősödött. Odabent elhangzott az ítélet.

James Burbanket halálra ítélték, ugyanannak a hamis vádnak az alapján, mint Gilbertet. Apa és fiú együtt állnak majd a kivégző osztag elé!

- Halál reájuk... Halál! - ordította a fékevesztett csöcselék.

S ekkor megjelent a kapuban James Burbank. Nyugodt volt, az üvöltő tömeget csupán egy megvető pillantásra méltatta. Egy szakasz katona vette körül, hogy visszavezesse a börtönbe.

James Burbank nem volt egyedül a katonák gyűrűjében.

Gilbert haladt mellette.

Az ifjú hadnagyot reggel elővezették cellájából, ahol utolsó óráit kellett töltenie, s a bíróság előtt szembesítették apjával. James Burbank mindenben megerősítette fia állításait. Elmondotta, hogy Gilbert még egyszer látni kívánta haldokló anyját, ezért ment a Castle-House-ba.

E vallomással a kémkedés vádja tulajdonképpen összeomlott volna, csak hogy az ítélet előre készen volt. Az ítéletet a bosszúvágy sugallta a két ártatlan ember ellen, és igazságtalan bírák mondták ki.

A tömeg az elítéltek felé tódult. A kirendelt katonaság csak nagy nehezen tudott utat vágni a városháza előtti téren.

Ekkor felmorajlott a tömeg. Alice előlépett, és a két Burbank felé rohant.

A szedett-vedett népség akaratlanul is meghátrált. A leány váratlan megjelenése megdöbben-tette az embereket.

- Alice! - kiáltott fel Gilbert.

- Gilbert!... Gilbert!... - suttopta Alice Stannard, s az ifjú hadnagy vállára borult.

- Alice!... Miért jöttél ide? - szólt most James Burbank.

- Hogy kegyelmet kérjek! - kiáltotta a leány. - Hogy meglágyítsam a bírák szívét... Kegyelmet!... Kegyelmet az ártatlanoknak!

A szerencsétlen leány kiáltozása valóban szívet tépő volt. A két elítélt megállt, a leány beléjük kapaszkodott. Remélhetett-e irgalmat a fékevesztett tömegtől? Aligha. De fellépése mégsem volt hiábavaló: akkor állította meg a csőcseléket, amikor az már szinte áttörte a katonák sorfalát, hogy rátámadjon a foglyokra.

Ekkor a városháza kapujában megjelent Texar. Értesült arról, hogy mi történik a téren, s most egyetlen intéssel megfékezte a zavargókat.

Elismételte a parancsot: a két Burbanket haladéktalanul vissza kell vezetni a börtönébe. Szavainak mindenki azonnal engedelmeskedett.

Az őrség ismét megindult.

- Kegyelem!... Kegyelem! - kiáltott Alice, és Texar lába elé borult.

A spanyol egyetlen elutasító mozdulattal válaszolt. A leány ekkor felemelkedett, szembe fordult Texarral, és hangosan kiáltotta:

- Nyomorult!

Most már nem is kívánt egyebet, mint hogy az elítéltekkel maradjon, követhesse őket a börtönbe, és mellettük tölthesse az utolsó órákat...

De a foglyokat már elvezették a térről. Az üvöltő tömeg nyomukba szegődött.

Ezt már nem tudta elviselni a leány. Megingott, és eszméletlenül összeroskadott. Ha Harvey át nem fogja, elvágódik a földön.

Visszavitték Harvey házába, ott tért magához, apja mellett.

- A börtönbe!... Siessünk a börtönbe... Meg kell szöktetnünk mindkettőjüket...

- Úgy van! - felelte Stannard. - Ez az utolsó lehetőség. De be kell várnunk az éjszakát.

Nappal valóban nem tehettek semmit. A következő tervben állapodtak meg:

Alkonyat után, amikor biztonságosabban mozoghatnak a városban, s nem kell tartaniuk attól, hogy felismerik őket, Stannard és Harvey a börtönfelügyelő segítségével megszökteti a két foglyot. Sok pénzt visznek magukkal. A nagy összeg csábítani fogja a börtönfelügyelőt - legalábbis így remélték -, főként most, amikor Stevens hajórajának első ágyúlövése hamarosan véget vethet a spanyol pümkösi királyságának.

Amikor azonban leszállt az éj, és Stannard Harvey kíséretében indulni akart, észrevették, hogy a házat katonaság vette körül. Nem juthattak ki a városba, tervük végrehajtásáról le kellett mondaniuk.

IV. AZ ÉSZAKKELETI SZÉL

Az elítélteknek most már csupán egyetlen reményük maradt. Csak akkor menekülhetnek, ha az északiak tizenkét órán belül elfoglalják a várost. Az ítélet szerint James Burbanket és fiát, Gilbertet, másnap hajnalban kivégzik. Börtönüket éppen olyan szigorúan őrizték, mint Harvey házát. Akkor sem szökhetnének meg, ha valamelyik börtönőr segítené őket.

A Fernandinában néhány nappal ezelőtt partra szállt északi csapatokra nem számíthattak. Ezek az alakulatok nem hagyhatták el a fontos észak-floridai támaszpontot, Jacksonville megszállásának feladata Stevens ágyúaszádjaire várt. Ezeknek azonban mindenekelőtt át kell jutniuk a Saint John zátonyain. Ha ez sikerül, a bárkák záróláncát már könnyen áttörik, s a hajóraj ellenállás nélkül vethet horgonyt a jacksonville-i kikötő előtt.

S ha egyszer az ágyúk tűz alá veszik a várost, a déli alakulatok minden bizonnyal meghátrálnak, és a járás nehezen megközelíthető mocsaras vidékére vonulnak vissza.

Texar és hívei a katonai alakulatokkal együtt nyilván sietve elhagyják a várost, mielőtt még bűneikért felelősségre vonhatnák őket. Texar bandája annak idején - mint tudjuk - eltávolította hivatalukból a becsületes polgárokat. Ezek ismét átvehetik a város vezetését, s tárgyalhatnak a washingtoni kormány megbízottaival.

De vajon átkelhet-e a hajóraj a zátonyokon, még hozzá ilyen rövid idő alatt? Az ágyúaszádok előnyomulását az alacsony vízállás akadályozza - leküzdhető-e ez az akadály? Mint látni fogjuk, erre nem volt sok esély.

Az ítélet kihirdetése után Texar és a jacksonville-i önkéntes alakulatok parancsnoka a kikötőbe sietett, hogy megtudja, mi a helyzet a folyó alsó szakaszán. Kitartóan kémlelték a bárkák záróláncát, s figyelték, hogy nem hallatszik-e ágyúszó a torkolat felől.

Texar kiment a cölöpgát végére.

- Nem érkezett új jelentés? - kérdezte.

- Nem - felelte az önkéntesek parancsnoka. - Felderítő úton jártam északon. Megállapítottam, hogy a washingtoni csapatok nem hagyták el Fernandinát, és nem készülnek támadásra Jacksonville ellen. Valószínűleg megállnak a georgiai határon, s ott várják be, hogy a hajóraj előrenyomuljon.

- És a saint-augustine-i csapatok? Nem lehetséges, hogy Picolatánál átkelnek a folyón, és déli irányból vonulnak Jacksonville ellen? - kérdezte a spanyol.

- Alig hiszem - felelte a parancsnok. - Dupontnak aránylag kevés szárazföldi alakulata van. Saint-Augustine-ban csak megszálló csapatokat raktak partra. Dupontnak az a célja, hogy biztosítsa a tengerzárát a partvidéken, a Saint John torkolatától Florida déli csúcsáig. Saint-Augustine felől tehát nem fenyeget veszély.

- Akkor csak Stevens hajórajától kell tartanunk. Az ágyúaszádok három napja a zátonyok előtt horgonyoznak. Ha sikerül átkelniük...

- Ez a veszély kétségkívül fennáll. De néhány óra múlva biztosabbat tudunk erről is. Végeredményben az is lehetséges, hogy az északiak csak a folyó alsó szakaszát akarják elzárni, hogy elvágjanak minden összeköttetést Saint-Augustine és Fernandina között. Ne feledkezzék meg arról, hogy az északiaknak e pillanatban nem Florida megszállása a fontos. A titkos hadianyag-szállítás a déli szorosokon át folyik, ezt akarják megakadályozni. Feltehető, hogy

hadműveletüknek ez az egyetlen célja. Különben miért vesztegelnének csapataik közel tíz napja az Amelia-szigeten, miért nem vonulnak Jacksonville felé?

- Lehet, hogy igaza van - felelte Texar. - De akárhogy is, most csak egy dolog fontos: átkelnek-e a hajók a zátonyokon?

- Ezt még ma megtudjuk.

- Mit tesz ön akkor, ha Stevens hajórajja megjelenik a kikötő előtt?

- Azt a parancsot kaptam, hogy az önkéntes alakulatokkal vonuljak vissza az ország belsejébe, ne ütközzem meg az északiakkal. Ám szállják meg a washingtoniak a járás valamennyi városát! Amúgy sem tarthatják sokáig ezeket a területeket. A Georgiába és a két Karolinába vezető összekötő vonalakat elvágjuk, s azután nem lesz nehéz visszafoglalnunk a városokat.

- De ha ők lesznek az urak Jacksonville-ben, akár csak egy napig is - felelte Texar -, akkor megkezdődik a megtorlás... Megint azok az úgynevezett becsületes polgárok és ültetvényesek, a rabszolga-felszabadítás hívei kerülnek hatalomra. Akkor pedig... De nem, ez nem fog bekövetkezni!... Nem! Ha el kell hagynunk a várost, inkább...

A spanyol nem fejezte be a mondatot. De könnyű kitalálni, hogy mit gondolt magában. Nem adja át a várost az északiaknak, hiszen ezzel ismét uralomra kerülnének Jacksonville régi vezetői, azok, akiket a csőcselék elkergetett. Nem! Inkább felgyújtja, elpusztítja a várost. Ő maga pedig, legjobb híveivel együtt, visszavonul, követi a déli alakulatokat, s majd csak talál valami megközelíthetetlen rejtékhelyet az alsó-floridai mocsaras vidéken. Ott azután kivárhhatja, amíg fordul a kocka.

Erre természetesen csak akkor kerül sor, ha az ágyúnaszádok átjutnak a zátonyokon. Átjutnak-e? Ez a kérdés hamarosan eldől.

A csőcselék egyszerre a kikötőbe tódult, s pillanatok alatt ellepte a rakpartot. Fűlsiketítő kiáltozás hallatszott.

- Átkelnek!

- Dehogysis! Meg sem moccannak a naszádok.

- A dagály nagyon erős!

- Nézd... Ott! Ott!...

- Most már biztos! Készül valami - mondta az önkéntes alakulatok parancsnoka. - Nézze csak, Texar!

A spanyol nem felelt. A folyót figyelte. A torkolat irányában, a keresztbe állított bárkák láncolatára szegezte tekintetét.

A bárkasoron túl, vagy fél mérföldnyire, a látóhatár peremén a Stevens-hajóraj árbocai és kéményei meredeztek. Sűrű fekete füstfelhő gomolygott a hajók fölött; Jacksonville felé sodorta az erősödő szél.

Stevens kapitány nyilván ki akarja használni az erős dagályt, hogy mindenáron átkeljen a zátonyokon.

Vajon sikerülhet-e ez a vállalkozás? Elég magas lesz-e a vízállás, hogy a naszádok átcsússzanak a fövenytorlaszon, még ha fenekük súrolja is a homokpadot? Ezt lesték oly lázas izgalommal a rakparton összecsődült jacksonville-iek.

Az ácsorgók egyre nyugtalanabbakká váltak. Mindenki látni vélte valamit, s izgatottan magyarázkodott a többieknek, akik mindebből mit sem láttak.

- Már vagy száz métert haladtak előre!
- Szó sincs róla! Meg se moccantak! Fel sem szedték a horgonyt.
- Az egyik előretört!
- Igen ám, de máris visszafordult, mert alacsony a víz.
- Mekkora füst!
- Amerika minden szenét eltűzelhetik, akkor sem kelnek át!
- Vége! A dagály visszahúzódik!
- Hurrá! Éljen Dél!
- Éljen! Éljen!

A hajóraj áttörési kísérlete mintegy tíz percig tartott. Hosszú tíz perc volt ez Texának és híveinek, s mindazoknak, akik rettegtek Jacksonville elfoglalásától és a felelősségre vonástól, mert szabadságukat, esetleg életüket féltették.

Voltaképpen most sem tudták pontosan megítélni a helyzetet. A zátonyos övezet viszonylag messze volt, a kikötőből nemigen lehetett pontosan áttekinteni az ágyúnaszádok hadmozdulatait. Behatoltak az átjáróba? Vagy talán éppen most hatolnak be oda? Nem volt korai a tömeg örömujjongása?

Hátha Stevens kapitány kidobott minden fölösleges terhet, hogy megkönnyebbedett hajói átjussanak azon a rövid szakaszon, mely a mélyvíztől elválasztja őket! Ha a naszádok egyszer a könnyen hajózható folyamszakaszra jutottak, egykettőre Jacksonville előtt állnak. A rakparton várakozók joggal félhettek ettől, mindaddig, amíg véget nem ér a dagály.

De a dagály, mint többen megállapíthatták, már valóban kezdett visszahúzódni. S ha a tengerjárás megfordul, a Saint John vízállása gyorsan leapad.

Egyszerre minden kar felemelkedett, mindenki a torkolat felé mutatott:

- Csónak közeledik!... Csónak! - hangzott a kiáltás.

Könnyű ladik tűnt fel a bal parton, a dagály sodrában. A folyó közepén ugyanis a víz már a tenger felé áramlott. A ladik gyorsan közeledett. Farában egy tiszt ült, a floridai önkéntesek egyenruháját viselte. A ladik hamarosan elérte a mólót. A tiszt fürgén felkapaszkodott az oldalsó lépcsőn. Meglátta Texart, és egyenesen feléje tartott. A parton ácsorgók odarohantak, szorosan körülfogták, mindenki látni és hallani akarta.

- Mi történt? - kérdezte a spanyol.
- Semmi sem történt, és ezentúl nem is történik már semmi! - felelte a tiszt.
- Kinek az utasítására jött ide?
- Bárkarajunk parancsnoka küldött. Bárkáink hamarosan visszatérnek a kikötőbe.
- Miért?
- Mert az ágyúnaszádoknak nem sikerült átkelniük a zátonyokon, hiába dobták ki a fölösleges terhet, hiába indultak neki teljes gőzzel. Most már nincs félnivalónk...
- Úgy érti ezt, hogy ma már nem kelhetnek át a zátonyon? - kérdezte Texar.

- Sem ma, sem holnap. A veszély elmúlt, legalábbis néhány hónapra.

- Éljen!... Éljen!

Körülöttük örömkialtásban törtek ki a várakozók. A garázda csőcselék ismét a spanyolt, gonosz indulatainak megtestesítőjét ünnepelte. A józanabbak pedig kétségbeesetten gondoltak arra, hogy még egy ideig tűniük kell a város urainak gyalázatos zsarnokságát.

A tiszt igazat mondott. A tenger szintje egyre csökkent, és a dagály egyre kevésbé hatolt be a Saint John medrébe.

Március 12-ére esik az év egyik legerősebb dagálya. A folyam vízállása csak hónapok múlva éri el a március 12-i magasságot. A naszádok tehát nem kelhetnek át a zátonyokon, Jacksonville megmenekül Stevens hajórajának ágyútűzétől. Texar hatalmon maradhat, és zavartalanul végrehajthatja bosszúját.

Igaz, hogy Wright tábornok Fernandinában állomásozó csapatai Sherman tábornok parancsára előnyomulhatnak dél felé, és megkísérelhetik Jacksonville elfoglalását, de ehhez a hadművelethez idő kell. Márpedig a két Burbanket másnap hajnalban kivégzik, semmi sem mentheti meg az életüket...

A hír gyorsan elterjedt a városban és környékén. Elképzelhető, hogy a fékevesztett csőcselék mekkora lelkesedéssel fogadta. Ismét megkezdődött a dínomdánom, garázdálkodás. A becsületes emberek döbbenten látták, hogy az aljanép ismét a leggyalázatosabb gaztettekre készül. Sokan csomagoltak, és menekülni készültek, mert érezték, hogy a városban nincsenek biztonságban.

Az éljenzés, az örömujjongás áthatolt a börtön falain is. Így tudták meg a foglyok, hogy sorsuk meg van pecsételve.

A Harvey-házba is eljutott a hír. Képzeljük el Stannard és Alice kétségbeesését. Mit tehetnének most már a foglyokért? Hogyan menthetnék meg James Burbanket és fiát? Vesztegetéssel próbálkozzanak? Arannyal fizessenek a börtönőrnek az elítéltek megszöktetéséért? De hiszen el sem hagyhatják a házat, amely immár börtönük is! Egy szakasznyi, mindenre kapható bandita őrizte a Harvey-villát, káromkodásuk behallatszott a szobákba is.

Leszállt az éj. Napok óta időváltozást vártak, s ez most be is következett. A szél megfordult. Eddig a szárazföld felől fűjt, most pedig északkeleti irányból zúdult a félszigetre. Nagy, szürke felhőgomolyokat kergetett óriási sebességgel a nyílt tenger felől. A felhők csaknem a víz szintjéig ereszkedtek alá, de a gyors száguldásban nem csapódhattak le esőként. Olyan alacsonyan szálltak, hogy egy háromárbcos vitorlás árboccsúcsait már elnyelte volna a vastag páratakaró.

A légsúlymérő hirtelen leszállt, vihart jelzett. Az Atlanti-óceán távoli vizeiről orkán közeledett. Az éj leszálltával dühödte erővel sepet végig a vidéken.

Az orkán a Saint John alsó szakaszán adta ki mérgét. A torkolat felkavart vize hol óriási hullámokban csapódott a partra, hol megint visszahúzódott a medrébe, mint a szökőár, amelynek hatalmas hullámai oly sok kárt okoznak a parti gazdaságoknak a nagy folyamok mentén.

A borzalmak éjszakája szakadt Jacksonville-re. A vihar dühödten korbácsolta végig a várost. A hullámok letépték és elsodorták a cölöpmóló egy részét. A szél cérnaszálként szaggatta el a vastag hajóköteleket, s darabokra zúzta a halászbárkákat a vízzel borított rakparton.

A városban lehetetlenné vált a közlekedés. A sok törmelék kartácsként zúdult az utcákra és a terekre. A csöcselék a kocsmákba menekült. A pálinkával öntözött torkok versenyt üvöltöttek a viharral, s nehéz lenne megmondani, melyikük volt hangosabb.

Az orkán nemcsak a partvidéken pusztított. A Saint Johnon a szintkülönbség is fokozta az áradat erejét, s a roppant víztömeg annál magasabb hullámokat vetett, minél nagyobb erővel csapódott a mederfenékhez. A zátony előtt horgonyzó bárkákat olyan hirtelenül lepte meg a hullámverés, hogy már nem sikerült visszajutniuk a kikötőbe. A vasmacskák elszabadultak, a láncok elpattantak.

A szél felduzzasztotta az éjszakai dagályt, s az ár most ellenállhatatlanul sodorta a bárkákat a város felé. Egy-két ilyen elsodort bárkát a parti cölöpökhöz csaptak a hullámok, a többi magával terelte az áradat. Végül is ott veszték a part menti szigeteken vagy a Saint John kanyarulataiban, mérföldekkel Jacksonville fölött.

Az orkán olyan váratlanul tört ki, hogy már nem kerülhetett sor a szokásos óvintézkedésekre. A bárkák legénységéből sokan életüket vesztették a viharban.

S mi történt Stevens ágyúnaszádjával? Felszedték-e a horgonyt, hogy a torkolat közelében, a védettebb öblökben keressenek menedéket? Sikerült-e így elkerülniük a teljes pusztulást? De akár a torkolat felé húzódtak vissza, akár helyükön maradtak, biztos, hogy Jacksonville-t nem veszélyeztetik: a zátonyokon immár semmiképpen sem juthatnak át...

A Saint John völgyére sötét éjszaka borult. A víz szinte egybefolyt a levegővel, mintha valami különleges vegyi folyamat egységes anyaggá olvasztotta volna össze a két elemet. A napjegy-egyenlőség időszakában nem ritkaság a természeti erőknél ez a tombolása, de ilyen iszonyú vihar még nem sepett végig Florida földjén.

A tümemény éppen robbanásszerű ereje folytán, csupán néhány óráig tartott. Az orkán a floridai félszigeten kiadta erejét, a Mexikói-öböl felé pedig már elenyészett, s mire a nap felkelt, a roppant erejű légáramlás kiegyenlítette a légnyomáskülönbséget.

Négy óra felé, a tiszta hajnali derengésben előbukkantak az éjszakai pusztítás romjai. A tomboló elemek már lecsillapodtak, a vidék megnyugodott.

A kocsmákba menekült garázdák ismét kimerészkedtek az utcákra. A katonák visszatértek elhagyott őrhelyükre. Sok helyütt megkezdtek a törmelékek eltakarítását, a vihar okozta károk kijavítását. Főként a rakparton akadt sok tennivaló, az orkán ott pusztított a legádázabban: törött cölöpök, felfordított bárkák, a folyam felső szakaszáról odasodródott hajóroncsok torlódtak össze a kikötőben.

De a partról csak néhány méteres sávban látott el a szem a ronszokkal zsúfolt víztükörré. A Saint John felett sűrű köd lebegett, és lassan szállt fel a viharban lehullt magasabb légrétegek felé. Öt órakor a folyam közepe még nem látszott a partról. A gomolygó ködöt csak a nap első sugarai oszlatják majd szét; s a parton állók számára csak akkor nyílik meg a szabad kilátás.

Öt óra után néhány perccel fülsiketítő robbanások hallatszottak a ködfüggöny mögül. De ez már nem égzengés volt, nem! Rögtön tudta mindenki, hogy ágyúk dörögnek. Lövedékek jellegzetes, süvítő hangja töltötte be a levegőt.

A kikötő felé tóduló tömeg, a katonaság és a csöcselék rémült kiáltozásban tört ki.

Az ágyúzás lassan szétoszlatta a ködtakarót. A foszló párafelhők között fel-felvillant az ágyútűz, s a köd felszakadt a víztükörről.

Stevens naszádjai ott sorakoztak Jacksonville előtt, az ágyúcsövek a városra meredtek.

- Az ágyúnaszádok!... Az ágyúnaszádok!...

Szájról szájra járt a hír, gyorsan eljutott a távoli külvárosokba is. Néhány perc múlva Jacksonville minden lakója tudta, hogy az északi hajóraj megszállta a Saint John-t. A becsületes lakosság kitörő örömmel, a csöcselék kétségbeesetten fogadta a hírt.

A városnak meg kell adnia magát, különben kő kövön nem marad!

De hogyan történhetett mindez? Miféle váratlan szövetséges segíthette meg az északiakat?

A vihar!

Az ágyúnaszádok a vihar kitörésekor nem húzódtak vissza a torkolat védett öbleibe. Hullámverésben, tomboló szélben is ott maradtak horgonyzóhelyükön. A jacksonville-i bárkákat elsodorta az ár, de Stevens kapitány és legénysége dacolt az orkánnal. Az életveszéllyel nem törődve, megkísérelték az átkelést, remélve, hogy a hullámok hátán átjutnak a zátonyos övezeten.

Tervük sikerült.

Az orkán óriási víztömeget zúdított a tenger felől a torkolatba. A folyam megduzzadt, s a rendkívül magas szintű vízen az ágyúnaszádok benyomulhattak az átjárókba. A hajók feneke súrolta ugyan a fövenytorlaszt, de a teljes gőzzel haladó naszádok végül is átsiklottak a zátonyok felett.

Stevens kapitány vaksötétben irányította az előnyomulást. Úgy számította, hogy hajnali négy óra felé eléri Jacksonville-t. Négy órakor a hajóraj csatarendben sorakozott és lehorgonyzott. Amikor pedig elérkezett a kellő pillanat, a hajóágyúk lövegei felszakították a ködöt, és kartácstűzet zúdítottak a Saint John bal partjára.

A sortűznek azonnal megvolt az eredménye. A katonai alakulatok percek alatt elhagyták a várost, éppúgy, mint ahogy annak idején Fernandinát és Saint-Augustine-t is kiürítették a déli csapatok.

Amikor Stevens kapitány látta, hogy a rakpart kiürül, „tűzet szüntess”-t parancsolt az ágyúk egy részének. Nem akarta elpusztítani a várost, csak az volt a célja, hogy megadásra kényszerítse és megszállja Jacksonville-t.

A városháza épületén csaknem azonnal megjelent a fehér zászló. Képzeljük el, mennyi aggodalmat és mekkora izgalmat váltottak ki a Harvey-házban az első ágyúlövések. Bizonyos volt, hogy a város ostroma megkezdődött. Akár a hajóraj nyomult előre a Saint Johnon, akár szárazföldi csapatok támadtak Felső-Florida felől: a várost csak az északiak ágyúzhatták. Megérkezett hát a váratlan segítség, az egyetlen, amely James Burbanket és fiát megmentheti!

Harvey és Alice kirohant az utcára. Az őrség már szétszaladt, Texar emberei hanyatt-homlok menekültek a déli segédc csapatok nyomában Belső-Florida felé.

Harvey és a leány lement a kikötőbe. A köd most már teljesen felszakadt, a túlsó part tisztán látszott.

Az ágyúzás megszűnt, minthogy Jacksonville-ben nyilván senki sem gondolt ellenállásra.

Csónakok kötöttek ki a parton. Puskával, pisztollyal, szekercével felfegyverzett katonák szálltak ki belőlük egy tiszt vezetésével.

Az egyik tengerész nagyot kiáltott, s Alice felé rohant.

- Mars!... Mars!... - tört ki a meglepetés szava a leányból.

Zermah férje állt előtte, akiről mindeddig azt hitte, hogy a Saint Johnba fulladt.

- Hol van Gilbert úr? - ez volt Mars első kérdése.

- A börtönben, apjával együtt! Szabadítsátok ki őket! Mentsétek meg Gilbertet és apját!

- Előre a börtönhöz! - kiáltotta Mars társainak, s már vezette is a szakaszt a város felé.

Futólépésben vágta át az utcákat. Sietniük kellett, nehogy Texar cinkosai végrehajtsák utolsó gaztettüket.

Harvey és Alice mindenütt a nyomukban.

Mars, mint tudjuk, annak idején a folyam vizébe vetette magát. Nem pusztult el, sikerült kimenekülnie a zátonyok örvényeiből. A bátor félvér óvatos volt, nem tért vissza a Castle-House-ba, nem küldött értesítést arról, hogy él, és hogy semmi baja nem történt. Ha Camdless-Bayben keres menedéket, ezzel saját biztonságát veszélyezteti. Márpedig mindenképpen meg akarta őrizni szabadságát, mert tudta, hogy fontos feladat vár rá.

Kiúszott a jobb partra, s a parti nádason keresztül észrevétlenül az ágyúnaszádok horgonyzó-helye felé kúszott. A fedélzetről meglátták a jelzéseit, csónak ment érte, és Stevens kapitány hajójára vitte.

Stevens meghallgatta Mars jelentését. Tudomást szerzett a camdless-bayi eseményekről, megtudta, hogy Gilbert élete veszélyben forog. Azonnal parancsot adott, hogy a naszádok mindenáron törjenek át a zátonyokon.

Az átkelési kísérlet, mint tudjuk, első ízben megghiúsult. A hajóraj nem mozdulhatott el horgonyzóhelyéről.

Majd jött az éjszakai vihar, felduzzasztotta a folyam vizét, s az ágyúnaszádok ismét kísérletet tehettek az előnyomulásra. De az átkeléshez kalauz kellett, aki ismeri a tekervényes átjárókat. Tapasztalt kalauz nélkül a hajók könnyen zátonyra futhattak volna.

Mars, szerencsére, már a parancsnoki hajó fedélzetén volt. Ő irányította az első naszádot, a raj többi egysége pedig ennek a nyomában haladt a tomboló viharban.

A hajóraj egészen Jacksonville-ig nyomult előre. A Saint John völgyét borító óriási ködfelhő leple alatt az ágyúnaszádok csatarendbe álltak, s tűz alá fogták a várost.

A segítség a legjobbkor érkezett: a két elítéltet kora reggel akarták a veszőhelyre kísérni.

De Burbanknek és fiának most már semmitől sem kellett tartania. A város régi vezetői ismét elfoglalták helyüket, a bitorló Texar hatalma megszűnt.

Amikor Mars és társai a börtön elé értek, megnyílt a cellák ajtaja. A két Burbank végre szabad volt!

Az ifjú hadnagy boldogan ölelte át Alice-t, Stannard és James Burbank is összeölelezte.

- Hogy van az anyám? - ez volt Gilbert első kérdése.

- Él... Él... - felelte Alice.

- Akkor azonnal induljunk a Castle-House-ba! - mondta Gilbert.

- Majd ha igazságot tettünk! - felelte James Burbank.

Mars megértette gazdája szavait. Máris fordult, és rohant a főtér felé. Talán még ott találja Texart.

De vajon nem oldott-e már kereket a spanyol, hogy kicsússzék az igazságszolgáltatás kezéből? Vajon nem szökött-e meg az ököljog időszakának többi gonosztevőjével együtt a megtorlás elől? Vajon nem követte-e a visszavonuló segédcsoportokat az észak-floridai lapály felé?

De bizony, ez valószínű volt, sőt csaknem bizonyos.

Mégsem így történt. A lakosság egy része nem várta be az északiak partraszállását, hanem körülzárt a városházát. A szökni készülő Texart elfogták, és őrizetbe vették. A spanyol alig ellenkezett. Szinte egykedvűen vette tudomásul, hogy fogoly.

De amikor Mars feltűnt a téren, és egyenesen feléje rohant, Texar érezte, hogy élete veszélyben forog.

A félvér rávetette magát. Az örök hiába védelmezték, Mars ujjai átfonták a nyakát. Már fuldoklott, amikor James Burbank és Gilbert a városháza elé ért.

- Megállj!... Élve kell elfogni! - kiáltotta James Burbank. - Élnie kell!... Hogy beszélhessen!

Néhány perc múlva Texar mögött bezárult a börtön ajtaja. Abba a cellába került, amely éjszaka még áldozatainak siralomháza volt.

V. A MEGSZÁLLÁS

Az északiak végre elfoglalták Jacksonville-t. Ezzel kezükre került a Saint John völgye. Stevens kapitány alakulatai azonnal megszállták a város főbb pontjait. A hatalom bitorlói közül csak Texar került kézre, a többiek megszöktek.

Az utolsó napokban Texar és cinkostársai váltig sarcolták a várost, s a lakosság már torkig volt visszaéléseikkel. Az is lehet, hogy a floridaiak már közönyösen szemlélték a rabszolgaság ügyét, amelyet Észak és Dél a fegyverek erejével próbált megoldani. Mindez közrejátszhatott abban, hogy a hajóraj tisztjeit, a washingtoni kormány képviselőit barátságosan fogadták Jacksonville-ben.

Dupont tengernagy Saint-Augustine-ben ütötte fel főhadiszállását, s most mindenekelőtt arra törekedett, hogy elzárja a floridai partvidéket a fegyver- és lőszercsempészek elől. Hajói hamarosan megszállták a Moszkitó-öböl szorosainak bejáratát. Ezzel elvágták az angol Bahama-szigetetről - az egykori Lucaye-szigetcsoporthoz - Floridába tartó csempészhajók útját.

Florida állam lényegében ismét a washingtoni kormány fennhatósága alá került.

James Burbank, Gilbert, Stannard és Alice még aznap átkelt a Saint Johnon, hogy visszatérjen Camdless-Baybe.

A kis kikötőben Perry és a felügyelők várták a Castle-House urát. A négerek egy része már visszatért az ültetvényre, s most ott várakozott a rakparton. Nem nehéz elképzelni, milyen lelkesen és mennyi szeretettel fogadták az érkezőket.

Néhány perc múlva James Burbank és Gilbert, Stannard és Alice már ott állt Burbankné betegágya körül.

A beteg asszony csak ekkor tudta meg, hogy milyen veszély fenyegette férjét és fiát. De most már ott volt Gilbert, és végre megölelhette anyját. Mars a beteg kezét csókolgatta. Többé nem hagyják magára. Alice majd gondosan ápolja, hogy hamarosan talpra álljon. Most már nem kell tartaniuk Texar ármányától, nem kell félniük a bosszúhadjáratban részt vevő cinkosaitól. A spanyol az északi sereg fogságában van, és Jacksonville behódolt a washingtoni kormánynak.

Burbanknének tehát nem kellett többé aggódnia férjéért és fiáért. Minden gondolata eltűnt kislányáé volt. Burbankné Dyt akarta viszontlátni, Mars pedig Zermah-t.

- Megtaláljuk őket! - nyugtatgatta feleségét James Burbank. - Tovább kutatunk, Marsszal és Gilberttel együtt.

- Induljunk, apám... mégpedig azonnal. Egyetlen napot sem szabad elvesztegetnünk - szólt az ifjú hadnagy.

- Texar a kezünkben van - folytatta James Burbank. - Texarnak vallania kell.

- S mit teszünk, ha megtagadja a vallomást? - kérdezte Stannard. - Ha azt állítja, hogy mit sem tud Dy és Zermah elrablásáról?

- De hiszen ez képtelenség! - vágott közbe Gilbert. - Zermah felismerte a spanyolt a Marino-öbölben. Alice és anyám tisztán hallotta, hogy Zermah a távolodó bárkából Texar nevét kiáltotta! Kétség sem férhet ahhoz, hogy ő tervelte ki és ő irányította az emberrablást.

- Ő volt! - csattant fel Burbankné hangja, s a beteg asszony most kiegyenesedett, mintha fel akarna kelni ágyából.

- Ő volt! - ismételte Alice. - Felismertem!... Csónakja a folyó közepe felé tartott, s ő ott állt a csónak farában.

- Tehát Texar volt a tettes! - mondta Stannard. - Ehhez kétség sem fér! De mit csinálunk, ha mégsem beszél? Ha nem mondja meg, hogy hová hurcolta Dyt és Zermah-t? Hol keressük őket? Hiszen a folyó mindkét partját már több mérföldes vonalon átkutattuk!

Erre a kérdésre nehéz lett volna megfelelni. Minden attól függ, hogy mit mond majd a spanyol. Vajon mi az érdeke? Az, hogy megőrizze, vagy az, hogy kiszolgáltatassa titkát?

- Egyszóval, nem ismerjük a rejtékhelyét? - kérdezte Gilbert.

- Sem mi, sem más. Soha senki sem tudott róla - felelte James Burbank. - A járás déli részén óriási erdőségek, áthatolhatatlan mocsarak húzódnak. Ezt a vidéket nem lehet átkutatni. Az északi haderők sem próbálkoznak azzal, hogy a mocsarakon át üldözzék a visszavonuló déli segédcsoportokat. Minden fáradozás hiábavaló volna.

- Adjátok vissza a leányomat! - zokogta Burbankné. Férje alig győzte csillapítani.

- A feleségemet! Meg kell találnom a feleségemet!... - kiáltotta Mars. - Ha az a gazember nem mondja meg, hogy hová rejtette, megfojtom.

- Ha azt látja majd, hogy élete forog kockán, és csak a vallomás árán menekülhet, beszélni fog! - nyugtatta James Burbank. - Ha sikerült volna megszöknie, valóban nem volna reményünk! De Texar az északiak kezében van, ki fogjuk szedni belőle titkát. Ebben bíznod kell neked is, kedvesem - fordult feleségéhez. - Végre együtt vagyunk, felkutatjuk és visszahozzuk a gyermeket.

Burbankné kimerülten hanyatlott vissza párnáira. Alice mellette maradt. Stannard, James Burbank, Gilbert és Mars lement az előcsarnokba, hogy megbeszélje a teendőket Edward Carrollal.

Hamarosan megállapodtak a következőkben:

Megvárják, amíg az északiak befejezik a megszálló hadműveleteket, addig semmit sem tesznek. Dupont tengernagyot nemcsak a jacksonville-i, hanem a camdless-bayi eseményekről is tájékoztatják. Valószínű, hogy Texart a hadbíróság vonja felelősségre. Ebben az esetben csak a floridai megszálló csapatok parancsnoka adhat utasítást az eljárás megindítására.

Gilbert és Mars azonban sem ezt a napot, sem a következőt nem akarta tétlenül vesztegetni. Elhatározták, hogy azonnal megkezdik a nyomozást. James Burbank, Stannard és Edward Carrol majd megteszi a hivatalos lépéseket. Ők eközben csónakba ülnek, feleveznek a Saint Johnon, talán sikerül valami nyomra bukkaniuk.

Joggal tarthattak attól, hogy Texar megtagadja a vallomást. Elvakult gyűlöletében talán inkább a halált választja, de nem adja ki áldozatait. Arra kellett hát törekedniük, hogy a nyomozás a spanyol vallomása nélkül is eredményes legyen. Mindenekelőtt fel kell kutatniuk állandó rejtékhelyét - ezt tekintették legfontosabb feladatuknak.

Fáradozásuk azonban eredménytelen maradt. A Fekete-öbölről senki nem tudott. Mindenki azt hitte, hogy a lagúnába nem is lehet behatolni. Gilbert és Mars több ízben elevezett a parti bozót mentén, mégsem vette észre a szűk bejáratot, amelyen át könnyű csónakjuk bejuthatott volna az öbölbe.

Március 13-án nem történt említésre méltó esemény. A helyzet nem változott.

A camdless-bayi ültetvényen lassan ismét megindult a munka. A négerék az ültetvény ostromakor szétszóródtak a környéken, bevették magukat a környező erdőkbe; most azonban csapatostul tértek vissza Camdless-Baybe. James Burbank nemes elhatározással felszabadította ugyan rabszolgáit, de azok úgy érezték, hogy hűséggel tartoznak neki. Nem voltak rabszolgái többé, mégis szolgálatában akartak maradni. Barakkjaikat Texar bandái felgyújtották. Most a négerék visszasiettek az ültetvényre, hogy felépítsék házaikat, helyreállítsák a műhelyeket, a feldolgozó üzemeket, s megkezdjék a munkát.

Mindenekelőtt újjászervezték a munkabeosztást. Edward Carrol már lábra állt, és folytatta régi munkáját. Perry és a felügyelők is nagy buzgalommal dolgoztak. Nem henyélt senki, még Pyg is egész nap sürgött-forgott. Persze, nem sok vizet zavart. A jámbor fickó kissé engedett egykori fellengős modorából. Most is büszkén emlegette, hogy szabad ember, de valójában úgy viselkedett, mintha csak elméletileg szabadult volna fel, nem tudott mit kezdeni az őt megillető szabadsággal.

Egyszóval a munkások visszatértek Camdless-Baybe, megkezdtek a romba dőlt épületek helyreállítását. Az ültetvény lassacskán visszatért a megszokott kerékvágásba. A polgárháború ugyan még nem ért véget, de a nagy floridai ültetvények birtokosai már biztonságban érezhették magukat.

Jacksonville-ben helyreállt a rend. Az északiak nem avatkoztak a közigazgatásba. Beérték a katonai megszállással, a város irányítását átengedték a régi vezetőknek, akiket néhány héttel ezelőtt félreállítottak a lázadók.

A rend biztosításához tulajdonképpen már egymagában az is elegendő volt, hogy a középületekre felhúzták a csillagos lobogót. A lakosság nagy részét nem is nagyon érdekelte a rabszolgafelszabadítás kérdése, amely az Egyesült Államokat két pártra szakította. S a közönyösek könnyen elismerik a győző igazát!

Az észak-amerikai egység híveinek tehát nem sok ellenségük akadt Floridában. Az államok „önrendelkezési” elvének, amely tűzbe hozta a délieket - főként Georgiát és a két Karolinát -, Floridában még akkor sem támadt volna sok híve, ha az északi kormány visszavonta volna csapatait ebből az államból. Ezzel mindenki tisztában volt.

A hadihelyzet e napokban a következőképpen alakult:

A déliek erősítést küldtek a Beauregard-hadseregnek, Hollins tengernagy parancsnoksága alatt hat ágyúaszádot vezényeltek a Mississippire. A naszádok Új-Madrid és a Tizedik-sziget között helyezkedtek el. Ebben a körzetben Foote tengernagy északi egységei élénk harci tevékenységet fejtettek ki, hogy megvédjék a folyó felső szakaszán kiépített állásaikat. Azon a napon, amikor Stevens tengerészgyalogsága partra szállt Jacksonville-ben, az északi tüzérség olyan lőállást foglalt el, amelyből tűz alá vehette Hollins ágyúaszádjait.

Az északiak a Tizedik-sziget és Új-Madrid elfoglalásával döntő fölényhez jutottak. Kétszáz kilométeres szakaszon megszállva tartották a Mississippit és a kanyargós partvidéket.

A washingtoni hadvezetés azonban éppen ebben az időszakban bizonytalankodott. MacClellan tábornok betérjesztette terveit a haditanácsnak. A tanács többsége jóváhagyta a tábornok elgondolásait, Lincoln elnök azonban ezúttal rossz tanácsadókra hallgatott, és megakadályozta a MacClellan-terv végrehajtását. A Potomac menti hadsereget kettéosztották, hogy ezzel Washington védelmét erősítsék. Még szerencse, hogy a *Monitor* győzelme és a *Virginia* megfutamodása biztosította a szabad hajózást a Chesapeake-öbölben.

Ehhez járult még, hogy a déliek Manassas kiürítése után gyorsan visszavonultak, és az északi hadsereg berendezkedett a meghódolt városban. A Potomac folyó ezzel az északiak ellenőrzése alá került.

Csak hogy a politika könnyen tereli rossz irányba a hadműveleteket, s ez a veszély fenyegette az északiakat is. Az északi haderők legfőbb parancsnoka ez idő tájt már nem MacClellan volt. Az ő hatáskörébe csak a Potomac körzetében folyó hadműveletek tartoztak. Minden más erő, a potomaci hadseregtől elkülönítve, Lincoln elnök közvetlen irányítása alá került.

Ez pedig hibás intézkedés volt. MacClellant mélyen sértette e méltatlan mellőzés. De katona lévén, tudta, mi a kötelessége; belenyugodott a döntésbe. Már másnap kidolgozta új tervét, amely szerint csapatai partra szállnak a Monroe-erőd előtt. A hadtestparancsnokok elfogadták, az elnök pedig jóváhagyta a tervet. A hadügyminiszter parancsára New Yorkból, Philadelphiából, Baltimore-ból különféle hajóegységek érkeztek a Potomacra, hogy behajózzák MacClellan hadseregét a szükséges hadianyagokkal együtt.

Sokáig Washingtonra, az északi fővárosra nehezedett a déliek nyomása. Most a déli fővárost, Richmondot fenyegette az északiak támadása.

Ez volt tehát a hadihelyzet abban az időszakban, amikor a floridai félsziget meghódolt Sherman tábornoknak és Dupont tengernagynak. Az északi hajóraj tengerzár alá vette a floridai partokat, majd behatolt a Saint Johnra, és ezzel lényegében birtokba vette a félszigetet.

Gilbert és Mars újra meg újra eredménytelenül kutatta végig a folyam két partját és a szigeteket, egészen Picolatáig. Nem volt hát más megoldás, közvetlenül Texartól kellett kicsikarniuk a titkot. A börtönben szigorúan őrizték a spanyolt, semmiképpen sem érintkezhetett cinkosaival. Így tehát a kis Dy és Zermah nyilván még mindig ugyanott voltak, ahová a Saint John megszállása előtt hurcolták őket.

Jacksonville-ben már működik a bíróság, s az igazságszolgáltatás lesújt a spanyolra, ha az megtagadná a vallomást. De erre talán nem kerül sor, a szabadrábra helyezés reményében bizonyára mégis vallani fog.

Castle-House-ban március 14-én határozták el ezt a lépést, a megszálló hatóságok előzetes hozzájárulásával.

Burbankné ismét erőre kapott. Fia visszatért, s ő bizakodott, hogy kislányát is hamarosan magához ölelheti; a környéken helyreállt a rend, a camdless-bayi ültetvény biztonságban volt - mindez hozzájárult ahhoz, hogy az anya visszanyerje lelkierejét.

Texar cinkosaitól, a jacksonville-i zsarnokoktól már nem kellett tartaniuk. A déli segédc csapatok visszavonultak a putnami járás belső körzetébe. A saint-augustine-i csapatok átkelhetnek ugyan a folyó felső folyásánál, hogy egyesüljenek a Jacksonville-ből visszavonuló déli alakulatokkal, és valamiféle támadást indítsanak az északiak ellen. De e távoli veszéllyel nem kellett törődniük mindaddig, amíg Dupont és Sherman hadserege Floridában állomásozik.

Elhatározták hát, hogy James és Gilbert Burbank még aznap átmegy Jacksonville-be. Carrol, Stannard és Mars az ültetvényen marad, Alice pedig nem mozdul Burbankné mellől. Az ifjú hadnagy és apja egyébként azt remélte, hogy estére jó hírrel térhet vissza a Castle-House-ba. S ha Texar elárulja a rejtékhelyet, ahol emberei fogva tartják Dyt és Zermah-t, néhány óra vagy legfeljebb egy nap alatt kiszabadíthatják a kisleányt és a félvér asszonyt.

James Burbank és Gilbert már útra készen állt, amikor Alice félrevonta az ifjú hadnagyot.

- Gilbert! Néhány óra múlva találkozik Texarral, szemtől szemben áll majd azzal a gonosz-tevővel, aki annyi szenvedést okozott mindannyiunknak, és vesztőhelyre akarta küldeni magát és apját... Gilbert, ígérje meg nekem, hogy megőrzi önuralmát...

- Az önuralmam!... - kiáltott fel Gilbert, aki már a spanyol nevének hallatára is megremegett a haragtól.

- Bizony, szüksége lesz rá - felelte Alice. - Ha elragadják az indulatai, semmit sem érhet el... Felejtse el a bosszút! Ne gondoljon másra, csak a kishúgára... aki hamarosan az én húgom is lesz! Az ő megmeneküléséért minden áldozatot meg kell hoznia. Ha kell, ígérjen teljes büntetlenséget Texarnak.

- Büntetlenséget ígérjek neki? Felejtsem el, hogy anyámat csaknem a halálba kergette?... Apámat pedig a vesztőhelyre akarta küldeni?...

- És magát is, Gilbert! - szólt közbe Alice. - Már-már lemondtam a reményről, hogy valaha is viszontlássam. Mindezt Texar tette. De magának most nem szabad erre gondolnia... Félek, hogy ha apját elragadják indulatai, s maga is elveszti önuralmát, mindketten dolgukvégezetlenül jönnek vissza. Miért is nem mehetek magukkal... Szelídebb szóval talán inkább célt érünk.

Gilbert érezte, hogy Alice-nak igaza van.

- És ha Texar nem akar felelni? Mi lesz akkor?... kérdezte.

- Akkor majd beszél a bíróság előtt. Élete forog kockán. Ha látja, hogy csak vallomással mentheti meg a bőrét, vallani fog... Gilbert, a szerelmünkre kérem, ígérje meg, hogy megfogadja a tanácsomat.

- Megígérem, Alice, megígérem! - felelte Gilbert. - Ha Texar visszaadja a kishúgomat, minden bűnét elfelejtem.

- Köszönöm, Gilbert. Szörnyű megpróbáltatásokon estünk át. De most már minden jóra fordul!... Minden napnyi szenvedésért egy-egy évnyi boldogsággal kárpótol bennünket az ég.

Gilbert megszorította menyasszonyának kezét. Alice nehezen fojtotta vissza könnyeit. Elbúcsúztak.

Tíz órakor James Burbank és fia kezét szorított barátaival, és csónakba szállt a camdless-bayi kis kikötőben.

Az átkelés rövid ideig tartott, de Gilbert kérésére nem kötöttek ki Jacksonville-ben, hanem előbb Stevens kapitány parancsnoki hajójához kormányozták csónakukat.

Stevens kapitány volt a város katonai parancsnoka, James Burbanknek tehát először hozzá kellett fordulnia.

A kapitány állandó összeköttetésben állt a város vezetőivel. Tudta, hogy milyen körülmények között kerültek hatalomra Texar cinkosai, milyen felelősség terheli a spanyolt Camdless-Bay pusztulásáért, s hogy miért tartóztatták le a déli nemzetőri alakulatok visszavonulása után. Tudta azt is, hogy Jacksonville immár Texar ellen fordult, s a város becsületes lakossága egy emberként követeli megbüntetését.

Stevens kapitány az érdemeiket megillető megbecsüléssel fogadta James Burbanket és fiát. Gilbert az ő hajóján teljesített szolgálatot; ismerte egyenes jellemét és bátorságát; szerette és becsülte az ifjú hadnagyot. Amikor Mars visszatért a hajórajhoz, és hírül vitte, hogy Gilbert a déliek kezére került, a kapitány mindenáron meg akarta menteni hadnagyát. De a Saint John zátonyai megállították. Már úgy látszott, hogy nem érhetik el Jacksonville-t a kellő időben...

Az olvasó tudja, hogy James Burbank és fia végül is milyen körülményeknek köszönhatték életüket.

Gilbert röviden beszámolt az eseményekről Stevens kapitánynak; megerősítette és kiegészítette Mars jelentését.

Egészen bizonyos, hogy Texar személyesen irányította az emberrablást a Marino-öbölben. Kétségtelen tehát az is, hogy egyedül ő mondhatja meg, hogy cinkosai hol, Florida melyik részében tartják fogva Dyt és Zermah-t. Sorsuk a spanyol kezében van, ez is bizonyos.

Így vélekedett Stevens kapitány is. Szabad kezet adott tehát James és Gilbert Burbanknek: cselekedjenek belátásuk szerint. Előre hozzájárult minden intézkedéshez, amely a félvér nő és a gyermek megmentése érdekében szükségessé válhatik. Ha kell, akár azt is megígérhetik Texarnak, hogy szabadon bocsátják - az északi parancsnokság be fogja váltani az ígéretét. S ha a jacksonville-i hatóságok akadékoskodnának, Stevens kapitány maga fog közbenjárni.

James és Gilbert Burbank tehát teljes cselekvési szabadságot kapott. Köszönetet mondtak Stevensnek, átvették az írásos engedélyt, hogy a spanyollal beszélhessenek, majd csónakba szálltak, és a kikötőbe eveztek.

Harvey a parton várta őket, minthogy James Burbank előre értesítette érkezésükről. Mindhárman a városházára siettek. A város vezetői azonnal intézkedtek, hogy a három látogatót bocsássák be a börtönbe.

Aki az emberi arcvonásokat kutatja, sok érdekeset megfigyelhetett volna Texar arcán, és még inkább viselkedésén letartóztatása óta. A spanyol dühöngött, amiért az északi csapatok közbelépése véget vetett pünkösdi királyságának; sajnálta az elvesztett hatalmat, amelyet eddig mint a város feje gyakorolhatott, sajnálta az elvesztett bosszúállás lehetőségét. Hiszen ha csak néhány órával tovább van uralmon, James és Gilbert Burbank most már halott!

De mintha semmi gondja sem volna, közönyösen vette tudomásul, hogy a legsúlyosabb vádakkal terhelt börtönben ül, és nemsokára felelnie kell törvénytelen tetteiért és kegyetlenkedéseiért.

Viselkedése furcsa volt, megmagyarázhatatlan. Csak az foglalkoztatta, hogy a Burbank család ellen szőtt cselvetése nem járt teljes sikerrel. Letartóztatásának következményeivel mit sem törődött.

Sikerül-e valaha is átlátni ezen a titokzatos emberen?

Sikerül-e valaha is megfejtetni furcsa, rejtélyes magatartásának titkát?

A börtöncella ajtaja kinyílt. James és Gilbert Burbank szemtől szemben állt a fogollyal.

- No lám! Atya és fia! - kiáltott fel Texar, a tőle megszokott arcátlansággal. - Valóban hálás lehetek a washingtoni uraknak! Az ő közbelépésük nélkül aligha fogadhatnám megtisztelő látogatásukat! A kegyelmet most már bizonyára nem saját maguknak kérik, hanem nekem ajánlják fel.

A kihívó hang hallatára James Burbank nehezen türtőztette magát. Fia csillapította.

- Engedje meg, apám, hogy én feleljek. Texar a múltat akarja felhánytorgatni, de mi nem követhetjük ezen az úton. Nem a múltról akarunk beszélni, hanem a jelenről, csakis a jelenről.

- A jelenről! - vágott közbe Texar. - Helyesebben a jelen helyzetről. De hiszen a helyzet tiszta! Három nappal ezelőtt maguk voltak ebben a cellában, s innen egyenesen a vesztőhelyre kellett volna menniük. Ma én ülök itt a maguk helyén, és sokkal jobban érzem magam, mint gondolnák.

Ennek a feleletnek nyilván az volt a célja, hogy megzavarja James Burbanket és fiát, akik a szabadságot akarták felkínálni Texarnak a rejtekhely titkáért.

- Figyeljen ide, Texar! - kezdte Gilbert. - Beszéljünk nyíltan! Amit itt, Jacksonville-ben művelt, nem tartozik ránk. Amit pedig Camdless-Bayben követett el, azt elfelejtjük. Egyetlen kérdés érdekel bennünket. Mialatt a maga hívei feldúlták az ültetvényt, és Castle-House-t ostromolták, kishúgomnak és Zermah-nak nyoma veszett. Elrabolták őket, ez bizonyos.

- Elrabolták? - vágott közbe Texar gúnyosan. - Erről örömmel értesülök!

- Csak most értesül róla? - csattant fel James Burbank. - Tagadja, nyomorult, hogy maga a tettes, tagadni merészeli?

- Nyugodjék meg, édesapám! - szólt az ifjú hadnagy. - Meg kell őriznünk hidegvérünket... Igen, Texar, mindkettőjüket elrabolták az ültetvény ostromakor. Vallja be, hogy maga követte el az emberrablást!

- Nem tartozom felelni.

- Megtagadja a választ? Nem mondja meg, hogy hová hurcolták a maga parancsára kishúgomat és Zermah-t?

- Ismétlem, nincs semmi közölnivalóm.

- Akkor sem, ha szabadságával fizetünk a válaszáért?

- Nincs szükségem a segítségükre. Anélkül is szabadulni fogok.

James Burbank itt közbevágott, mert ekkora arcátlanságra elveszítette türelmét:

- És ki nyitja meg börtönének ajtaját?

- A bírám. Már kértem is, hogy állítsanak bíróság elé.

- A bírái? Azok irgalom nélkül elítélik!

- Majd akkor gondolkodom azon, hogy mit tegyek.

- Tehát nem hajlandó felelni? - kérdezte Gilbert.

- Nem.

- Akkor sem, ha ennek fejében szabadságra helyezik?

- Nem kérek ebből a szabadságból.

- És ha a szabadságot vagyonnak beillő összeggel toldjuk meg?...

- Tartsa meg a vagyonát. Most pedig arra kérem az urakat, hogy hagyjanak magamra.

A spanyol biztonsága teljesen megzavarta James Burbanket és fiát.

Miben bizakodik Texar? Hogyan vállalhatja a bírósági tárgyalás kockázatát? Hiszen csak a legsúlyosabb ítéletet várhatja! Szabadságot kínáltak neki, aranyat, pénzt: hiába. Ez a kiismerhetetlen ember, úgy látszik, még saját érdekét is feláldozza elvakult gyűlöletében, és a legnagyobb veszedelem árnyékában sem hazudtolja meg eddigi magatartását.

- Mehetünk, apám. Itt nincs több dolgunk - mondta az ifjú hadnagy.

Mindketten elhagyták a börtöncellát.

Harvey várta őket. Együtt mentek Stevens kapitányhoz, hogy jelentést tegyenek az eredménytelen tárgyalásról.

Éppen ekkor érkezett meg az a kiáltvány, amelyet Dupont tengernagy intézett Jacksonville lakosságához.

A tengernagy ünnepélyesen közölte, hogy senkit sem fognak üldözni politikai felfogásáért, és senkitől sem kérnek számon olyan tettet, amelyet a polgárháború alatt, Florida védelmében követett el. Aki hűséget fogad a washingtoni kormánynak, mentesül a politikai felelősség alól.

Bölcs intézkedés volt ez, Lincoln elnök hasonló helyzetben mindig így rendelkezett.

Közönséges bűncselekményre azonban nem terjedt ki a közkegyelmi rendelkezés, tehát Texar ügyére sem vonatkozhatott. A spanyol nem vonják majd felelősségre azért, mert kisajátította, bitorolta és a floridai ellenállás megszervezésére használta fel a törvényes hatalmat. A washingtoni kormány az effélét a déliek belügyének tekintette. De Texar ezenfelül merényleteket is követett el, ostrom alá fogta és feldúlta Camdless-Bayt, egy északi polgár birtokát, és elrabolta annak leányát és szolgáját. Ezek közönséges bűncselekmények, s mindenképpen az igazságszolgáltatásra tartoznak.

Így vélekedett Stevens kapitány. S ezt a felfogását vallotta Dupont tengernagy is, amikor elébe terjesztették James Burbank panaszát és feljelentését a spanyol ellen.

Másnap, március 15-én, a tengernagy utasította a Saint-Augustine-ben székelő hadbírószéket, hogy kezdje meg a fosztogatással és emberrablással vádolt Texar ügyének tárgyalását.

VI. SAINT-AUGUSTINE

Saint-Augustine Észak-Amerika egyik legrégebbi városa; a XV. században alapították. Járási székhely, a nagy kiterjedésű, de mindössze háromezer lakost számláló Saint Jean járás központja.

A spanyol eredetű város nagyjából megőrizte régi képét. Az egyik parti sziget csúcsán épült. Szélvédett kikötője biztos menedéket nyújt a hadihajóknak és a kereskedelmi gőzösöknek a sziklás, zátonyos partot ostromló tengeri légáramlatok ellen. A kikötőbe azonban nem könnyű a bejutás, mert bejárata előtt, a Golf-áram sodrában veszedelmes zátonyok rakódtak le.

Saint-Augustine-ben is keskenyek az utcák, mint minden olyan városban, amelyre merőlegesen esnek a nap sugarai. A város fekvése és elrendezése kedvező, reggel és este hűs tengeri szellő frissíti fel a levegőt, az éghajlat kellemes, olyan, mint Nizzáé vagy Mentoné Franciaországban, a provençe-i ég alatt.

A kikötői negyed és a környező utcák sűrűn lakottak. A külvárosokban csak pálmalevelekkel fedett kunyhókat találunk, embert alig látni; kutyák, tehének, disznók kóborolnak a nyomorúságos viskók között.

A város belterülete olyan, mintha Spanyolországban járnánk. Az ablakokat nehéz vasrács védi. A házak belsejében karcsú oszlopokkal övezett sétaudvarok - a mór építészet hagyományos *patio* -, a homlokzati részen oszlopokon nyugvó domborművekkel ékes erkélyek és felettük különös csipkészetű oromfalak.

Ezeknek a házaknak a lakói vasárnaponként és a nagy ünnepeken előzőnlik az utcákat. Különös felvonulás ez: spanyol hölgyek, néger, mulatt, indián asszonyok, különféle félvérek, néger férfiak és gyerekek, angol dámák, előkelő urak, s közöttük lelkészek, szerzetesek. Csaknem valamennyien cigarettáznak, még akkor is, ha a Kálvária felé tartanak, ahol a saint-augustine-i plébániatemplom emelkedik.

A nevezetes templom harangjai minden lehetséges alkalommal megkondulnak, úgyhogy a XVII. század közepe óta csaknem megszakítás nélkül zúgnak.

S hozzátartozik Saint-Augustine tarkaságához a piac. Főzelékféle, hal, baromfi, sertés bőven akad itt; a bárányt ott a vevő szeme láttára ölik le a mészárosok. Az elárúsítók tojást, rizst, forrázott banánt, főtt fekete babot és mindenféle délszaki gyümölcsöt kínálnak: ananászt, datolyát, olajbogyót, gránátalmát, narancsot, guajavakörtét, őszibarackot, fügét, a maranafa gyümölcsét. Mindezt mérsékelt áron.

Különös módon oldották meg az utcák tisztán tartását. A város nem fogad fel utcaseprőket: tisztaságáról a keselyűk gondoskodnak. Ezeket a madarakat törvény védi, súlyos pénzbüntetést fizet, aki egyet is megöl. A keselyűk felfalják a szemetet, a hulladékot, még a kigyókat is.

A város belterületén sok a zöld növényzet. Az utcakereszteződéseknél sudár fák nyújtják ágaikat a tetők fölé, koronájukon éjjel-nappal vadpapagájok rikácsolnak.

A leggyakoribb fa a városban a pálma. A nagy pálmalevelek úgy ringanak az enyhe szélben, akár a spanyol dámák cifra legyezője. Itt-ott néhány tölgy. Vastag törzsükön folyondárok kúsznak, lila akácindák kapaszkodnak. Itt is, ott is óriási kaktuszcsoportok ágaskodnak a magasba; tüskés leveleik sűrű sövényként zárulnak össze. Barátságos, vonzó környezet, s nyilván még vonzóbb lenne, ha a keselyűk lelkiismeretesebben teljesítenék feladatukat. De hát bármily falánkok is ezek a madarak, a söprögető gépekkel nem versenyezhetnek.

Ipari üzem alig van Saint-Augustine-ban, legfeljebb egy vagy két gőzfűrés, egy dohánygyár meg egy terpentinfőző telep. Saint-Augustine inkább kereskedőváros. A kivitel és a behozatal legfontosabb cikkei: melasz, gyapot, indigó, gabonafélék, gyanta, épületfa, hal és só. A kikötő forgalma általában élénk; teher- és személyszállító gőzösök érkeznek az óceán és a Mexikói-öböl valamennyi fontosabb kikötőjéből, és futnak ki naponta a tengerre.

Saint-Augustine bírósági székhely. Florida állam hat törvényszéke közül itt működik az egyik.

A város katonai védelmét egyetlen erőd biztosítja az esetleges szárazföldi vagy tengeri támadások ellen: a Marion- vagy más néven Saint Marc-erőd, ez a kasztíliai mintára épült XVII. századbeli vár. A katonai erődítmények szakértői, Vauban vagy Cormoritaigne, bizony nem volnának valami nagy véleménnyel erről az erődről. De a régészek és a régiséggyűjtők megcsodálnák a tornyokat, a bástyákat, a háromszögű sáncokat, a lőréseket, a régi fegyvereket meg a mozsarakat; öreg ágyúk ezek, abból a fajtából, amely inkább a tűzérben tesz kárt, mint az ellenségben.

Az északi hajóraj közeledtére ezt az erődöt hagyták el nagy sietve a déliek, noha a kormány néhány esztendővel a polgárháború kitörése előtt némileg átépítette és megerősítette a várat. Amint a déli csapatok elvonultak, a város lakossága készségesen átadta az erődöt Dupont tengernagynak. Az északiak egyetlen puskalövés nélkül foglalták el Saint-Augustine-t.

A városban és az egész járásban nagy érdeklődéssel fogadták a hírt, hogy Texar haditörvényszék elé kerül. Elérkezett tehát az utolsó felvonás a rossz hírű spanyol és a Burbank család harcában. A kislány és a félvér nő elrablása erősen foglalkoztatta a közvéleményt; a rokonszenz a camdless-bayi ültetvényes felé fordult.

Mindenki bizonyos volt abban, hogy a merényletet Texar irányította. Még a közönyösek is kíváncsian várták, hogy sikerül-e ismét kihúznia magát a csávából, vagy rábizonyulnak-e az elmúlt években ellene emelt vádak, s végre meglakol-e bűneiért.

Saint-Augustine nyugalma megbotlott a hír. Az ültetvényesek a környékről a városba sereglettek. Közvetlenül érdekelte őket a per, hiszen a Texar ellen emelt fővádak egyike Camdless-Bay ostroma és az ültetvény kifosztása volt. Márpedig a déli zászlók mögött meghúzódó rablóbandák több más ültetvényt is feldúltak. Az ültetvényeseket nagyon érdekelte, hogy hogyan bírálja el a washingtoni kormány a szakadár politika leple alatt elkövetett gaztetteket.

A *City Hotel*-be, Saint-Augustine legnagyobb szállodájába sok vendég érkezett. Valamennyien a Burbank családdal rokonszenveztek.

A szálloda azonban nem telt meg; még sok szoba állt üresen ebben a XVI. században épült tágas palotában. Valamikor az alkormányzó székelte itt. Emlékét a szobrokkal díszített főkapu meg a nagy díszterem őrzi. A belső udvar oszlopait befutotta a golgotavirág. A kényelmes szobák tágas tornácra nyílnak, falaikat csillogó smaragdzöld és aranysárga kárpit borítja. Spanyol szokás szerint itt-ott egy-egy kilátóerkély tagolja részekre a ház sima falát. Az egész épület magas kőfal övezte sétaudvar közepén áll; a pázsitos udvaron szökőkutak csobognak. Az egész olyan, mint valami karavánszeráj - karavánutak mentén épült fogadó -, amelyet azonban csak gazdag utasok keresnek fel.

Itt szállt meg és itt lakott James Burbank, Gilbert Stannard, Alice és Mars.

A jacksonville-i börtönben tett eredménytelen látogatás után James Burbank és fia visszatért Castle-House-ba. A család elkeseredetten fogadta a hírt, hogy Texar nem hajlandó felvilágosítást adni Dy és Zermah hollétéről.

Csak akkor ébredt fel bennük ismét a remény, amikor megtudták, hogy a haditörvényszék felelősségre vonja a spanyolt a camdless-bayi eseményekért. Ha Texar látja, hogy a súlyos ítélet elkerülhetetlen, s hogy szabadságát, esetleg életét csak vallomásával mentheti meg - nyilván beszélni fog.

A per koronatanúja Alice Stannard. Ott volt a Marino-öbölben, hallotta, amint Zermah a spanyol nevét kiáltja, sőt fölismerte a kalandort a parttól távolodó csónakban.

Alice-nek tehát Saint-Augustine-be kellett utaznia. Apja természetesen elkísérte. Velük utaztak barátaik, James és Gilbert Burbank is; a haditörvényszék ügyésze őket is megidézte a tárgyalásra. Mars is előállt azzal a kéréssel, hogy Saint-Augustine-be utazhassék a tárgyalásra: Zermah férje ott akart lenni, amikor a spanyol kivallja titkát. Ha ez megtörtént, James Burbank, Gilbert és Mars azonnal útra kelhetnek, hogy kiszabadítsák a két foglyot Texar cinkosainak kezéből.

Március 16-án délután James Burbank és Gilbert, Stannard és leánya, valamint Mars elbúcsúzott hát Burbanknéától és Edward Carroltól. A camdless-bayi kikötőben szálltak hajóra; az egyik menetrendszerű személygőzösön tették meg az utat Picolatáig. Ott kocsiba ültek. Gyors lovak vitték őket tovább a tölgyesek, ciprus- és platánerdők között kanyargó országúton. Még éjfél előtt megérkeztek Saint-Augustine-be, és elfoglalták kényelmes szállásukat a *City Hotel*ben.

Ne gondoljuk azonban, hogy Texart elhagyta valamennyi híve. A járás ültetvényesei között sok barátja volt, mindannyian a rabszolga-felszabadítás vakbuzgó ellenségei.

A spanyol cinkosai tudták, hogy a jacksonville-i lázadás részvevőit magáért a lázadásért nem vonják felelősségre, s már csak ezért sem hagyták cserben volt vezérüket. Ők is Saint-Augustine-ban gyülekeztek. A kocsmákban húzódtak meg, a kis *tiendák*ban, ahol spanyol-indián félvér nők szolgálnak ki, és árulnak mindent, amit az éhes megehet, a szomjas megihat, és a dohányos elszívhat. Itt azután a sok szedett-vedett gyanús alak nagy hangon védelmébe vette Texart.

Dupont tengernagy ezekben a napokban nem tartózkodott Saint-Augustine-ban. Hajórajja éppen a partvidékhez vezető szorosok, átjárók bejáratát szállta meg, hogy teljessé tegye Florida körül a tengerzárat, és végérvényesen elvágja a hadianyagcsempészet útját.

A Marion-erőd meghódolása után partra szállt északi alakulatok szilárdan kézben tartották a várost. Saint-Augustine-t nem fenyegette sem a déli főerők, sem a folyam túlsó partján visszavonuló nemzetőri alakulatok támadása. Ha pedig Texar hívei felkelést szerveznének, és megkísérelnék visszafoglalni a várost, az északi megszálló erők könnyen szétvernék a lázadókat.

A spanyolt Stevens kapitány egyik ágyúnaszádján szállították Jacksonville-ből Picolatába, onnan pedig erős katonai fedezettel kísérték Saint-Augustine-ba. Az erőd egyik börtöncellájába zárták. Minden óvóintézkedés megtörtént, hogy meg ne szökhessék.

Egyébként Texar aligha gondolt a szökésre, hiszen maga kérte, hogy állítsák bíróság elé. Ezt hívei is tudták. Úgy vélték, hogy ha vezérüket elítélik, akkor is ráérnek még a kiszabadításán gondolkozni. Addig viszont legjobbnak látták, ha nyugton maradnak.

A tengernagy távollétében Gardner ezredes volt a város katonai parancsnoka. Ő elnökkölt a haditörvényszék büntető tanácsában is, amely Texar ügyének tárgyalására készült a Marion-erődben.

Gardner ezredes vezényelte annak idején a fernandina-i megszálló csapatokat. S említésre méltó az is, hogy amikor az *Ottawa* ágyúszázad Fernandina közelében megtámadott egy vonatot, s az utasok egy része az északiak kezébe került, ő adott parancsot arra, hogy a foglyok negyvennyolc órán át maradjanak őrizetben. Indokolt - később kitudódik, miért -, hogy ezt a kalandot itt felelevenítsük.

A törvényszéki tárgyalás délelőtt tizenegykor kezdődött. Az ülésterem zsúfolásig megtelt. A vádlott barátai és hívei szép számmal jöttek el, és ők voltak a leghangosabbak.

A tanúk részére fenntartott helyet James Burbank, Gilbert, Stannard, Alice és Mars foglalta el. Mindenkinek feltűnt, hogy a védelemnek egyetlen tanúja sincs jelen. Úgy látszik, a spanyol nem tartotta fontosnak mentő tanúk megidézését. Vajon úgy gondolta, hogy felesleges minden mentő vallomás? Vagy talán nem akadt tanú, aki Texar ártatlanságát bebizonyíthatná? A tárgyalás közönsége hamarosan feleletet kap e kérdésekre. A per végső kimenetele felől azonban senki számára sem lehetett kétség.

James Burbanknek mégis valami megmagyarázhatatlan balsejtelve támadt. Hiszen Saint-Augustine-ban voltak, abban a városban, ahol egyszer már vádat emelt Texar ellen! A spanyolnak akkor sikerült teljes alibit bizonyítania, s ezzel megmenekült attól, hogy elítéljék. A tárgyalóteremben nyilván sokan emlékeztek erre, hiszen a felmentő ítélet alig néhány héttel azelőtt hangzott el.

A törvényszék tagjai elfoglalták helyüket. Megkezdődött a tárgyalás. Hamarosan Texar is megjelent a teremben; fogházőrök kísérték.

A vádlottak padjához vezették. Nyugodtan leült. Vele született, arcátlan hidegvérét, úgy látszik, semmi sem zavarhatta meg. Megvetően végigmérte bírait, majd magabiztos tekintetet vetett a teremben szorongó barátaira. Egy gyűlölködő pillantás jutott James Burbanknek is. Így várta, hogy Gardner ezredes megkezdje a kihallgatást.

James Burbank, Gilbert és Mars nehezen fékezték indulataikat. Hiszen itt volt előttük az az ember, aki annyi bajt zúdított és zúdíthat még a Burbank családra.

A kihallgatás a szokásos formásokkal kezdődött, a vádlott személyazonosságának megállapításával.

- Neve? - kérdezte Gardner ezredes.

- Texar.

- Kora?

- 35 éves vagyok.

- Lakóhelye?

- Jacksonville, Torillo fogadó.

- Állandó lakóhelyét kérdezem.

- Nincs állandó lakóhelyem.

James Burbanknek torkában dobogott a szíve, s övéi is feszült izgalommal hallgatták ezt a választ, hiszen látszott, hogy a vádlott semmiképpen sem akarja felfedni rejtekhelyét.

Az elnök tovább faggatta Texart, de az csak azt ismételte, hogy nincs állandó lakóhelye. Nomádnak mondta magát, erdei csavargónak, kóbor vadásznak, akinek a cipruserdő az otthona, lombkunyókban húzódik meg, puskájával és madárhívogató sípjával szerzi meg a napi ételmét, megy, amerre a jó szerencse viszi. Többet nem sikerült kicsikarni belőle.

- Hagyjuk ezt a kérdést! - mondta Gardner ezredes. - Nincs különös jelentősége.

- Valóban nincs - felelte arcátlanul Texar. - Mondjuk egyszerűen azt, ezredes úr, hogy lak-helyem jelenleg a saint-augustine-i Marion-erőd, ahol jogtalanul fogva tartanak. Mi ellenem a vád?

Gardner ezredes ezt felelte:

- A bíróság nem a jacksonville-i eseményekért vonja felelősségre önt. Dupont tengernagy kiáltványban közölte, hogy a washingtoni kormány nem kívánja perbe fogni a helyi felkelések vezetőit, tekintet nélkül arra, hogy milyen elemek foglalták el a törvényes járási hatóságok helyét. Florida visszatért az Egyesült Államok kebelébe, és a washingtoni kormány új köz-igazgatást vezet be az egész floridai félszigeten.

- Tehát nem az a vád ellenem, hogy megdöntöttem a jacksonville-i városi tanácsot? - szólt Texar. - Akkor hát miért állítottak haditörvényszék elé?

- Úgy tesz, mintha nem tudná! - válaszolta Gardner ezredes. - Ismertetni fogom a vádat. Mialatt ön a városi hatóság vezetője volt, a csöcselék a büntető törvénykönyvbe ütköző súlyos bűncselekményeket követett el. A vád az, hogy ön bujtogatta a lakosság garázda elemeit ezekre a bűncselekményekre.

- Milyen bűncselekményekről van szó?

- Mindenekelőtt a camdless-bayi ültetvény kifosztásáról. Az uradalmat egy rablóbanda támadta meg...

- Meg egy katonai alakulat, s ezt a déli nemzetőrség egyik tisztje vezette - vágott közbe a spanyol.

- Rendben van, Texar. De vizsgáljuk meg a tényeket: fosztogatás, gyújtogatás, fegyveres támadás egy ültetvény ellen. Az ültetvényesnek joga volt védekezni a támadókkal szemben, s élt is ezzel a jogával.

- Joga volt? - szólalt meg Texar. - Nem engedelmeskedett a törvényes városi hatóságok rendelkezéseinek, így hát nem járt el jogszerűen. James Burbank, hiszen róla van szó, egyszerűen felszabadította rabszolgáit, tehát szembehelyezkedett a floridai közvéleménnyel. Ne feledjük el ugyanis, hogy Florida, s vele együtt az Unió legtöbb déli állama a rabszolgaság fenntartása mellett van. James Burbank elhatározása súlyos szerencsétlenséget zúdíthatott volna az országra, mert alkalmas volt arra, hogy zendülést szítson más ültetvényeken dolgozó négerek között. Ilyen körülmények között a jacksonville-i hatóságnak erélyesen kellett fellépnie. Nem hatálytalanította a camdless-bayi ültetvényes meggondolatlan tettét, a rabszolga-felszabadítást, de legalább ahhoz ragaszkodnia kellett, hogy az újonnan felszabadítottak elhagyják Florida területét. Ennek a rendelkezésnek James Burbank nem tett eleget. A hatóság tehát kénytelen volt karhatalomhoz folyamodni. Ezért jelentek meg alakulataink Camdless-Bayben. A lakosság egy része csatlakozott hozzájuk. Távozásra kényszerítették az ültetvény volt rabszolgáit.

Gardner ezredes itt közbeszólt.

- A hadbíróság nem fogadhatja el Camdless-Bay ostromának ezt az értelmezését. James Burbank, származása szerint, északi. Ezért is elidegeníthetetlen jogával élt akkor, amikor alkalmazottait felszabadította. A camdless-bayi garázdálkodásra nincs mentség.

- Semmi értelme annak, hogy a haditörvényszék előtt védelmezzem elveimet - felelte Texar. - Kár az időért. A jacksonville-i hatóság jóhiszeműen járt el. De milyen minőségben ülök éppen én a vádlottak padján? Talán mint a hatóság vezetője? De vajon csupán én vagyok felelős a hatóság minden intézkedéséért?

- Úgy van, Texar. Egyedül maga a felelős. Mert nemcsak vezetője volt a hatóságnak, hanem a fosztogató bandát is személyesen vezényelte Camdless-Bay ellen.

- Bizonyítsák be! - felelte Texar, hideg fölénnnyel. - Álljon ide akár csak egyetlen tanú is, aki engem ott látott a hatóság rendelkezésének végrehajtásával megbízott katonák és polgárok között!

Gardner ezredes ekkor felszólította James Burbanket, hogy tegyen vallomást.

James Burbank elmondotta, milyen események játszódtak le azóta, hogy Texar és cinkosai beültek Jacksonville törvényes vezetőinek helyébe. Részletesen beszélt a vádlott magatartásáról. Kifejtette, hogy a vádlott uszította a csöcseléket az ültetvény ellen.

Gardner ezredes közbeszólt, és megkérdezte, hogy Texar ott volt-e a támadók között. James Burbank erre csak, azt felelhetette, hogy a spanyol személyes részvételéről nincs közvetlen tudomása. Emlékszünk még arra, hogy Harvey megbízottjának, John Bruce-nak az ostrom alatt sikerült bejutnia Castle-House-ba. James Burbank azonnal kikérdezte, de Bruce nem tudta megmondani, hogy a spanyol maga vezeti-e a gonosztevőket.

- Nem lehet azonban kétséges - folytatta vallomását James Burbank -, hogy az elkövetett bűntényért Texar a felelős. Ő bujtotta fel a támadókat, ő küldte a csapatokat Camdless-Bay ellen, s ha rajta múlik, házam is a lángok martaléka lesz, és utolsó védői ott pusztulnak a tűzben. Mindez Texar műve volt. Sőt, ennél súlyosabbat is elkövetett...

James Burbank elhallgatott. Először az egyik vádpontot kellett letárgyalni; Camdless-Bay ostromát. Csak azután kerülhet sor a kettős emberrablásra.

Gardner ezredes vette át a szót. A spanyol felé fordult.

- Ön tehát vállalja a felelősségnek egy részét. Azt állítja, hogy a támadók a városi hatóság rendelkezéseit hajtották végre, a felelősség tehát e hatóság minden egyes tagját terheli? Így van?

- Így.

- Továbbra is tagadja hát, hogy személyesen vezette Camdless-Bay ellen a támadókat?

- Tagadom - felelte Texar. - Nincs tanú, aki azt vallhatná, hogy ott látott. Nem, én nem voltam ott bátor polgártársaim között, akik egy törvényes rendelkezésnek kívántak érvényt szerezni. Egyébként közölhetem, hogy ezen a napon nem is tartózkodtam Jacksonville-ben.

- Ez lehetséges - szólt James Burbank, aki úgy látta, hogy most rátérhet a második vádpontra.

- Ez bizonyos - felelte Texar.

- Talán azért nem volt a camdless-bayi fosztogatók között - vágott közbe James Burbank -, mert a Marino-öbölben ólálkodott, s egy másik bűncselekményre készülődött.

Texar rendíthetetlen nyugalommal felelt:

- Nem tartózkodtam a Marino-öbölben, aminthogy nem vettem részt az ostromban sem. Ismétlem, ezen a napon nem is voltam Jacksonville-ben.

Az olvasó még bizonyára emlékszik arra, hogy John Bruce szerint Texar nem volt a támadók között, s hogy két napig, azaz március 2-től március 4-ig Jacksonville-ben sem látta senki.

A hadbíróság elnöke tehát szükségszerűen a következő kérdést intézte a spanyolhoz:

- Azt állítja, hogy a támadás napján nem volt Jacksonville-ben? Mondja meg hát, hol tartózkodott akkor!

- Kellő időben meg fogom mondani - válaszolta kurtán Texar. - Egyelőre elég, ha megállapítjuk, hogy az ültetvény ostromában személyesen nem vettem részt. És most mondja meg nekem, ezredes úr, van-e még egyéb vádpont is ellenem?

Texar összefont karokkal állt a vádlottak padja előtt, és kihívó arcátlansággal végigmérte vádlóit.

Nem sokáig kellett várakoznia. Hamarosan meghallotta a következő vádpontot.

Úgy látszott, hogy a spanyol most az egyszer igazán nehéz helyzetbe került.

- Ha igaz az, hogy nem tartózkodott Jacksonville-ben - mondta Gardner ezredes -, az ügyésznek el kell fogadnia azt a feltevést, hogy a Marino-öbölben járt.

- A Marino-öbölben?... Mit kerestem volna ott?

- Elrabolt, illetve embereivel elhurcoltatott egy gyermeket: Diana Burbanket, James Burbank leányát, s vele Zermah-t, a kislány dajkáját, az itt jelenlevő Mars nevű félvér feleségét.

- Ohó! Hát engem vádolnak az emberrablással? - szólalt meg Texar gúnyosan.

- Igen... Magát!... Hát ki mást? - kiáltott közbe James Burbank, Gilbert és Mars.

Már nem tudtak uralkodni indulataikon.

- És miért engem, miért nem bárki mást, ha szabad érdeklődnöm?

- Mert egyedül önnek fűződött érdeke ehhez a bűntényhez - felelte az ezredes.

- Miféle érdekem?

- A bosszú. Bosszút akart állni a Burbank családon. James Burbank több ízben kénytelen volt feljelentést tenni ön ellen. Szerencsés alibi segítségével minden esetben sikerült megmenekülnie; nem ítélték el, viszont ezután többször is hangoztatta, hogy bosszút áll vádlóin.

- Mondjuk, hogy ez igaz! - felelte Texar. - Nem tagadom: James Burbank meg én engesztelhetetlenül gyűlöljük egymást. Azt sem tagadom, hogy érdekemben állt volna súlyos csapást mérni rá, és elrabolni gyermekét. De hogy ezt valóban megtettem-e, ez már más kérdés! Van-e tanú, aki látta?...

- Van! - felelte Gardner ezredes.

S már szólította is a tanút, Alice Stannardet.

Alice elbeszélte a Marino-öbölben lejátszódott eseményeket. Reszketett az izgalomtól, hangja el-elcsuklott. Határozott vallomásával mindenben megerősítette a vádat. Amikor Burbanknéval együtt kiléptek az alagútból, Zermah hangját hallották. A félvér nő egy nevet kiáltott: Texar nevét. Mindketten a folyó felé rohantak valósággal belebotlottak a meggyilkolt négerek holttestébe. A vízen két távolodó csónakot pillantott meg: az egyik az áldozatokat vitte, a másikon pedig Texar állott. Az égő raktáráépületek lángja éppen rávilágított a víztükörrre, s így Alice tisztán felismerte a spanyolt.

- Kész esküvel is megerősíteni ezt a vallomást? - kérdezte Gardner ezredes.

- Esküszöm! - felelte a leány.

A pontos és hiteles tanúvallomás után immár kétség sem fért ahhoz, hogy Texar a bűnös. James Burbank, barátaival és a tárgyalás közönségével együtt mégis úgy látta, hogy a vádlott megőrizte nyugalma és biztonságát.

- Texar! Van-e megjegyzése a tanú vallomásához? - kérdezte a haditörvényszék elnöke.

- Van! - felelte a spanyol. - Eszem ágában sincs hamis tanúzással vádolni Alice Stannard kisasszonyt. Azzal sem vádolom, hogy osztozik abban a gyűlöletben, amelyet a Burbank család táplál ellenem, és ezért tett esküvel megerősített terhelő vallomást. Csupán azt kívánom megjegyezni, hogy Stannard kisasszony téved: nem engem látott a Marino-öbölben, az egyik távolodó csónakban. Az egész emberrablásról csak letartóztatásom után értesültem.

- Tegyük fel, hogy Stannard kisasszony tévedett - mondta most Gardner ezredes. - De abban csak nem tévedhetett, hogy hallotta Zermah kiáltását: „Segítség! Texar a tettes!”

- No persze, az is lehet, hogy nem Stannard kisasszony tévedett, hanem Zermah - felelte Texar.

- Hogyan? Zermah azt kiáltotta: „Texar a tettes!”; s ön azt állítja, hogy nem is volt jelen a gyermekrablás elkövetésekor?

- Azt bizony! Nem voltam ott a csónakban, s nem voltam a Marino-öbölben!

- Csakhogy ezt bizonyítani kell!

- A bizonyítás ugyan nem az én dolgom, hanem a vádé, de azért meglesz az is.

- Talán megint valami alibi? - kérdezte Gardner ezredes.

- Megint! - felelte hidegen Texar.

A közönség soraiból gúnyos és kétkedő hangok hallatszottak. A hangulat nem kedvezett a vádlottnak. Gardner ezredes a spanyolhoz fordult:

- Ha alibire hivatkozik, rajta, bizonyítsa!

- Nagyon szívesen - felelte Texar. - De engedje meg, ezredes úr, hogy most én kérdezzek valamit öntől.

- Tessék!

- Ugyebár, ezredes úr, ön vezényelte a partra szálló csapatokat akkor, amikor az északiak megszállták Fernandinát, és bevették a Clinch-erődöt?

- Úgy van.

- Bizonyára emlékszik arra is, hogy e harcok idején egy vasúti szerelvény próbált eljutni Cedar Keybe. Csakhogy amikor a vonat az Amelia-szigetet és a szárazföldet összekötő hídon át robogott, az *Ottawa* ágyúaszád megtámadta.

- Emlékszem.

- Akkor arra is emlékeznie kell, hogy a szerelvény utolsó kocsija leszakadt, és a hídon maradt. Egy szakasz északi katona körülfárta a kocsit, az utasokat foglyul ejtette. A foglyok nevét és személyleírását jegyzékbe vették. Csak két nappal később bocsátották szabadon őket. Nos hát, én is a foglyok között voltam.

- Ön?

- Én!

A váratlan bejelentést újabb rosszalló moraj fogadta. Texar pedig folytatta vallomását:

- A kocsis utasait március 2-től március 4-ig fogva tartották. Az ültetvényt viszont március 3-án ostromolták meg. Ezen az estén játszódtott le az emberrablás is, amellyel engem vádolnak. Egyszerűen lehetetlen, hogy én legyek a tettes, hiszen ugyanakkor fogoly voltam. Alice Stannard tehát nem hallhatta, hogy Zermah az én nevemet kiáltja. Nem is láthatott a csónakban, a Marino-öbölben, minthogy akkor az északi katonai hatóságok tartottak őrizetben.

- Ez nem igaz! - kiáltott fel James Burbank. - Nem lehet igaz!

- Én pedig esküszöm - szólalt meg Alice -, hogy Texar volt, felismertem!

- Nézzenek utána az iratokban! - felelte kurtán Texar.

Az okmányokat annak idején Dupont tengernagyhoz nyújtották be, ezek tehát Saint-Augustine-ban voltak. Gardner ezredes most kikerestette azoknak a foglyoknak a névsorát, akiket a Cedar-Key-i vonaton őrizetbe vettek a fernandina-i partraszállás napján. Az iratokat áthozták a hadbíróshoz, és Gardner ezredes megállapította, hogy a névsor valóban tartalmazza Texar nevét és személyleírását.

A bizonyítás sikerült. A spanyol tehát nem volt vádolható a gyermekrablással. Alice tévedett. Texar a kérdéses estén nem tartózkodhatott a Marino-öbölben. Magyarázatot nyert az is, hogy két napig távol volt Jacksonville-ből: őrizetben tartották egy északi hajón.

Tehát megint megcáfolhatatlan alibit igazolt. Hivatalos okmány mentesítette a vád alól. Joggal merült fel a kérdés, vajon a spanyol ellen régebben emelt vádak nem éppen ilyen nyilvánvaló tévedésen alapultak-e.

James Burbanket, Gilbertet, Marst és Alice-t mélyen lesújtotta ez a fordulat. Texar ismét kisiklott a kezükből, s szétfoszlott az a remény, hogy Dy és Zermah sorsáról hírt kapjanak tőle.

A vádlott alibit igazolt, ennél fogva a hadbíróshoz ítélete nem lehetett kétséges. Texart fel kellett menteni, mind a fosztogatás, mind pedig az emberrablás vádjai alól.

A spanyol emelt fővel távozott a tárgyalóteremből. Barátai zajosan ünnepelték. Még aznap este elhagyta Saint-Augustine-t.

Senki sem tudhatta, senki sem sejthette, hogy hol, merre, Florida milyen táján folytatja majd titokzatos kalandoréletét.

VII. AZ UTOLSÓ SZÓ, AZ UTOLSÓ SÓHAJ

James Burbank, Gilbert, Stannard, Alice, valamint Zermah férje még aznap, március 17-én visszautazott a camdless-bayi ültetvényre.

A történeteket nem titkolhatták el Burbankné előtt. A szerencsétlen anyát végképp összetörte ez a csapás. Betegsége amúgy is felmorzsolta ellenálló erejét. Állapota válságosra fordult.

Meghiúsult hát az utolsó kísérlet is. Nem sikerült megtudni, hogy mi történt a gyermekkel. Texar nem tett vallomást. S hogyan kényszerítsék erre, amikor tagadja, hogy részt vett az emberrablásban? Sőt, nemcsak tagadja, hanem alibit is igazolt. Ez az alibi, amely éppen olyan rejtélyes volt, mint az összes eddigiek, bizonyította, hogy a bűncselekmény napján nem is lehetett a Marino-öbölben. Texart felmentették, s így meghiúsult az a terv, hogy büntetlenséget ígérnek neki, ha vallomásával lehetővé teszi áldozatainak kiszabadítását.

- De ki lehetett a tettes, ha nem Texar? - hajtogatta Gilbert.

- A cinkosai! - felelt Stannard.

- Valóban, ez az egyetlen lehetséges magyarázat - tette hozzá Edward Carrol.

- Nem, apám, nem! Higgye el, Carrol úr, nem így van! - bizonygatta Alice - Texar ott volt a csónakban, amikor a szegény kis Dyt elragadták! Láttam!... Zermah is a nevét kiáltotta... Ráismertem... Saját szememmel láttam...

Mit felelhettek volna a leánynak erre a határozott kijelentésére? Nem tévedhetett, nem tévedhetett! - egyre csak ezt hajtogatta a Castle-House-ban, aminthogy ezt vallotta a haditörvényszék előtt is. De ha nem tévedett, akkor hogyan kerülhetett a spanyol a fernandinai foglyok közé, s hogyan tarthatták őrizetben Dupont tengernagy egyik hajóján?

Rejtély.

Mindnyájukat kétségek gyötörték, csak Mars nem tépelődött. Nem töprengett az érthetetlenen. Elhatározta, hogy felkutatja Texart, s ha egyszer rátalál, akár kínzás árán is, kicsikarja belőle a titkot.

- Igazad lehet, Mars - felelte Gilbert. - Csakhogy nem tudjuk, hová tűnt ez a nyomorult. Nem várhatunk addig, amíg megtalálod! Ismét meg kell kezdenünk a nyomozást!... Engedélyt kaptam, hogy ameddig csak kell, Camdless-Bayben maradjunk. Holnap indulunk!...

- Holnap reggel, Gilbert úr! - felelte Mars.

A félvér visszatért szobájába, ahol nem kellett fékeznie fájdalmát és haragját.

Gilbert és Mars másnap felkészült az útra. Azt tervezték, hogy egy nap alatt nagy gonddal átkutatják a Saint John két partjának minden apró öblét, minden parányi szigetét Camdless-Bay fölött.

James Burbank és Edward Carrol eközben megteszi a szükséges előkészületeket egy nagyobb és szervezettebb felderítő úthoz. Élelmiszert, lőszert, megfelelő bárkát szereznek; kiválasztják az alkalmas embereket, mindenről gondoskodnak, ami az eredményes nyomozáshoz szükséges.

És ha elindultak, attól sem riadnak vissza, hogy ha kell, Alsó-Florida vad tájaira, a déli mocsarak vidékére, az Evergladesbe is behatoljanak.

Texar semmiképpen sem hagyhatta el Floridát. Északon a georgiai határon állomásozó washingtoni csapatok zárták el az utat. Ha a tengeren próbál menekülni, az angol Bahama-szigetek felé, át kell kelnie a szoroson. Márpedig Dupont tengernagy hajói a Moszkító-öböltől a Bahama-szoros bejáratáig megszálltak minden átjárót. Az őrhajók az egész partvidéket ellenőrzik, a tengerzár áttörhetetlen. A tengeren át nem menekülhet a spanyol.

Itt kell lennie Floridában. Nyilván ott rejtőzik, ahol Squambo tizenöt napja fogva tartja az áldozatokat.

James Burbankék kutatóútjának tehát az lesz a célja, hogy a spanyol nyomára bukkanjon. Elhatározták, hogy ha kell, egész Floridát átkutatják.

Floridában teljes volt a nyugalom. Az északi csapatok jelenléte és a keleti partokon megvalósított tengerzár biztosította a békét.

Jacksonville-ben is helyreállt a rend. A régi vezetők ismét átvették a város irányítását. Nem fordulhatott elő többé az, hogy valakit ellenzéki véleménye miatt letartóztassanak. Texar hívei szétszéledtek. Amint a város ostroma megkezdődött, nagy sietve valamennyien elmenekültek a visszavonuló önkéntes seregcsapatokkal.

A polgárháború az Egyesült Államok középső vidékén folytatódott; a hadiszerencse határozottan az északiaknak kedvezett. Március 18-án és 19-én a potomaci hadsereg első hadosztálya partra szállt a Monroe-erőd közelében. Március 22-én már a második hadosztály is útra készen állt Alexandriában; ugyancsak a Monroe-erődhöz kellett eljutnia.

A déli csapatok parancsnoka Jackson volt, az egykori vegytantanár, akit katonái Stonewallnak - „Kőfal”-nak - neveztek. De Kőfal-Jackson páratlan katonai tehetsége sem menthette meg a helyzetet, és a déliek néhány nap múlva vereséget szenvedtek a kernstowni csatában.

Floridát tehát nem fenyegette egy esetleges felkelés veszélye. Egyébként, mint már mondtuk, a félszigeten viszonylag közönyösen szemlélték Észak és Dél szenvedélyes harcát.

Ily módon a camdless-bayi ültetvényre lassan visszatérhettek a munkások, akik az ostrom óráiban szétszóródtak az erdőkben. Jacksonville megszállása után Texarék intézkedései érvényüket veszítették. Semmis volt tehát a felszabadított rabszolgák kiutasításáról szóló rendelet is.

Március 17-re már a legtöbb néger család visszatért a birtokra, és megkezdte a barakkok felépítését. Néhány nagyobb munkáscsoport az üzemek és a fűrésztelek körül dolgozott. Eltakarították a romokat, hogy minél előbb megkezdhesék a camdless-bayi termékek rendszeres feldolgozását.

Perry és a felügyelők nagy buzgalommal dolgoztak, a munkálatokat Edward Carrol vezette.

James Burbank kénytelen volt sógorára bízni az ültetvény újjáépítésének irányítását, mert neki magának más feladata volt: gyermekét kellett felkutatnia, a tervezett felderítő útra készülődött. Körültekintően szerelte fel az expedíciót. Az ültetvény leghűségesebb munkásai közül kiválasztott tizenkét felszabadított néget, hogy elkísérje az útra. Bizonyos lehetett abban, hogy ezek a derék emberek szívvel-lélekkel teljesítik majd a rájuk bízott feladatot.

Már csak az expedíció útirányát kellett meghatározni. Ez pedig nem volt könnyű dolog. A félsziget melyik részén kezdjék vajon a kutatást? Ez volt a legfontosabb kérdés.

Egy váratlan és véletlen esemény jött James Burbank segítségére, és lehetővé tette, hogy nagyjából pontosan kijelölje az expedíció első szakaszának útirányát.

Március 19-én Gilbert és Mars kora reggel elindult a Castle-House-ból. Könnyű csónakjuk gyorsan siklott fölfelé a Saint Johnon. Mindennap végeztek egy-egy ilyen kisebb felderítő utat a folyam két partján. Mindig kettesben keltek útra. Titokban akarták tartani kirándulásaikat, hiszen Texar besűgői ott ólálkodhattak Castle-House környékén.

Ezen a napon a bal part mentén haladtak. A sásban, a part menti magas fűben eveztek, a parányi szigetek mögött, amelyeket a napéjegyenlőségi dagály roppant hullámai szakítottak el a parttól; nem kellett attól tartaniuk, hogy bárki is megpillantja a csónakot. A folyamon úszó bárkáról vagy hajóról sem láthatták meg őket. De a partról sem fedezhették fel a csónakot. Hiába küszört volna előre bárki a sűrű bozótban akár a víz széléig is: a magas, meredek falú part elrejtette a két utast.

Duval és Putnam vidékéről sok alig ismert patak ömlik a Saint Johnba. Gilbert és Mars e pataktorkolatok öblét akarta átkutatni.

A folyam, egészen a Mandarin-tanyáig, mocsaras. Dagály idején a víz mindkét oldalon előnti az alacsony partot. A két part csak akkor válik ismét láthatóvá, amikor a dagály már visszahúzódott, és a Saint John vize ismét elérte átlagos szintjét.

A jobb part azonban mégsem olyan alacsony; itt kisebb kukoricával beültetett halmok emelkednek. (A szabályos időközökben ismétlődő árvíz miatt ennek a tájnak egyetlen terméke a kukorica.)

Az egyik ilyen halmon - talán dombnak is nevezhetnők - épült a Mandarin-tanya. A kis domb kiugrik a partvonalból, és mélyen belenyúlik a folyamba.

A Mandarin-tanyán túl elkeskenyedik a folyam medre, majd három ágra oszlik a szigetek között; a vízen, a partok mentében itt is, ott is a magnóliafák pompás virágai tükröződnek.

A vízállás napjában kétszer emelkedik a dagállal, kétszer süllyed az apállal, s a folyami hajózás menetrendje ehhez a szintkülönbséghez igazodik.

Gilbert és Mars a nyugati ágban folytatta útját. Átkutatták a csipkés part minden zugát, a legkisebb beszögellést is. Vizsgálgatták, vajon a tulipánfák sűrű ágai nem takarják-e el valamilyen kis patak torkolatát. Minden ilyen rejtett, tekervényes patakon mélyen feleveztek a partvidék belsejébe.

Itt már elmaradoznak az alsó szakasz mocsaras partjai. Virágzó völgyek húzódtak a patakok mentén: az óriás páfrányok, a bódító ámbrafák, a farkasalma és a kígyógyökér virágfüzéreinek nehéz illata szerteáradt a vidéken.

A patakok sekély vízűek voltak, afféle keskeny erek. Még egy könnyű indián csónak sem juthatott messzire rajtuk, csak a dagály táplálta őket, apálykor csaknem teljesen kiszáradtak.

Ház sehol sem állt a partokon, csupán egy-egy elhagyott vadászkunyhó tűnt fel imitt-amott. Minden jel azt mutatta, hogy az utóbbi időben aligha járt erre ember, legfeljebb kóbor állatok vertek néhol tanyát.

Tarka zsidongás töltötte be a vidéket: kutyaugatás, macskanyávogás, békabrekegés; és mintha kígyók sziszegnének, rókák csaholnának a közelben... Pedig nem járt arra sem róka, sem macska, de nem volt ott még béka, kutya, kígyó sem. A vidék egy különös madara, egy barna tollú, fekete fejű, narancssárga farkú rigóféle utánozta ezt a sokféle hangot. A csónak közeledtére seregestül röppentek fel, és menekültek a közelből a hangutánzó rigók.

Délután három óra lehetett. A könnyű csónak egy sűrű, sötét nádasba hatolt be. Az evezőnél Mars ült, s egy erőteljes húzással átcúsztatta a csónakot egy áthatolhatatlannak látszó lombtorlaszon.

A torlasz mögött egy kis belső öblöt pillantottak meg. A tulipánfák összefonódott óriási ágai valóságos boltozatot emeltek az apró öblöcske fölé; a napsugár is alig hatolhatott át a tömör lombsátrón.

Mars felállt a csónakban, hogy alaposabban szemügyre vegye a kis öböl partját.

- Ezt a tavacsát nem ismertem - mondotta.

- Nézzünk csak körül! - felelte Gilbert. - Ez az öböl nyilván összeköttetésben van a dagály alkotta kis tavakkal. De az is lehet, hogy valami patak táplálja. Akkor pedig talán felevezhetünk rajta.

- Csakugyan, Gilbert úr - szólt most Mars -, amott kissé északnyugatra, látok is valami átjárót.

- Meg tudnád mondani, merre vagyunk? - kérdezte az ifjú hadnagy.

- Pontosan nem tudom - felelte Mars. - Hacsak nem a Fekete-öböl lagúnájában. Ámbár a környéken mindenki úgy tudja, és magam is azt gondoltam, hogy a Fekete-öbölbe nem lehet behatolni, mert nincs összeköttetése a Saint Johnnal.

- Úgy hallottam, hogy ebben az öbölben valamikor, még a szeminolok elleni harc idején őrház épült. Igaz ez?

- Igaz, Gilbert úr. Csakhogy a hordalék már hosszú évekkel ezelőtt eltorlaszolta az öböl bejáratát a folyó felől, s az őrház elhagyottan áll. Én magam sohasem jártam ott. A faerőd ma már valószínűleg romokban hever.

- Próbáljuk meg, hátha eljuthatunk odáig! - mondta Gilbert.

- Meg kell próbálnunk - felelte Mars -, noha nem lesz könnyű dolog. Egy darabig eljutunk ugyan vízen is, de azután nem tudom, hogyan megyünk tovább a mocsarak között.

- Igaz, de amíg elég magas a víz, csónakon folytatjuk az utat.

- Akkor hát ne vesztegessük az időt, Gilbert úr. Már három óra, s itt a lombok alatt hamar sötétedik.

Gilbert és Mars valóban a Fekete-öbölben volt. Ez a bizonyos evezőcsapás, amely átlendítette a csónakot a nádtorlaszon, megnyitotta előttük a rejtett öblöt.

Az olvasó már tudja, hogy ezekben a lagúnákban csak könnyű, keskeny indián csónakon lehet közlekedni. Ilyenen járt Squambo is, amikor gazdáját vitte, vagy maga evezett ki a Saint Johnra.

Az őrház az öböl közepén épült, s csak az közelíthette meg, aki tájékozódni tudott a szigetek, átjárók és kacsaringós csatornák feltérképezetlen hálózatában. A környékbeliak közül hosszú évek óta senki sem merészkedett erre. Nem is hitték, hogy a faerőd még megvan.

Ezért érezhette magát teljes biztonságban itt az őrház titokzatos, mindenre elszánt lakója.

Ezért választhatta rejtekhelyül az útvesztőszerű Fekete-öbölnek ezt a szigetét. S ezért maradhatott rejtély Texar életmódja és lakhelye.

Ebben a lagúnában még olyankor is sötét volt, amikor delelőn állt a nap, s bizony Ariadné fonálára¹⁹ lett volna szükség ahhoz, hogy valaki célhoz érjen ebben az útvesztőben. Selyemfonal híján azonban legfeljebb a véletlen segíthette az utasokat az erődhez, a Fekete-öböl rejtett szigetére.

Gilbert és Mars tehát a véletlenre, e vak kalauzra bízta magát. Az első nagyobbacska tóból behatoltak a csatornába. Beeveztek még a legkeskenyebbe is, ha úgy látták, hogy elég magasan áll benne a víz. Éppen dagály volt, ezért a csatornában is emelkedett a vízállás.

Mintha valami titokzatos sejtés vezette volna őket. Nem gondolkoztak azon, hogyan fognak visszatérni, habozás nélkül haladtak előre.

Minthogy az egész környéket fel akarták kutatni, meg kellett vizsgálniuk a lagúnavilág legrejtettebb zugait is.

Mintegy félórás erőfeszítés után Gilbert megállapította, hogy a csónak körülbelül egymérföldnyit haladhatott előre. Többször is zsákutcába jutottak; egyik-másik csatornát áthághatatlan torlasz zárta el; ilyenkor visszafordultak, más átjárót kerestek, s egy másik csatornán folytatták útjukat. Az irányt nem tévesztették el, egyre nyugatnak eveztek.

Mindeddig egyikük sem próbált partra szállni. Ez egyébként nem is lett volna könnyű dolog az ingoványos talajon, hiszen a kis szigetek épp hogy kiemelkedtek a vízből. Okosabbnak látszott, ha a csónakban maradnak mindaddig, amíg a csatornában elég magas a vízállás.

Gilbert és Mars kemény munkával tette meg a mérföldnyi utat. Bármily erős, izmos férfi volt is a félvér, kifáradt, pihenőre volt szüksége.

De csak akkor szánta rá magát a pihenésre, amikor egy nagyobb szigethez értek. Ez a sziget magasabbra emelkedett a vízből, mint a többi, és itt a nap sugarai is átszűrődtek a sűrű lombok között.

- No nézd csak! De furcsa!... - kiáltott fel Mars.

- Mit látsz? - kérdezte Gilbert.

- Ezen a szigeten művelik a földet - felelte Mars.

Mindketten kiszálltak a csónakból. Itt a part nem volt olyan süppedős, mint másutt.

Mars nem tévedett. A szigeten tisztán látszottak a földművelés nyomai. Egyik fele mintha batátával, ezzel a burgonyához hasonló amerikai növényvel lett volna beültetve; néhány barázda húzódott a földön, s a barázdák között, a földbe vágva egy ottfelejtett kapa.

- A szigeten tehát emberek élnek - szólt Gilbert.

- Úgy látszik! - felelt Mars. - Néhány csavargó ismeri erre a járást, vagy esetleg egy nomád indián törzs természetesen itt valami zöldségféléket.

- Akkor az is lehet, hogy ezek az emberek házat, kunyhót építettek ezen a vidéken...

- Lehet, Gilbert úr. És ha csak egyetlen kunyhó is van a szigetek valamelyikén: meg fogjuk találni.

¹⁹ A görög monda szerint Thészeusz athéni királyfi Kréta szigetére hajózott, hogy megölje a Minótauroszt, a félig bika, félig ember szörnyet. A Minótauroszt azonban egy járhatatlan útvesztőben, labirintusban élt; mindenki biztosra vette, hogy a királyfi nem talál vissza, még ha meg is öli a szörnyet. Ariadné, Minosz király leánya azonban megszerette Thészeuszt, s egy gombolyagot adott a kezébe. Thészeusz megölte a Minótauroszt, s a fonál segítségével megtalálta a visszavezető utat

Feltétlenül meg kellett tudniuk, hogy miféle emberek tanyáznak a Fekete-öbölben: vadászok járnak-e ide titokban, vagy a floridai mocsárvidéken kóborló szeminol bandák húzódnak-e meg a lagúnák között.

Gilbert és Mars egy pillanatig sem habozott. Csónakba szálltak, és ismét nekivágtak a tekervényes csatornáknak. Megint csak ösztönüket követték: az öböl legtávolabbi, legsötétebb zugai felé eveztek. Szemük már alkalmazkodott a lombosáttal borított szigetvilág homályához. Éberrel figyeltek minden irányban.

Időnként azt hitték, hogy valami kunyhót pillantottak meg a lombok között, de azután kiderült, hogy csak a sűrű indák függőnye feszül a fák között, azt nézték házfalnak. Aztán meg azt gondolták:

„Ott egy ember, bennünket néz!” - pedig csak egy kiszáradt, különös alakú fatörzs meredt feléjük, azt vélték mozdulatlanul álló emberalaknak.

Füleltek... Látni semmit sem láttak: talán meghallanak valamit. Ezen az elhagyott vidéken a legkisebb nesz is elárulhatja, ha ember van a közelükben.

Újabb fél óra telhetett el. Elérték a Fekete-öböl nagy szigetét.

A romos faerődöt azonban nem vették észre; a fák sűrűje teljesen eltakarta előlük. Sőt, az volt az érzésük, hogy már az öböl túlsó partján járnak, ahol a csatornák véget érnek, és csónakjuk már nem hatolhat be újabb keskeny vízekbe. Áthatolhatatlan bozóttal zárta el az egyre keskenyedő csatornákat. Itt kezdődik az a mocsaras erdőség, amely a Saint John bal partján messze benyúlik a duvali járásba.

- Nem juthatunk tovább - szólt Mars. - Túlságosan sekély a csatorna, Gilbert úr.

- Pedig biztos, hogy itt csakugyan földet művelnek - felelte az ifjú hadnagy. - Ebben az öbölben emberek jártak. Lehet, hogy nemrég távoztak innen. Vagy talán még most is itt vannak?

- Lehet - válaszolta Mars. - De már későre jár, ideje, hogy visszaforduljunk. Hamarosan leszál az éjszaka, s akkor aztán hogy igazodjunk el a csatornáknak, hogy jutunk vissza a Saint Johnra? Azt hiszem, Gilbert úr, jobb, ha visszafordulunk, s holnap kora hajnalban újra kezdjük a kutatást. Gyerünk vissza a Castle-House-ba, mondjuk el, hogy mit láttunk, s készítsük elő a következő utat, jobb felszereléssel, a Fekete-öböl alapos felderítésére.

- Igazad van... Vissza kell fordulnunk - felelte Gilbert. - Pedig szerettem volna...

Gilbert mozdulatlanul állt. Egy utolsó pillantást vetett a parti fák felé. Mars már éppen el akarta taszítani a csónakot a parttól, amikor a hadnagy intett neki.

A félvér azonnal eleresztette az evezőt, felállt, és feszülten figyelt.

Mintha kiáltást hallottak volna; vagy inkább hosszan tartó nyögést. Nem téveszthették össze az erdő ismert és megszokott hangjaival. A vigasztalan gyötrelem hangja, egy veszendő ember jajszáva volt, talán egy haldokló utolsó segélykiáltása.

- Ember! - kiáltott fel Gilbert. - Segítséget kér!... Talán halálán van!

- Siessünk! - mondotta Mars. - Meg kell tudnunk, kicsoda!... Gyerünk, szálljunk ki.

Egy pillanat alatt kikötöttek, partra ugrottak, és elindultak a fák között. Kitaposott ösvény vezetett át az erdőn; a szürkületben is világosan látszottak a lábnyomok.

Időről időre megálltak. Füleltek. Vajon hallatszik-e újabb jajkiáltás? Hiszen csak erről tudhatták meg, hogy merre kell tartaniuk.

A nyöszörgés ismét felhangzott.

Most már mindketten egészen közről hallották. Gyorsan sötétedett ugyan, de azt remélték, hogy így is eljutnak majd a segélyt kérőhöz.

Egyszerre hangosabb, az iméntinél is fájdalmasabb kiáltás ütötte meg fülüket. Az irányt immár nem véthették el. Néhány lépéssel átgázoltak egy sűrű bozotsövényen. Egy cölöpkerítéshez értek. A kerítés tövében egy hörgő ember feküdt.

A szerencsétlent leszúrták, melléből patakzott a vér. Az utolsókat nyögte. Talán csak néhány perce volt hátra.

Gilbert és Mars föléje hajoltak. A haldokló felnyitotta szemét, erőlködött, de megszólalni már nem tudott.

- Ki lehet ez az ember? Látnom kell az arcát! - kiáltott Gilbert. - Hamar egy fáklyát!... Egy égő faágot!...

A szigeten sok volt a gyantatermő fa, Mars letört egy ágat, gyufát húzott elő és meggyújtotta. A kormos láng gyér fényt árasztott a sötétben.

Gilbert letérdelt a haldokló mellé. Egy fiatal néger rabszolga volt. Inge félrecsúszott, mellén nagy vérző seb látszott. Halálos szúrást kapott, a kés beleszaladt a tüdőbe.

- Ki vagy?... Hogy kerültél ide? - kérdezte Gilbert.

A fiú nem felelt.

- Ki szúrta le?

A rabszolga egyetlen szót sem tudott kinyögni.

Mars közben megcsóválta az égő faágot. A helyet vizsgálta, ahol a gyilkosság történt.

Meglátta a cölöpkerítést, a nyitott kaput és beljebb a faerőd homályos körvonalait. Ez volt hát a Fekete-öböl erődje, amelynek létezéséről sokan már nem is tudtak a duvali járásban.

- Itt az őrház! - kiáltott fel Mars.

Otthagytá gazdáját a haldokló néger mellett, s berohant a kapun.

Mars gyorsan bejárta az őrházat. Benézett minden szobába, mindkét oldalon. Az egyik szobában a tűzhelyen még izzott a parázs.

Itt tehát emberek laktak, s csak nemrégén hagyták el az őrházat. De vajon miféle emberek rejtekhelye volt? Floridaiaké vagy szemineloké? Ezt mindenképpen meg kellett tudniuk, s csak a halálra sebzett rabszolgától várhattak feleletet. Gyilkosai legfeljebb néhány órája menekülhettek el. Meg kell tudni a nevüket.

Mars kilépett az őrházból, és körbejárta a cölöpkerítés belső oldalát. Az égő fáklya lángjánál körülnézett... Sehol senki! Ha délelőtt érnek ide, talán még itt találják az erőd lakóit. De most már késő.

Ekkor visszasietett gazdájához, és közölte vele, hogy valóban a Fekete-öböl őrházához jutottak. Majd a haldoklóra mutatott:

- Megszólalt? - kérdezte.

- Nem - felelt Gilbert. - Eszméletlen, és alig hiszem, hogy még magához tér.

- Meg kell próbálnunk eszméltre téríteni, Gilbert úr - szólt Mars. - Itt valami titok lappang... S ha ez a szerencsétlen meghal, sohasem tudhatjuk meg.

- Igazad van, Mars! Gyerünk, vigyük be az őrházba!... Talán még visszanyeri eszméletét... Egyébként sem hagyhatjuk, hogy itt haljon meg, a puszta földön!...

- Vegye át a fáklyát, Gilbert úr - mondta Mars -, én majd beviszem a sebesültet.

Gilbert megfogta az égő ágot, Mars pedig, karján az elernyedtesttel, lassan megindult a kapuhoz vezető lépcsőn, áthaladt az udvaron, belépett az erődbe, majd az egyik szobában óvatosan letette a sebesültet egy fűből készült fekhelyre.

Lecsatolta kulacsát, és a haldokló szájához tartotta.

A sebesült szíve már alig dobogott. Meghal, mielőtt magához tér?... Meghal, anélkül, hogy elmondhatná?

Nem! Mintha feléledt volna a néhány csepp pálinkától. Szemét felnyitotta. Tekintete a két férfira meredt, akik azon fáradoztak, hogy visszahozzák őt a sír széléről.

Meg akart szólalni... De erejéből csak néhány elmosódott hangra telt... Mintha egy nevet akart volna kimondani.

- Beszélj!... Beszélj! - kiáltott Mars. Megmagyarázhatatlan izgalom fogta el. Mintha a cél, amelyre életét feltette, a haldokló utolsó szavaitól függött volna.

A sebesült hiába erőlködött... Nem volt ereje megszólalni.

Mars átkarolta a haldoklót. S ekkor keze alatt, a sebesült rabszolga zubbonyának a zsebében megzörrent valami: egy darab papír.

Mars egy pillanat alatt kivette, és szétnyitotta a papírlapot. Valami írás volt rajta. A fáklya fényénél felolvasta.

A levél, amelyet egy széndarabbal vetettek papírra, csupán néhány szóból állt:

„Texar rabolt el bennünket a Marino-öbölben... Az Evergladesbe hurcolnak... A Carneral-szigetre... A levelet ezzel a fiatal rabszolgával küldöm... Burbank úrnak...”

Mars jól ismerte ezt az írást.

E név hallatára a haldokló felnyitotta a szemét. Aztán lehanyatlott a feje, mintha bólintani akarna.

Gilbert most félig felemelte, és megismételte:

- Zermah?

- Igen!

- És Dy?

- Igen!

- Ki szúrta le?

- Texar!

Ez volt a szerencsétlen rabszolga utolsó szava. Holtan hanyatlott vissza a földre szórt, száraz fűcsomóra.

VIII. CAMDLESS-BAYTÓL A WASHINGTON-TÓIG

Gilbert és Mars még aznap éjjel, valamivel éjfél előtt, visszaérkezett Castle-House-ba. Nehéz út volt, nagyon sok akadályt kellett leküzdeniük, hogy kijussanak a Fekete-öbölből.

Amikor elindultak a faerődből, a Saint John völgyében már alkonyodott. A csatornában, a fák alatt, teljes volt a sötétség. A csónakot Mars kormányozta a kanyargós vízen, a sötétségben alig látható szigetek között. A félvért jó ösztöne vezérelte, enélkül aligha juthattak volna ki a folyamra.

A csónak sokszor torlaszba ütközött, amely megakadályozta a továbbjutást. Ilyenkor vissza kellett fordulniuk, hogy járható csatornát keressenek. Egyre-másra gyújtogatták meg a gyantás ágakat, a fáklyát a csónak orrába tűzték, s ennek gyér világánál keresték az utat.

De az út utolsó szakasza volt a legnehezebb. Mars azt az átjárót kereste, amely a Fekete-öblöt összeköti a Saint Johnnal. A sűrű nádasban azonban sehogy sem lelte meg a keskeny rést, amelyen néhány órával azelőtt átsiklott a csónak.

Szerencsére megkezdődött az apály, a lagúnák vize a folyam felé áramlott, és magával sodorta a csónakot a Saint Johnra. A Fekete-öböltől az ültetvényig azután már gyorsan megtették a húszméröldes utat. Alig három óra múlva Gilbert és Mars partra szállt a camdless-bayi kikötőhídnál.

A Castle-House-ban várták őket. Az egész Burbank család talpon volt. Gilbert és Mars eddig mindig visszatért alkony előtt. A szokatlan késedelem aggasztotta Castle-House lakóit. Talán új nyomra bukkantak, s a nyomozás végre eredményre vezet? Szorongva számlálták a perceket.

Végre megérkeztek. Amint beléptek az előcsarnokba, mindnyájan elébük siettek.

- Alice nem tévedett, apám! - szólt az ifjú hadnagy. - Zermah-t és a kishúgomat valóban Texar rabolta el.

- De mi bizonyítja ezt? - kérdezte James Burbank.

- Ez a levél!

És Gilbert felmutatta a gyűrött papírlapot, Zermah üzenetét.

- A spanyol követte el a gaztettet, most már bizonyos! Két áldozatát a Fekete-öbölbe hurcolta vagy hurcoltatta, az elhagyott őrházba. Ez volt tehát titokzatos rejtekhelye. Zermah megtudta, hogy Texar a Carneral-szigetre készül; a hírt nyilván az a fiatal rabszolga tudatta vele, aki arra is vállalkozott, hogy Zermah levelét eljuttatja Castle-House-ba. Önzetlenségéért életével fizetett. Texar leszúrta. Amikor rátaláltunk, már haldoklott, s hamarosan meg is halt. Zermah és Dy tehát már nincsenek a Fekete-öbölben, de azt tudjuk legalább, hogy Florida melyik részébe hurcolták őket. Az Evergladesbe! Ott kell folytatnunk a nyomozást. Azonnal indulnunk kell, édesapám!... Holnap...

- Minden előkészület megtörtént, fiam.

- Akkor reggel indulunk!

Ismét felcsillant hát a remény a Castle-House lakói előtt. Nem kell többé meddő nyomkereséssel vesztegetniük az időt. A nagybeteg Burbankné is friss erőre kapott a jó hír hallatára. Hosszú idő után felkelt ágyából, és térdre borulva sokáig imádkozott.

Zermah vallomása szerint tehát Texar személyesen irányította a gyermekrablást a Marino-öbölben. Alice valóban őt látta a folyam közepe felé tartó bárkában.

De hogyan lehet összeegyeztetni ezt a két tanúvallomást az alibivel, amelyre Texar hivatkozott? Hogyan lehetséges, hogy a spanyol a gaztett elkövetésének órájában az északiak foglya volt egy hadihajón? Az alibi eszerint hamis, mint ahogy nyilván hamis volt Texar minden eddigi alibije is. De hogyan jutott ehhez az alibihez? Mintha csak valami bűvös hatalommal rendelkeznék, és egyszerre két különböző helyen mutatkozhatnék. Kiderül-e valaha a spanyol titka?

De ezen most nem töprengtek. A fontos az volt, amit megtudtak: Zermah-t és a kisleányt először a Fekete-öböl örházába, majd onnan a Carneral-szigetre hurcolták. Ott kell felkutatni őket, s ott kell lecsapni Texarra. Nem menekülhet többé a büntetés elől, amelyet a bűnös üzemeiért már régen kiérdemelt. Az idő sürgetett, egyetlen napot sem volt szabad elveszteniük. Az Everglades messze van Camdless-Baytól, több napos út állt előttük. Még szerencse, hogy James Burbank mindenről gondoskodott, s az expedíció útra készen állt.

A Carneral, mint a floridai félsziget térképén látható, az Okeechobee-tó egyik szigete.

Az Everglades, az Okeechobee-tó környékén elterülő mocsárvidék, Florida déli részén, valamivel a 27. szélességi fok alatt, a tó pedig Jacksonville-től mintegy négyszáz mérföldre terül el. Onnan délre már jórészt feltáratlan, ember nem járta vidék terül el.

Ha a Saint John végig hajózható lett volna, az expedíció aránylag könnyen tehetné meg az utat Evergladesig. De az utasoknak arra kellett számítaniuk, hogy a bárka csak a George-tóig juthat fel, tehát mindössze százhet mérföldnyi utat tehet meg vízen.

A George-tavon túl a sok parányi sziget kisebb-nagyobb ágakra bontja a folyamot; a keskeny ágakban az elburjánzott vízínövényzet valóságos torlaszokat alkot; a meder sem elég mély, apálykor csaknem teljesen kiszárad. Egy valamennyire is megrakott bárka egyáltalán nem, vagy csak igen nehezen juthat át a zátonyokon.

Sokkal gyorsabban érnék el utazásuk célját, ha a folyam legalább a Washington-tóig hajózható lenne. Hiszen a Malabar-fok megkerülésével felevezhetnének a 28. szélességi fokig.

Erre azonban nem is gondolhattak. Józan számítás szerint kétszázötven mérföldet kell majd megtenniük szárazföldön, csaknem teljesen elhagyott vidéken, ahol közlekedési eszközök nincsenek, s a körülmények bizony nem kedveznek egy olyan kutatóút számára, amelynek elengedhetetlen feltétele a gyorsaság.

James Burbank figyelme mindenre kiterjedt az előkészületek során.

Másnap, március 20-án, az expedíció tagjai a camdless-bayi cölöpmólón gyülekeztek. James Burbank és Gilbert aggódó szívvel búcsúztak el Burbanknétől, aki még nem hagyhatta el szobáját. Majd Alice, Stannard és a felügyelők kíséretében lementek a partra. Pyg is ott sündörgött, szerencsés utat kívánt Perrynek, akihez valami különös ragaszkodásféle fűzte. Nem felejtette el a felügyelő intelmeit, s most valóban éretlennek érezte magát a szabadságra, amely oly sok kényelmetlenséggel jár...

Az expedíciónak összesen tizenhét tagja volt: James Burbank, Edward Carrol, aki már felépült sebesüléséből, Gilbert Burbank, Perry jószágigazgató, Mars és tizenkét néger, az ültetvény legbátrabb és leghűségesebb munkásai.

Mars jól ismerte a Saint Johnt. Ő kalauzolja majd a bárkát a George-tóig, esetleg azon túl is, ameddig a folyam hajózhatónak bizonyul.

A négerek valamennyien ügyes, gyakorlott evezősök voltak. Apálykor és szélsendes időben nagy szükség lesz megbízható, izmos karjukra.

Az egyik legnagyobb camdless-bayi bárkát szerelték fel az útra. Vitorlás bárka volt, hátszéllel vagy akár félhátszéllel is biztosan haladhat a folyam helyenként nagyon tekervényes kanyarulataiban. Elegendő fegyver- és lőszerkészletet raktak a vitorlásra, hogy James Burbank és társai bátran megütközhessenek akár az alsó-floridai szemínol hordákkal, akár Texar bandájával, amennyiben cinkosai is követték a spanyolt az Evergladesbe. Ha Texar bandástul menekült a mocsarak közé, az expedíció tagjai veszélyes helyzetbe kerülhetnek. Ezzel az eshetőséggel számolniuk kellett.

Elérkezett a búcsú perce. Gilbert megcsókolta Alice-t, majd James Burbank ölelte meg fia menyasszonyát.

- Atyám!... Gilbert!... Hozzák vissza a kis Dyt - szólt Alice. - Hozzák vissza a kishúgomat!...

- Legyen nyugodt, édes Alice! - felelte az ifjú hadnagy. - Legyen nyugodt, visszahozzuk!

Stannard, Alice, a felügyelők meg Pyg a hajóhídről nézték, hogyan távolodik a bárka a parttól. Búcsút intettek.

Az északkeleti szél már belekapott a vitorlába, a dagály gyorsan sodorta a bárkát, s az hamarosan el is tűnt a kis Marino-öböl földnyúlványa mögött.

Reggel hat óra volt. Egy óra múlva a bárka elsiklott a Mandarin-tanya előtt, és tíz körül már a Fekete-öböl vonalába ért. Az evezőlapátokra még nem volt szükség.

Szívdobogva nézték a bal partot, ahol a dagály a távoli lagúnákba hajtotta fel a folyam vizét. Ide hurcolták hát először Dyt és Zermah-t, a sűrű nádasok, a mangroveerdők, a rózsánadszigetek mögé. Itt rejtegették őket két héten keresztül Texar és cinkosai, úgy, hogy nem lehetett nyomukra akadni. James Burbank és Stannard, majd Gilbert és Mars sokszor felevezett a lagúnák magasságáig, de egyikük sem sejthette, hogy az emberrablók a régi őrházban rejtőzködnek.

Most már nem volt miért megállni a lagúnák bejáratánál; több száz mérföldnyire, délen kellett folytatniuk a nyomozást.

A vitorlás bárka tehát nem kötött ki, hanem elsiklott a Fekete-öböl mellett.

Reggelihez ültek. Ez volt az első étkezésük az úton. Együtt ettek valamennyien. A ládákban mintegy húsz napra való élelmiszert tartalékolnak. Hátizsákokat is vittek, hogy az út szárazföldi szakaszán ezekben szállítsák majd az élelmiszert és a felszerelést. Sátorokról, szerszámokról is gondoskodtak. Bármikor megállhatnak, nappal vagy éjszaka, és tábort verhetnek a folyamparti sűrű erdőkben.

Tizenegy óra felé a folyam sodrása megváltozott: megkezdődött az apály. De a szél továbbra is kedvező maradt. Most már az evezőkhöz kellett folyamodniuk, hogy megtarthassák az eddigi sebességet. A négerek munkához láttak; öt pár evezős ült a lapátokhoz, s a bárka továbbra is gyorsan haladt fölfelé a folyamon.

Mars szótlanul állt a kormányrúdnál. Biztos kézzel irányította a bárkát a Saint John közepén felbukkanó kisebb-nagyobb szigetek között. Mindig arra az ágra terelte a hajót, amelyen a part nagy kiterjedésű, sűrű, ősvadonszerű erdőségei messze a George-tó fölé nyúlnak. A parttól azonban széles, lapályos sáv választja el az erdőt. Rizsföldek, cukornád- és indigómezők, gyapotültetvények előtt haladt a bárka. A virágzó partszegély ékesen bizonyította Florida földjének páratlan termékenységét.

Hat óra után a partvidék óriási pálmakoronái mögül egy régi spanyol erőd vörös tornya bukkant elő. Az erőd már vagy egy évszázada elhagyottan áll. Később egy kanyarulatba fordult be a bárka, s a vörös torony hirtelen eltűnt az utasok szeme elől.

James Burbank a kormánynál álló Marshoz fordult:

- Nem félsz az éjszakai úttól? - kérdezte.

- Nem félek, Burbank úr - felelte Mars. - A George-tóig jól ismerem az utat. Hogy mi lesz azután, majd meglátjuk. Egyébként sincs veszteni való időnk. A dagály segítségünkre van, és ezt ki kell használnunk. Hiszen mennél följebb jutunk, annál gyengébb lesz a tengerjárás, és annál rövidebb ideig tart. Azt javasolom tehát, hogy éjszaka is folytassuk az utat.

Mars véleményét a körülmények indokolták. Minthogy vállalta, hogy éjszaka is kormányozza a bárkát, az utasok a félvér ügyességére, hozzáértésére bízták magukat, s ezt nem is volt okuk megbánni.

A bárka egész éjjel úton volt, és minden nehézség nélkül haladt fölfelé. Néhány óra hosszat még a dagályt is kihasználhatták. Aztán ismét az evezőkhöz ültek a négerek, s így haladtak további tizenöt mérföldet dél felé.

Éjszaka egyszer sem álltak meg. Másnap, március 22-én sem kötöttek ki. Éjjel-nappal megállás nélkül folytatták útjukat.

A folyam felső szakasza teljesen kihalt volt. A bárka mintha egy roppant cédruserdő közepébe vágott, hosszú folyosón siklott volna. Az óriási fák ágai itt-ott benyúltak a folyam közepébe, egymásba fonódtak, és sűrű lombtetőt vontak a víz fölé. Nemcsak falut, de még csak ültetvényt, tanyát vagy kunyhót sem láttak sehol. A parti földek itt nem művelhetők. Senkinek sem jutott eszébe, hogy ezen a vidéken ültetvényt létesítsen.

Március 23-án hajnalban végre kijutottak a végtelennek tetsző erdőből. A folyó kiszélesedett, majd tágas víztükör nyílt meg az utasok előtt.

Ez a tágas víztükör a George-tó volt. A Saint John észak-déli irányban folyik át a tavon, és elvezeti vizének egy részét.

- Egyszer már jártam itt - mondta Mars. - Egy expedícióval, amely a folyam felső szakaszát tárta fel.

- Milyen távolságra jutottunk Camdless-Baytől? - kérdezte James Burbank.

- Mintegy százmérföldnyire - felelte Mars.

- Vagyis több mint kétszer ekkora utat kell még megtennünk az Evergladesig - szólt közbe Edward Carrol.

- Mit gondolsz, Mars, mit tegyünk? - kérdezte Gilbert. - Szálljunk ki a bárkából, és menjünk gyalogszerrel tovább a parton? Nehéz út volna, lassan haladnánk. Nem lenne helyesebb, ha átvágnánk a tavon, és folytatnánk az utat a folyón, mindaddig, amíg az hajózható? Nyugodtan megpróbálhatjuk. Ha valahol zátonyra futunk, még mindig ráérünk partra szállni. Érdeemes megkockáztatni. Mit gondolsz, Mars?

- Próbáljuk meg, Gilbert úr! - felelte Mars.

Valóban, ez volt a leghelyesebb.

Amúgy is hosszú gyalogút áll még előttük. Amíg vízen utaznak, kímélik erejüket, és gyorsabban is jutnak előre.

A bárka tehát kifutott a George-tóra. A keleti part közelében folytatta útját.

Itt, a lapályos vidéken, gyéresebb a növényzet, mint a folyam mentén. Ameddig a szem ellát, végeláthatatlan láp húzódik a tó körül.

A part egyes részei már kívül esnek az árterületen, ezeket fekete mohaszőnyeg borítja, s apró lila fejű gombák milliói tenyésznek a moha között. Nem lett volna tanácsos nekivágni az ingoványos, süppedő talajnak, ahol a föld valósággal megindul az utas lába alatt.

Ha James Burbanknek és társainak itt kellett volna partra szállniuk, előbb-utóbb kénytelenek lettek volna visszafordulni, vagy csupán végtelen erőfeszítéssel és igen nagy késedelemmel folytathatták volna útjukat.

Csak a vízimadarak mozognak otthonosan ezen a mocsaras vidéken. Úszó madarak élnek itt nagy tömegben: récék, vadkacsák, sárszalonnák. Bőséges vadászsákmány kínálkoznék a bárka utasai számára, ha netán fogtán volna az élelem.

Csakhogy a partokon nem esnék könnyű vadászat; veszedelmes mérges kígyók nyüzsögnek a lápban, sziszegve tekergőznek a mohaszőnyegen és a békanyálas tócsákban. De ezek a csúszómászók sincsenek ám biztonságban, mert ott élnek ádáz ellenségeik, a fehér pelikánok is; valósággal ellepik a George-tó partját, s a gyilkos kigőzölgésű mocsárvilágban élethalálharcot vívnak a kígyókkal.

A bárka gyorsan siklott a tó vizén. Egész nap erős északi szél dagasztotta a vitorlát.

Az evezősök nyugodtan pihenhettek, a szélhajtotta bárka mit sem veszített sebességéből.

Mire bealkonyodott, a tó déli kifolyásától számítva harminc mérföldet hagytak maguk mögött. Hat óra felé James Burbank és társai kikötöttek azon a ponton, ahol a Saint John a tóba ömlik.

A parton kis tanyát pillantottak meg; mindössze három-négy házból állt.

Tüstént megálltak, rövid, alig félórás pihenőre, hogy kikérdezzék a tanya lakóit. Nomád floridaiak voltak, amolyan vándor halászok-vadászok, akik minden évben tavasszal látnak munkához.

Edward Carrol javasolta, hogy kérdezzék ki a házak lakóit, talán látták Texart, amikor erre hajózott. A javaslatot mindenki elfogadta, és az eredmény megérte a fáradságot.

Az egyik vándor vadászt megkérdezték, hogy nem látott-e az elmúlt napokban egy bárkát a George-tavon, útban a Washington-tó felé. A bárkában valószínűleg hét-nyolc személy ült, meg egy színes bőrű nő és egy fehér kislány.

- Két nappal ezelőtt valóban láttam egy bárkát - felelte a kérdezett. - Alighanem erről van szó.

- Megállt itt a bárka? - tudakolta Gilbert.

- Nem állt meg. Sietve haladt tovább a folyó felső szakasza felé. Világosan láttam - tette hozzá a floridai -, hogy egy nő is van a bárkában, ölében pedig egy kislány.

- Barátaim! - kiáltott fel Gilbert. - Van remény! Csakugyan Texar nyomában vagyunk!

- Jó úton járunk - szólt közbe James Burbank. - Negyvennyolc óra előnyük van. De ha még néhány napig vízen folytathatjuk az utat, előnyük csökkenni fog.

- Ismeri-e a Saint Johnt, a George-tó fölötti szakaszon? - kérdezte Edward Carrol a nomádtól.

- Ismerem. Több mint száz mérföldes utat tettem meg abban az irányban.

- Mit gondol: elég mély a víz ahhoz, hogy ezzel a bárkával boldoguljunk?

- Milyen mélyen merül a bárka a vízbe?
- Mintegy háromlábnyira - felelte Mars.
- Háromlábnyira? - folytatta a nomád. - Ezzel egyes részeken épp csak, hogy átcúsúszhatnak. De azért, ha óvatosan haladnak, és az átjárókban állandóan mérik a mélységet, azt hiszem, felevezhetnek a Washington-tóig.
- Milyen távol van onnan az Okeechobee-tó? - kérdezte Edward Carrol.
- Körülbelül százötven mérföldre.
- Köszönöm, barátom.
- Indulás! - kiáltotta Gilbert. - Ameddig lehet, vízen tesszük meg az utat.

Mindenki elfoglalta helyét a bárkán. Már beköszöntött a szokásos esti szélcsend. Ismét felszerelték a lapátokat. Az evezősök munkához láttak. Gyorsan haladtak előre a folyó keskenyedő medrében. Még az éj leszállta előtt több mérföldes utat tettek meg dél felé. Eszükbe sem jutott, hogy megálljanak, hiszen a bárkán is alhattak.

A sárga holdkorong ott fénylett a fejük felett. Csaknem telihold volt. Az éjszaka világosnak ígérkezett. Azt remélhették hát, hogy a sötétség egyelőre nem akadályozza majd, hogy a vízen tájékozódjanak.

A kormányrudat Gilbert vette át. Mars, kezében hosszú rúddal, a bárka orrában helyezkedett el, és szüntelenül mérte a víz mélységét; amint a rúd a fenékbe ütközött, a szükségeshez képest jobbra vagy balra vezényelte a bárkát.

Az egész éjszaka folyamán talán ötször-hatszor súrolta a bárka a meder fenekét, de különösebb nehézség nélkül siklott át a zátonyokon. Hajnali négy óráig, tehát napkeltéig, Gilbert számítása szerint legalább tizenöt mérföldet hagytak maguk mögött.

Csak feljebb is hajózható legyen a folyó, hogy még néhány napig vízen folytathassák útjukat! Ha ez sikerül, csaknem eljutottak útjuk végcéljához!

Napközben több nehéz akadályt kellett leküzdeniük. A nagy kanyarulatban az egyik part fél-szigetszerű kiszögellései helyenként majdnem átnyúltak a túlsó partig. A lerakódó homokból számtalan zátony keletkezett. Ezeket egymás után meg kellett kerülniük. Minden kerülő meghosszabbította útjukat, tehát késleltette az előrehaladást.

Még mindig kedvező szél fűjt, de a vitorlát mégis gyakran be kellett vonniuk, mert a kerülők és kitérők miatt szüntelenül változtatniuk kellett a bárka irányán.

Ilyenkor a négerek lapátot ragadtak, s teljes erővel nekiláttak az evezésnek, hogy pótolják a sűrű vargabetűk miatt elvesztett időt.

Hányszor meg hányszor kellett szembenézniük a Saint John-i folyami hajózás különös akadályával: az úszó szigetekkel! A folyamnak ezen a szakaszán buján tenyészik a „pistia” nevű vízinövény. Helyenként annyira elburjánzott, hogy valóságos szigeteket alkot. Egyes utazók úgy írják le, mint holmi víz színén lebegő, óriási salátafejet. Az indák sűrű szövedékén vidáman tanyáznak a vidrák és a gémek.

Ha a bárka véletlenül felfutna egy ilyen növényoszönyegre, nem volna könnyű dolog kikecme-regni a sűrű szövedékből. De Mars óvatosan kormányzott; sikerült is kikerülnie a lebegő pistia-szigeteket.

A folyam medrét ismét sűrű erdők szegélyezték mindkét parton. De míg az alsó szakaszon a Saint John főként cédrusok tövében hömpölyög, itt cédruserdőnek nyoma sincs. Óriásfenyők zöldellnek a parton, százötven lábnál is magasabb délszaki fák. Ennek a fenyőfajtának különösen kedvez a nedves, vizenyős talaj. Nem könnyű itt gyalogszerrel járni; a süppedő és ruganyos televényrétegen a gyalogos könnyen elveszíti az egyensúlyát.

James Burbanknek és barátainak szerencsájuk volt, nem kellett kipróbálniuk ezt a nehéz terepet. A Saint Johnon folytathatták útjukat Florida déli része felé.

A nap folyamán fontosabb esemény nem történt. Nyugodtan telt el az éjszaka is.

Lakatlan tájon jártak. A folyamon egyetlen csónak sem mutatkozott.

A partvidéken sehol egy kunyhó.

A bárka utasai egyébként nem is bánták ezt. Jobb, ha senkivel sem találkoznak ezen az elhagyott vidéken. Minden találkozás balul üthet ki, hiszen errefelé csak gyanús népség tanyázik: erdei csavargók, kóbor lesipuskások, jöttment kalandorok.

Más veszély is fenyegette James Burbanket és társait. Amikor ugyanis Dupont tengernagy és Stevens kapitány ágyúnaszádjai behatoltak a jacksonville-i, illetve a saint-augustine-i kikötőbe, a déli segédcsapatoknak menekülniük kellett. Megeshetett, hogy éppen erre a vidékre vonultak vissza. Ez pedig kellemetlen találkozásnak ígérkezett.

A déli alakulatok katonái között nyilván akad egy-kettő, aki Texar híve, és szívesen áll bosszút a két Burbanken.

Márpedig a kis camdless-bayi csapatnak lehetőleg minden harcot kerülnie kell, erejét arra az esetre kell tartogatnia, ha a foglyokat fegyveres beavatkozással kellene kiragadnia a spanyol kezéből.

De a szerencse kedvezett James Burbanknek és társainak. Március 25-én este a Washington-tóhoz értek.

A tó bejárata előtt a bárka megállt. A folyó medre itt már olyan keskeny volt, s a víz olyan sekély, hogy a Saint Johnon nem hajózhattak tovább dél felé.

Az út kétharmada mögöttük volt. James Burbanknek és társainak már csak száznegyven mérföldet kellett megtenniük az Evergladesig.

IX. A NAGY CIPRUSERDŐ

A Washington-tó, Dél-Florida egyik meglehetősen jelentéktelen tava, mintegy tíz mérföld hosszú. Sekély vizét sűrűn lepik el a különféle füvek és vízinövények. A víz áramlása valóságos növény-szigeteket, lebegő réteket sodor magával; mindegyiken kígyók nyüzsögnek. Mindez igen veszélyessé teszi a hajózást. Ezért azután a tó teljesen elhagyatott, partja lakatlan, mert sem a halászok, sem a vadászok nem találhatnak ott zsákmányra. Ritkán történik meg, hogy egy csónak vagy bárka egészen idáig felhatoljon a Saint Johnon.

A tó déli csücskétől a Saint John enyhe kanyarodással folyik dél-északi irányban. Ezen a szakaszon már csak sekély vizű a patak; forrása mindössze harminc mérföldre, a 26. és 27. szélességi fok között fakad.

A Washington-tavon túl a Saint John nem hajózható. Bármennyire sajnálta is James Burbank, a vízi utat itt meg kellett szakítaniuk. Gyalogosan kell tehát tovább nyomulniuk a rendkívül nehéz, nagyrészt ingoványos terepen, a végeláthatatlan erdőségeken át. Patakokon kell átkelniük, süppedő, lápos vidékeken kell átgázolniuk. Mindez meglassítja majd az útjukat.

Kirakodtak. A fegyvereket, a lőszereket, az élelmiszerzsákokat szétszötták a négerek között. Nem volt sok csomagjuk. A poggyász tehát nem fogja hátráltatni a menetelést, emiatt nem szenvednek késedelmet. Burbank mindenről jó előre gondoskodott. Ha pihenni akarnak, néhány perc alatt tábort üthetnek.

Gilbert és Mars elrejtette a bárkát.

Ügyelniük kellett arra, nehogy valaki felfedezze. Hiszen megtörténhetik, hogy egy floridai csoport vagy egy szemínol törzs elkalandozik a Washington-tóig. Márpedig Gilbertéknek visszajövet szükségük lesz a bárkára, hogy azon ereszkedhessenek le a Saint Johnon.

Az árbocot leszerelték, és a bárka fenekére fektették. Majd rejtekhelyet kerestek. Betolták a bárkát a magas nádasba, a parti fák lecsüggő ágai alá. A sűrű lombfüggöny teljesen eltakarta, még a part magasabb pontjairól sem fedezhette fel senki.

Nyilván ugyanígy rejtettek el egy-két nappal korábban egy másik bárkát is, és Gilbert ezt a másikat szerette volna megtalálni: azt, amelyen Dyt és Zermah-t hurcolták idáig. Hiszen Texarnak is látnia kellett, hogy a folyam innen kezdve nem hajózható; itt kellett hát hagynia a bárkát valahol ezen a környéken, ahol a tó vize tölcseyszerű torkolattal áramlik a folyam medrébe. A spanyol sem tehetett mást, mint amit most a Burbank-expedíciónak kellett tennie.

Így hát az expedíció tagjai a nap utolsó óráit arra használták fel, hogy gondosan átkutassák a partot. Mert ha rábukkannak Texar bárkájára, ezzel bizonyítékot szereznek arra is, hogy a spanyol valóban egészen a Washington-tóig felhajózott a folyamon.

A kutatás azonban eredménytelen maradt. A bárkát nem találták meg. Talán nem volt elég idejük a keresésre. De az is megtörténhetett, hogy a spanyol megsemmisítette bárkáját. Ez azt jelentené, hogy nem szándékozik visszatérni ezen az úton.

Milyen kínos és fárasztó út lehetett ez, a Washington-tótól az Evergladesig! Szörnyű erőpróba, gyalogszerrel, egy nő és egy gyermek számára! Zermah nyilván az ölében viszi a kis Dyt, s hosszú menetelésekben edzett férfiakkal kell lépést tartania a nehéz terepen! Durva szitkokkal, ütlegekkel hajszojják... elesik... de nem magát, hanem a kislányt védelmezi. Ezek a szörnyű képek kísértették James Burbanket és társait. Mars borzadva gondolt felesége szenvedéseire, elsápadt a haragtól, s csak ennyit mondott:

- Megölöm Texart!

Csak már ott lenne a Carneral-szigeten, szemtől szemben a nyomorult gazemberrel, aki elrabolta feleségét, Zermah-t, és aljas fondorlataival borzalmas szenvedéseket zúdított a Burbank családra.

Egy kis dombos félszigeten, a tó északi csúcsánál letáboroztak. Az óvatosság azt kívánta, hogy az éjszaka sötétjében ne vágjanak neki az ismeretlen terepnek, hiszen alig láttak tovább az orruknál. Abban állapotokba kerültek hát, hogy itt töltik az éjszakát, s csak hajnalban indulnak útnak. A sűrű erdőben könnyen eltéved az ember, s ezt semmiképpen sem akarták megkockáztatni.

Az éjszaka zavartalanul telt el. Négy óra felé hajnalodott. James Burbank jelt adott az indulásra. Az élelmiszeres zsákokat és a sátrakat a teherhordók fele is elbírta, így hát a négerek időnként felválthatták egymást. Az expedíció minden tagja fel volt fegyverezve, a teherhordók is. Mindegyikük vállán egy Minie-karabély függött. E puska egyszeri töltése egy golyó és négy sörét. Ezenkívül az expedíció minden tagja egy Colt-revolvert is viselt az övében. Ez az újfajta fegyver a polgárháború kezdete óta nagyon elterjedt.

A kis csapat tűzereje tehát elegendő lett volna ahhoz, hogy akár hatvan szeminol indiánt is visszaverjen, vagy sikeres támadást hajtson végre Texar ellen, még ha a spanyol hatvanadmagával volna is.

A tervük az volt, hogy ha lehet, a Saint John mentén folytatják útjukat. A Saint John dél-északi irányban folyik, tehát a forrásvidék felé haladva az Okeechobee-tóhoz közelednek. A folyam medre afféle jelzősinórként húzódott az erdők útvesztőjében; nyugodtan követhetik, nem fognak eltévedni.

Megindultak hát a folyó mentén. Az út nem volt nehéz. A jobb parton valami ösvényféle vezetett, mintha csak arra szolgált volna, hogy egy könnyű csónak, ha már evezővel nem is, de vontatással tovább juthasson ezen a szakaszon is.

Gyors iramban haladtak. A menetet Gilbert és Mars vezette, s James Burbank és Edward Carrol zárta be. Perry jószágigazgató a teherhordók közt lépdelt. A négerek óránként váltották egymást.

Indulás előtt sebtében megreggeliztek. A napi beosztás terve a következő volt: délben pihenőt tartanak, ebédelnek; hat órakor ismét megállnak vacsorázni; ha a sötétség miatt már nem tudnak továbbhaladni, letáboroznak, de továbbmennek, ha elég világos van ahhoz, hogy eligazodjanak az erdőben. Elhatározták, hogy ehhez a beosztáshoz szigorúan ragaszkodnak.

Mindenekelőtt meg kellett kerülniük a tavat. A lapályos keleti parton indultak el, ingoványos, süppedő talajon, majd erdőn át meneteltek, de még távolról sem olyan nagy kiterjedésű, sűrű vadonokon, mint amilyenekkel az út következő szakaszán kell majd megküzdeniük. Másféle fák nőttek itt, mint az előttük elterülő óriás erdőben.

Apró levelű, sárga fürtű fák, úgynevezett bőrszőnyegfák tövében jártak, amelyeknek barna gesztjéből²⁰ festék készül. Volt ott még mexikói szilfa is meg csokros, fehér virágú guazuma. Ez az utóbbi sokféleképpen hasznosítható; a néphit azt tartja, hogy aki az árnyékában ül, az a legmakacsabb náthából is kigyógyul. Egy-egy kínafacsoport is akadt. Őshazájában, Peruban valóságos faóriássá nő, itt azonban alig bokor nagyságú.

²⁰ A fa belső, kemény, már elhalt része. Egyes fáknál a geszt sötétebb színű, mint a fa külső része

A fák között rikító színű virágok pompáznak; vadon tenyésztek, széles szőnyegüket nem gondos kertész ollója formálta. Különös színű és különös nevű virágok: encián, hölgyliliom, méreggyilok. Ez utóbbinak a termésén finom kis pamat nő, amelyből fonal készíthető.

A floridai növényekről és virágokról érdekes megjegyzést közöl a félsziget természeti viszonyainak egyik legkitűnőbb ismerője, Poussielgue, aki sajnos, meghalt, mielőtt kutatóútját befejezte volna. Ezt írja: „Az a virág, amely Európában sárga vagy fehér, Amerikában a vörös legkülönbözőbb árnyalatait ölti, a bíborszíntől a halvány rózsaszínig.”

Már alkonyodott, amikor utasaink a ritkás erdőből az Evergladesig húzódó nagy cipruserdőbe jutottak.

Ezen a napon húsz mérföldet haladtak. Gilbert meg is kérdezte a teherhordókat, hogy nem fáradtak-e.

- Ha kell, akár mindjárt továbbmehetünk, Gilbert úr - mondta az egyik néger, társainak nevében is.

- De nem féltő, hogy eltévedünk? - kérdezte Edward Carrol. - Hiszen éjszaka van!

- Nem tévedhetünk el - felelte Mars. - A folyam mentén haladunk.

- Egyébként is, világos éjszakánk lesz - fűzte hozzá Gilbert. - Az ég felhőtlen. A hold kilenc óra tájban felkel, és hajnal előtt nem nyugszik le. A cipruserdő pedig sohasem oly sötét, mint más erdők, hiszen a ciprusfák koronája ritka növéssű.

Ismét útra keltek, s éjszaka is meneteltek.

Másnap reggel megpihentek. Egy ciprusfa tövében telepedtek le, itt fogyasztották el reggelijüket. Óriási ciprus volt, amilyen milliósámsra zöldell Floridának ezen a részén.

Aki nem látta, aligha tudja elképzelni a természetnek ezt a csodáját. Mintha fent, százlábnyi magasban holmi óriás zöld mező terülne el; sudár fatörzsek tartják a levegőben, megannyi egyenes torony. Az embernek kedve volna végigsétálni ezen a lebegő mezőségen. Lent a talaj puha és ingoványos. A föld már nem szív magába több vizet, mindenféle pocsolyák keletkeznek. Békák, varangyok, gyíkok, skorpiók, pókok, teknősbékák, kígyók és vízimadarak hemzsegek a megrekedt vadvizekben.

Fent aranyos tollú, fénylő sárgarigók röpködnek, cikáznak, mint megannyi hulló csillag. A legmagasabb ágakon mókuszok játszadoznak, és papagájok fülsiketítő rikácsolása tölti be az erdőt.

Érdekes táj, de nem könnyű áthatolni rajta.

A camdless-bayi expedíciónak is állandóan gondosan figyelnie kellett a talajt. Hiszen egy vigyázatlan lépés, és az utas tövig süpped az iszapba. De a lombokon átszűrődő holdfényben, némi óvatossággal, baj nélkül folytatták útjukat.

A folyam partját követték, tehát nem tévesztették el a helyes irányt. Pedig a cipruserdőkben nehéz a tájékozódás. Mintha minden ciprusfa teljesen egyforma volna, gyakran húsz láb magas, csavart, torz, alul üreges törzsével, hosszú gyökereivel, amelyek felpuffasztják a talajt. Egy ilyen ciprusfa olyan, mint valami esernyő, alul a girbegörbe fogantyú, fölötté az egyenes nyél, ezen pedig az óriás zöld ernyő. Igaz ugyan, hogy ez az ernyő nem véd meg sem az esőtől, sem a nap tűző sugaraitól.

James Burbank és társai napfelkelte után útnak indultak az óriásciprusok lombjai alatt. Gyönyörű idő volt. Esőtől nem kellett tartaniuk, tehát nem fenyegette őket az a veszély, hogy felázik, és járhatatlanná válik a talaj. Mégis óvatosan kellett haladniuk, ügyelve minden lépésre, hogy kikerüljék a mocsaras gödröket.

Szerencsére a Saint John jobb partja kissé dombos, s így a folyó mentén kevesebb akadállyal kellett megbirkózniuk. Néha patak keresztezte útjukat. Ilyenkor nem volt más választásuk, mint megkerülni a patak medrét, vagy átgázolni a vízen. De ez csak jelentéktelen idővesztéssel járt.

Ezen a napon semmi jelre sem bukkantak, ami azt mutatta volna, hogy déli csapatok vagy szeminol hordák kóborolnak a környéken. Texarnak és cinkosainak sem akadtak a nyomára. Lehetséges, hogy a spanyol a folyam bal partján tette meg az utat. De ebből semmi hátrány sem származhatott. Akár az egyik, akár a másik parton, mindenképpen Alsó-Floridába érnek, arra a területre, amelyet Zermah üzenete megjelölt.

Este James Burbank hatórás pihenőt rendelt el. A pihenő után azonnal útnak indultak. Éjszaka volt. Gyorsan, szótlanul meneteltek a csendes cipruserdőben.

Fölöttük még csak szellő sem lebbentette meg a lombmennyezetet.

A holdnak már csak fél korongja látszott. A faágak ritkás hálójá óriási fekete árnyékot vetett a földre a holdfényben, a magasba nyúló fák között.

A víz alig zúgott, minthogy a folyam medrének itt igen kicsi a lejtése. Mindenfelé zátonyok emelkednek ki a vízből, utasaink tehát szükség esetén könnyen átgázolhatnak a túlsó partra.

Másnap, kétórás pihenő után, az expedíció tervszerűen folytatta útját dél felé. Csakhogy ezen a napon az irányt jelző fonal megszakadt, helyesebben: Burbank és társai a fonal végére értek. A Saint John itt már csak amolyan erecske volt, s hamarosan az is elenyészett egy kinafacsoport tövében. A facsoport a forrás fölött nőtt, s a forrás vizéből táplálkozott. A forráson túl a látóhatárt, háromnegyed körben, cipruserdő zárta le.

Az utasok egy kis temetőre akadtak a közelben. Megkeresztelkedett, s a katolikus valláshoz halálukig hű négereket temettek ide a helyi szokás szerint. Kőből faragott, vagy fából ácsolt egyszerű kereszt jelölte a hantokat a fák alatt. Volt itt két-három lebegő sír is: földbe szúrt faágakra függőágyat erősítettek, erre fektették a holttestet. A test már régen elporladt, csak a pusztá csontvázat ringatta a szél.

- Ha itt temető van, akkor falunak vagy tanyának is kell lennie a közelben - jegyezte meg Edward Carrol.

- Az a helység már nyilván nem létezik - felelte Gilbert -, minthogy nyoma sincs a térképen.

Alsó-Floridában bizony nem ritkaság, hogy egy-egy falu hirtelen elnéptelenedik. Vagy a lakosság kerekedik fel, és költözik más vidékre, vagy az indiánok pusztítják el a települést.

- A Saint John nem mutatja tovább az irányt - szólalt meg James Burbank. - Hogyan tájékozódunk hát ezentúl, Gilbert?

- Iránytű segítségével - felelte az ifjú hadnagy. - Bármilyen nagy kiterjedésű és bármilyen sűrű erdőn kelljen is átvágnunk, nem tévedünk el.

- Induljunk már, Gilbert úr - kiáltott közbe Mars, aki a pihenők alatt soha nem lelte a helyét, folyton menni akart. - Isten nevében, induljunk!

Az expedíció a néger temetőtől fél mérföldnyire bekanyarodott egy sűrű erdőbe, s a zöld lombmennyezet alatt folytatta útját. Az iránytűre bízták magukat, egyenesen délnek tartottak.

A nap első fele baj nélkül telt el. Mindeddig semmi sem akadályozta a kutatást. Vajon így lesz ez mindvégig? És vajon elérik-e céljukat? Vagy eredménytelenül végződik az út, s örökös gyász szakad a Burbank családra? Mert soha, egyetlen pillanatra sem csillapodnék gyötrelmes fájdalmuk, ha nem találnák meg a kislányt és Zermah-t, s abban a tudatban kellene élniük, hogy szeretteik nyomorúságban sínylődnek és durva megaláztatásokat szenvednek el.

Déltájban megálltak. Gilbert kiszámította, hogy mekkora utat tettek meg, mióta elhagyták a Washington-tavat. Számítása szerint még ötven mérföld választotta el őket az Okeechobee-tótól.

Nyolc napja múlt, hogy elindultak Camdless-Bayból, s íme, több mint háromszáz mérföldet tettek meg, tehát rendkívül gyorsan haladtak. Igaz, a folyamon könnyű dolguk volt. De a nagy cipruserdőben sem kellett komoly akadállyal megküzdeniük.

Nagy szerencse, hogy az évszak nem volt esős, mert a nagy esőzések hajózhatalanná teszik a Saint Johnt, és járhatatlanná a terepet. Most viszont a tiszta, holdfényes éjszakák is kedveztek az utazásnak és az utasoknak.

Közeledtek a Carneral-szigethez. Az expedíció tagjai megedződtek a nyolcnapos állandó erőfeszítésben, s azt remélték, hogy negyvennyolc óra alatt célhoz érnek. Ott pedig megoldódik a rejtély. De hogy mi lesz a megoldás, azt nem láthatták előre.

Eddig tehát a jó szerencse mindenben segítette James Burbanket és társait. Ennek a napnak a délutánja azonban legyőzhetetlennek látszó akadályt tartogatott számukra.

Ebéd után az expedíció a már kialakult rendben folytatta útját. Változatlan terepen meneteltek. Nagy tócsákat, ingoványos mélyedéseket kerültek meg. Egy-egy patak keresztezte útjukat, de átgázoltak a térdig érő vízen. Ezek a kisebb nehézségek azonban alig késleltették az előre-haladást.

Négy óra lehetett, mikor Mars hirtelen megállt. Bevárta társait, majd a földre mutatott. A talajban emberi lábnyomok látszottak.

- Egész csapat járt erre, nem is valami régen - mondta James Burbank.

- Mégpedig elég nagy csapat! - fűzte hozzá Edward Carrol.

- Milyen irányból jönnek, és merre tartanak a lábnyomok? - kérdezte Gilbert. - Először ezt kell megállapítanunk, hogy határozassunk.

Figyelmesen megvizsgálták a talajt.

Mintegy ötszáz méteren keresztül követték a nyomokat kelet felé. Azon túl is tisztán látszottak ugyan, de a további vizsgálódás felesleges volt. A lábnyomok irányából máris megállapították, hogy egy legalább százötven-kétszáz főből álló csapat, amely az Atlanti-óceán felől érkezett, a cipruserdőnek ezen a részén haladt nyugat felé. Nyugati irányban a nyomok a Mexikói-öböl felől vezettek. A csapat tehát egyenesen átvágott a félszigeten, amely ezen a délkörön alig kétszáz mérföld széles.

Kiderült az is, hogy a csapat, mielőtt folytatta volna útját nyugat felé, pihenőt tartott. James Burbank és társai éppen ezen a pihenőhelyen fedezték fel a lábnyomokat.

Gilbert és Mars figyelmeztette az expedíció tagjait, hogy készüljenek fel minden eshetőségre.

Azután tovább követték a nyomokat az erdőben, mintegy negyed mérföldön át. Ott balra tértek, és megállapították, hogy a csapat elkanyarodott eredeti irányától: a lábnyomok onnan fogva délnek vezetnek.

Gilbert és Mars visszatért az expedíció táborhelyéhez. Az ifjú hadnagy társaihoz fordult:

- Egy csapat jár előttünk. Pontosan arrafelé, amerre mi is törekszünk. Azt is tudjuk, hogy fegyveres csapat. Tölténydarabokat találtunk a földön, ezekkel gyújtottak tüzet. Megtaláltuk az elhamvadt tűz nyomait is. De hogy kik ezek, azt már nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy sokan vannak, és az Everglades felé tartanak.

- Talán valami nomád szeminol törzs? - találgatta Edward Carrol.

- Nem az - felelte Mars. - A lábnyomok fehér amerikaiakra vallanak.

- Talán a déli nemzetörség valamelyik floridai egysége? - kérdezte James Burbank.

- Ettől félek én is - felelte Perry. - Ez nem lehet Texar csapata. Ahhoz túlságosan is sokan vannak.

- A spanyol bandája útközben csatlakozhatott hozzájuk - mondta Edward Carrol. - Ha így történt, talán többen is lehetnek...

- Tizenhét ellen! - vágott közbe a jószágigazgató.

- Sebj! - kiáltott fel Gilbert. - Ha megtámadnak bennünket, vagy ha nekünk kell őket megtámadnunk, egyikünk sem fog meghátrálni.

- Nem hátrálunk meg!... Sohasem hátrálunk meg! - felelték az ifjú tiszt társai.

Mi sem volt természetesebb, mint ez a lelkesedés. De az alaposabb megfontolásnak mégis azt kellett sugallnia, hogy az egyenlőtlen ütközet bizony kilátástalan lenne.

Valószínű, hogy az expedíció minden tagjában felmerült ez a gondolat, de egyiküknek sem törte meg a bátorságát.

Most, közvetlenül a cél előtt bukkant fel tehát előttük az első akadály! De milyen akadály? Egy déli fegyveres alakulat, talán éppen Texar bandája. Az Evergladesbe vonulnak, hogy csatlakozzanak a spanyolhoz, s vele együtt várják meg a kellő pillanatot, amikor betörhetnek Észak-Floridába!

Nagy veszedelem fenyegette az expedíciót. Mindannyian érezték ezt. A lelkesedés első fellobbbanása után elhallgattak. Szótlanul, elgondolkozva nézett mindenki az expedíció fiatal parancsnokára. Hogyan fog határozni?

Gilbert ugyanazokat a gondolatokat forgatta fejében, mint társai. Kiegyenesedett, és így szólt:

- Folytatjuk az utat! Előre!

X. A TALÁLKOZÁS

Igen, menniük kellett. A veszélyre való tekintettel azonban megtették a szükséges óvintézkedéseket. Előőrök kutatták fel az erdő sűrűjét, s az expedíció tagjai állandó készenlétben vonultak tovább.

Gondosan megvizsgálták a fegyvereket, hogy szükség esetén azonnal tüzelhessenek. Amint az előőrök jelt adnak, a teherhordók lerakják a csomagokat, és mindannyian részt vesznek a harcban.

A menetelés rendjét nem változtatták meg. Gilbert és Mars haladtak az élen, mintegy előőrként, meglehetősen távolságra a csoporttól, hogy kellő időben jelezhessenek minden meglepetést. Az expedíció derék tagjai készen álltak arra, hogy bátran teljesítik kötelességüket, noha most, hogy közvetlenül a végcél előtt ütköztek akadályba, valamennyiüknek elszorult a szíve.

A menetet nem lassították, de óvatosságból nem követték a mindenütt tisztán látható lábnyomokat. Az volt a szándékuk, hogy ha lehet, elkerülik az Everglades felé nyomuló csapatot.

Hamarosan kiderült, hogy ez nem könnyű feladat. A csapat nem haladt egyenes irányban. A lábnyomok vargabetűket írtak le, hol jobbra, hol balra tértek el az útiránytól. Ez bizonyos tévovázásra vallott. De a csapat, ha kerülőkkel is, állandóan délnek tartott.

Ismét elmúlt egy nap. Az expedíció gyors ütemben menetelt. Minthogy az előttük járó csapat nagy kerülőket tett a cipruserdőben, valószínűleg folytonosan csökkent közöttük a távolság. Ezt mutatták egyébként a nyomok is. Burbank és társai szinte óráról órára élesebben kirajzolódó lábnyomokat találtak a puha talajon.

Könnyen megállapíthatták azt is, hogy az előttük járó csapat mikor és hol pihent meg. Ahol étkeztek, ott a nyomok kereszteződtek, s jól mutatták, hogy az emberek ide-oda járkáltak egy kisebb térségben. Másféle nyomok maradtak utánuk akkor, amikor a csapat csak rövid percekre állt meg, talán, hogy vezetőik az útirányon tanakodjanak.

Gilbert és Mars egész úton figyelmesen vizsgálták a nyomokat. A lábnyomok sok mindent elárulnak. Ezt Gilbert és Mars jól tudta, és ezért aprólékosan fürkészte a terepet, úgy, ahogyan a szeminolok szokták. Ennek az indián törzsnek a fiai ugyanis nevezetesekek arról, hogy vadászat vagy harc közben a legkisebb jelet is észreveszik a terepen, és kitűnően tájékozódnak a nyomok és jelek segítségével.

Az egyik ilyen alapos vizsgálat után Gilbert a következőket mondta apjának:

- Most már bizonyosak lehetünk abban, hogy sem Zermah, sem a kishúgom nincs az előttünk járó emberek között. Lova nincs a csapatnak, a paták nyomát látnunk kellene, így hát Zermah, ha velük volna, gyalogosan haladna, kishúgomat pedig az ölében vinné. Ezt viszont látnám a nyomokból, s a pihenőhelyeken megtaláltuk volna Dy lábnyomát is. Márpedig női vagy gyermeklábnyomot sehol sem fedeztünk fel. Bizonyos az is, hogy a csapatban fegyveres férfiak menetelnek, mert a földön sok helyütt látszik a puskatus nyoma. Így az is megállapítható, hogy a csapat tengerészpuskákkal van felszerelve. Úgy látszik, hogy a floridai nemzetőröknek ilyen puskájuk is van. Máskülönben ezek a nyomok nem volnának megmagyarázhatók. Egyébként a csapat, létszámát tekintve, sajnos, kétségkívül legalább tízszer erősebb, mint a mi expedíciós csoportunk. Minél közelebb kerülünk tehát hozzájuk, annál óvatosabban kell előrehaladnunk.

Az ifjú hadnagynak nyilvánvalóan igaza volt. Társai meg is fogadták a tanácsát. A lányomok számából és alakjából levont következtetései csak helyesek lehettek. Bizonyosnak látszott, hogy sem Dy, sem Zermah nincs a csapattal. Ebből viszont az következett, hogy nem a spanyol expedíciója jár előttük.

Texar nyilván nem indult el egyedül a Fekete-öbölből, de ilyen nagyszámú, ilyen jól felfegyverzett kísérete nem lehetett. Így hát kétségkívül floridai önkéntesek egy nagyobb alakulata vonult a félsziget déli része, az Everglades felé. Texar talán már egy-két napja odaérkezett.

Az ismeretlen csapat igen nagy veszélyt jelentett James Burbank és társai számára.

Este az expedíció egy kis tisztás szélén pihent meg. Néhány órával korábban nyilván a másik csapat tanyázott itt: a még meleg hamu jelezte, hogy nemrégén még tábortüzek égtek a tisztáson.

James Burbank és társai úgy határoztak, hogy csak napnyugta után folytatják útjukat. Az ég felhős, az éjszaka sötét. Az utolsó negyedében levő hold későn kel fel. A körülmények kedvezőek. Talán sikerül majd észrevétlenül megközelíteni és kikémlelni az ismeretlen csapatot. Esetleg megkerülhetik őket az erdő sűrűjében, elébük vághatnak, azután gyors ütemben délkelet felé haladva, előbb érhetik el az Okeechobee-tavat meg a Carneral-szigetet, mint az ismeretlen fegyveresek.

Az expedíció este fél kilenc tájban indult útnak. Most is Mars és Gilbert haladt az élen. Néma csendben vonultak a lombmennyezet alatt a sötét éjszakában. Mintegy két óra hosszat menteltek, nesztelen léptekkel, óvatosan, nehogy elárulják magukat.

James Burbank a jószágigazgatóval együtt a négereket vezette. Este tíz óra felé hirtelen „megállj”-t vezényelt a csoportnak. Észrevette, hogy Gilbert és Mars visszafelé sietnek. Mindannyian mozdulatlanul vártak, hogy az ifjú hadnagy megokolja a hirtelen visszavonulást.

Hamarosan meg is kapták a magyarázatot.

- Mi történt, Gilbert? - kérdezte James Burbank. - Észrevettetek valamit?

- Itt táboroznak a fák alatt! A tábortüzek jól láthatók.

- Mekkora távolságra? - kérdezte Edward Carrol.

- Talán százlépésnyire.

- Meg tudtátok állapítani, hogy miféle emberek?

- Sajnos, nem. A tüzek kialvóban vannak - felelte Gilbert. - De azt hiszem, nem tévedtünk, amikor kétszáz főre becsültük a csapat létszámát!

- Alszanak?

- A legtöbbjük alszik. De az őrszemek figyelnek. Néhányat láttunk is: puskával a vállukon cirkálnak a ciprusok között.

- Mit tegyünk hát? - kérdezte Edward Carrol az ifjú hadnagyot.

- Mindenekelőtt meg kellene tudnunk, hogy miféle csapattal van dolgunk - felelte Gilbert. - Azután, ha lehet, megkerüljük őket.

- Én majd kikémlelem a táborukat - jelentkezett Mars.

- Veled megyek - tette hozzá Perry.

- Nem, ez az én dolgom - felelte Gilbert. - A magam szemével kell látnom, hogy kikkel állunk szemben.

Most James Burbank szólalt meg:

- Bármelyikünk szívesen kockáztatná életét a közös ügyért. De erre a felderítésre csak egyetlen magányos ember mehet. Csak egyedül végezheti el észrevétlenül a feladatát.

- Akkor hát egyedül megyek - szólta Gilbert.

- Nem, fiam, te velünk maradsz - mondta James Burbank. - A felderítésre Marsot küldjük ki.

- Parancsára, Burbank úr - felelte Mars, és már el is tűnt az erdő homályában.

James Burbank és társai megtették a szükséges védelmi intézkedéseket. Az élelmiszeres zsákokat lerakták a földre. A teherhordók előkészítették fegyverüket. Az expedíció tagjai a ciprusok között rejtőztek el, a fák törzse mögött, puskával a kézben. Az állásokat úgy választották ki, hogy szükség esetén egyetlen pillanat alatt ismét együvé tömörülhessenek.

James Burbankék nem látták fedezékükből a tábor. Vagy ötven métert kellett volna előre-kúszniuk ahhoz, hogy megpillantsák a tábor tüzek elhaló fényét. Várniuk kellett tehát, míg a félvér visszatér. Ha majd Mars beszámol tapasztalatairól, akkor a körülményeknek megfelelően határoznak.

Gilbert azonban türelmetlen volt, és néhány méterrel előbbre lopakodott.

Mars közben rendkívül óvatosan közeledett a táborhely felé. Fától fáig kúszva haladt előre, meg-megbújva a ciprusok mögött, vigyázva, hogy észre ne vegyék. Célja az volt, hogy közvetlenül a tábor közelébe surranjon, felderítse a csapat elhelyezkedését, létszámát és főként azt, hogy ez az alakulat a polgárháború melyik pártjához tartozik.

Nehéz feladatnak ígérkezett. Sötét éjszaka volt, s a tábor tüzek már csaknem kialudtak. Marsnak egészen a táborig kellett elkúsznia. Elég vakmerő volt ahhoz, hogy ezt megkockáztassa, s elég ügyes ahhoz, hogy kijátssza az öröket.

Lassan közeledett a pihenő csapathoz. Puskát vagy revolvért nem vitt magával; a fegyver csak akadályozta volna a mozgásban. Egyébként is egy puskalövés felriaszthatná az egész tábor, szükség esetén tehát zajtalanul kell védekeznie. Egyetlen fegyvere volt: a fejszéje.

A derék félvér hamarosan megközelítette az egyik őrszemet. Ez az őrszem hat-nyolc méterre állhatott pihenő társaitól. Mély csend ült az erdőn.

A táborban mindenki mélyen aludt, a hosszú menetelés, úgy látszik, kifárasztotta az embereket. Csak az örök virrasztottak. De ők sem lehettek túlságosan éberek - ezt Mars azonnal észrevette.

Hosszan nézte a közelében álló, jó ideje mozdulatlan őrszemet, aki a puskáját a földre támasztva, egy ciprusfának dőlt, és lehorgadt fejjel bóbiskolt.

„Talán elsurranhatok mögötte, s elérhetem a tábor szélét” - gondolta magában Mars.

Lassan az őrszem felé osont. De egy száraz ág megreccsent a lába alatt, s a zaj elárulta.

Az őrszem azonnal felegyenesedett, fölkapta fejét, előrehajolt és körülnézett.

Valami gyanúsat vehetett észre, mert megragadta és lövésre emelte puskáját.

De mielőtt még meghúzhatta volna a ravaszt, Mars kirántotta kezéből, és mellének szegezte a fegyvert, földre teperte az őrt. A meglepett ember egyetlen hangot sem hallathatott, mert a félvér hatalmas tenyere beléfojtotta a segélykiáltást.

A következő percben az óriás erejű félvér betömte a földön heverő őr száját. Az hiába védekezett, Mars ölbe kapta, és már cipelte is a tisztásra, ahol James Burbank és társai várakoztak.

A többi őrszem mindebből semmit sem vett észre. Ez is csak azt bizonyította, hogy hanyagul látták el szolgálatukat.

Mars pillanatok alatt megtette az utat visszafelé, majd lerakta a foglyot a földre, Gilbert Burbank lába elé.

A négerek James Burbank, Gilbert, Edward Carrol és Perry köré gyűltek.

A fogoly fuldoklott; talán akkor sem bírt volna megszólalni, ha a szája nincs betömve. James Burbank és társai a sötétben nem látták a fogoly öltözetét, s nem állapíthatták meg, hogy a déli nemzetőrök egyenruháját viseli-e.

Mars kivette az őrszem szájából a zsebkendőt. De jó néhány másodperc eltelt, amíg a fogoly magához tért.

- Segítség! - volt az első szava.

- Csendesen! - szólt rá James Burbank. - Ne félj, nem bántunk!

- Mit akarnak tőlem?

- Azt, hogy őszintén válaszolj kérdéseinkre.

- Az a kérdésektől függ - felelte a fogoly, aki visszanyerte biztonságát. - Először is azt mondják meg, hová tartoznak: Északhoz vagy Délhez.

- Északhoz.

- Akkor válaszolok a kérdéseikre.

A kihallgatást Gilbert vezette.

- Hány főből áll az itt táborozó alakulat?

- Körülbelül kétszáz ember.

- Hová tartanak?

- Az Evergladesbe.

- Ki az alakulat parancsnoka?

- Howick kapitány.

- Micsoda? Howick kapitány, a *Wabash* tisztje? - kiáltott fel Gilbert.

- Ő bizony.

- Ez tehát tengerésszázad, Dupont tengernagy hajórajáról?

- Dupont tengerészei vagyunk, északiak, rabszolga-felszabadítók, az egység hívei! - felelte a fogoly.

Büszkén sorolta fel a különféle elnevezéseket, amelyeken az igaz ügy híveit emlegették.

És James Burbank és társai azt hitték, hogy egy déli önkéntes alakulat - talán éppen Texar bandája - jár előttük. S íme, kiderült, hogy barátaikkal találkoztak, fegyvertársakkal! A segítség jókor érkezett!

- Hurrá! Hurrá! - kiáltották ujjongva az expedíció tagjai.

A harsány éljenzés felriasztotta a tábort.

Egymás után gyulladtak ki az éj sötétjében a fáklyák. A két csapat egymás felé sietett. Hamarosan mindannyian együtt álltak a tisztáson, s Howick kapitány minden szószaporítás helyett melegen kezet szorított az ifjú hadnaggyal, akivel oly váratlanul találkozott itt, az evergladesi úton.

Nem volt szükség hosszú és bonyolult magyarázkodásra.

- Azt mondja meg nekem, kapitány uram, mi járatban vannak itt, Alsó-Floridában? - kérdezte Gilbert.

- Dupont tengernagy parancsára jöttünk ide, kedves Gilbert. Egy katonai feladatot kell végrehajtanunk - felelte Howick kapitány.

- Honnan indultak?

- A Moszkitó-öbölből. De onnan először New Smyrnába vonultunk, a járás belső vidékére.

- Megmondhatná azt is, milyen harci feladatot hajtanak végre?

- Egy déli bandát kell ártalmatlanná tennünk. Törbe csalták két hajónkat, és sok derék bajtársunkat megölték. Megbosszuljuk a vérengzést.

Howick kapitány elmondta az eseményeket, amelyekről James Burbank és társai már nem tudhattak, mert két nappal azután történt, hogy ők eltávoztak Camdless-Bayből.

Az olvasó nyilván emlékszik még arra, hogy Dupont tengernagy ebben az időszakban elsősorban arra törekedett, hogy áttörhetetlen tengerzárát vonjon a floridai partvidék köré.

Az északi hajóraj állandóan a tengeren cirkált, a Saint-Augustine fölött fekvő Anastasia-sziget és a félsziget déli csúcsa között. A tengerzár legdélibb pontja a Sable-fok és a Bahama-szigetek között húzódó csatorna bejárata volt.

A tengernagy azonban ezt sem tartotta elegendőnek, a tengerzárát ki akarta terjeszteni, úgyhogy még a félsziget kisebb folyóiról is kiszorítsa a déli hajókat.

Első intézkedése az volt, hogy a hajóraj két őrnaszádján, két tiszt parancsnoksága alatt egy tengerészszakaszt küldött ki a vidék folyami forgalmának ellenőrzésére. A két tiszt vállalkozott arra, hogy e jelentéktelen katonai erővel is végrehajtsa a feladatot.

A déli bandák kikémlelték az északiak hadmozdulatait, és csapdát állítottak nekik.

A két naszád zavartalanul felhajózott a dél-floridai vadonba. Az északi tisztek, sajnos, megdolgatlanul jártak el, hiszen ezt a vidéket indián törzsek és déli csapatok tartották megszállva. A Kissimmee-tónál, a Malabar-foktól nyolcvan mérföldnyire nyugat felé, a délieknek valóban sikerült kelepcébe csalniuk a két őrnaszádot.

A déli bandák megtámadták a hajókat, a legénység jó részét megölték: ott pusztult a két tiszt is, a gyászos végű hadművelet két parancsnoka. Néhány tengerész megmenekült, és csodával határos módon visszajutott a Moszkitó-öbölbe.

Dupont tengernagy azonnal parancsot adott, hogy megfelelő erők vegyék üldözőbe a déli alakulatokat, és álljanak bosszút az északi tengerészek lemészárlásáért.

Howick kapitány parancsnoksága alatt kétszáz főből álló tengerészegység szállt partra a Moszkitó-öböl közelében.

Gyors ütemben vonultak New Smyrnába, a tengerparttól néhány mérföldre fekvő kis városba. Itt Howick kapitány megszerezte a szükséges felvilágosításokat, majd tengerészeivel délnyugatnak indult.

Útjának célja az Everglades volt. Véleménye szerint ott rejtőzködött az a banda, amely a Kissimmee-tónál csapdát állított az északiaknak.

A büntetőcsapatot most már csak rövid út választotta el az Evergladestől.

James Burbank és társai minderről mit sem tudhattak, amikor Howick kapitány századával összetalálkoztak a cipruserdőben.

Rövid kérdések, gyors feleletek hangzottak el.

Gilbert és a kapitány tömör szavakkal megbeszélte mindent, ami az adott helyzetben és a közvetlen jövőben fontos lehetett a számára.

- A mi úticélunk is az Everglades. - közölte Gilbert.

- Az Everglades? - kérdezte csodálkozva a kapitány. - Mi keresnivalójuk van ott?

- Banditákat üldözünk, kapitány uram. És éppen úgy megtoroljuk gaztetteiket, mint ön a kissimmee-i vérengzést!

- Miféle banditák nyomában járnak?

- Mielőtt erre felelnék, hadd kérdezzek valamit, kapitány uram - szólt Gilbert.

- Tessék!

- Mikor indultak el Smyrnából?

- Egy hete.

- Nem találkoztak útközben déli csapatokkal?

- Nyomukat sem láttuk, kedves Gilbert - felelte a kapitány. - De biztosan tudjuk, hogy a déli önkéntes alakulatok egy része Alsó-Floridába menekült.

- S tudják-e, ki a vezére annak az alakulatnak, amelyet üldöznek?

- Természetesen tudjuk, sőt, hozzáteszem, hogy Burbank úr csak örülni fog annak, ha ez a fickó kézre kerül.

- Mit jelentsen ez? - vágott közbe türelmetlenül James Burbank.

- Azt, hogy a banda vezére önnek is régi ismerőse: az a spanyol, akit a saint-augustine-i haditörvényszék bizonyítékok hiányában nemrég felmentett a camdless-bayi ügyben.

- Texar?

Szinte egyszerre ejtették ki a nevet mindannyian. S hogy mekkora megdöbbenéssel, azt könnyű elképzelni.

- Hogyan? - kiáltott fel Gilbert. - Texar a vezére annak a bandának, amelyet önök üldöznek?

- Ő bizony! Ő eszelte ki a kissimmee-i kelepcét, és ötven cinkosának élén személyesen irányította a vérengzést, majd az Everglades vidékére menekült. New Smyrnában minderről pontos értesüléseket szereztünk.

- S milyen sors vár a banditára, ha kézre kerül? - kérdezte Edward Carrol.

- A helyszínen agyonlövetem - felelte Howick kapitány. - Ez a tengernagy parancsa. S ezt a parancsot végre is fogjuk hajtani!

James Burbank és társai határtalan felindultsággal fogadták a kapitány közlését. Most már majdnem biztosak lehetnek benne, hogy a tengerészek segítségével kiszabadítják Dyt és Zermah-t, és foglyul ejtik a spanyolt és cinkosait. A banditák immár nem kerülhetik el a megérdemelt büntetést.

Burbankék örömeiben mindenki osztozott. Az északi tengerészek és a camdless-bayi négerek egymás kezét szorongatták, lelkesen éljeneztek.

Gilbert azután elmondta Howick kapitánynak, hogy mit keres a camdless-bayi expedíció Floridában. Céljuk elsősorban az, hogy kiszabadítsák Zermah-t és a kislányt, akit - a félvér nő üzenete szerint - a Carneral-szigetre hurcoltak.

Texar kétségkívül hamis alibivel védekezett a haditörvényszék előtt.

Továbbra is érthetetlen volt azonban, hogy a spanyol miként tudta a hamis alibit hitelt érdemlően bizonyítani. Most azonban Texarnak a gyermekrablásokon kívül a kissimmee-i vérengzésért is felelnie kell. Ezúttal nem kerülheti el a megérdemelt büntetést.

De James Burbank ekkor még egy kérdést intézett Howick kapitányhoz, és a kérdés nyomán meglepő ellentmondás derült ki.

- Megmondhatná nekem, kapitány úr, hogy mikor támadták meg a déli bandák a két északi naszádot a Kissimmee-tónál?

- Pontosan megmondhatom, Burbank úr. A vérengzés március 22-én történt.

- Nos, március 22-én Texar még el sem indult a Fekete-öbölből - felelte James Burbank. - Hogyan vehetett részt a vérengzésben? Hiszen a Fekete-öböl kétszáz mérföldnyire fekszik a Kissimmee-tótól!

- Ez képtelenség! - kiáltott fel a kapitány.

- Márpedig Texar nem vezethette a déli bandákat a naszádok elleni támadásban!

- Nyilvánvalóan téved, Burbank úr - szólalt meg ismét Howick kapitány. - Néhány tengerészünk megmenekült a vérengzésből, ezek látták a spanyolt. Magam hallgattam ki őket. Meggyőződtem arról, hogy ismerték Texart, még Saint-Augustine-ből.

- Lehetetlen, kapitány uram - felelte James Burbank. - Zermah levele azt bizonyítja, hogy Texar március 22-én még a Fekete-öbölben tartózkodott. Ez a levél a kezünkben van.

Gilbert egy ideig szótlanul hallgatta a vitát. Apjának igaza van: a vérengzés napján a spanyol nem járhatott a Kissimmee-tó vidékén.

- Most mindez nem fontos - mondta végül az ifjú hadnagy. - Ennek az embernek az élete csupa rejtély. Nem az én dolgom, hogy felderítsem a titkait. Március 22-én még a Fekete-öbölben tartózkodott - ezt mondja Zermah; s ugyancsak március 22-én, kétszáz mérföldnyire a Fekete-öböltől, egy floridai bandát vezényelt - ezt állítják a tengerészek, s ezt mondja ön is, kapitány uram. Ne törődjünk ezzel. Annyi bizonyos, hogy jelenleg az Evergladesban bujkál, s két napon belül kézre keríthetjük!

- Igaza van, Gilbert - felelte Howick kapitány. - Akár a gyermekrablásért lövetjük agyon, akár azért, mert csapdát állított tengerészeinknek: igazságos ítélet lesz! Ne vesztegessük hát az időt! Induljunk!

A két időpont egybevágása csakugyan érthetetlen volt. De Texar egész élete bővelkedett az ilyen rejtélyes fordulatokban. Újabb titokzatos alibi! Mintha a spanyol valóban csodás hatalommal rendelkezne, s egy időben két különböző helyen is jelen lehetne.

Megoldódik-e a rejtély? Ki tudja! De annyi bizonyos, hogy Texart mindenképpen kézre kell keríteni. Ez a cél vezette a két, immár egyesült expedíciót: Howick kapitány tengerészeit és James Burbank csapatát.

XI. AZ EVERGLADES

Megragadóan szép, s egyben félelmetes vidék az Everglades, Dél-Floridának ez az ingoványos része, amely a félsziget legdélibb pontjáig, a Sable-fokig nyúlik. Voltaképpen óriási mocsárvidék az egész; igen alacsonyan, csaknem az Atlanti-óceán szintjén fekszik. A tenger gyakran előnti ezt a területet; az óceáni viharok vagy a Mexikói-öböl orkánjai roppant víztömeget zúdítanak a dél-floridai lapályra, és a kiáradt vizeket az esős évszak felhőszakadásai még magasabbra duzzasztják.

Az árvízmosta, esőverte tájon mindig lágy, süppedő a talaj, úgyhogy az Everglades csaknem lakhatatlan.

A tócsákat, pocsolyákat fehér homok övezi, s ezeken még élesebben rajzolódnak ki a vadvizek sötét foltjai. Rengeteg madár rajzik a láp fölött, még körvonaluk is csak elmosódva verődik vissza a szürkés, homályos víztükrön. Hal szinte egyáltalában nem él a mocsaras tavakban, de annál több bennük a kígyó.

Hanem azért korántsem terméketlen a vidék. A tavakat kis szigetek tarkítják, s e szigeteken, a pocsolyás vizek között, a természet kimutatja elpusztíthatatlan erejét. A mocsár övezte szigeteken sohasem fordul elő malária. Azt beszélnek, hogy a veszedelmes betegséget hordozó szúnyog elpusztul a pompás virágok bódító illatában. Sok, ezerféle, tündöklő színekben pompázó növény virágzik, illatozik ezeken a szigeteken. Joggal nevezik az egész félszigetet *Floridának*, a „virágok országá”-nak.

Az Everglades szigetein, e virággal borított oázisokon időről időre, rövid pihenőre nomád indiánok telepsznek meg.

Aki észak felől hatol be a mocsárvidékre, néhány mérföld után nagyobb tóhoz ér. Ez az Okeechobee, közvetlenül a 27. szélességi fok alatt. Ennek a tónak egyik sarkában fekszik a Carneral-sziget, Texar rejtekhelye. Itt biztonságban érezte magát, nem tartott üldözőitől.

A környék méltó volt Texarhoz és cinkosaihoz. Amikor Florida még a spanyol koronához tartozott, mindenféle fehér gonosztevő menekült erre a tájra az igazságszolgáltatás elől. Itt azután elkeveredtek a bennszülött lakossággal, amelynek ereiben még a vad karaib törzsek vére folyt, s együtt éltek a krik és a szeminol törzsekkel, ezekkel a félelmetes nomád indiánokkal, akik hosszú és véres harc után csak 1845-ben hódoltak be, akkor sem teljesen.

A Carneral-sziget teljes biztonságot ígért lakójának, ámbár kelet felől csak egy keskeny csatorna választja el a szárazföldtől, már amennyiben a tó mocsaras partvidéke szárazföldnek nevezhető. Az alig száz láb széles csatornán csak egyetlen rozoga ladikon evezhet át az utas. Más csónak vagy bárka nincs a tavon.

Átúszni a csatornát - lehetetlen. A lebegő indák sűrű hálónak fonódnak a víz fölött, s az iszapban csak úgy hemzsegek a kígyók.

Ki merészné közibük vetni magát?!

A túlsó parton már a nagy cipruserdő zöldell. Pocsolyás, lápos terepén nehéz megtalálni a járható utat. S ezenkívül még hányféle más akadállyal kell megküzdenie annak, aki a szigetre törekszik! Az agyagos talaj enyvként tapad a lábához, keresztbe fekvő óriás fatörzsek zárják el előle az utat, és fojtogató mocsárbűz nehezíti a lélegzését.

Veszedelemes növények tenyésznek e tájon. Ilyen például a *filácia*. Csalános, mérges leveleivel súlyosabb sebet ejt az emberen, mint akármelyik bogáncsféle. S még ennél is veszedelemesebb a *peziza*, ez a sűrűn burjánzó óriás csészegomba, amely olyan dörgéssel pattan szét, mintha legalábbis lögyapotot vagy dinamitot rejtene rostjaiban. Elég hozzáérni, kissé megbillenteni, máris valósággal felrobban, és vörös porfelhőt lövell ki magából. Ez a felhő parányi spórák tömegéből áll, behatol az ember orrába, szájába, s gyorsan gennyedő fekélyeket okoz.

A gyilkos mérget árasztó növényeket éppen olyan óvatosan kell elkerülni, mint az állatvilág szörnyeit.

Texar lakhelye egy régi indián wigwam volt, afféle nádcsomókból összetákolt viskó az óriás fák tövében, a sziget keleti részén. Sűrű lombfüggöny rejtette, a part legközelebbi kiszögelléséről sem láthatta meg senki. A két véreb éppen olyan éberén őrizte, mint a Fekete-öböl-beli őrházak. Ezeket a kutyákat valamikor embervadászatra idomították, s most is azonnal szét-tépték volna az idegent, aki a wigwam közelébe merészkedik.

Itt tartották fogva két napja Zermah-t és a kis Dyt.

Az utazás a Saint Johnon, egészen a Washington-tóig, elviselhető volt. Ezután azonban gyalogút következett a cipruserdőn át. Kemény erőpróba volt ez még az erős férfiaknak is, akik megszokták a gyilkos éghajlatot és a fárasztó menetelést az erdős, mocsaras vidékeken keresztül. Mekkora kínokat kellett hát elszenvednie ezen az úton egy asszonynak meg egy gyermeknek!

De Zermah erős volt, bátor és önfeláldozó. Ölében vitte a kisleányt, akinek gyengécske izmai hamar kimerültek. Zermah akár térden csúszva is elvitte volna, csak hogy megkímélje a fáradságtól.

De mire a Carneral-szigetre megérkeztek, már a félvér nő ereje is fogytán volt, szívében pedig lassanként kialvóban volt a reménység.

De miben is bizakodhatott volna? Az a szörnyű óra, amikor Texar és Squambo elhurcolta a Fekete-öbölből, minden reményét szétfoszlatta. Nem sejtette, hogy a fiatal rabszolgának átadott levél eljutott James Burbankhez. Azt viszont tudta, hogy a rabszolga az életével fizetett önfeláldozó cselekedetért. Texar rajtakapta, és leszúrta, éppen akkor, amikor szökni akart a szigetről, hogy Camdless-Baybe üzenetet vigyen.

Zermah joggal gondolhatta hát, hogy a hír sohasem jut el James Burbankhez. Akkor pedig hogyan bukkannhatnának a nyomukra?

Segítségben nem reménykedhetett többé. A szökés ugyancsak lehetetlenné vált. Ezt Zermah jól tudta, hiszen sokat hallott az Everglades mocsárvilágának borzalmairól.

Megérkezésükkor a kislány halálosan kimerült volt. Hiába kímélte Zermah, az út fáradalmait és a szörnyű éghajlatot nem tudta elviselni, megbetegedett. Lesoványodott, arca megsápadt: mintha a mocsári gőz megmérgezte volna. Úgy elgyengült, hogy jártányi ereje sem maradt, beszélni is alig tudott, s ha olykor mégis elsuttogott néhány szót, csak anyját szólalagatta.

A Fekete-öbölben az első napokban Zermah még azt mondhatta a kisleánynak, hogy nemsokára viszontlátja anyját, s apja, bátyja, Alice és Mars hamarosan értük jön. Most már azonban nem lett volna értelme annak, hogy ezzel vigasztalja Dyt. Az ültetvényen lejátszódott szörnyű jelenetek, s az azóta eltelt események sok mindent megmagyaráztak az amúgy is nyílt eszű gyermeknek, akit a szerencsétlenség még fogékonyabbá tett a dolgok megértésére. Dy tudta, hogy elrabolták a szülői házból, gonosz emberek karmai között van, s ha nem érkezik segítség, sohasem látja többé Camdless-Bayt.

Zermah nem tudott mit mondani, csak azt látta, hogy a kisleány, az önfeláldozó ápolás ellenére is, valósággal sorvad.

A wigwam, mint mondtuk, a téli évszakban lakhatatlan, rozoga kunyhó volt. Át- meg átjárta a szél, tetején becsurgott az eső. De a meleg időszakban valami védelmet mégis nyújtott a nap tűző sugarai ellen. S ezen a szélességi fokon március végén már melegre fordul az idő.

A wigwamot választófal osztotta két szobára. Az egyik homályos, szűk kis kamra volt, ajtaja a másik, tágasabb szobába nyílt. Ablakot erre sem vágtak ugyan, de ajtaja a szabadba vezetett, a csatorna partjára.

Zermah-t és Dyt a kisebbik szobában helyezték el. Néhány edény és apró tárgy állt benne, s az egyik sarokban földre szórt fű: a félvér nő és a gyermek fekhelye.

A másik szobában Texar rendezkedett be Squambóval, aki sohasem távozott gazdája mellől. Ennek a szobának a bútorzata egy asztalból, egy szekrényből meg egy épp csak hogy legyalult fatönkből állt; ezt padkának használták. Az asztalon pálinkásüvegek, néhány pohár és tányér. A szekrényben élelmiszert tartottak. Fekhelynek megtette két nyaláb fű, csak szét kellett teregetni a földön.

Kint a szabadban, a wigwam egyik sarkában, kődarabokból tűzhelyet építettek. Az itteni szükségletnek meg is felelt, hiszen legfeljebb szárított húst sütöttek rajta, esetleg valami vadat, ha éppen akadt valami könnyű vadászsákmány; hozzá egy kis zöldséget és gyümölcsöt ettek, úgy, ahogy megtermett - egyszóval éppen csak annyit, hogy éhen ne haljanak.

Öt-hat rabszolga lakott még a szigeten. Texarral együtt érkeztek a Fekete-öbölből. Ezek kint aludtak a szabadban, és a vérebekkel együtt a wigwamot őrizték. Az óriás fák lombmennyezete volt a fedél a fejük fölött.

Zermah és Dy az első naptól kezdve szabadon járhattak-kelhettek.

Nem zárták rájuk a szoba ajtaját; nem a wigwam volt a börtönük, hanem a Carneral-sziget.

Mindig szemmel tartották őket, noha ez is fölösleges óvatosság volt. Ladik nélkül nem kelhetek át a csatornán, a ladik mellett pedig állandóan egy néger őrködött.

Zermah, amikor a kislánnyal a szigeten sétált, gondosan szemügyre vette a terepet, de hamarosan rájött arra, milyen nehézségek állnák útját, ha szökni akarna.

A szigeten töltött első napon reggeltől estig Squambo ügyelt a foglyokra. Texar nem mutatkozott, de Zermah késő este meghallotta a hangját szobája ajtaján át. Texar éppen lelkére kötötte Squambónak, hogy szigorúan őrizze a foglyokat. E rövid beszélgetés után Zermah-n kívül mindenki aludni tért a wigwamban.

Zermah már több ízben próbálta szóra bírni Texart, de mindeddig semmiféle választ sem tudott kicsikarni belőle. A bárkán, a Fekete-öböltől a Washington-tóig, egyre arról faggatta a spanyolt, hogy mit szándékszik tenni vele és a gyermekkel. Kért, könyörgött, fenyegetőzött; hiába. Nem kapott feleletet.

A spanyol hideg, gonosz tekintettel hallgatta végig a félvér nőt. Majd vállat vont és legyintett, mintha valami tolakodótól akarna megszabadulni.

Zermah azonban nem adta meg magát. A Carneral-szigeten ismét elhatározta, hogy szólásra bírja Texart. Talán szánalmat ébreszt benne, ha nem is önmaga, de legalább a szerencsétlen gyermek iránt.

Ha pedig nem sikerül meglágyítania a spanyol szívét, megpróbál érdekeire hivatkozni.

Az alkalom nem késett sokáig.

Másnap reggel, amikor a kislány még aludt, Zermah lement a csatorna partjára.

Texar a parton sétált. Squambóval együtt utasításokat adott a csatorna mentén dolgozó rabszolgáknak. A négerek a vízinövényeket kaszálták, mert az elburjánzott hínár miatt a ladik már csak nehezen közlekedhetett a csatornán.

Két néger eközben hosszú rudakkal csapkodta a vizet, hogy elriassza a felbukkanó hullóket.

Squambo éppen eltávozott. A spanyol szintén indulóban volt, mikor Zermah feléje sietett.

Texar nem igyekezett kitérni az útjából, sőt amikor a félvér nő hozzálépett, megállt. Zermah határozott hangon megszólította:

- Beszélnem kell önnel, Texar. Valószínűleg utoljára beszélgetünk. Kérem, hallgasson meg.

A spanyol nem felelt. Cigaretára gyújtott. Zermah rövid szünet után folytatta:

- Hajlandó-e végre megmondani, hogy mi a szándéka Dy Burbankkel?

Texar hallgatott.

- Nem akarok szánalmat kelteni önmagam iránt - folytatta Zermah. - Csak a gyermekről van szó. A gyermek élete veszélyben forog, s már nem sokáig lesz a maga kezei között.

Texar legyintett, mint aki valami képtelen dolgot hall.

- Bárhogya is, a gyermek meg fog szabadulni - folytatta Zermah. - Ha nem sikerül megszök-nünk, megszabadítja a halál.

A spanyol lassan eregette a cigarettafüstöt, s így felelt:

- Nyugodj meg, Zermah! A kisleány néhány napos pihenés után összeszedi magát. És te is mindent elkövetsz majd, hogy megőrizd számunkra ezt a becses életet.

- Értse meg Texar, a gyerek beteg! Meghal, s magának semmi haszna sem lesz belőle.

- Mit gondolsz - vágott közbe Texar -, nem elég nekem már az is, hogy távol van haldokló anyjától, kétségbeesett apjától és testvérétől?

- Már eléggé megbosszulta magát - felelte Zermah. - Magának is jobb lenne, ha visszaadná a családjának a gyermeket.

- Mit akarsz ezzel mondani?

- Azt, hogy James Burbanknek már elég szenvedést okozott. Ideje, hogy saját érdekére is gondoljon.

- Az én érdekemre?

- Arra bizony, Texar! - felelte Zermah egyre felindultabban. - A camdless-bayi ültetvényt feldúlták, Burbankné haldoklik, talán már meg is halt, kisleánya eltűnt, s az apa hiába igyekszik a nyomára jutni. Ezt a sok bűnt mind maga követte el, Texar! Ha valaki, hát én tudom, s minden jogom megvan hozzá, hogy ezt a szemébe mondjam. De jól vigyázzon! Bűnei egyszer még napvilágra kerülnek, s bűnhődnie kell értük, erre gondoljon! Saját érdeke kívánja, hogy végre könyörületes legyen. Nem rólam van szó. Én már beletörődtem abba, hogy ha a férjem hazatér, engem nem talál meg többé. Csak ezért a szerencsétlen, beteg gyermekért könyörgök. Tartson fogva engem, ha akar, de küldje vissza a kisleányt Camdless-Baybe, adja vissza az anyjának. Ha ezt megteszi, nem fogják számon kérni a múltját. Sőt, ha akarja, még óriási váltságdíjat is kaphat. Azért mondom ezt, azért javaslom önnek ezt az alkut, mert jól ismerem

a Burbank családot. Tudom, hogy egész vagyonukat is szívesen feláldoznák, csak hogy megmentse a gyermeket. Isten a tanúm, hogy be fogják váltani az ígéretet, amelyet rabszolgájuk tesz most itt a nevükben!

- Rabszolgájuk? - kiáltott fel gúnyosan Texar. - Hát nem tudod, hogy Camdless-Bayben nincs többé rabszolgaság?

- De van, Texar! Nem fogadtam el a szabadságlevelet, csak hogy gazdám mellett maradhassak.

- No lám, Zermah, no lám! - gúnyolódott a spanyol. - Ha így szereted a rabszolgaságot, könnyen megérthetjük egymást. Te is tudod, hogy hat vagy hét év előtt meg akartalak vásárolni, Tickborn barátomtól. Tekintélyes összeget kínáltam érted, s csak teérted. Azóta is az én tulajdonom volnál, ha James Burbank közbe nem lép, és nem ígér többet. Most viszont a kezeim közt vagy, s itt is tartalak.

- Rendben van, Texar! - felelte Zermah. - Rabszolgája leszek. De visszaadja-e a gyermeket?

Texar dühödött, gyűlölködő hangon felelt:

- Mármint hogy James Burbank leányát? Soha!

- Gazember! - kiáltott fel Zermah, akit elragadott az indulat. - Ne félj, ha az apja nem akad rá, Isten majd kiszabadítja a kezedből.

A spanyol gúnyosan felnevetett, és vállat vont. Ez volt a felelete. Újabb cigarettát sodort, s nagy nyugalommal rágyújtott az előző cigaretta parázsló végéről. Azután sarkon fordult, és elindult a csatorna mentén. Zermah-t egyetlen pillantásra sem méltatta.

A félvér nő legszívesebben leszúrta volna a spanyolt, mint valami dúvadat, noha tudta, hogy Squambo és társai azonnal végeznének vele. De fegyvertelen volt, nem tehetett semmit.

Egy ideig még a parton álldogált, s a víz mentén dolgozó rabszolgákat nézte. Sehol egy baráti tekintet. Állatias arcok bámultak rá, mintha egyikükben sem volna már semmi emberség. Aztán visszatért a wigwamba, hogy anyaként őrködjék a gyermek felett.

A kisleány elhaló hangon szölongatta. Zermah az ölébe vette, és vigasztalni próbálta a szerencsétlen kis teremtest, felnyalábolta, és kivitte a külső tűzhely mellé, s valami meleg italt készített számára. Ápolta, gondozta, amennyire nyomorúságos helyzetük ezt lehetővé tette.

Dy rámosolygott, mintha köszönetet akarna mondani... De milyen mosoly volt ez!... A könnyeknél is szomorúbb!

Ezen a napon Zermah nem látta viszont a spanyolt. Igaz, hogy nem is kereste, hiszen megértette, hogy amúgy sem tudná jobb belátásra bírni, a szemrehányások pedig csak rontanának a helyzetükön. Eddig ugyan sem őt, sem a gyermeket nem bántalmazták, de Texartól mindig tartaniuk kellett. Ha egyszer elragadja az indulat, talán meg is öli őket. Ez a romlott lélek nem ismerte a szánalmat: a gyűlölet még az érdeket is háttérbe szorította benne. Így hát Zermah-nak le kellett mondania minden reményről.

Hát a spanyol emberei? Talán Squambótól vagy a rabszolgáktól több emberség várható, mint a gazdájuktól? Ezek az emberek jól tudták, milyen sors várna rájuk, ha a rokonszenvenek akárcsak legcsekélyebb jelét is adnák a foglyok iránt. Zermah nem számíthatott segítségükre.

Csak magamagára hagyatkozhatott.

Nem tétovázott tovább. Elhatározta, hogy éjszaka megkísérli a szökést.

De hogyan? Át kell kelnie a csatornán, amely a Carneral-szigetet elválasztja a parttól. A wigwam közelében a csatorna keskeny ugyan, de mégsem lehet átúszni rajta. A szökés egyetlen módja: megszerezni a ladikot, és átevezni rajta a túlsó partra.

Lassan beesteledett. Az éjszaka sötétnek, viharosnak ígérkezett. Az eső eleredt, s úgy tetszett, hogy hamarosan szél támad a mocsár fölött.

A nagy szobán át Zermah nem juthatott ki a wigwamból. De talán nyílást vághat a nádfalon, kimászhatik rajta, kiemelheti a kisleányt - s ha egyszer kint van a szabadban, majd csak kieszeli valamit!

Tíz óra felé minden elcsendesült a wigwamban, csak a szél süvítése hallatszott. Texar és Squambo aludt. A kutyák sem ólálkodtak a kunyhó körül, behúzódtak a bozótba.

Elérkezett a kedvező pillanat.

S míg Dy a fűrakáson aludt, Zermah munkához látott. Óvatosan nekifogott, hogy kihúzogassa a nádcsomókat a wigwam fonott falából.

Egy óra hosszat dolgozott, de a nyílás még nem volt elég tág ahhoz, hogy a kislánnyal együtt kibújhasson rajta. Folytatni akarta a munkát, de valami zaj ütötte meg a fülét.

A zaj kívülről hallatszott, a koromsötét éjszakából. A véredek csaholva jelezték, hogy valaki közeledik. Texar és Squambo felriadt. Mindketten kirohantak a szobájukból.

Hangok szűrődtek a wigwamba. Úgy látszik, emberek jártak a csatorna túlsó partján. A szökés e pillanatban reménytelennek látszott. Zermah kénytelen volt elhalasztani tervének megvalósítását.

Közeledő léptek zaja hallatszott a zúgó szélben.

Zermah feszülten figyelt. Mi történt? Talán megkönyörült rajtuk a gondviselés? Segítség érkezett, amikor már elveszettnek látszott minden remény?

De nem! Mégsem szabadítók közelednek! Zermah nem hallott fegyverropogást, riadalmat, kiáltozást. Az újonnan érkezők nem csaptak össze Texar embereivel.

Nyilván csak erősítés érkezett a Carneral-szigetre.

Zermah néhány perc múlva azt hallotta, hogy két ember lép be a wigwamba. Az egyik a spanyol volt. De Squambo ezúttal nem jött vele. Az indián, a hangokról ítélve, kint maradt a csatorna partján.

A nagy szobában két férfi beszélgetett halkán. Aztán hirtelen megszakadt a társalgás.

Az egyik férfi felállt, s kezében a lámpával, Zermah szobája felé tartott. A félvér nőnek éppen csak annyi ideje volt, hogy lefeküdjék a fűrakásra, s testével elfedje a falba vágott lyukat.

Már nyílt az ajtó. Texar benézett a szobába. Láta, hogy Zermah a kislány mellett fekszik, s nyilván alszik. Megfordult, és visszament a nagy szobába.

Zermah felkelt, és visszalopózott előbbi helyére, az ajtóhoz.

Nem láthatta, mi történik a másik szobában, nem tudhatta, hogy kicsoda Texar látogatója. De a beszélgetésüket tisztán hallotta.

XII. MIT HALLOTT ZERMAH?

- Mit keresel itt, a Carneral-szigeten?
- Csak néhány órára jöttem.
- Azt hittem, még mindig a putnami járásban vagy, Adamsville-ben, valahol az Apopka-tó környékén.
- Egy hete, hogy eljöttem onnan.
- És miért?
- Nem jókedvemben.
- Abban állapotunk meg, hogy csak a Fekete-öbölben találkozunk, s akkor is előzetesen értesítesz az érkezésedről.
- Értsd meg, hogy menekülnöm kellett, mégpedig sürgősen. Így kerültem az Evergladesbe.
- Miért kellett menekülnöd?
- Mindjárt megtudod.
- Nem félsz, hogy bajba sodorsz mindkettőnket?...
- Nem. Éjszaka érkeztem. Még a rabszolgáid sem láthattak.

Zermah semmit sem értett a beszélgetésből, és elképzelni sem tudta, hogy ki lehet a wigwam váratlan látogatója. Annyi bizonyos volt, hogy ketten beszélgetnek, de Zermah-nak mégis úgy rémlett, mintha valaki önmagának tenne fel kérdéseket, és a saját kérdéseire válaszolna. Ugyanaz a hang, ugyanaz a hangsúly. Mintha nem is két ember beszélne, hanem csak egy.

Zermah az ajtó hasadékán át próbálta kilesni, hogy mi történik a másik szobában. De a gyér világításnál semmit sem látott. Be kellett hát érnie azzal, hogy kihallgassa a számára sorsdöntő párbeszédet.

Rövid szünet után a két férfi folytatta a társalgást. Alighanem Texar szólalt meg:

- Egyedül jöttél?
- Nem, néhány emberünk is követett az Evergladesbe.
- Hányan vannak?
- Talán negyvenen.
- Nem nyugtalanít, hogy megtudhatják féltve őrzött titkunkat?
- Cseppet sem. Sohasem fogunk együtt mutatkozni. Úgy hagyjuk majd el a szigetet, hogy éppen olyan keveset tudnak rólunk, mint most. Életünk programja tehát változatlan marad.

Egy pillanatnyi szünet következett. Zermah azt sejtette, hogy a két ember kezét szorít.

Azután tovább folyt a beszélgetés:

- Mi történt Jacksonville megszállása óta?
- Azóta súlyos események játszódtak le. Tudod, hogy Dupont bevette Saint-Augustine-t?
- Persze, hogy tudom. Könnyű kitalálni, hogy honnan.

- Sejtem! A fernandinai vonat ügye kapóra jött neked. Kitűnő alibi volt, a hadbíróság kénytelen volt felmenteni.

- Pedig nem szívesen tette! Hanem hát ez az ő bajuk!... Nem az első nehézség, amelyből kiláboltunk.

- És nem is az utolsó. De tudod-e, mi volt az északiak célja Saint-Augustine megszállásával? Nem a Saint John járás székhelyére fáj a foguk, hanem a tengerzárat akarják kiterjeszteni az Atlanti-óceán egész partvidékére.

- Erről én is hallottam.

- Nos, Dupont nem érte be azzal, hogy ellenőrzés alatt tartja a partvidéket, a Saint John torkolatától a Bahama-szigetekig. Florida belsejében is hajtóvadászatot akart rendezni a fegyvercsempészekre. Kiküldött hát egy tengerészosztágot. Két bárkán indultak, két tiszt vezényletével. Értesültél már erről az expedícióról?

- Nem.

- Mikor indultál el a Fekete-öbölből?... Nyilván felmentésed után néhány nappal.

- Igen, e hónap 22-én.

- Nos, amiről én beszélek, az is 22-én történt.

Meg kell jegyeznünk, hogy Zermah sem tudhatott még a kissimmee-i esetről, amelynek történetét Howick kapitány a cipruserdei találkozáskor mondta el Gilbert Burbanknek.

Zermah tehát éppen úgy, mint Texar, most hallott először a vérengzésről. Mindketten most tudták meg, hogy a déliek felgyújtották a bárkákat; legfeljebb tíz-tizenkét tengerész maradt életben. Ezek vihették meg a tengeragnak a szerencsétlen ütközet hírért.

- Nagyszerű! - kiáltott fel Texar. - Így legalább bosszút álltunk Jacksonville-ért. Átkozott északiak, bárcsak minél többet becsalhatnánk közülük Florida belsejébe! Innen azután egy sem menekülne élve!

- Még hírmondó sem marad közülük - tette hozzá a másik. - Főként, ha az evergladesi mocsarak felé kalandoznak. Márpedig nemsokára itt lesznek.

- Hogy kerülnének ide?

- Dupont bosszút akar állni két tisztjéért meg a tengerészeiért. Új expedíciót küldött hát a Saint Jean járás déli részébe.

- Tehát ide merészkednek az északiak?

- Ide bizony! De most többen vannak, jobbak a fegyvereik, nagyon óvatosak, és félnek a csapdától!

- Talán már meg is ütköztetek?

- Még nem. Kevesen voltunk, vissza kellett vonulnunk. De a visszavonulással becsalogattuk őket a mocsárvidékre. Előbb tömörítjük a környéken cirkáló déli alakulatokat, azután rajtuk ütünk. Itt pusztulnak, az utolsó emberig!

- Honnan indult az északi expedíció?

- A Moszkitó-öbölből.

- Merről jönnek?

- A nagy cipruserdőn keresztül.

- Hol lehetnek e pillanatban?

- Negyven mérföldnyire a Carneral-szigettől.

- Rendben van! - felelte Texar. - Csak meneteljenek nyugodtan dél felé. Mi pedig ne vesztegessük az időt, azonnal gyűjtsük össze a csapatokat. Ha kell, akár holnap indulunk. Majd csak találunk valami jó rejtékhelyet a Bahama-szoros mellett!...

- Onnan azután könnyen áthajózhatunk az angol szigetekre, ha netán szorongatott helyzetbe kerülnénk, mielőtt összegyűjtöttük az, embereinket.

Zernjah-t rendkívül érdekelte a beszélgetés minden fordulata. Vajon mi lesz velük, ha Texar elmenekül a szigetről? Magával hurcolja-e a spanyol a foglyait, vagy itt hagyja őket a wigwamban, Squambo őrizete alatt? Az utóbbi esetben jobb volna elhalasztani a szökést, s megvárni a spanyol távozását. Akkor talán több remény lenne a sikerre. Meg azután, itt az északi expedíció, amely most járja be Alsó-Floridát! Hátha eljut az Okeechobee-tó környékére, és átkutatja a Carneral-szigetet is?

De a párbeszéd folytatódott, s egyszeriben szétfoslatta Zermah minden reménységét.

Arra a kérdésre, hogy mi lesz a gyermekkel és kísérelőjével, ha menekülésre kerül a sor, Texar habozás nélkül felelte:

- Velem jönnek, ha kell, akár a Bahama-szigetekre is!

- De kibírja-e a kislány egy újabb út fáradalmait?

- Biztosítlak, hogy kibírja. Zermah valahogy majd csak megkíméli a fáradalmaktól.

- És ha útközben meghal a gyermek?

- Inkább haljon meg, mint hogy visszaadjam az apjának!

- Te ugyan szenvedélyesen gyűlölöd Burbankéket!

- Éppen olyan szenvedélyesen, mint te!

Zermah alig bírta fékezni indulatait. Legszívesebben betaszította volna az ajtót, hogy szemébe nézzen ennek a két embernek, aki nemcsak hangban, hanem romlottságban, lelkiismeretlenségben és szívtelenségben is annyira hasonlít egymáshoz.

Mégis uralkodott magán. Okosabban cselekszik, ha végighallgatja Texar és cinkosa beszélgetését. Előbb-utóbb úgyis befejezik, és nyugovóra térnek.

Akkor pedig megkísérelheti a szökést, mielőtt tovább hurcolnák a gyermekkel együtt.

A spanyolnak sok tudakolnivalója akadt. Mintha vendégétől kellene megtudnia mindent. Egyik kérdés a másikat követte:

- Mi hír Északról?

- Semmi említésre méltó. Sajnos, a washingtoniak fölénybe kerültek. Attól félek, hogy a rabszolgaság ügye végképp elveszett!

- Sebaj! - felelte Texar közönyösen.

- Elvégre, mi nem állunk sem az északiak, sem a déliek oldalán! - mondta a másik.

- És ezentúl sem állunk egyik oldalra sem. Hadd öljék egymást! Nekünk csak az a fontos, hogy minél több hasznót vágjunk zsebre.

Ez volt Texar igazi arca. A zavarosban halászni - ezt jelentette számára a polgárháború.

- De mégis, mi történt egy hét óta Floridában? - folytatta a spanyol a kérdezősködést.
- Nincs semmi esemény. A folyón, egészen Picolataig, még mindig Stevens az úr.
- Nem próbálnak feljebb nyomulni a Saint Johnon?
- Nem. Úgy látszik, a naszádok nem akarnak behatolni a járás déli részébe. Egyébként, azt hiszem, hogy a megszállás hamarosan véget ér, s a déli haderő hamarosan szabadon közlekedhetik a folyón.
- Miből gondolod?
- Az a hír járja, hogy Dupont hajóraját kivonják Floridából. Csupán két vagy három hajó marad itt, a tengerzár biztosítására.
- Lehetséges ez?
- Így szól a hír, csak ennyit mondhatok. De ha igaz, akkor Saint-Augustine-t hamarosan kiürítik.
- Hát Jacksonville-t?
- Természetesen Jacksonville-t is.
- Ördög és pokol! Hiszen akkor visszamehetek a városba. Újra megszerzem a hatalmat, amelyet az északiak megérkezése miatt vesztettem el! Átkozott északiak! Csak még egyszer kezemben legyen a hatalom! Majd meglátják, hogyan élek vele!
- Csak rajta!
- És ha James Burbanket és családját még Camdless-Bayben találom, ha nem szökött meg a bosszúm elől, akkor többé nincs irgalom!
- Igazad van! A Burbank család sok bajt okozott neked, és én veled szenvedtem. Amit te akarsz, azt akarom én is! Akit te gyűlölsz, azt gyűlölöm én is. Mi ketten két test, egy lélek vagyunk...
- Két test, egy lélek! - felelte Texar.

A párbeszéd megszakadt.

Az üvegcsörrenésből Zermah megtudta, hogy a spanyol és a másik összekoccintotta poharát.

Zermah megdermedt. Mindabból, amit hallott, az derült ki, hogy a két embert szoros bűnszövetség fűzi össze. A Floridában legutóbb végrehajtott merényletek, s főként a Burbank család ellen elkövetett gáztettek, egyformán terhelik mind a két férfi lelkiismeretét.

Még vagy egy fél óráig hallgatta a beszélgetésüket, és egyre többet tudott meg a spanyol rejtelmes életéről.

S folyton mintha egy és ugyanaz a hang kérdezne és felelne! Mintha Texar magamagával társalogna a szobában!

Valami titok lappang itt! S milyen fontos lenne, hogy Zermah megtudja ezt a titkot! De mi történne, ha a két gonosztevő megsejtené, hogy a félvér nő kileste őket? Megölnék, hogy elhárítsák fejük felől a veszélyt. És mi lenne a gyermek sorsa Zermah nélkül?

Éjjel tizenegy óra lehetett. Szörnyű idő volt. Süvített a szél, szakadt az eső. Texar és vendége aligha indulhat el ebben a viharban. Az éjszakát valószínűleg a wigwamban töltik, s csak másnap reggel fognak hozzá új terveik megvalósításához.

Néhány perc múlva ez a feltevés már be is igazolódott. Texar társa - csak ő lehetett - megkérdezte:

- Nos, mit határozunk?

- Holnap délelőtt embereinkkel együtt kifürkészem a tó vidékét - felelte a spanyol. - Egy csoportot kiküldök előrsnek: azokat, akik a legjobban ismerik a környéket. Squambo is velük megy. Nyomukban azután három- vagy négy mérföldes körzetben átkutatjuk a cipruserdőt. Ha az északi expedíció még nincs a közelben, visszatérünk a szigetre, és itt maradunk mindaddig, amíg sürgetővé nem válik a visszavonulás. De ha közvetlen veszély fenyeget, fegyvereseimmel és rabszolgáimmal együtt azonnal indulok a Bahama-csatornához. Zermah-t és a gyermeket magammal viszem. Te pedig összegyűjtöd az Alsó-Floridában bujkáló fegyveres csoportokat.

- Rendben van - felelte a másik. - Míg ti felderítő úton jártok, én elrejtőzöm a sűrűben, itt a szigeten. Senki se lásson együtt bennünket!

- Bizony, senki! - kiáltott fel Texar. - Az ördög mentsen meg minket attól, hogy holmi könnyelmű lépéssel eláruljuk titkunkat! Holnap éjjel itt találkozunk, a wigwamban. S ha napközben indulnom kell, te csak utánam hagyod el a szigetet. Ebben az esetben a Sable-fok környékén találkozunk!

Zermah most már tisztában volt azzal, hogy az északiak segítségével nem bizakodhatik.

Ha a spanyol megtudja, hogy az északi expedíció közeledik, azonnal elhagyja a szigetet, és továbbhurcolja a foglyokat!

Zermah csak önmagára számíthatott. Pedig ha szökni próbál, sok veszéllyel, sok nehézséggel kell megbirkóznia.

Talán nem is gondolt volna a szökésre, ha tudja, hogy mi minden történt elrablásuk óta, ha tudja, hogy James Burbank, Gilbert, Mars és néhány társuk útra kelt, hogy kiszabadítsa Dyt és Zermah-t Texar karmaiból; hogy levele eljutott Camdless-Baybe, és nyomra vezette az expedíciót; hogy James Burbank és társai felhajóztak a Saint Johnon a Washington-tóig, s a cipruserdőn keresztül megtették már az út nagy részét; hogy a kis camdless-bayi csapat egyesült Howick kapitány századával; s végül: hogy az északiak a kissimmee-i kelepccét is Texar művének tekintik, és ezért végsőkéig üldözni fogják a spanyolt, s amint kézre kerítik, a helyszínen agyonlövik!

De Zermah minderről mit sem tudott, s azt hitte, hogy nem számíthat külső segítségre...

Szilárdan eltökélte hát magában, hogy szembenéz minden veszéllyel, és mihelyt lehet, a gyermekkel együtt megszökik a Carneral-szigetről.

A sötét éjszaka kedvezett volna ugyan a szökési kísérletnek, de tervének megvalósítását mégis másnapra kellett halasztania. A fegyveresek egy része ugyanis nem húzódott be a fák közé, hanem a wigwam körül tanyázott. Jól hallatszott, hogy fel-alá sétálnak a parton, cigarettáznak, beszélgetnek. Zermah joggal félt attól, hogy szökési kísérlete meghiúsul. Márpedig, ha tervét felfedik, azontúl még szigorúbb őrizet alatt tartják, sőt, Texar talán még a végső megtorlástól sem riad vissza.

De az is lehet, hogy másnap még kedvezőbb alkalom nyílik a menekülésre. A spanyol maga mondta, hogy átmegy a túlsó partra, és kikémleli az északi expedíció előnyomulását. Fegyveresei és rabszolgái vele mennek, sőt Squambo is elkíséri az útra. Talán éppen ez hozza meg a kedvező lehetőséget.

Ha sikerül átkelnie a csatornán, anélkül, hogy észrevennék, ha eléri az erdőt, akkor megmenekült. Az erdőben úgy elrejtőzik, hogy nem kerül még egyszer Texar karmaiba. Howick kapitány már nem járhat messze, hiszen katonáival együtt az Okeechobee-tó felé menetel. Megvan tehát a remény arra, hogy az erdőben megtalálja és megmenti Zermah-t és Dyt. Meg kell tehát várnia a másnapot.

Ekkor azonban egy váratlan esemény keresztelte Zermah terveit, szétzúzta reménységét, és rázúdította Texar haragját.

Valaki kopogott a wigwam ajtaján. Az érkező megmondta nevét; Squambo volt.

- Gyere be! - kiáltotta a spanyol.

Squambo belépett.

- Van-e valami parancs az éjszakára? - kérdezte.

- Gondosan őrökdjetek - felelte Texar. - S ha bármilyen gyanús dolgot vesztek észre, azonnal kelts fel!

- Meglesz.

- Holnap reggel felderítőútra indulunk. Három-négy mérföldes körzetben bejárjuk a ciprus-erdőt.

- S mi történjék közben a gyermekkel és a nővel?

- Őrség marad mellettük, mint máskor is. Most pedig senki se háborgasson bennünket a wigwamban.

- Parancsára, uram!

- Mit csinálnak az emberek?

- Jönnek-mennek. Mintha nem volna kedvük lepihenni.

- Mindenki maradjon a helyén. Nehogy egy is elkóboroljon!

- Őrködni fogok.

- Milyen az idő?

- Javul. Már nem esik, és alighanem hamarosan elül a szél is.

- Rendben van.

Zermah még mindig hallgatózott. A beszélgetés a végéhez közeledett, amikor a félvér egyszerre csak halk nyögést, hörgést hallott.

Szíve hevesen megdobbant.

Kiegyenesedett, majd a fekhelyhez rohant, és a kisleány fölé hajolt. Dy ébren volt. Zihálva lélegzett. Kis keze a levegőbe kapkodott, mintha a szája felé mutatna. Zermah végre megértette:

- Vízet!... Vízet!...

A szerencsétlen gyermek fuldoklott. Friss levegőre volt szüksége.

Zermah megrémült. Koromsötét volt. Ölbe vette a kisleányt, és saját leheletével próbálta feléleszteni. Érezte, hogy a gyermek görcsösen vonaglik. Felsikoltott, az ajtóhoz rohant... és betaszította...

A szomszéd szobában ott állt Squambo és vele szemben két férfi.

Arcra, termetre annyira hasonlítottak egymáshoz, hogy Zermah nem tudta volna megmondani, hogy melyik Texar kettejük közül...

XIII. A KÉTTESTŰ ÉLET

Történetünknek mindeddig volt egy érthetetlennek látszó, rejtélyes mozzanata. Itt az ideje, hogy erre is kitérjünk. Az olvasó látni fogja, hogy mire képesek egyes emberek, ha gonosz hajlamuk agyafürt értelemmel párosul, és úgy tereli őket a bűn útjára.

Zermah, amikor hirtelen benyitott a nagy szobába, két egyforma férfit látott maga előtt: két ikertestvért.

Hol születtek? Ők maguk sem tudták pontosan. Valami kis faluban, Texas államban. Nevükhöz úgy jutottak, hogy szülőföldjük nevének utolsó betűjét megváltoztatták. Így lett „Texas”-ból „Texar”.

Texasról tudjuk, hogy az Egyesült Államok egyik nagy kiterjedésű déli állama a Mexikói-öböl partján. Valamikor Mexikóhoz tartozott. Véres harcok után, amerikai segítséggel elszakadt Mexikótól, és 1845-ben, John Tyler elnökségének idején az Egyesült Államokhoz csatlakozott.

A csatlakozás előtt tizenöt esztendővel a texasi partvidék egy kis falujában két elhagyott gyermeket találtak. Idegenek vették magukhoz őket, kegyelemkenyéren nőttek fel.

Mindenkinek azonnal feltűnt a két gyermek rendkívüli hasonlatossága. Ugyanaz a hang, ugyanaz a viselkedés, egyforma arcvonások, egyforma mozdulatok. Azonosak voltak hajlamaik és már gyermekkorban megmutatkozó gonosz ösztöneik is.

Semmit sem tudunk arról, hogy milyen családban nevelkedtek, jártak-e valaha iskolába. Texas függetlenségének kikiáltása után sok nomád család barangolt szerte az országban. Talán egy ilyen kóborló családban nőtt fel az ikerpár is.

A két Texar mindig arra vágyott, hogy teljes szabadságban éljen. Amikor úgy látták, hogy már nincs szükségük támogatásra, kereket oldottak. Az idő tájt ketten együttvéve sem voltak huszonnégy évesek. Felcsaptak tolvajnak, és ettől kezdve lopásból éltek. A földeken, a tanyákon elcsenték, amit lehetett, hol egy kis kenyeret, hol valami gyümölcsöt. Így készültek későbbi életükre: a rablásra és az útonállásra.

Egy ideig gyakran látták őket a texasi falvakban és tanyákon, ismert gonosztevők társaságában; azok már ekkor is jól hasznosították a két testvér csodálatos hasonlatosságát. Utóbb nyomuk veszett, s nem mutatkoztak többé a vidéken.

Múltak az évek. A Texar testvéreket hamarosan elfeledték, még nevükre sem emlékeztek. Amikor Floridában már javában emlegették a rosszhangzású Texar nevet, akkor sem derült ki, hogy a két testvér a texasi partvidéken élte le gyermekéveit.

S ez érthető is, hiszen eltűnésük óta senki sem látott *két* Texart. Emögött már ravasz cselszövés lappangott, amelyre a továbbiakban még visszatérünk. Ez a cselszövés volt minden gáztettük alapja, s tudjuk, milyen nehéz volt felderíteni és megtorolni ezeket a gáztetteket.

Amíg ezt a kettősséget nem sikerült felfedni, és nem sikerült teljes bizonyossággal megállapítani, hogy a két testvér egy jó évtizedig - mintegy húszéves korától harmincéves koráig - távol élt egymástól, nem is derült fény gáztetteikre. Vagyont akartak szerezni, és az eszközökben nem voltak válogatósak. Ritkán találkoztak, s akkor is mindig a legnagyobb titokban, hol Amerikában, hol a világ valamelyik más részén, ahová sorsuk éppen vetette őket.

Köztudomású volt az is, hogy az egyik Texar - nem tudhatni, melyik, talán mind a kettő - valamikor rabszolga-kereskedő volt. Hajószámra szállították vagy inkább szállíttatták a néger rabszolgákat Afrika partjairól az Egyesült Államok déli részébe. Ezekben az üzletekben tulajdonképpen afféle közvetítők voltak; összekötők az emberkereskedelemmel foglalkozó hajóskapitányok és a partvidéki rabszolgakufárok között.

Jól jövedelmezett-e az üzlet? Nem tudhatni. De ebből aligha szerezhettek vagyont. Az üzletág forgalma egyre zsugorodott, s végül teljesen megszűnt. A művelt világ barbárságnak minősítette s fokozatosan eltörölte a rabszolga-kereskedelmet. A két testvér is kénytelen volt más jövedelmi forrást keresni.

Nagy vagyonra vágytak, bármilyen áron. A kincseket hajszták, de mindedig sikertelenül. A két kalandor most új eszközhöz folyamodott. Elhatározták, hogy csodálatos hasonlatosságuk segítségével szerzik meg a régen áhított gazdagságot.

Az ikerpárok gyermekkori hasonlatossága felnőtt korra rendszerint csökken, esetleg teljesen el is tűnik.

A Texar testvéreknél nem ez történt. Testi-lelki hasonlatosságuk, ha nem is fokozódott a korról, de nem is változott, vagyis: tökéletesen egyformák maradtak. Sem arcvonásaik, sem testalkatuk, sem mozdulataik vagy hanglejtésük alapján nem lehetett megkülönböztetni őket.

Ezt a természeti adottságot használta fel a két testvér sötét bűncselekményeik leplezése érdekében. Arra számítottak, hogy ha egyiküket gyanúba fogják, és vád alá helyezik, a másik segítségével könnyen alibit bizonyíthat. Míg az egyik végrehajtja az előre kitervelt bűncselekményt, a másik valamilyen nyilvános helyen mutatkozik. A vádlottat, aki ezzel tökéletesen igazolja ártatlanságát, szükségszerűen felmentik. Csak arra kellett ügyelniük, hogy egyiküket se fogják el a bűncselekmény színhelyén. Tettenérés esetén ugyanis nem hivatkozhattak volna alibire, és az egész cselszövés hamar kiderült volna.

Miután mindenben megállapodtak, az ikrek átköltöztek Floridába, ahol senki sem ismerte őket. A félsziget főként azért vonzotta a két Texart, mert ezen a területen az indiánok még mindig kemény harcot vívtak az amerikaiakkal és a spanyolokkal. A Texar testvérek úgy vélték, hogy ez a zavaros helyzet kedvez szándékaiknak.

A két Texar 1850-ben vagy 1851-ben bukkant fel először a floridai félszigeten. Tulajdonképpen csak egy Texarról beszélhetünk. Tervüknek megfelelően ugyanis sehol sem mutatkoztak egy időben. Senki sem gyanította, hogy két testvér él ugyanegy néven.

De nemcsak személyük kettősségét fedte sűrű titok. Éppen így titokban tartották állandó búvóhelyüket is.

Az olvasó már tudja, hogy a Fekete-öböl rejtékében ütöttek tanyát. Előzőleg gondosan átkutatták a Saint John mindkét partját, s egyik ilyen felderítő útjukon rábukkantak az öböl középső szigetére és az elhagyott őrházra. Ide telepedtek néhány rabszolgájukkal együtt, akik azonban nem ismerték a két Texar titkát.

Egyetlen embert avattak be kétéstű életük rejtélyébe: Squambót. Az indián kutyahúséggel szolgálta a két testvért, gondolkodás nélkül végrehajtotta minden parancsukat, és kipróbált megbízhatóságával, feltétlen titoktartásával méltó cinkosa volt az ikerpárnak.

A két testvér természetesen sohasem jelent meg egyszerre a Fekete-öbölben. Azt is tudjuk, hogy üzeneteiket nem postán küldték egymásnak. Vékony hártypapíron leveleztek, s az összesodort papírlapot egy falevél erezetébe csúsztatták. A falevelet azután egy bizonyos tulipánfa meghatározott ágára tűzték.

Ez a fa a Fekete-öböllel szomszédos lápos vidék partszegélyén állt. Squambo minden reggel óvatosan felevezett a mocsárig. Ha a Fekete-öbölben tartózkodó Texar írt a másiknak: az indián feltűzte a falevélbe csúsztatott üzenetet a fára. Ha viszont a másik testvér írt emennek: Squambo ott találta a levelet a megbeszélte faágon, és visszaevezett vele az őrházba.

Az ikrek, alighogy megérkeztek Floridába, máris szövetségre léptek a félsziget legzüllöttebb elemeivel. Közönséges gonosztevők tömörültek körük: bűntársaikká váltak egy sereg rablásban és betörésben, s cinkosaik és híveik maradtak akkor is, amikor a két testvér a polgárháborúban játszott szerepet. A banditákat hol az egyik, hol a másik testvér vezette, s így ezek sem tudták meg soha, hogy a Texar nevet két iker viseli.

Így már könnyebb megérteni a Texar-féle alibiket. Ha a hatóságok valamiféle bűncselekmény miatt vádat emeltek valamelyik Texar ellen, az, a kettős élet segítségével, könnyen igazolható vitathatatlan alibit.

A történetünket megelőző időszakban is több ízben került sor erre. A banditák például egyszer felgyújtottak egy majort. James Burbank és Zermah határozottan felismerte a tettest a spanyol személyében. A saint-augustine-i bíróság mégis felmentette a vád alól, mert Texar számos tanúval bizonyította, hogy a bűncselekmény időpontjában Jacksonville-ben tartózkodott, a Torillo kocsmában.

Ugyanez történt Camdless-Bay ostroma után is. Hogyan vezethette volna Texar a fosztogatókat a Castle-House ellen, hogyan rabolhatta volna el a kis Dyt és Zermah-t, ha ugyanakkor fogoly volt Fernandina előtt, az északi hajóraj egyik naszádján?

A haditörvényszék csak egyet tehetett: felmentette, noha sok bizonyíték szólt ellene, s Alice Stannard esküvel erősítette meg terhelő vallomását.

De ha egy nap kiderül is a Texar fivérek kettős élete, soha senki sem állapíthatná meg, hogy a két iker közül melyik követte el ezt vagy azt a bűncselekményt. Valójában mindkettő egyformán bűnös volt, mindkettő egyformán részese azoknak a merényleteknek, amelyek az utóbbi években rémületben tartották Észak-Floridát. A különbség csupán annyi, hogy a két testvér felváltva volt hol tettes, hol pedig bűnrész. Így hát bármelyikre vagy akár mindkettőjükre sújt is le a törvény - a büntetés igazságos lesz.

A jacksonville-i eseményekben, a zendülés után, amikor elkergették a város törvényes vezetőit, a két fivér valószínűleg felváltva játszotta ugyanazt a szerepet. Amikor az I. számú Texar távol volt valamilyen bűncselekmény érdekében, a II. számú Texar helyettesítette a város vezetőségében. Híveiknek természetesen sejtelmük sem lehetett a személycseréről, feltehető tehát, hogy egyenlő részük volt az északi telepesek ellen elkövetett merényletekben és a rabszolga-felszabadítással rokonszenvező déli ültetvényesek üldözésében.

Mindkettőjüknek egyaránt tájékozottnak kellett lennie minden esemény felől. Mindig tudniuk kellett, hogy mi történik az Unió középső államaiban, ahol a polgárháború hadállásaiban gyakran következtek be váratlan fordulatok. S éppen így ismerniük kellett minden floridai eseményt is. Jelentékeny befolyásuk volt a fehér lakosság egy részére, a félszigeten élő spanyolokra, sőt a rabszolgatartást pártoló amerikaiakra is, egyszóval: a mindenre kapható elemekre.

Mindez szükségessé tette, hogy rendszeresen levelezzenek, és gyakran találkozzanak egymással. E titkos találkozókön beszélték meg küszöbönálló vállalkozásukat, majd elváltak, hogy előkészítsék a megfelelő alibit.

Így történhetett, hogy egy és ugyanazon a napon az egyik Texar fogoly volt egy északi hajón, a másik pedig nyugodtan irányíthatta Camdless-Bay ostromát. Az olvasó már tudja, hogy ezek után a saint-augustine-i haditörvényszék sem tehetett mást: fel kellett mentenie a vád alá helyezett spanyolt.

Ismeretes az is, hogy a két fivér csodálatos hasonlóságát nem mosta el az idő múlása. De a véletlen ellen egyikük sem védekezhetett. Valami baleset vagy sebesülés örök nyomot, örök megkülönböztető jelet hagyhatott egyik vagy másik fivéren. Egy ilyen különös ismertetőjel természetesen veszélyeztette volna üzelmeiket.

Az ilyen kalandos életben mindig előfordulhat némely szerencsétlen véletlen. De ha annak szembeötlő nyoma marad: a két iker nem játszhatja többé felváltva ugyanazt a szerepet.

Ha tehát valamelyikkel netán ilyen baleset történt: a megkülönböztető jelet nyomban el kellett tüntetniük, hogy semmit se veszítsenek hasonlatosságukból.

Nem sokkal floridai megtelepedésük után az egyik Texart baleset érte egy éjszakai merénylet során. Egy, a közelben leadott lövés megperzselte a szakállát. A másik Texar azonnal leborotváltatta a magáét, hogy arca csupasz legyen, akár a testvéréé. Ezt az esetet már említettük, azzal a Texarral kapcsolatban, aki történetünk elején a Fekete-öböl őrházában tartózkodott.

Ehelyütt kell magyarázatot adnunk egy másik eseményre is. Az olvasó nyilván emlékszik arra, hogy egy éjszaka, még a Fekete-öbölben, Zermah megleste a spanyolt, amint az éppen karját tetováltatta. Miért tette ezt Texar?

Nem ok nélkül. Amikor ugyanis az egyik szeminel törzs elfogott egy floridai utascsoportot, s mindegyik fogoly bal karjára kitörölhetetlen jelet tetovált, az egyik Texar is az utasok között volt. A jel rajzát kiszabadulása után azonnal eljuttatta a Fekete-öbölbe, és Squambo a másik Texar bal karjára is reátetoválta az ábrát. Így a hasonlatosság továbbra is teljes maradt.

Ha az I. számú Texarnak netán levágták volna a fél karját, talán a II. számú Texar is alávetette volna magát a műtétnek.

A Texar fivérek tíz éven át folytatták ezt a kétfestű életet.

Ügyesek voltak, óvatosak, s minden alkalommal sikerült is kijátszaniuk a floridai igazságszolgáltatást.

Vajon sikerült-e a két testvérnek ily módon meggazdagodnia? Valamelyes vagyont bizonyosan összeszedtek. A fosztogatásokból és a rablásokból elég csinos összeget raktak félre. A pénzt a Fekete-öböl erődjének egyik titkos kamrájában őrizték. A spanyol előrelátó volt: amikor a Carneral-szigetre menekült, mindenét magával vitte. S ha innen is tovább kell szöknie, a Bahama-szoros túlsó partjára, pénzét akkor sem felejtí majd a wigwamban...

A két Texar azonban még kevesellte vagyonát. Tervük az volt, hogy ha meggazdagszanak, egy napon végül is átköltöznek valamelyik európai országba vagy egy másik észak-amerikai államba, s ott teljes biztonságban élvezik a gazdagság gyönyöreit.

Amikor a Texar fivérek megtudták, hogy Dupont tengernagy hamarosan kivonja csapatait Floridából, úgy érezték, hogy itt a kedvező alkalom: most még az eddiginél is jobban megszédhetik magukat. Elhatározták, hogy busás váltságdíjjal fizettetik meg az északi ültetvényesekkel a washingtoni kormány néhány hetes uralmát. Felkészültek a fordulatra. S ha egyszer megint Jacksonville-ben lesznek: híveik s a most háttérbe szorult déliek segítségével hamarosan visszaállítják hatalmukat. Annak idején lázadás segítette őket a város élére; egy újabb lázadás révén alkalomadtán ismét visszanyerhetik hatalmukat.

Texarék más, biztosabb módon is jelentékeny vagyont szerezhettek volna, talán nagyobb, mint amilyenről valaha is álmodoztak.

Zermah csábító javaslatot tett az egyik Texarnak. Miért nem fogadta el? Miért nem adja vissza szüleinek a kis Dyt? James Burbank bizonyosan egész vagyonát feláldozná gyermekéért. Ünnepestes ígéretet tenne, hogy nem jelenti fel a spanyolt, és semmiképpen sem próbálja megtorolni gaztetteit.

Csak hogy a két Texarban még a pénzsóvárságnál is erősebb volt a gyűlölet. Meg akartak gazdagodni, ez igaz, de mindaddig nem akarták elhagyni Floridát, míg bosszút nem álltak a Burbank családon.

Az olvasó most már ismeri a Texar fivérek titkát. Nincs más hátra, mint a történet befejezése.

Talán felesleges is elmondanunk, hogy Zermah azonnal megértett mindent, mihelyt szemben találta magát a két férfival. Az eseményekre egyetlen pillanat alatt fény derült. A félvér nő mozdulatlanul állt a szobában a gyermekkel, dermedten, mintha földbe gyökeredzett volna a lába. Szerencsére a tágasabb szoba friss levegőjén a gyermek magához tért, és fulladozása megszűnt.

Zermah viszont tudta, hogy elveszett.

A két testvér titkának felfedezésével kimondta maga felett a halálos ítéletet.

XIV. A SZÖKÉS

A Texar testvérek uralkodtak magukon, ámbár Zermah láttára mérhetetlen düh öntötte el őket. Gyermekkoruk óta, Squambo kivételével talán soha senki nem látta együtt őket. S most halálos ellenségük nyitotta rájuk az ajtót. Első gondolatuk az volt, hogy rávetik magukat a félvér nőre, s a helyszínen megölik, hogy így őrizték meg kétestű életük titkát.

A gyermek megmozdult Zermah karján, felemelte kezét, és kétségbeesve kiáltott fel:

- Félek!... Félek!...

A két testvér szinte egyszerre intett Squambónak. Az indián a félvér nőhöz lépett, durván megragadta, belökte a másik szobába, és rázárta az ajtót.

A következő percben az indián már ismét ott állt a két Texar előtt. Tekintete és testtartása egyaránt kifejezte, hogy csak parancsot vár, s annak feltétlenül engedelmeskedik.

A váratlan jelenet azonban megzavarta az ikreket. A két vakmerő és erőszakos férfi most habozott. Mindegyikük a másik szeméből akarta kiolvasni a döntést.

Zermah eközben visszafektette fekhelyére a kislányt. Lecsillapodott, visszanyerte hidegvérét. A kis szoba sarkába húzódott, ismét az ajtóra tapasztotta a fülét, hogy kihallgassa, mit tárgyalnak a szomszédban. A most következő percekben az életükről határoznak ott!

Csakhogya a két Texar és Squambo kiment a wigwamból, s Zermah már nem hallhatta beszélgetésüket.

Odakint eközben ezek a mondatok hangzottak el:

- Zermah-nak meg kell halnia!

- Meg kell ölnünk! Hiszen ha megszökik, vagy ha kiszabadítják az északiak, elvesztünk! Igen: meg kell halnia!

- Most? - szólt Squambo.

S azzal mindjárt elő is rántotta széles pengéjű kését, és indult a wigwam felé. Az egyik Texar azonban utána szólt.

- Várj egy kicsit! Zermah-t bármikor eltehetjük láb alól. Most még szükségünk van rá. Ha meghal, ki gondozza a gyermeket? Várjunk, amíg mást találunk a helyébe. Előbb vegyük fontolóra a helyzetünket. Dupont parancsára egy északi alakulat cirkál a cipruserdőben. Nos: kémleljük ki mindenekelőtt a sziget és a tó környékét. Hiszen ez a század délnek tart, s egyáltalán nem bizonyos, hogy errefelé veszi az útját. Ha mégis erre kanyarodik, még mindig van időnk a menekülésre. Ha nem, akkor itt maradunk. Hadd nyomuljon a csapat egyre mélyebben Florida belsejébe. Ezzel csak időt nyerünk, hogy összegyűjtsük a környéken szétszórt fegyveres csapatokat. S akkor azután Dupont tengerészei nem menekülhetnek többé! Mi leszünk az erősebbek, s szökés helyett mi vesszük üldözőbe őket. Visszavonulási útjukat könnyen elvágjuk. Ezúttal másként történik majd minden, mint legutóbb a Kissimmee-tónál! Ott néhány tengerész még elmenekülhetett, itt azonban egy sem jut ki majd a gyűrűből!

Az adott körülmények között csakugyan ez volt a legésszerűbb terv. A környéken számos déli fegyveres csoport tanyázott. Lesték az alkalmat, hogy mikor csaphatnak le az északiakra.

Az egyik Texar, néhány emberrel, felderítőútra indul. Visszatérése után eldöntik majd, hogy a Carneral-szigeten maradjanak-e, vagy visszavonuljanak a Sable-fok vidékére. Fél nap múlva határoznak. Zermah-t addig az indiánra bízák. Squambo pedig, a felderítőút eredményétől függetlenül, a kellő pillanatban egy tördőfessel biztosítja a félvér nő titoktartását.

- A gyermekre vigyázni kell - tette hozzá az egyik Texar. - Az az érdekünk, hogy életben maradjon. Dy nem érthette meg azt, amit Zermah megértett. S ha egyikünk Howick kezébe kerülne, ez a kislány lesz a tús: James Burbank minden kívánságunknak eleget tesz majd, csak hogy leányát visszakapja. Nemcsak a teljes büntetlenséget biztosítja számunkra, hanem ráadásul annyi váltságdíjat is fizet, amennyit követelünk.

- De vajon túléli-e a kislány Zermah halálát? - kérdezte az indián.

- Ne félj, jó kézben lesz - felelte az egyik Texar. - Majd csak akad egy indián nő, aki átveszi Zermah szerepét.

- Rendben van! De a legfontosabb mégis az, hogy Zermah el ne árulhasson bennünket!

- Bármilyen történjék, hamarosan meg kell halnia!

A tanácskozás ezzel véget ért, és Zermah hallotta, hogy a két testvér visszatér a wigwamba.

A szerencsétlen nőnek szörnyű éjszakája volt. Tudta, hogy halálra ítélték. Mégsem magára gondolt. Saját sorsáért nem aggódott, hiszen bármikor kész volt életét feláldozni a Burbank családért. De mi lesz a kislánnyal? Itt marad, kiszolgáltatva e szívtelen, durva embereknek! S még ha Texaréknak érdeke fűződne is ahhoz, hogy a gyermek életben maradjon, túlélheti-e a kislány a megpróbáltatásokat Zermah szerető gondoskodása nélkül?

S közben egy pillanatra sem tudott szabadulni attól a gondolattól, hogy szökniük kell: menekülniük, mielőtt Texar elválasztaná a gyermektől. Akarva, nem akarva folyton ez járt a fejében, ez kísértett a képzeletében, ez szorongatta a szívét.

S a félvér nő a végtelen hosszúnak tetsző éjszakában egyre a szökés tervét szövögette. A kihallgatott párbeszédből többek között azt is megtudta, hogy egyik Texar reggel, fegyvereseinek kíséretében, felderítőutat tesz a tó környékén. Útjuk csak akkor lehet eredményes, ha a felderítő csoport szükség esetén szembeszállhat a közelgő északi tengerésszázaddal. Viszont ilyen körülmények között Texarnak szüksége van minden emberére, még a bátyjával érkezett fegyvereseket is magával kell vinnie. A másik Texar ellenben feltétlenül a szigeten marad, már csak azért is, hogy senki ne lássa testvérével együtt. Meg aztán őriznie is kell a wigwamot.

Zermah elhatározta, hogy ebben az időpontban kísérli meg a szökést. Talán sikerül valamiféle fegyvert szereznie. Ha rajtaütnek, habozás nélkül használni fogja.

Így telt el az éjszaka. Kintről sokféle zaj szűrődött be, de Zermah nem tudta megkülönböztetni egymástól a különböző hangokat. Még mindig abban reménykedett, hogy Howick kapitány csapata idejében megérkezik, és ártalmatlanná teszi Texart.

A kislány valamivel hajnal előtt felébredt. Kissé kipihente magát, Zermah vizet adott neki, s ez felfrissítette.

A félvér nő hosszan nézte a gyermeket. Mintha utoljára látná. Magához szorította. Ha ebben a percben lép be valaki, hogy elszakítsa őket egymástól, Zermah olyan elszántan hadakozott volna, mint az anyaoroszlán, ha a kölykét védi.

- Mi bajod, édes Zermah? - kérdezte a gyermek.

- Semmi... Semmi!... - suttogta a nő.

- És anya?... Mikor látjuk megint?

- Nemsokára - felelte Zermah. - Talán még ma!... Ne félj, kicsikém, remélem, hogy estére már messze leszünk...

- Kik azok az emberek, akiket éjszaka láttam?

- Jól megnézted őket? - kérdezte most Zermah.

- Igen... Nagyon féltem tőlük!

- De emlékszel rájuk, ugye? Észrevetted, mennyire hasonlítanak egymáshoz?

- Láttam, Zermah!

- Jól jegyezd meg, s mondd majd meg édesapádnak és bátyádnak, hogy nem egy Texar van, hanem kettő. Annyira hasonlítanak egymáshoz, hogy meg sem lehet különböztetni egymástól őket.

- De hiszen ezt te is megmondhatod! - felelte a kislány.

- Igen, én is!... De ha nem lennék ott, mondd meg te! El ne felejtsd!

- Miért ne lennél ott? - kérdezte a kislány.

Odasimult a félvér nőhöz, és átölelte, mintha soha nem akarna elválni tőle.

- Ott leszek, drágám, persze hogy ott leszek!... Most pedig jól figyelj! Lehet, hogy elmegyünk innen... Hosszú út áll előttünk! Erősnek kell lennünk!... Gyere, reggelizzél meg!

- És te?

- Én már reggeliztem, miközben te aludtál. Nem vagyok éhes.

Valójában aznap még nem evett semmit. Izgalmában egy falat sem csúszott volna le a torkán.

A gyermek megreggelizett, azután megint lefeküdt.

Zermah lekuporodott a szoba egyik sarkában, ahol a fal nádfonatában egy kis rést talált. Egy órán át figyelte, hogy mi történik a wigwam körül. Számára most ez volt a legfontosabb.

Kint indulásra készülődtek. Az előkészületeket az egyik Texar irányította. Összeállította a felderítő osztagot, amelyet maga szándékozott a cipruserdőbe vezetni. A másik Texar nyilván elbújt a wigwamban vagy a sziget egyik zugában, hogy senki meg ne lássa.

Legalábbis így gondolta Zermah, hiszen tudta, hogy az ikrek féltve rejtegetik kettős életük titkát. Az egyik Texar tehát a szigeten marad, valószínűleg ez őrzi majd őt és a gyermeket.

Amint látni fogjuk, Zermah nem tévedett.

A fegyveresek és a rabszolgák a wigwam előtt gyülekeztek. Vagy ötvenen lehettek, várták a parancsot az indulásra.

Kilenc óra tájban megkezdődött az átkelés a túlsó partra. Elég sokáig tartott, minthogy egyszerre csak öt-hat ember fért el a ladikban. Zermah látta, amint kis csoportokban leereszkednek a partra, majd egy idő múlva felkapaszkodnak a másik oldalon. A csatorna vizét nem láthatta a keskeny résen át, minthogy a tó szintje alacsony volt, és a sziget magasan kiemelkedett belőle.

Texar utolsónak maradt. De végül ő is lement a ladikhoz. Az egyik kutya követte. A felderítőúton nyilván szükségük lesz a kutya kitűnő szimatára. A másik véreb, gazdája intésére visszaloholt a wigwamhoz, mintha megértette volna, hogy az ő gondjára bízzák a házat.

Néhány perc múlva már a túlsó parton tűnt fel Texar. Rövid időre megállt, összeállította a csapatot. Majd elindultak. Az élen Squambo haladt, nyomában a véreb. Az óriás nádak hamarosan eltakarták őket. Az egyik néger alighanem visszavezett a ladikkal a szigetre, nehogy a csapat távollétében bárki is átkelhessen a csatornán. Zermah azonban sehol sem látta ezt a rabszolgát; talán lent maradt a parton.

A félvér nő nem habozott tovább. Dy felébredt. Szánalmas látvány volt. Lesoványodott testén csak úgy lógott a sok viszontagságban elrongyolt öltözet.

- Gyere, kedvesem! - szólt Zermah.

- Hová? - kérdezte a gyermek.

- Az erdőbe... Talán találkozunk apáddal, bátyáddal... Ugye, nem félsz?

- Melletted soha! - felelte a kislány.

A félvér nő óvatosan kinyitotta az ajtót. A szomszéd szobából semmi nesz sem szűrődött át, így hát remélte, hogy Texar nincs a wigwamban.

A szoba valóban üres volt.

Zermah mindenekelőtt valami fegyvert keresett. El volt szánva arra, hogy bárki próbálja is feltartóztatni, használni fogja fegyverét.

Széles pengéjű, indián vadászkes hevert az asztalon. Felkapta, és ruhája alá rejtette. Egy kevés szárított húst is vett magához, hogy legalább néhány napig legyen mit enniük. Most már csak a wigwamból jusson ki! A nádfal kis résén a csatorna felé kémlelt. Teremtett lélek sem járt arra. Nem látta a vérebet sem.

A helyzet kedvezett, Zermah megkísérelte kinyitni a külső ajtót.

Az ajtó nem nyílt. Kívülről volt bezárva.

Zermah, a gyermekkel a karján, azonnal visszatért a szobába. Nem maradt más hátra, mint kitágítani a lyukat, amelyet éjszaka vágott a wigwam nádfalába. Elég könnyen sikerült. Hiszen most már kése is volt, egyszerűen elvagdoshatta a nádfonatot. Nesztelenül dolgozott.

De közben folyton a véreb járt az eszében. Az egyik kutya itt maradt a szigeten. Most nem mutatkozik, de mi történik, ha kilépnek a szabadba? Lehet, hogy a kutya azonnal odarohan, és reájuk veti magát. Zermah jól tudta, hogy ez a kutya a tigrisnél is veszélyesebb!

Mégsem habozhatott. Amikor már eléggé tágnak ítélte a nyílást, karjába vette a gyermeket, s szenvedélyesen átölelte. A kislány gyöngéden megcsókolta a félvér asszonyt. Megértette, hogy menekülniük kell.

Zermah kibújt a nyíláson. Körülnézett, hallgatózott. Semmi nesz. A kis Dy követte dajkáját.

Ebben a pillanatban kutyaugatás hallatszott valahonnan messziről, valószínűleg a sziget nyugati részéről. Zermah felkapta a gyermeket. Torkában érezte a szívét. Tudta, hogy csak akkor érezhetik valamelyes biztonságban magukat, ha már elérték a túlsó partot, és elrejtőztek a nádasban.

A menekülés legnehezebb szakasza most állt előttük. Amíg a wigwamtól a csatornáig vezető, alig százlépésnyi utat megteszik, könnyen megláthatja őket akár Texar, akár az a rabszolga, aki a szigeten maradt.

Szerencsére, a wigwamtól jobbra sűrű bozót húzódott a csatornáig, egészen a ladik kikötőhelyéig.

Zermah úgy határozott, hogy ezen a sűrű bozótban át igyekszik lejutni a partra. Azonnal neki-vágott a bozótban. Az embermagasságú bokrok lombjai összezárultak a menekülők mögött. Az ugatás elhalt.

Keserves út volt ez, a bozótban át. Egymásba fonódott ágak szövetségén kellett keresztül-vergődniük. Zermah-n pillanatok múlva cafatokban lógott a ruha, keze vérzett. Nem törődött vele, csak az volt a fontos a számára, hogy a gyermeket meg ne sértsék a hosszú tövisesek. A bátor nő szisszenés nélkül tűrte a fájdalmat.

Hiába óvta azonban a gyermeket, a kislány kezét, karját is többször felsebezték a gallyak. Dy nem panaszkodott, még egy jajszt sem hallatott.

Rövid volt az út, talán ha összesen hatvan méter, mégis legalább fél óráig tartott, amíg leérték a csatornához.

Zermah itt megállt, ismét körülnézett. Előbb a wigwam környékét, majd az erdő szegélyét vette szemügyre a nádason át.

Senkit sem látott a sziget magas fái alatt. A túlsó parton nyoma sem volt Texarnak és társainak. Azok már mélyen jártak az erdőben, talán kétföldnyire is eltávolodtak a parttól. Jó néhány óráig nem térnek vissza, ha csak nem ütköznek északi előőrsekbe.

De Zermah tudta, hogy semmiképpen sem hagyták őrizetlenül a wigwamban. Texar - az, aki az előző este érkezett - a vérebbel együtt nyilván ott maradt a szigeten. Zermah egyébként nemrégiben ugatást is hallott; a kutya tehát ott kóborol valahol a fák között. Bármely pillanatban előugorhatik, és akárhonnan felbukkanhat maga Texar is.

De talán megelőzheti őket, s ha nagyon fürge, idejében elérheti a cipruserdőt!

Emlékszünk még arra, hogy Zermah, amikor reggel a felderítő csapat indulását és átkelését figyelte, nem látta a ladikot. A sűrű, magas nádas eltakarta előle a csatorna vizét.

Zermah mégis úgy okoskodott, hogy az egyik rabszolgának vissza kellett eveznie a ladikkal. A wigwam biztonsága azt kívánta, hogy a ladik a szigeten legyen, hiszen megeshetett, hogy Howick kapitány tengerészei elkerülik a felderítő csapatot, és a csatorna partjára jutnak.

De hátha mégis a túlsó parton maradt? Texarék talán arra számítanak, hogy az északiak üldözőbe veszik a felderítő csapatot. Ebben az esetben Texaréknek az az érdekük, hogy visszatéréskor minél gyorsabban átkelhessenek a csatornán; az óvatosság tehát azt kívánja, hogy a ladik a túlsó parton várakozzék.

Mit tegyen Zermah, ha csakugyan így áll a helyzet? Meneküljön a sziget sűrű erdejébe, s rejtőzködjék ott, amíg a spanyol útra kel, hogy új búvóhelyet keressen magának az Everglades lápvilágában? De ha Texarnak menekülnie kell, indulás előtt bizonyára tűvé teszi a szigetet, s felkutatja Zermah-t és a kisleányt. Sorsuk attól függ hát, hogy a ladik a szigeten van-e, és átkelhetnek-e rajta a túlsó partra.

Zermah-nak már csak néhány lépést kellett megtennie a nádason át. Leért a partra. Megtorpant...

A ladik a túlsó oldalon állt.

XV. A KÉT TESTVÉR

A helyzet kétségbeejtő volt. Hogyan jusson át a csatornán? Úszva? Nincs olyan vakmerő úszó, aki ezt megkockáztatná. Száz halál leselkednék reá. Igaz ugyan, hogy a csatorna legfeljebb hatvan méter széles, de csónak nélkül lehetetlenség az átkelés.

Itt is, ott is félelmetes hullók emelték ki háromszögletű fejüket a vízből, s a vízinövények meg-meglebbentek, amint a gyors mozgású csúszómászók elsurrantak indáik között.

A kis Dy megborzongott, és dajkájához simult. Zermah habozás nélkül a vízbe vetette volna magát, a szörnyetegek közé - hadd fonják át testét, hadd tapadjanak reá, százkarú óriás polipként -, ha ezzel megmenti a gyermeket!

De a kislányt most már csak valami csodálatos véletlen szabadíthatta ki a veszedelemből.

Mennyire vigyáznia kellett!

Hiszen bármely pillanatban kiléphetett az erdőből Texar egyik embere. Vagy megeshetett, hogy a másik Texar - az, aki a szigeten maradt - visszamegy a wigwamba, észreveszi, hogy Dy és Zermah nincsenek a szobájukban, s azonnal keresésükre indul.

- Istenem, könyörülj rajtunk! - sóhajtott fel a szerencsétlen nő.

Megfordult. A csatorna vizét fürkészte.

Az Okeechobee északi részén kisebb vízerecskék ömlenek a tóba; a Calaosahatches-folyó mellékágai. Maga a folyó a Mexikói-öbölbe torkollik; havonta, nagy dagály idején ezeken a mellékágakon át táplálja a tavat.

A tó vize most északi irányba, az erecskék torkolata felé áramlott.

A gyenge áramlásban egy fatörzs úszott a part felé. Talán ezen a fatörzsen átkelhetnének a túlsó partra! Hiszen néhány méterrel lejjebb elkanyarodik a part, az áradás irányt változtat, s átsodorhatja a fatörzset a másik oldalra! Meg kell kísérelni! Ha nem sikerül, s az áramlás visszasodorja a fatörzset a szigetre, menekülők semmit sem vesztek, nem kerültek a mostaninál veszélyesebb helyzetbe.

Zermah nem sokat töprengett. Szinte ösztönösen rohant a vízen lebegő fatörzs felé. Ha sokat töpreng, talán eszébe jut, hogy a vízben hullók nyüzsögnek, vagy az, hogy a fatörzs fenn is akadhat a vízinövények sűrű indáiban a csatorna közepén! De a szigetről menekülni kellett, bármilyen kockázat árán is! Zermah tehát, karjában a kislánnyal, átugrott a fatörzsrre, megkapaszkodott az ágakban, és eltaszította a parttól ezt a véletlen ajándékozta tutajt.

A fatörzset azonnal magával ragadta az áramlat. Lassan, lebegve úszott a túlsó part felé.

Zermah igyekezett elrejtőzni az ágak között, s ez részben sikerült is. Egyébként sem az egyik, sem a másik oldalon nem látott embert a parton. Zaj sem hallatszott, sem a sziget, sem a cipruserdő felől.

Ha átjut a túlsó partra, majd csak talál valami rejtekhelyet, ahol estig meghúzhatja magát! Éjszaka azután észrevétlenül nekivághat az erdőnek. Szívében ismét felébredt a remény.

A fatörzs körül hullók tekeregtek, és szájukat tátogatva ott siklottak a vízbe lógó alsó ágak között. A kislány behunyta a szemét. Zermah fél kézzel a gyermeket szorította magához, másik kezében pedig a kést markolta, döfésre készen.

De a szörnyű csúszómászók nem kúsztak fel a fatörzsre. Talán a vadászkés tartotta távol őket. De az is lehet, hogy ezek a hullók csak víz alatt szerzik zsákmányukat.

A fatörzs lassan elérte a csatorna közepét, s az áramlat rézsút irányban az erdő felé sodorta. Ha nem akad fenn a vízinövények között, negyedóra alatt eléri a túlsó partot. Akkor pedig Zermah és a gyermek megszabadul Texar karmaiból, noha még roppant veszélyek leselkednek rájuk.

Még szorosabban magához ölelte a kislányt.

A sziget felől dühödt ugatás hallatszott. Néhány másodperc múlva egy kutya tűnt fel a parton, s csaholva rohant le a meredek lejtőn a vízhez.

Zermah felismerte a vérebet. Ez volt az a kutya, amelyet a spanyol a wigwam őrizetére hagyott a szigeten.

A dühödt állat felborzolt szőrrel, vérben forgó szemmel rohangászott a parton, készen arra, hogy a vízben cikázó hullók közé vesse magát.

Ebben a pillanatban egy férfi tűnt fel a bozótban.

Az egyik Texar volt - az, aki a szigeten maradt. Meghallotta a kutyaugatást, és a csatornához sietett.

Iszonyatos harag fogta el, amint meglátta Dyt és Zermah-t az úszó fatörzsön. Nem üldözhetette a szökevényeket, hiszen a ladik a túlsó parton állt. Nincs más megoldás: le kell lőnie Zermah-t, még ha vele együtt a gyermeket is megöli. Csak így akadályozhatja meg a szökését!

Lekapta a puskáját, vállához emelte, s célba vette a félvér nőt, aki testével védte a gyermeket.

Ekkor azonban a véreb, őrzőgő izgalmaiban beugrott a vízbe.

Texar leeresztette a puskát.

„Jobb, ha a kutyára bízom a dolgot” - gondolta.

A véreb sebesen közeledett a fatörzshöz. Zermah jól megmarkolta a vadászkését. Ha a megvadult állat a fatörzsre ugrik, ledöfi.

Erre azonban nem került sor.

A hullók egy perc alatt rátekeredtek a kutyára, és tépték, marták testét. A sebzett állat egy ideig védekezett: karmolt, harapott, de csakhamar elmerült a vízben, s eltűnt a vízinövények alatt.

Texar tehetetlenül nézte, hogyan pusztul el kutyája. De mindez olyan gyorsan pergett le, hogy nem tudott segíteni rajta.

Mit tegyen most? Tűrje, hogy Zermah megmeneküljön?...

- Halj meg te is! - kiáltotta.

Ráfogta puskáját, és elsütötte.

De a fatörzs ekkor már a túlsó part közelében úszott, s a golyó Zermah-nak csak a vállát horzsolta.

Még néhány másodperc, és a fatörzs partot ért. Zermah, karján a gyermekkel leugrott róla, és a sűrű nádasba vetette magát. Texar második lövése is célt tévesztett - s a félvér nő elérte a cipruserdőt.

A szigeten rekedt Texartól már nem kellett tartania. De a másik Texarral még találkozhatnak!

Legfőbb gondja az volt tehát, hogy minél gyorsabban eltávolodjék a Carneral-sziget tájékáról. Éjszaka majd nekivághat az útnak a Washington-tó irányában. Minden erejét összeszedve, megfeszített izmokkal, elszánt akarattal csaknem futva haladt előre. Hová, merre? Ezzel most mit sem törődött. Dy nem tudott volna lépést tartani vele; karjában vitte hát a kislányt.

A gyermek apró lábai bizony felmondták volna a szolgálatot ezen az ingoványos, zsombékos talajon. A föld itt minduntalan elindul a léptek alatt, akár azok a csalóka homokrétegek, amelyeket a vadászok hintenek a vermek fölé. A vastag gyökerek kusza szövedéke is legyőzhetetlen akadályt jelentett volna a gyermek számára.

Zermah a karján vitte hát drága terhét, de nem érezte a súlyát. Időnként meg-megállt, nem is annyira azért, hogy kifújja magát, hanem inkább, hogy hallgatózzék. Hol úgy rémlett neki, hogy kutyaugatás veri fel az erdő csendjét: Texarék másik vérebének a csaholása, hol meg távoli puskalövéseket vélt hallani. Ilyenkor azt gondolta, hogy az északi tengerészek megütköztek a spanyol csapatával. Azután rájött arra, hogy csak hangutánzó rigók lármáznak a fákon, vagy egy száraz ág tört le valahol, s annak hirtelen megfeszülő rostjai pattannak el olyan dörrenéssel, mintha fegyver ropogott volna a messzeségben.

Gyorsan folytatta útját. Szívét bizakodás töltötte el; e pillanatban nem is gondolt arra, hogy a Saint John forrásvidékéig mennyi veszéllyel kell még szembenéznie.

Egy órája lehetett úton, eközben egyre távolodott az Okeechobee-tótól. Keleti irányban haladt, az Atlanti-óceán partja felé. Helyesen okoskodott: az északi hajóraj egységei feltétlenül ott cirkálnak a floridai partvidéken, hiszen be kell várniuk a Howick-expedíció visszatérését. Az is lehetséges, hogy az őrnaszádok szemmel tartják az egész partot.

Zermah hirtelen megállt. Ezúttal nem tévedett. A fák közül vad ugatás hangzott, mind közelebbről. Zermah felismerte ezt a hangot: gyakran hallotta, még abban az időben, amikor a véredek a faerőd körül ólálkodtak, a Fekete-öböl szigetén.

„A kutya a nyomunkban van!” - gondolta. - „Eszerint Texar sem lehet messze!”

Első gondolata az volt, hogy az erdő sűrűbb, bozótosabb részébe menekül, s ott rejtőzik el a gyermekkel együtt.

De el lehet-e rejtőzni egy véreb szimatja elől? Különösen, ha ilyen jól idomított, vérszomjas állatról van szó, amelyet annak idején szökött rabszolgák üldözésére tanítottak!

Az ugatás egyre közeledett, sőt már emberi hangok, távoli kiáltások is hallatszottak.

Néhány lépéssel arrább egy vén ciprusfa állt. Az indák és a lebegő gyökerek sűrű, ágas-bogas hálót vonták köré; törzsébe mély üreget vájt az idő.

Zermah gyorsan bebújt az üregbe. A gyermekkel együtt éppen hogy elfért benne. Az indaszövedék mindkettőjüket eltakarta.

A vérebet azonban biztos szimatja vezette. Egy-két perc múlva már ott lihegett a fa előtt. Dühödten csaholt, és nekiugrott a ciprusfának.

Zermah kezében megvillant a vadászkés. A kutya keservesen vonítva zuhant hátra.

Léptek dobbantak, kiáltások hangzottak fel: hívás, felelet. Zermah felismerte Texar és Squambo hangját.

Valóban a spanyol volt. Társaival együtt a tó felé menekült az északi tengerészek elől.

A cipruserdőben Texar felderítő osztaga ugyanis váratlanul szembetalálkozott a Howick-expedícióval. Texar kevesedmagával volt, s ezért gyorsan visszavonult. A legrövidebb úton próbálta elérni a Carneral-szigetet, bízva abban, hogy a csatorna megállítja az északiakat. Hiszen csónak nélkül nem kelhetnek át a vízen.

Texar úgy számított, hogy ezzel legalább egy-két órát nyer, közben embereivel együtt átvág a szigeten, és éjjel ladikon átkel a tó déli partjára.

Texar és Squambo a ciprusfához ért. A kutya még mindig ott szűkölt. Körülötte vértócsa, oldalán tátongó seb.

- Ide nézzen! - kiáltotta az indián.

- Ez a kutya megsebesült - szólt Texar.

- Késsel szúrták meg, legföljebb néhány perce!... Még gőzölög a vére!...

- Ki tehette?

A kutya ekkor ismét a fának ugrott. Squambo, puskájának csövével, félretolta a lombos indaszövedéket.

- Zermah!... - kiáltott fel az indián.

- És a gyermek! - tette hozzá Texar.

- Hogyan szökhettek meg?!

- Most meghalsz, Zermah!

A félvér nő hirtelen a spanyolhoz ugrott, és szívének szegezte kését, de az indián megragadta és lefegyverezte. A mozdulat olyan heves volt, hogy a kislány kiesett dajkája karjából, és lehuppant a földre, az óriásgombák, a ciprusfák tövében ezrével tenyésző pezizák közé.

Az egyik óriás csészegomba szétpukkadtt a gyermek súlya alatt, s akkorát dörrent, mint egy puskalövés. Csillogó por szállt fel belőle.

Újabb és újabb dörrenések követték az elsőt. Lärmájuk betöltötte az erdőt. Mintha valami hatalmas tűzijáték röppentyűi durrogtak volna körös-körül.

A spanyol éppen tört fogott a félvér nőre, amikor a gombák sortüze megkezdődött. De a felszálló spórák tömege valósággal megvakította, ezért kénytelen volt elengedni Zermah-t. Squambo sem látott, a porfelhő égette, marta a szemét.

A félvér nő és a gyermek szerencsére a földön feküdt, a spórafelhő fölöttük lebegett, s így a veszedelmes por nem érte őket.

Egy-két gomba még szétpattant, de aztán szétoszlott a spórafelhő, s kitisztult a levegő.

Ekkor azonban újabb dörrenések hangzottak fel - de ezúttal fegyverek ropogtak!

Az északi tengerészek rajtaütöttek Texar csapatán. Hirtelen körülzárták a délieket, s ezek kénytelenek voltak letenni a fegyvert.

Ebben a pillanatban Texar ismét megragadta Zermah-t, és mellébe dőfte törét.

- A gyermek!... Vidd a gyermeket! - kiáltotta Squambónak.

Az indián felkapta a kislányt, és a tó felé rohant.

Ekkor lövés dördült el. Squambo holtan rogyott össze, Gilbert golyója a szívébe fúródott.

Mindannyian együtt voltak: James Burbank, Gilbert, Edward Carrol, Perry, Mars, a camdless-bayi négerék, Howick kapitány katonái. A tengerészek a lefegyverzett déliekre szegezték puskájukat; ezek között állt Texar is; mellette a földön Squambo holtteste hevert.

Texar néhány emberének sikerült egérutat nyernie; a Carneral-sziget felé menekültek.

De ki törődött most ezzel! Az apja karjába ölelte kislányát. Úgy szorította magához, mintha attól félne, hogy ismét elragadják tőle. Gilbert és Mars Zermah fölé hajolt; megpróbálták magához téríteni. A szerencsétlen asszony még lélegzett, de hang nem jött ki a torkán. Mars felemelte felesége fejét, szólított, csókolgatta.

Zermah felnyitotta szemét. Először a gyermeket látta meg James Burbank ölében, azután Marsot. Rámosolygott férjére, majd ismét lezárta szemét.

Mars kiegyenesedett. Észrevette Texart. Ráugrott. És most megismételte azt, amit oly sokszor hallottunk már tőle:

- Megölöm Texart! Megölöm!

- Megállj, Mars! - csattant fel Howick kapitány hangja. - Bízd ránk a dolgot! Törvényt ülünk a gazember felett.

A kapitány a spanyolhoz fordult:

- Maga Texar, aki a Fekete-öbölben tanyázott? - kérdezte.

- Nem tartozom felelni - válaszolta a spanyol.

- Az itt jelenlevő James Burbank, Gilbert hadnagy, Edward Carrol és Mars ismerik önt, és tanúsítják személyazonosságát.

- Ez az ő dolguk!

- Önt halálra ítélték. Az ítéletet most végrehajtjuk!

- Azt teszi, amit akar!

Ekkor megszólalt a kis Dy. A körülötte állók meglepetten hallották a következőket:

- Ketten vannak, apám... Két testvér..., két gonosz ember. Nagyon hasonlítanak egymáshoz.

- Ketten?

- Ketten!... És Zermah a lelkekre kötötte, hogy ezt elmondjam neked.

A jelenlevők eleinte nem értették teljesen a kislány furcsa közlését. De néhány perc múlva váratlanul megoldódott a rejtély.

Texart egy fa alá vezették. A spanyol nem vesztette el lélekjelenlétét. Cigaretára gyújtott, s a füstöt eregetve, merészen nézett James Burbank szemébe. A kivégző osztag felsorakozott.

De ekkor hirtelen egy férfi ugrott elő a fák közül, s a halálraítélt mellé állt.

A másik Texar volt. Néhány emberének sikerült visszajutnia a Carneral-szigetre; tőlük tudta meg, hogy ikertestvérét elfogták....

A két férfi csodálatos hasonlatossága egyszerre megmagyarázta a kislány szavait. Világosság derült két bűnben eltöltött élet és a rejtélyes alibik titkára.

Az ikrek egyidejű jelenléte mindnyájuk számára egy csapásra érthetővé tette a múltat.

Howick kapitány azonban habozott. Ez a leleplezés megnehezítette a tengernagy parancsának végrehajtását.

Dupont tengernagy parancsa úgy szólt, hogy a kissimmee-i kelepce irányítóját, az északi naszádok két tisztjének és számos tengerészének gyilkosát, elfogatása után, azonnal lőjék agyon. A camdless-bayi fosztogatás szervezőjét, a gyermekrablás tettesét viszont Saint-Augustine-ba kell szállítani, hogy ott ismét bíróság elé állítsák, amely ezúttal bizonyára nem fogja felmenteni...

De vajon nem tekinthető egyenlőképpen bűnösnek mind a két testvér? Nem felelősek-e egyenlő mértékben az addig büntetlenül elkövetett közös gaztettekért?

Természetesen mindketten egyformán bűnösök! Howick kapitány azonban ragaszkodott a törvényességhez, s a következő kérdést tette fel:

- Melyikük vallja magát felelősnek a kissimmee-i vérengzésért?

Az ikrek nem feleltek.

Nyilván eltökélték, hogy egyetlen, kérdésre sem válaszolnak.

Egyedül Zermah mondhatta volna meg, hogy melyik bűnért melyiket terheli a felelősség. Az egyik fivér ugyanis március 22-én a Fekete-öbölben tartózkodott, tehát nem irányíthatta a vérengzést, amely onnan százmérföldnyire, Florida déli részén történt. Viszont ő követte el a gyermekrablást, Zermah tehát valamiképpen felismerhetné.

De Zermah eszméletlenül fekszik a földön, talán már meg is halt...

Nem, Zermah nem halt meg. Magához tért. S férjének karjára támaszkodva, már ott állt Howick kapitány előtt, és így szólt:

- Az egyiknek a bal karján tetovált jel van. Az rabolta el a gyermeket...

A két testvér gúnyosan mosolygott. Mindkettő levette kabátját, felgyűrte ingujját, és megmutatta bal karját. Ugyanaz a tetovált jel mindkét karon!

Most már Howick kapitány is belátta, hogy a két Texart nem lehet megkülönböztetni egymástól. Csak ennyit mondott:

- A kissimmee-i kelepce szervezőjét agyonlövetem. Melyikük irányította a vérengzést?

- Én! - kiáltotta egyszerre mind a két Texar.

A kivégzéshez kirendelt tengerészek vállhoz emelték a puskát, célzottak. A két testvér még egyszer megölelte egymást.

A sortűz eldördült. A két elítélt, kéz a kézben, holtan rogyott össze.

Így haltak meg a Texar fivérek, akik bámulatos hasonlatosságukat arra használták fel, hogy hosszú éveken át súlyos bűnöket kövessenek el büntetlenül. Szívükben csak egy emberi érzés élt: a szenvedélyes testvéri szeretet; s ezt haláluk órájában sem tagadták meg.

XVI. BEFEJEZÉS

A polgárháború eközben folyt tovább, váltakozó hadiszerencsével. Az újabb eseményekről azonban James Burbank már csak akkor értesült, amikor visszatért Camdless-Baybe.

A háborúnak e szakaszában a Corinth körül összevont déli erők mintha fölénybe kerültek volna a Pittsburg-Landing vonalon elhelyezkedő északiakkal szemben. A szakadárok hadseregének főparancsnoka Johnston volt, az egyes hadosztályok élén Beauregard, Hardee, Braxton-Bragg és Polk püspök, a katonai akadémia egykori növendéke állt. Ezek a tisztek ügyesen kiaknázták az északiak könnyelműségét.

Április 5-én Shiloah-nál meglepték a washingtoni kormány csapatait, szétverték a Heabody-dandárt, és visszavonulásra kényszerítették Sherman ezredes csapatait. Az átmeneti hadisikereket azonban drágán kellett megfizetniük: az északi ellentámadást a déliek visszaverték ugyan, de a hősieken küzdő Johnston elesett.

Ez történt a csata első napján, április 5-én. Harmadnap az egész fronton fellángoltak a harcok, és Shermannek sikerült visszafoglalnia Shiloah-t. Most már a déliek menekültek Grant hadosztályai elől. Véres összecsapás volt. Nyolcvanezer ember vett részt az ütközetben, s ezek közül húszezer megsebesült vagy meghalt.

James Burbank és társai minderről csak a Castle-House-ban értesültek, ahová április 7-én értek vissza. A Texar testvérek kivégzése után Howick kapitány tengerészei visszatértek az Atlanti-óceán partvidékére: a foglyokat, magukkal vitték. James Burbank és társai a tengerészekkel tartottak. A partvidéken az északi hajóraj egységei cirkáltak, az egyik hajó a Malabar-foknál állomásozott. Ez vitte a Burbank-expedíció tagjait Saint-Augustine-ba. Picolatában egy ágyúnaszád vette fel őket, így értek haza Camdless-Baybe.

Újra együtt voltak hát mindannyian a Castle-House-ban. Zermah felépült súlyos sebesüléséből, hazatért ő is. Mars és társai ölben vitték a tengerpartig, s a hajón azután féltő gonddal ápolták. A félvér nő boldog volt, hogy sikerült megmentenie a kis Dyt, s ismét együtt lehet szeretteivel. Talán ez a boldogság is segítette abban, hogy életben maradjon.

Burbankné ereje is lassan visszatért, minthogy végre maga mellett tudhatta kislányát, férjét és fiát, Zermah-t és Marsot meg Alice-t, aki nemsokára szintén a gyermeke lesz. Nem kell többé félniük az elvetemült Texartól, helyesebben a két Texartól; nem kell tartaniuk cinkosaitól sem, azok is az északiak kezére kerültek.

Közben a félszigeten is elterjedt az a hír, amelyről már a Carneral-szigeten, a Texar fivérek éjszakai beszélgetése során is szó esett. Azt suttogták, hogy az északiak hamarosan kiürítik Jacksonville-t, Dupont tengernagy kivonja az ágyúnaszádokat a Saint Johnról, s a tengerzárra korlátozza Florida megszállását. Ha ez a terv megvalósul, a rabszolga-felszabadítással rokonszenvező ültetvényesek, különösen James Burbank, ismét veszélyes helyzetbe kerülnek.

A hír nem volt alaptalan. Április 8-án, huszonnégy órával a Burbank-expedíció visszatérése után, az északiak valóban kiürítették Jacksonville-t. A lakosságnak a washingtoni kormánnyal rokonszenvező rétegei Port Royalba és New Yorkba menekültek.

James Burbank azonban nem követte példájukat. A négerek visszatértek az ültetvényre - nem mint rabszolgák, hanem mint szabad emberek, s elhatározták, ha kell, maguk védik meg Camdless-Bayt!

A hadiszerezése egyébként az északiaknak kedvezett. Ez lehetővé tette, hogy Gilbert Burbank meghosszabbítsa szabadságát, és a Castle-House-ban megülje esküvőjét Alice Stannarddel.

A munka ismét megkezdődött az ültetvényen, s hamarosan minden visszazökkent a régi kerékvágásba. Szó sem volt többé arról, hogy James Burbank felszabadított rabszolgáinak el kell hagyniuk Floridát. A két Texar halott, cinkosaik börtönben vannak, nincs, aki felláztassa a jacksonville-i csőcseléket. A partvidéken cirkáló ágyúaszádok különben is gyorsan helyreállítanak a rendet.

A polgárháború egyébként még három évig folyt, és hullámai többször is átcsaptak a floridai félszigeten.

Ugyanebben az évben, szeptember hónapban, Dupont tengernagy ágyúaszádjai ismét feltűntek a Saint John Bluffs előtt, a folyam torkolatában, s az északiak másodszor is megszállták Jacksonville-t.

A következő évben az északiak harmadszor is elfoglalták a várost. Ezúttal Seymour tábornok csapatai vonultak be; sehol sem ütköztek jelentősebb ellenállásba.

1863. január 1-én Lincoln elnök kiáltványban tette közzé, hogy a rabszolgaságot az észak-amerikai államszövetség egész területén végleg eltörölték.

A háború azonban csak 1865. április 9-én ért véget. Ezen a napon Appomatoxnál Lee tábornok, egész hadseregével, letette a fegyvert, és megadta magát Grant tábornoknak. A fegyverletétel feltételei mindkét félnek becsületére válnak.

Négy évig folyt tehát az elkeseredett harc Észak és Dél között. A polgárháborúnak több mint félmillió halottja volt. Ezenfelül kétmilliárd-hétszázmillió dollárba került. De a rabszolgaságot egész Észak-Amerikában eltörölték.

Így vívták ki az amerikaiak óriási áldozattal az Egyesült Államok egységét. Követték őseik példáját, akik egy évszázaddal azelőtt a függetlenségi háborúban ontották vérüket hazájuk önállóságáért.

-&-